الجامعة الأردنية

הארץ

120 אג' שנה נ"ד / יום ו' ט' ניסן תשל"ב / MARCH 24, 1972 / 16,018 / VOL 54

ישראל מחזירה מאוגנדה מדריכי הצבא: החרפה ביחסים — צפוי ניתוק כללי

ההחלטה — במקביל להוראת אמין להוציא את מדריכי צה"ל עד יום ב' * יצומצם סגל השגרירות ל־4 איש

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

ישראל החליטה אתמול להחזיר לארץ את המומחים הצבאיים ה־ישראליים, המשרתים באוגנדה. בהתייעצויות שהיו אתמול אחה"צ בהשתתפות ראש הממשלה, שר־החוץ, שר־הבטחון ופקידים בכירים במערכת הבטחון ובמשרד החוץ, הת־ברר, כי הגנראל אידי אמין התכוון לסלק בהקדם את כל המומחים ה־ישראליים מארצו. ההחלטה אתמול נתקבלה במגמה להדגיש את כוונת ישראל לנקוט בצעד מקביל להוראת נשיא אוגנדה לישראל, להוציא את משלחות ההדרכה של צה"ל בחיל־היבשה והצנחנים מתחומי ארצו עד יום ב'.

ההתרשמות בירושלים היתה, ש־אמין מתכוון לסלק את הישראלים בשלבים, במקביל לסיוע שיקבל מ־ארצות־ערב. לפיכך הוחלט בישראל להקדים את אוגנדה.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

בשבועות האחרונים העלו נציגי אוגנדה טיעונים שונים כאילו אין

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

חיכמת אל מצרי נעצר בשכם ע"י שירותי הביטחון

*

חשוד בקשר לאיומים נגד המועמדים בבחירות ובקשרים עם אירגוני המחבלים

*

חיכמת אל־מצרי

מאת זאב שיף, סופרו הצבאי של „הארץ"

יו"ר הפרלמנט הירדני לשעבר, מר חיכמת אל־מצרי, תושב שכם, נעצר אתמול לחקירה על ידי המשטרה לאחר ששירותי הבטחון העלו, שקיים נגדו חשד ונגד אנשים במשפחתו, שיש להם קשר ישיר ללחצים ולאיומים שהופעלו על מועמדים לבחירות להסיר את מועמדותם וכן לאירגוני המחבלים הפועלים נגד המועמדים.

בנוסף למעצרו, הפעיל אתמול המימשל הצבאי אמצעי לחץ נוספים נגד אותם חוגים בשכם המנסים לשבש את מהלך הבחירות. בין השאר הודיעו לבעלי המשאיות בשכם, כי הרשיונות שלהם למעבר על הגשרים לירדן וחזרה יפוגו ביום ב'. כאן יהיה עליהם לחדש את רשיונותיהם במימשל הצבאי לכל נסיעה.

תגובה נוספת שהופעלה נגד משפחת אל־מצרי היתה ההחלטה להכניס נציג המימשל להנהלת מפעל הסבונים של חיכמת אל־מצרי. מסתבר, כי 35% מן המפעל לסבונים שייכים לממשלת ירדן. בהיות המימשל הצבאי הישראלי יורש של השלטון הירדני, החליט עתה להציב את נציג המימשל בהנהלת המפעל, כדי לבדוק מה נעשה במקום.

(הסוף בעמ' 2, טורים 8—9)

ראש ממשלת צפון אירלנד לשיחות חירום בלונדון

הוכנה תכנית שלום בריטית שפרטיה סודיים

לונדון, 23 (יופ"י, ע"ר). ראש ממשלת צפון־אירלנד, בריאן פוקנר, הגיע היום ללונדון לשי־חות חירום עם ר"מ בריטניה, אדוארד הית, בדבר הצעת השלום הבריטית.

זמן קצר לפני שמר פוקנר יצא ללונדון, שוחחו שני ראשי הממשלה בטלפון, ומייד כינס מר הית ישיבת חירום של רוב חברי הממשלה.

קודם צויין, כי מר הית מקווה לב־רר את פרטי תוכנית השלום הברי־טית לצפון־אירלאנד, בתנאי שממ־שלת בלפאסט תסכים לה.

הד מועט לביקור סר אלק בישראל

לונדון, 23 (עתס"א). ביקור שר החוץ הבריטי, סר אלק דאגלס־יום בישראל זכה להד מצומצם ביותר בעתונות ובאמצעי התקשורת האח־רים של בריטניה.

לדעת משקיפים, הסיבה ליחס זה אל הביקור היא שכבד אחד יו־ללונדון עתה בעיה דחופה יותר — בינהן בעיה צפון אירלנד — והביקור כשלעצמו לא הוסיף יחס חדש ליחסי בריטניה לישראל.

סר אלק קיצר את ביקורו ביש־ראל בגלל הדיונים הדחופים על צפון אירלנד.

מזג האויר

בשמים הלקית עם אפשרות של גשם מקומי. בשבת: אפשרות של גשמים.

הטמפרטורות החזויות להיום: ירו־שלים 7 עד 13 מעלות, ת"א 9 עד 18, אילת 11 עד 26, רמת־הגולן 4 עד 11, באר־שבע 7 עד 18, בצפון שלבה 10 עד 25 מעלות.

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

5000 רופאים ישבתו מיום ב' עד יום ד' בחצות

בעקבות הסיכסוך על השתלמות רופאים בכירים

מאת סופר „הארץ"

5000 הרופאים במדינה, ישבתו 3 ימים החל מיום ב' ועד יום ד' ב־חצות. בכל בתי־החולים יהיו בימי השביתה תורנויות כמו בשבתות וב־חגים ובמרפאות קופ"ח יעבוד רופא אחד בלבד למקרים דחופים. רק רופ־אים בספר, באזורי מצוקה, בצה"ל, במד"א, ובמשטרה, רשאים לעבוד.

— ההחלטה על כך נתקבלה אתמול בישיבה מיוחדת של ועד ההסתדרות הרפואית בישראל.

ההחלטה לפתוח בשביתה כללית בשבוע הבא נפלה בעקבות סחבת בדיוני ועדה מיוחדת שעסקה בשא־לת השתלמות רופאים בכירים. הוע־עדה הוקמה ע"י נציב שירות המדי־נה, יעקב ניצן, עפ"י סעיף בהסכם העבודה של הרופאים. לטענת הרו־פאים כוונה מר ניצן להתעלם ממסק־נות הוועדה. הודעה על סיכסוך הע־בודה נמסרה לממונה על יחסי הע־בודה לפני יותר מחודש. למרות זאת, לדברי הרופאים, לא חלה כל תזוזה.

הוועד המרכזי גינה אתמול את דרכי המו"מ של מר ניצן וקבע, כי עמדתו העוינה היא הגורם למשבר ביחסים. הוחלט על כן, שלהבא לא תקיים ההסתדרות הרפואית כל מגע עם מר ניצן וההרים אותו.

אזור צבאי בצפון גבול סוריה—לבנון

ביירות, 23 (ע"צ). אזור הרמל, הגובל בסוריה בצפון מזרח־לבנון, הוכרז כ„אזור צבאי", ע"פ החלטה ממשלת לבנון.

באזור זה היו אתמול התנגשויות בין אנשי שבט לבין כוחות הג'נדר־מריה, שביקשו לעצור חשוד ברצח מבני השבט. בהתנגשות נהרגו שני אנשי ג'נדרמריה ונפצעו שלושה.

אלון ייפגש עם רוג'רס לקראת ביקור ניכסון ברוסיה

יציג בפניו את העמדה הישראלית

מאת צ'ארלס פאנהאוסר סופר „הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 23 (מיוחד ל„הא־רץ"). סגן ראש הממשלה, יגאל אלון, יבקר בארה"ב ויועדך עם שר־החוץ האמריקאי, ויליאם רו־ג'רס, ב־5 במאי. סבורים, כי מט־רת נסיעתו של מר אלון לארה"ב היא להציג את העמדה הישראלית לפני יציאת הנשיא ניכסון ב־20 במאי למוסקבה.

פקידים של ממשלת ארה"ב ופקי־דים ישראלים מכחישים את הודי־עה שפורסמה אתמול ב„הארץ", כי ארה"ב מבקשת בישראל שתתנוה את עומק נסיגת כוחותיה במיסגרת ה־הסדר החלקי ואת הגבול הסופי ב־מסגרת ההסכם הכולל, כחלק מהכ־נות הנשיא ניכסון לוועידת הפיסגה במוסקבה. הפקידים אומרים, כי מאמצי מדיניות ארה"ב בשנה האח־רונה כוונו להשגת הסדר־ביניים, מ־שום שלדעתה הפער בין עמדות מדינות־ערב וישראל גדול מכדי לדון אפילו בתנאי הסדר כולל. המלה נסי־גה, ההודת ונשנית כ־13 פעמים בנאום שר־החוץ ויליאם רוג'רס מ־9 בדצמבר 1969, אינה מוזכרת כיום אלא לעתים רחוקות. בהשאלם על נושא הגבולות, חוזרים פקידי ארה"ב ומשיבים, כי הגבולות הסופיים חיי־בים להיקבע ע"י הצדדים המעורבים בישירות בסיכסוך המזה"ת.

אזרחים קמבודיים נוברים ב־הריסות בתיהם שבהפגזה תק־לאק, שליד הבירה הקמבודית פנום־פאן, לאחר שבתים אלה נהרסו בהתקפת טילים ביום ג' השבוע. מספר ההרוגים ה־גיע ליותר ממאה וכמאתיים נפצעו. עם זאת הופצץ השש שנותרות נוספות והגבלו בחרי־סות.

(צילום רדיו של אי.פי.)

מדענים מצריים מבקרים בבריה"מ

מוסקבה, 23 (ע"ר). קבוצת מדע־נים מצריים, בראשות מוסטפה טול־בה, נשיא האקדמיה המצרית למד־עים ולמחקר טכנולוגי, הגיעה אמש למוסקבה לביקור של 10 ימים.

המשלחת תשהה במוסקבה ותבקר במרכזי מחקר בנובוסיבירסק ובבי־רת גרוזיה.

מוסקבה, 23 (ע"צ). שיחות על ה־סיכויים להרחבת שיתוף הפעולה ה־סובייטי־מצרי בתחום התעשיה וה־חקלאות, החלו אתמול במוסקבה.

חוסיין דוחה התביעה לגבולות בטוחים

תכנית הפדרציה תבוצע „לאחר שלב השיחרור" * יוצא מחר לארה"ב ולאירופה * אישים מהגדה לרבת־עמון לשיחות

מאת סופר „הארץ" לעניינים ערביים

המלך חוסיין במסיבת העתו־נאים אתמול, בה הכריז ש־קיים הסכם כלשהו בינו לבין ישראל בענין הפדרציה בין שתי גדות הירדן.

(צילום רדיו של אי.פי.)

המלך חוסיין הודיע אתמול ב־מסיבת עתונאים ברבת־עמון, כי הוא דוחה את העמדה הישראלית ביחס להחלטת מועצת הביטחון 242 ובעיקר „תביעותיה לגבי ירושלים והגבולות הבטוחים" וכי תביעות אלה אינן יכולות להוות בסיס לשלום צודק ובר־קיימא.

כן הודיע, כי הוא עומד להמריא בימים הקרובים (כנראה מחר) ל־ארה"ב, „לצורך מנוחה ובדיקה רפו־אית" (המלך אמר, כי לפני זמן־מה היו לו „בעיות לב מסויימות"). חו־סיין ייעדר מירדן כ־6 שבועות וי־יבקר בארצות אירופה שונות ל־אחר תום ביקורו בארה"ב, בה יקיים שיחות עם הנשיא ניכסון.

בינתיים עומדים להגיע לרבת־עמון אישים פלשתינאים מהגדה, ביניהם אנואר נוסייבה, לשיחות ב־קשר לתכנית חוסיין. ביקור זה קשור גם בהקמת מועצות איזוריות ל„שני התבלים" בהתאם לתכנית המלך ל־פדרציה בין שתי גדות הירדן.

מסיבת־העתונאים של חוסיין, ש־נערכה באולם בניין הטלוויזיה ה־ירדנית, התנהלה בנוסח של שאלות ותשובות. בתחילה ניסו העתונאים ללחוץ על המלך בעניין הידיעות על מגעים בין ישראל לירדן. חוסיין ענה, כי „הענין הגיע לנקודה לפיה אין זה כדאי שאני אכחיש או אודה, משום שהמשמעות יימשכו, אך

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

פגישת ניכסון חוסיין — ביום ג'

וואשינגטון, 23 (יופ"י). הנשיא ניכסון יקבל ביום ג' את פני המלך חוסיין מירדן, נודע היום בוואשינג־טון.

המלך חוסיין יגיע לארה"ב לביקור פרטי. ניכסון יערוך סעודת ערב (ל־גברים בלבד), לכבוד המלך בבית־הלבן ביום ג' בערב.

נאום חוסיין:

תשובה בעקיפין למתנגדי התכנית בעולם הערבי

מאת עודד זראי

המלך חוסיין ניסה אתמול לשוות לתכנית הפדרציה בין שתי הגדות אופי קיצוני ובלתי־מתפשר, בכדי לנטרל את הטיעונים של מתנגדי תכניתו בעולם הערבי. יחד עם זאת לא היסס להבהיר בפני עתונאים ערביים, כי המלחמה „היא הדבר האחרון שירדן הוכנת אליו".

דברי חוסיין נאמרו אמנם בתשובה לשאלות עתונאים ערביים זרים, אך היו [illegible] „קנוניה" עם ישראל. כאן בהצהרותיו לעיקרון „הריבונות הערבית המלאה" על ... ולדחיית תביעת ישראל שאינן מת־יישבות עם עיקרון זה — עוברת בקו השני במסיבת העתונאים הזו.

חוסיין ניסה בתחילה להתחמק ב־אלגנטיות מכל התחייבות חיובית או שלילית לגבי השאלות על מגעים עם ישראל, אך בשלהן לקיר הכ־ריז, כי לא היו כל מגעים עם גב' גולדה מאיר.

„אל־אהראם" מגלה:

תסיסה גוברת בין הפועלים במרכז תעשייתי ליד קהיר

רגמו את שיירת ראש הממשלה באבנים * תובעים ביצוע ההחלטות להטבת תנאיהם

מאת סופר „הארץ" לענינים ערביים

על תסיסה הולכת וגוברת ב־קרב המוני הפועלים המצריים ב־מרכז התעשייתי שבהרה אל־חימה המרוחק כ־20 ק"מ מקהיר, — מסר אתמול „אל־אהראם".

המוני פועלים התארגנו אור ליום אתמול לאורך המסלול שבו עברה שיירת ראש הממשלה, ד"ר עזיז סידקי, ורגמוה באבנים.

העתון מציין, כי עיקר התמרמרות הפועלים נובעת מאי־ביצוע ההחל־טות שנתקבלו ע"י הממשלה בקשר להטבת מצבם. המדובר בקביעת משכורת מינימום, מתן ביטוח רפואי והפחתת שעות העבודה ל־7 ביום. ראש הממשלה הגיב על המהומות באומרו, כי „הפועלים דורשים ב־צועם המיידי של הצווים בלי אישור מועצת־העם כאילו החוק והסדר לא קיימים במצרים". כן גילה סידקי, כי הפועלים אינם מסתפקים בהח־לטות הממשלה ודורשים הטבות נו־ספות לשיפור תנאי חייהם.

שר־החוץ היוגוסלבי יבקר בארצות ערביות

בלגראד, 23 (ע"צ יופ"י). שר החוץ היוגוסלבי, מירקו טפבאץ', יבקר בקרוב בסוריה, לבנון ובמצרים.

מכונית תופת התפוצצה בבלפאסט

פצצה בת כ־60 ק"ג חומר־נפץ, שהוטמנה במכונית גנובה, התפוצצה היום במרכז בלפאסט וגרמה לפצי־עת 12 אנשים, ביניהם 3 שוטרים.

הסופר המצרי אל־חכים

הכיבוש הישראלי טוב מהבריטי

בוסטון, 23 (עתס"א). „שלטון ה־כיבוש הישראלי בסיני אינו כה מד־כא כפי שהיה שלטון הכיבוש הברי־טי" — אמר הסופר המצרי טופיק אל־חכים בראיון שפורסם ביום ג' ב„כריסצ'ין סיינס מוניטור".

העתון מתאר את אל־חכים, בן ה־74, כאחד הסופרים הדגולים בעולם הערבי כיום.

הסופר המצרי, המשתתף גם ב־„אל־אהראם", אמר לכתב העתון ב־קהיר כי הנוכחות הישראלית בחלק ממצרים היא זמנית. „זה לא אותו דבר ... שהיווה לגבינו הכיבוש הבריטי".

פנום פן, 23 (ע"ר). כוחות קומו־ניסטיים פוצצו היום שתי אניות משא שעגנו בנהר מקונג ליד פנום־פן. אחת מהן טבעה, השניה ניזוקה.

קינשאסה, 23 (ע"צ). נשיא רומ־ניה, ניקולאי צ'אושסקו, המבקר היום בקינשאסה בדרכו לזמביה, בתום ביקור של יומיים בזאיר.

ליפסקי נכלא בצרפת צפוי ל־10 שנות מאסר

„השיג יותר מ־10 מיליון פרנקים בטענות שווא"

פאריס, 23 (ע"צ. ע"ר). קלוד ליפסקי, איש־העסקים הצרפתי שעמד בראש החברה „פאטרימואן פונסייה" הגיע לפנה"צ ל־פאריס בלווית שני שוטרים צר־פתים, ונכלא בכלא פלורי־מרוזי, לא הרחק מבירת צרפת, לאחר שהוצא ב„הפרת אימון והונאה בכספים שהוצאו בהסכונות ה־ציבור".

ליפסקי צפוי למאסר 10 שנים ול־קנס של 180 אלף פרנקים, אם יור־שע. בכתב־האישום שהוגש נגדו נא־מר, כי השיג יותר מ־10 מיליון פרנקים צרפתיים, בטענות שווא ו־תוך הפרת אמון.

חברתו של ליפסקי הצליחה למשוך יותר מ־8 אלפים חוסכים אשר הש־קיעו בה יותר מ־100 מיליון פרנקים.

איש העסקים ביקש מהשופט ה־חוקר בפאריס, כי יורשה לו להישאר בחופש, אולם השופט השיב לו, כי יוכל ליהנות מכל ההקלות הדרושה להכנת הגנתו, בכלא האולטרא מודר־ני פלורי מרוזי.

בצרפת ננקטו אמצעי ביטחון מיו־חדים בנמל התעופה אורלי, וגם ב־בית־המשפט, כדי למנוע מגע בין ליפסקי לעתונאים.

בבית־הכלא בו נכלא היום, כבר נמצא עוזר מחברתו של ליפסקי, ויק־טור רוסנאואר, שנגדו הוגש כתב־אישום במיסגרת שערוריה פיננסית אחרת — של חברת „גאראנטי פונ־סייר", בה מעורב הציר הגוליסטי ה־פריסאי אנדרה ריב־הנרי.

ברגע האחרון

בוש: אין טעם לחדש שיחות ה־4

מרכז האו"ם, 23 (אי. פי.). נציג ארה"ב באו"ם, ג'ורג' בוש אמר היום, כי הצעת ארצו לפקח על שיחות בין מצרים וישראל, לפתיחת תעלת סואץ, „עדיין שרירה וקיימת כלפי שני הצדדים". הוא הוסיף, ש־אם ירצו בכך, תפעל ארה"ב לביצוע בעשיית השיחה.

בוש הסביר, כי יוזמת ארה"ב לא היתה בניגוד למה שעשה שליח מזכיר האו"ם, ד"ר יארינג. הוא ציין גם, כי ארה"ב אינה רואה כל טעם לחדש את שיחות ה־4 בענין המזה"ת שהופ־סקו בספטמבר אשתקד. „להיפגש ב־עת שלא נראה כל סיכוי לתוצאה, היא בזבוז זמן בלבד", אמר בוש.

אווה גוטמן נעצרה והוכתה

מוסקבה, 23 (ע"ר). אשתו של יהודי סובייטי שנדון למאסר במחנה כפייה על חלקו ב„קשר ההטיסה", נעצרה והוכתה קשות לאחר שביק־רה אצל בעלה — מסרו מקורות יהודיים במוסקבה היום.

המשטרה עצרה את אווה גוטמן ואת ידידה ביום ב' למשך 6 שעות כשהיכו להכבה בפיוטמה. המשטרה החרימה מכתבים שנכתבו ע"י גב' גוטמן לבעלה ומכתבים מהידיד ל־צפור.

הייכל מפקפק בתכנית חוסיין

קהיר, 23 (ע"צ). עורך „אל־אהרם", הסנין הייכל, הביע היום את יחסו הספקני אל תכניותיו של המלך חוסיין. שכן ע"י לדעתו יער־דה הירדני בתוכנית זו ואין היא מהווה מוצא לבעיה המזה"ת.

מדענים מישראל השתתפו בתגלית מדעית באוכספורד

מאת סם גודרספלד מיוחד ל„הארץ"

לונדון, 23 (טלגרפית). מדענים ישראליים ממכון ויצמן ברחובות תרמו תרומה בעלת חשיבות מכרעת לתגלית חשובה שנעשתה באוניבר־סיטת אוכספורד.

מדעני־גרעין באוקספורד גילו, כי אפקטים שיוצר שדה מגנטי מסויים חזקים פי 500 מאלה שיוצר מגנט קונבנציונלי. השדה המגנטי האמור הוא זה שיוצרים אלקטרונים בעלי מיפנן שלילי בתוך האטום.

בין השותפים לתגלית היו פרופ' ג. גולדרינג, ד"ר ג. ב. גולדברג וד"ר כ. פופ ממכון ויצמן שעבדו כאן עם עמיתיהם הבריטיים ד"ר א. האצ'ין, ד"ר ו. ל. ראנדולף וד"ר ד. פ. סטאר.

נמסר, כי התגלית החדשה מאפשר מחקר מפורט יותר של הרכב הגר־עין.

ארים: קשר בין המחבלים לטרוריסטים בטורקיה

וואשינגטון, 23 (יופ"י). ראש ממשלת טורקיה, ניהאט ארים, אמר אתמול במסיבת־עתונאים כי רבים מן הטרוריסטים והאנרכיסטים הפ־עילים בטורקיה, אומנו ע"י ארגוני המחבלים הפלשתינאים.

בהקשר זה הזכיר מרכזי אימון ב־שטוקהולם, גרמניה המזרחית והמע־רבית.

ארים ציין, כי אירגוני המחבלים מנסים להחדיר גורמים זהרניים ל־טורקיה במאמץ להפיל את ממשלתו, שהיא לדבריו נייטרלית בסיכסוך ה־ערבי־ישראלי.

בריה"מ הציעה לשוא לסין הסכם על אי־התקפה

נכשלו השיחות על השיוט בנהרות הגבול

לונדון, 23 (יופ"י, ע"ר). — בריה"מ הציעה לשווא הסכם אי־התקפה לסין, במאמץ חפוז לשפר את היחסים ביניהן ולהוציא את הרוח ממפרשי ההתפייסות הסי־נית־אמריקאית, — אמרו כאן ה־יום מקורות דיפלומטיים.

הם מסרו, כי משטר של מאו טסה־טונג סירב להגיב בחיוב על הצעה זו, ואינו מוכן להרחיק לכת מעבר למגעים דיפלומטיים רשמיים עם מוסקבה, לפחות לפי־שעה.

המקורות ציינו, כי בריה"מ השמי־עה באחרונה רמזים חדשים לפיהם היא מוכנה לשכוח את העבר ולחדש את שיתוף הפעולה, וכן להעניק סיוע כלכלי ניכר וסיוע טכני.

כתב רויטר בפקינג מוסר, כי שי־חות רמות־דרג בין סין ובריה"מ על אזורי הגבול השנויים במחלוקת נמ־שכות עתה בחשאיות בפקינג. ראש המשלחת הסובייטית לשיחות אלה, ליאוניד איליצ'ב, הגיע ביום ב' ל־בירת סין.

דיפלומטים ציינו, כי סוכנות ה־ידיעות הסינית לא דיווחה כלל על בואו של מר איליצ'ב — תופעה בלתי־רגילה. אולם, למחרת ה־יום הודיעה הסוכנות, כי שיחות ש־התנהלו במוסקבה על השיוט בנהרות הגבול, נדחו בלא שהושג הסכם.

הממשלה תדון בשביתת נתיבי נפט אם ההסתדרות לא תצליח לחסלה

חששות מפני תגובות שרשרת אם לא יימצא פתרון

מאת אמנון ברזילי סופר „הארץ"

הממשלה תדון כנראה ביום א' בשביתת 450 עובדי נתיבי נפט, אם עד אז לא תוחדש העבודה. השביתה, הנמשכת זה 5 ימים, משתקת את כל בארות הנפט ב־אבו־רודס. בין ההצעות שהועלו לחידוש הפקת הנפט, היתה תכ־נית להפעיל צווי גיוס באמצעות משרד־הבטחון ששדות הנפט נמ־צאים בפיקוחו.

חומרת השביתה הועלתה אתמול בשיחה שקיימה ראש הממשלה עם שר־האוצר וסגנו ד"ר צבי דינשטיין. נודע שגורמים ממשלתיים מודאגים ביותר מחמת העובדה, כי השביתה פרצה עתה שכל האיגודים המקצו־עיים נמצאים בעמדות המתנה וממא־נים לחתום על הסכמי השכר. הוזכר הצורך לנהוג ביד חזקה בשובתי אבו רודס מאחר שכל האיגודים מחכים לראות כיצד יפול דבר בבעבי המס־שלה וההסתדרות לחיסול השביתה.

הדעה היא שכל הישגות לתביעות השכר של השובתים, כמוה כהרסול מדיניות השכר הכוללת. למרות ה־אישור הסופי של חוק יישוב סכ־סוכי עבודה שכנראה ייכנס לתוקפו היום עם פרסומו ברשומות, תתלבט הממשלה אם להפעילו בשביתה ה־נוכחית.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

החששות מפני נקיטת אמצעים ממשלתיים, הביאו לשיגור מברק ממזכיר ההסתדרות לשובתים באבו־רודס. במברק כותב מר בן־אהרון לעובדים, שעליהם לשקול שוב את האחריות הכבדה הרובצת עליהם ו־להימנע מיצירת מצב שיחייב את ה־ממשלה לנקוט באמצעים שאינם רצויים לה ולהסתדרות.

מזכיר הסתדרות פועלי המתכת מר שמעון זנבר יצא אתמול במטוס מיו־חד לאבו־רודס כדי להביא את ה־שובתים לשוב לעבודה תקינה. בי־נתיים הודיעו העובדים, כי יחדשו

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

לונדון — „ביג־בן"

פרסום א. אריאלי

هكذا من الأصل

מוסקבה הציעה הקמת ביח"ר למיג 21 במצרים

אך גנרל סאדק תבע הקמת מיפעל למיג 23 שיוכל להתמודד עם הפנטומים

ביירות, 23 (יופ"ע). בריה"מ הציעה להקים ביח"ר לייצור מטוסי מיג 21 במצרים, אך שר־המלחמה המצרי, גנרל סאדק, דחה את ההצעה הסובייטית, — על כך מוסר היום העתון הביירותי „אל נהאר".

כתב העתון בקהיר, פואד מאטאר, מציין, כי הנשיא סאדאת קיבל הבטחה במוסקבה בזמן ביקורו שם בפברואר, שביח"ר למיגים יוקם במצרים.

ההכניה נגנזה, כאשר סגן גנראל סאדק, כי מצרים זקוקה למטוסי מיג 23 וטילי קרקע־קרקע.

בשעתו כתב „אל־נהאר", כי אחד היועצים הסובייטים במצרים ערק לישראל יכי צהר היועץ הראשי גורש בקהיר, לאחר שהשביע הפרזה לזלזל בקבר הכוחות המצריים.

העתון יודע לספר, כי בביקורו במוסקבה איים סאדאת שיתפטר אם לא יסייעו לו הרוסים לקיים את הבטחתו לעם המצרי לבצע פיתרון בדרך צבאית או בשלום.

הרוסים, שגילו שביעות־רצון לאחר שקיבלו הבטחה מסאדאת שניתק את כל מגעיו עם ארה"ב, הבטיחו לבנות מיפעל לייצור מיג 21 במצרים. „זה היה הקש לדברים שכתב „אל־אהראם", לאחר ביקורו של סאדאת, כי הביקור הוכתר בהצלחה צבאית", — מציין העתון.

סאדאת הופתע, כאשר הבחין בתגובה המרורה של גנרל סאדק אשר אמר לו, כי מצרים לא תוכל להפיק כל תועלת מביח"ר כזה, כי היא זקוקה למטוסי מיג 23 וטילי קרקע־קרקע, כדי להתייצב מול מטוסי הפאנטום הישראלים וטילי קרקע־קרקע שישראל הציבה בסיני.

סאדק הבהיר את עמדתו לשר־ההגנה הסובייטי, מארשל אנדריי גרצ'קו, כאשר ביקר בקהיר ב־18 בפברואר.

שני אנשי הצבא קיימו שיחות ממושכות, שהתייצבו עם סאדאת ר' ביקורו בהודיה התגלה אך לא ידוע איזו משתי העמדות — של סאדק או הרוסים — היתה על העליונה.

בביקורו בתעלה — הביע גרצ'קו את שביעות רצונו נוכח העובדה שיחידות טילי קרקע־אוויר משנות דרך קבע את עמדותיהן. אך הוא לא היה מרוצה מצפיפות ריכוזי הכוחות בתעלה, מגלה העתון.

העתון מצטט את דברי גרצ'קו שאמר, כי צפיפות כזו של ריכוז הכוחות בתעלה עלולה להביא בעיקבותיה אבידות כבדות. אח"כ הוסכם, שחלק ניכר מהכוחות יופעל בתוככי מצרים כ„כוחות הגנה עמוקים".

העתון גילה, כי יועץ סובייטי ערק לישראל, לאחר שנצטווה לחזור לבריה"מ. לדברי „אל־נהאר" לא ידע יועץ זה סודות חשובים.

אשר לגירושו של ראש היועצים הסובייטים במצרים, מציין העתון, כי גורש לאחר שהשמיע בדיחה גסה בפני הרמטכ"ל המצרי, לויטננט גנראל שאזלי. וזו לשון הבדיחה: קצין מצרי לא הצליח לספק את ידידתו ואז היא שאלה אותו: „האם עלי להזמין יועץ רוסי, כדי שיעשה את המלאכה ?".

שאזלי זעם כאשר שמע את הבדיחה ורצה להנחית מכותיו בקצין הסובייטי. רק בקושי שלט ברוחו והורה לו לעזוב את משרדו. במועד מאוחר יותר ציווה לגרשו ממצרים.

העתון הבלגי „גאזט פאן אנטוורפן":

החברה הבלגית סאבקה תיווכה באספקת מיראז'ים לישראל

„מטוסים במיפעל סומנו בסמל חיל־האוויר הישראלי"

בריסל, 23 (ע"צ, צ"ר). „בלגיה אינה מכחישה ולא הכחישה בעבר משלוח מיראז'ים לישראל" — הצהיר היום דובר משרד החוץ הבלגי, בעיקבות מאמר בעתון הקתולי „לה גאזט פאן אנטוורפן" בכותרת „חברה בלגית מספקת מיראז'ים לישראל".

העתון קובע, כי אספקה זו „אינה בלתי־אפשרית ואף סבירה". בהמשך מוסיף העתון, כי „בריה"מ היתה מוכנה לויתורים חשובים אם ייפסקו המשלוחים אלה".

העתון קושר את פרשת המיראז'ים בשמו של אנטולי צ'ויבוטארב, פקיד המשלחת המסחרית הסובייטית בבריסל שערק באוקטובר אשתקד למערב. צ'ויבוטארב גילה את שמותיהם של 32 מרגלים סובייטיים 16 מהם עדיין נמצאים בבלגיה. העתון מוסיף, כי בריה"מ הציעה להוציא את 16 המרגלים אם תסכים ממשלת בלגיה לבטל אספקת המטוסים לישראל.

העתון רמז, כי חברת המטוסים הבלגית סאבקה, הבונה מיראז'ים לחיל־האוויר הבלגי, שימשה כמתווך לאספקת המטוסים, אשר צרפת הטילה אמברגו על משלוחם לישראל.

העיתון מצטט אדם, ששמו לא נמסר באילו אמר שמטוסים במפעל סומנו ב„מגן דוד של חיל־האוויר הישראלי".

„פיגארו": כנען רוצה להישאר עם היהודים

מאת אליהו מאירי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 23 (מיוחד ל„הארץ"). חמדי כנען, כי שהיה ראש עיריית שכם, תיאר באוזני כתב „פיגארו" את המבוכה השוררת כיום בגדה.

„איננו רוצים בישות פלשתינאית, איננו רוצים בפדרציה, ואף לא להישאר ירדנים. בסיכומו של דבר רצוננו להישאר עם היהודים" — אמר חמדי כנען לדברי הכתב הצרפתי, ז'אן פראנסואה שאוואל.

חמדי האג' פרוק מראמאללה אמר ל„פיגארו", כי הברירה היא להישאר ללא שינוי בשלטון הכיבוש הישראלי, או להיאחז בהצעות חוסיין.

ראש עיריית עזה אמר לדברי הכתב הצרפתי על תוכנית חוסיין: זוהי הכהאה נאה, ללא תאריך, ללא חתימה וללא כיסוי.

ראש עיריית חברון אמר לכתב, כי מובטחת לו תמיכה של 75% מקולות הבוחרים בעירו. בעניין זה, ציין חמדי כנען, כי באוכלוסיה של ארבע מאות אלף בגדה ישנם רק 12,000 בעלי זכות בחירה לרשויות המקומיות (בהתאם לחוק הירדני).

המפלגה הליברלית
פעולות
ראה עמ' 26

„אל־אהרם":

לונדון לא תמנע אספקת הצוללות לישראל

קהיר, 23 (ע"צ). משרד החוץ הבריטי הודיע למספר שגרירים ערביים בלונדון, כי ממשלת בריטניה מצטערת על שאין ביכולתה למנוע אספקת צוללות לישראל — מוסר היום „אל־אהרם" הקהירי בשם כתבו בלונדון.

לדברי העתון, הודיעו שלטונות בריטניה לשגרירי ארצות ערב, כי צוללות אלו יסופקו לישראל ב־1974.

הם הוסיפו, כי הצוללות ישמשו בראש וראשונה להגנת חופי ישראל. מחיר כל צוללת יהיה 18 מיליון לישט.

קלרשה רוברסמן בת 9, בתם של בני הזוג רוברסמן מאוקלנד, קליפורניה, מראה את כף ידה המוכתמת, מזה שבוע ימים פורץ דמה של הילדה והוצה מבעד לעור, בלי שהיתה לכך כל סיבה נראית לעין או מצוקה כלשהי. רופאי בית־החולים המקומי בודקים את התופעה. הילדה עצמה טוענת, כי אינה חשה כאבים.
(צילום רדיו של א.פ.)

נציג ישראל מגיב בחריפות על החלטות הוועדה באו"ם

„הוועדה לזכויות האדם הגיעה לשיא החוצפה בהאשימה את ישראל בפשעי מלחמה בשטחים"

מרכז האו"ם, 23 (יו.פי., ע"ר וע"צ). הוועדה לזכויות האדם של האו"ם גינתה אמש בחריפות את מדיניות הכיבוש של ישראל בשטחים הערביים והאשימה אותה בביצוע פשעי מלחמה.

ברוב של 15 קולות נגד 4 — ארה"ב, הולנד, גואטמלה וזאיר — ובהימנעות 11 מדינות, אישרה הוועדה החלטה חריפה המגנה את הצעדים שנקטה ישראל בהעברת אזרחים ערביים והפקעת שטחים ויישובים.

החלטת הגינוי אושרה לאחר ויכוח ממושך שבמהלכו הוגדרה ע"י סגן הנציג הקבוע של ישראל באו"ם, יעקב דורון, כמעשה דמגוגיה מרושע. הצעת הגינוי הוגשה לוועדה ע"י מצרים, לבנון, סנגאל, הודו ופקיסטאן.

בין השאר קראה הוועדה לישראל לבטל ללא־דיחוי את כל הצעדים שנקטה ולהימנע מהמדיניות המשפיעה על המיבנה הדמוגרפי והאופי הפיסי של השטחים הערביים הכבושים. כן קראה לישראל להרשות לכל האנשים שנמלטו מהשטחים או גורשו מהם, לחזור לבתיהם. בנוסף על כך קבעה הוועדה שעל ישראל למלא את התחייבויותיה ע"פ אמנת ג'ינבה. את פעולות ישראל בשטחים הגדירה הוועדה „פשעי מלחמה ופגיעה באנושות".

בויכוח שקדם להצבעה אמר נציג בריה"מ, ניקולאי טראסוב, כי דעת־הקהל בעולם יודעת מהם „הנהגים הנפשעים של ישראל המפלילה ערבים קולקטיביים ונוקטת בשיטה של ירויות על מפגינים ערביים שלווים". הוא גינה את מדיניות ה„חפורים והדינאמיט" אותה מפעילה לדבריו ישראל, כאשר היא הורסת בתים ערביים. כן האשים את שלטונות ישראל בהפעלת „שיטות של עינויים סדיסטיים" המזכירים את מעשי הנאצים.

תגובת נציג ישראל

נציג ישראל, מר דורון, דחה בחריפות רבה את ההחלטה. הוא אמר, כי הוועדה הגיעה לשיא של חוצפה ואבסורד כאשר נטלה על עצמה תפקיד של שופט בנוסף לתפקיד התובע הכללי. כן ציטט את נציגי הצלב־האדום, אשר אמרו, כי ישראל מכבדת את אמנת ג'ינבה. הוא קבע, כי הרס מבנים ריקים, בהם מוצאים מקלט טירוריסטים, או ששימשו כמחסני נשק, אינו עומד בסתירה לאמנת ג'ינבה.

נציג ישראל שם ללעג את התיאורים על המצב בשטחים. הוא הצביע על העובדה שמאות אלפי מבקרים, מדינאים, חברי בתי־נבחרים, כמרים, סופרים, עתונאים ותיירים, יכלו לעמוד על כך שבשטחים נוהג השלטון הישראלי בצורה אנושית וקורקטית. הוא הזכיר בהקשר זה את העובדה שלמעלה מ־100 אלף מבקרים ערביים באו לבקר אצל קרוביהם וידידיהם בשטחים. כן ציטט פלשתינאים שהביעו אמנם צער על הכיבוש הישראלי, אך הודו, כי התנאים בשלטון כיבוש זה טובים בהרבה מאלה ששררו בימי השלטון הירדני.

מרכז עבודה ידון בנושא הדת והמדינה

תכונס ועידה לדיון על רפורמה במיבנה ההסתדרות

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

מרכז מפלגת־העבודה יתכנס ב־20 באפריל לדיון על נושא הדת והמדינה, בישיבה מיוחדת שתימשך יום תמים, — על כך החליטה אתמול לשכת מפלגת־העבודה. באותה ישיבת מרכז יסוכם גם הדיון בפרשיות כלכליות.

על דיון בענייני דת ומדינה במרכז המפלגה הוחלט עוד בוועידת העבודה לפני כשנה. אם כי הוועידה חייבה את הדיון באחת הישיבות הראשונות של המרכז, נדחה הדבר בהשפעת ראש הממשלה. באחרונה גברו במפלגה הלחצים לקיים את הדיון, במיוחד לאור הצעת ח"כ תמיר לשנות את החוק על נישואין אזרחיים. להחלטות המשמרת הצעירה וחוג לשילוב שחייבו קיום דיון מקיף בענייני דת, הצטרף בשבוע שעבר מתוך הקיבוצים שבמפלגה. לחצים אלה גרמו כנראה להחלטה לקיים את הדיון.

הלשכה החליטה גם על מושב מיוחד של ועידת המפלגה שידון על רפורמות במיבנה ההסתדרות. אתמול בחרה הלשכה את הוועדה המכינה למושב הוועידה, אך עדיין לא נבחר יו"ר הוועדה המכינה. באחרונה פרצה בעבודה מחלוקת בין מזכיר ההסתדרות, יצחק בן־אהרן, לבין גב' גולדה מאיר, לאחר שראש הממשלה התנגדה למועמדותו של מר בן־אהרן לתפקיד זה.

דיון על הפועל

הדיון בלשכה אתמול הוקדש בעיקר לבעיית הפועל, לפי הצעת מזכיר המשמרת הצעירה, יחיאל לקס. מר לקס דרש דחיית הוועידה בשל אי־חוקיות בחירת ציריה. בישיבת הוועדה טען מר לקס, כי חלק ניכר של צירי ועידת הפועל לא נבחר, אלא מונה ע"י העסקנים. הוא טען גם, כי צורת הכנת הוועידה לא מאפשרת דיון רציני בבעיות הספורט, לאור האווירה העכורה שנוצרה סביב חיי ספורט בארץ. מר לקס הציג חוות־דעת משפטית של עו"ד אפרים שלב, אשר קבע, כי „ועידת הפועל אינה בהרכב חוקי".

מ"מ מזכיר ההסתדרות, ירוחם משל, וחבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, ישראל קיסר, התנגדו לדחיית הוועידה. הלשכה קיבלה הצעת פשרה לפיה יפעלו מוסדות ההסתדרות שבוועידה תיבחר מועצה של „הפועל", אך המועצה עצמה תתכנס רק כעבור 3 חדשים, לאחר שבסניפי הפועל ייערך דיון מקיף בבעיות הספורט. ועדת המינויים של הפועל תהיה טעונה אישור של „חבר" הוועדה המרכזת של ההסתדרות.

ג' מאיר דנה עם ראשי מפ"ם בפרשת ההתנחלות

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

גב' גולדה מאיר דנה אתמול בלשכתה בת"א עם ראשי מפ"ם, מאיר יערי ויעקב חזן, על המצב שנוצר במערך לאחר החלטת קיבוצי מפ"ם בדרום ומוסדות המפלגה נגד התנחלות בפיתחת רפיח. הפגישה נמשכה יותר משלוש שעות ומשתתפיה החליטו לא לפרסם את תוכנה.

נודע, כי מועד הפגישה נקבע עוד לפני מספר שבועות, כאשר התעוררו חילוקי דעות בקרב המערך — [illegible] סכסוכי העבודה. לאור [illegible] במערך לאור החלטות מוסדות מפ"ם השוללות התנחלות קבע ברצועת עזה ופיתחת רפיח, הוקדשה השיחה בעיקר לנושא זה.

ראשי מפ"ם ידווחו כנראה על פגישתם עם גב' מאיר בישיבת ההנהגה המצומצמת של מפ"ם ביום ב'.

ישראל מחזירה מאוגנדה

(סוף מעמוד 1)

ישראל מגישה להם את הסיוע הצבאי־טכני המצופה, אולם דברים אלה ניהוו כטענות שווא.

בהודעה ישראלית שנתפרסמה אמש לאחר התייעצות עם ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, דחה משרד־החוץ בתוקף את הטענות על התערבות ישראל בענייני פנים באוגנדה. ישראל אינה מתערבת — נאמר בהודעה, — לא בעניינים הפנימיים של אוגנדה ולא בעניינים הפנימיים של כל ארץ אחרת.

ישראל דחתה את טענת אוגנדה שהתייחסה לכתבה בעתון ישראלי. בכתבה זו נאמר כאילו דחה אמין את נסיעתו לקהיר בגלל חששו מהפיכה בעת היעדרו. ההודעה הישראלית מדגישה, כי הידיעה אינה אלא ספקולציה אשר מצער שקמפלה מבססת את מדיניותה עליה.

מקורות בירושלים ציינו, כי שיתוף הפעולה עם ארצות אפריקה נעשה תמיד בשיתוף עם הממשלות וכך נהגה ישראל גם באוגנדה. ב־1963 נחתם עמה הסכם סיוע וב־1971 ביקש אמין, לאחר עלותו לשלטון, להידק את הקשרים. בביקורו בארץ ביקש סיוע כלכלי, צבאי וטכני שהתבסס בין השאר על אשראי גדול, אך ישראל נזהרה בעניין זה. כך נהגו גם ממשלות מערב אירופיות שאליהן פנה אמין. רק אח"כ ביקש את הסיוע הלובי.

סיקוחים נגד ישראל

באחרונה העלה אמין סיקוחים נגד ישראל בנושא הסיוע לחיל־האוויר שלו ולתחזוקתו וכן בקשר לאפשרות כאילו התכוונו ישראלים לסייע ליריבים הפוליטי. טענות אלה נדחו אמש.

אף־על־פי שישראל החליטה אתמול להוציא מאוגנדה רק את המומחים הצבאיים, אין משקיפים מוציאים מכלל אפשרות הידרדרות נוספת ביחסים עד כדי החזרת נציגינו מקמפלה לישראל. משקיפים אמרו אתמול, כי הרחבת הפעילות והתחרנית של לוב בארצות האפריקאיות, בתוך פעולת ישראל, תחייב היערכות חדשה ומאבק מדיני כנגד לוב.

„לא נשמש קלף בסחיטה"

זאב שיף, סופרו הצבאי של „הארץ", מוסיף: הודעת אמין, הביאה אתמול לקיצה את סבלנותם של אנשי מערכת הבטחון. חוגים ישראליים מציינים, כי מלבד כפיות הטובה של ממשלת אוגנדה הם רואים בחומרה רבה את העובדה שאמין מבקש להשתמש במשלחת צה"ל ומשרד־הבטחון, כאמצעי לסחיטת כספים ממדינות־ערב. „צה"ל לא ישמש קלף סחיטה במשחק זה", — הגיבו אמש חוגים בטחוניים.

מסתבר, כי מדינות שונות פנו לישראל בבקשה לספק מדריכים של צה"ל, אך ישראל דחתה לא־אחת בקשות אלה ואילו המדריכים שנשלחו לאוגנדה, דרושים גם לישראל.

תגובת השגרירות

קמפלה, 23 (צ"ר, יו.פי. וע"ר). נשיא אוגנדה שהורה הערב לישראל להוציא את משלחות ההדרכה בחיל־הים והצנחנים, עד יום ב', ציוה גם להגביל את היקף השגרירות הישראלית כאן ל־4 אנשים בלבד במקום 7 כיום.

בהודעה שנתפרסמה ע"י הנשיא אמין, נאמר גם, כי מעמדה של משלחת ההדרכה הישראלית, שליד חיל־האוויר של אוגנדה, ייקבע בתום שובו של מפקד חיל־האוויר האוגנדי מביקור בחו"ל.

בהודעת אמין נאמר גם, כי יאסר על השגרירות להשתמש במקלטי שידור צבאיים. אזרחי אוגנדה נדרשו גם לעקוב מקרוב אחר פעילות הישראלים. בהודעה נאמר, כי „יש להזהיר כ"ד על כל פעילות חתרנית מצד ישראליים לכוחות הבטחון הקרובים ביותר".

סיעת המרכז החופשי

חברי הכנסת שמואל תמיר ואליעזר שוסטק פנו אמש במברק לשר החוץ, אבא אבן, הם קוראים לו להורות לשגריר ישראל בקמפלה לשוב מייד ארצה, לאור הפגיעות הקשות החוזרות ונישנות בנציגי ישראל ובממשלה ע"י שליט אוגנדה ובטרם ינקטו כלפי הנציגות הישראלית צעדים עולבים נוספים.

אמין — לסודאן

חרטום, 23 (ע"ר). נשיא אוגנדה, הגנראל אידי אמין, עומד להגיע ביום ו' (היום) לחרטום, לשיחות עם נשיא סודאן, ג'עפר אל־נומיירי, במיסגרת ביקור מדיני בן 3 ימים. העתון הסודאני „אל־סחאפה" כותב, כי מר אמין יבוא בלווית שרי החוץ, התרבות, הפיתוח הסוציאלי, הבריאות, העבודה, האוצר, הכלכלה, התעשייה והתיירות.

בפמליה יהיו גם 30 פקידי־רשות וכן להקת תיאטרון מאוגנדה, שתופיע בחרטום בעת הביקור.

300 אנשי־רוח נעצרו בצ'כוסלובקיה

מאת אליהו זהבי
סופר „הארץ" בסקאנדינביה

קופנהאגן, 23 (מיוחד ל„הארץ"). למרות הבטחות השלטונות בצ'כוסלובקיה שלא ייערכו משפטים פוליטיים, נאסרו מאז ינואר לפחות 300 אינטלקטואלים, עתונאים וחברי מפלגה מתקופת דובצ'ק ומשפטיהם מתנהלים ללא פרסומת.

בעתוני אוסטריה ובסקנדינביה פורסם היום מכתב שהבריח האבאל, כי שהיה מנהל ביה"ס הפוליטי של המפלגה הקומוניסטית בתקופת דובצ'ק. האבאל מגיב על השמצות בספר השיטנה נגד הציונות שפירסם הרוסי יבגני ייבסאייב. בספר זה מואשם האבאל שהיה חבר במועדון ציוני בפראג (בראש מועדון זה עמד דיפלומאט יהודי, צוקר). האבאל טוען, כי אי אפשר היה ב־1968 לקיים מועדון ציוני מאחר שצ'כיה ניתקה את יחסיה עם ישראל. הוא מוחה על כך שמייחסים לו מוצא יהודי ומתלונן, כי מאז יולי 1970 מובטלים הוא ואשתו.

נשיא פקיסטאן: אבקר בקהיר

קראצ'י, 23 (ע"צ). נשיא פקיסטאן, זולפיקאר עלי בהוטו, הודיע אמש, כי יבקר בקרוב בהודו.

בנאום באוזני נשים של שבויי מלחמה פקיסטאניים המוחזקים בהודו, אמר בהוטו, כי הוא דן בביקורו האחרון במוסקבה, ובפגישתו עם שר־החוץ הבריטי סר אלק דאגלס יום, בשאלת החזרתם של 93 אלף שבויי המלחמה.

הממשלה תדון

(סוף מעמוד 1)

את הסטנת הדלק במיכלית הצוננת במקום.

מועצת המנהלים של נתיבי נפט החליטה אתמול שלא תחדש לפי שעה את המגעים עם העובדים אלא לאחר שובם לעבודה תקינה. יחד עם זאת החליטה לתת אפשרות להסתדרות לפעול היום ומחר במגעיה עם העובדים.

השביתה שפרצה באבו־רודיס גורמת, להערכת חוגי האוצר, נזקים של כמליון ל"י ליום. היא פרצה בעצומה של חתימת הסכם העבודה החדש של העובדים עם הגשת 11 תביעות שכר חדשות שאינן מופיעות בכיוונת ההסכם שאושר ע"י העובדים וההנהלה. התביעות החדשות מסתכמות בתוספת 800—1000 ל"י לחודש. בלי כל קשר לתביעות אלו, דורש הוועד להעלות את כל העובדים בדרגה אחת או שתיים.

מחוגי החברה והאוצר נמסר, כי שכר עובדי החברה הוא בין הגבוהים בארץ. השכר הממוצע הוא 1600 ל"י לחודש, אך יותר ממחצית העובדים מקבלים 2000 ל"י ומעלה, עד מכסימום של 3800 ל"י לחודש. שכר זה משולם עבור 20 ימי עבודה בחודש, הואיל וכל עובד יוצא לחופשה בת 5 ימים לאחר 10 ימי עבודה.

מבקשים בדיקת הסובסידיה ללחם

(ל.ש.מ.). ועדת הכנסת לענייני כלכלה החליטה אתמול לבקש ממשרד המסחר והתעשייה לבצע מחקר יסודי בעניין חלוקת הסובסידיה המושלמת הניתנת ללחם, לפי השכבות באוכלוסיה, כדי לבדוק עד כמה נהנות מהסובסידיה משפחות מעוטות הכנסה, הצורכות יותר לחם ממשפחות בעלות הכנסה גבוהה ובינונית.

בהחלטה שהותה ע"פ הצעת הח"כ, אברהם שכטרמן, סוכם שיש לכלול במסקנות על השיבושים באספקת לחם, קריאה לצדדים לסיים את דיוני הוועדה שנבחרה לבדיקת תביעות עובדי המאפיות, עד ינואר 1973.

ד"ר מ. מנדלבאום, הממונה על המחירים במשרד המסחר והתעשיה, ציין לפני הוועדה, כי חלה ירידה ברווחיות המאפיות. הוא גם הסביר את הסיבות לכך. מסקנות הוועדה יובאו לדיון במליאת הכנסת.

שערי בשובו לארץ:

שר־החוץ של השוק „יתמוך בהנחות לישראל"

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

שר החוץ של השוק המשותף, פרופ' דה־גדורף, התחייב בכנס מנהיגי מפלגות ליברליות באירופה לתמוך בקבלת ישראל לקבוצת המדינות המתפתחות, הנהנות מהסדר מיוחד עם השוק — מסר אתמול סגן שר התיירות, ח"כ יהודה שערי, לאחר שחזר מבאדן־באדן, שם נערך הכנס.

מר שערי ציין גם כי שר החוץ של גרמניה, וולטר שאל, הבטיח בכנס, אשר דן בענייני השוק ובאוסט־פוליטיק של גרמניה, כי מדינתו לא תסכים בדיוניה עם ארצות ערב, הרוצות לחדש את היחסים עמה, לשום הסדר שיפגע בישראל.

התחייבותו של פרופ' דה־גדורף, הממונה על המו"מ עם מדינות הרוצות להתקשר עם השוק, באה לאחר שח"כ שערי העלה בכנס תביעה לצרף את ישראל לקבוצת 77 הארצות המתפתחות המשוחררות בדרך כלל מהמכס, לערוך חוזה חדש בין השוק לישראל ולמנוע אפליה כלשהי כלפי ישראל עם כניסת בריטניה לשוק ובחוזים עם מצרים ולבנון.

אנקרה, 23 (ע"ר). נשיא טורקיה, זוודט סונאי, חתם היום על גזר דין מוות של 3 שמאלנים שנדונו על נסיון להפיל את המשטר.

כנס תמיכה בהתנחלות קורא לממשלה להחיש תכניות הבינוי ברצועה

הכנס בדקלה שבפיתחת רפיח דוחה את „ההתנכלויות של מפ"ם והשוה"צ"

מאת עמוס הדר,
סופר „הארץ"

כנס התמיכה בהתנחלות ברצועת עזה ובפיתחת רפיח נערך אתמול במושב השיתופי דקלה ובו השתתפו נוסף על אנשי דקלה חברי הקיבוץ הדתי עלומים, חברי מבואות ביתר וכמה מחברי הקיבוץ המתנגד להתנחלות — נירים — שנציגו השמיע בכנס דברים נגד ההתנחלות והפעולות שננקטו ע"י צה"ל בעת גידור השטחים בפיתחת רפיח.

שאול גדעוני, שפתח את הכנס, אמר, כי הוזמנו כל המשקים בנגב בכל הזרמים, אך הופיעו רק חברים מנירים. לדבריו הכרזות בכבישים בנגב „דקלה קלהי" ועוד, נכתבו ע"י צעירים מכרם שלום שבצעתו הביעו ההתנגדות להתנחלות. „מפ"ם נמצאת בממשלה וכשר הוחלט על ההתיישבות בפיתחת רפיח, נתקבל הדבר בהסכמת שרי מפ"ם. לא מובן כיצד מפלגה זו מתנגדת פתאום להתנחלות".

אחריו דיבר שמואל בוכשטאס (פאלוק) מקיבוץ נירים, שאמר, כי הוא מייצג את עצמו ולא את המשק. הוא טען: יש כאן התנחלות ויש נישול. היו עובדות שאני מוכן להוכיח אותן בשטח, כי אני עצמי השתתפתי בפעולות גידור השטחים ופינוי הבדואים. נישול בקנה־מידה כזה עוד לא היה מאז מלחמת השיחרור.

על דברי איש נירים הגיב חבר דקלה, מרדכי בן־יעקב: צה"ל עשה רבות למען הבדואים באזור. חפר 20 בארות־מים, נותן להם שירותים שלא היו להם בעבר. „אנו עצמנו עוזרים לבדואים בכל מקרה, בתחום החקלאי והרפואי, ואין לאיש צריך לפגוע בהם ולא נפגעו".

מר צבי האלך, מהנהלת החוג לשלמות הארץ של המערך, הביא את ברכת החוג לתומכים בהתנחלות. הוא ציין, כי הברכה נתקבלה בישיבת הנהלת החוג שלשום, בה השתתפו גם חברים ממפ"ם שביקשו בבירור לציין, כי הם תומכים בהתנחלות.

בהחלטות נאמר בין היתר: הכנס דוחה בשאט־נפש את נסיונות ההתנכלות של מפ"ם והשוה"צ למיפעלי ההתנחלות ברצועה ובפיתחת רפיח. הכנס קורא לממשלה לדכא את הגל העכור של ההסתה שדבק בפלגים מסויימים במדינה ולתת גיבוי מוחלט לתכניות הפיתוח המתחייבות להתבצע ברצועה ובצפון סיני. הכנס חוזר ומזכיר, שפני המיישבים החדשים שקמו מעבר לקו הירוק לשעבר הם ליצירת יחסי שכנות טובים ואין לערבבם בעניינים פוליטיים. הכנס קורא להחיש את תכניות הפיתוח בפיתחת רפיח למען יהיה האזור בעתיד הקרוב לריכוז יהודי עירוני וכפרי צפוף.

אל־מצרי נעצר בשכם

(הסוף מעמ' 1)

בעוד שבשאר הערים בהם יתקיימו הבחירות ביום ב' שורר עד כה שקט, מוסיפה לסעור הרוחות בשכם. על מעצרו של אל־מצרי הוחלט לאחר שהתברר, כי השיבושים בהכנות לבחירות בשכם נובעים בחלקם במאבק מקומי בין שתי משפחות, אל־מצרי ומשפחת חמדי כנען. משפחת אל־מצרי החלה בשיתוף פעולה עם המחבלים להכשלת הבחירות, לאחר שהסתבר להם, כי חמדי כנען הוא אחד המועמדים בבחירות. אנשי המשפחה חששו, כי קרובם, ראש העיריה מעזוז אל־מצרי, יאבד את מקומו והשלטון יעבור לכנען.

מסתבר, כי האיומים למועמדים הם פרי של שיתוף פעולה בין משפחת חכמת אל־מצרי והמחבלים.

במאבק הכוחות בין שתי המשפחות ידה של משפחת אל־מצרי היתה על העליונה עד שלשום, אולם עם התערבות המושל הצבאי הלהזים שהופעלו אתמול. לא כן הנבנע, כי יחול שינוי במצב לפני יום ג', מועד הבחירות.

תדהמה בשכם

מרים צוה, סופר „הארץ" בירושלים מוסר: הידיעה על מעצרו של חכמת אל־מצרי, וכן הידיעה על סגירת העשרים בבני הורבי שכם במשך כמה שעות אתמול, נתקבלה בשכם בתדהמה.

בתשובה לשאלתי אמר ראש העירית, בן דודו של הנעצר, כי הוא ואנשי העיר רואים במעצרו של אל־מצרי מעשה נקמה מצד המושל הצבאי, נוכח ההתפתחויות האחרונות בעיר בקשר לבחירות. לשאלה מדוע המושל לא כיוון את „נקמתו" אליו אישית כראש העיר, השיב: שאלה זו הצג בפני המושל.

מעזוז אל־מצרי מסר עוד, כי המושל הודיע לו, כי מועמדות אנשים נוספים התקבל אם כי מועד הרישום נסתיים רשמית בשבוע שעבר.

מספר המועמדים שנשארו עתה ברשימת המועמדים הוא 13. 4 מהם הודיעו בפומבי, כי ברצונם להסיר את מועמדותם אבל טרם עשו זאת רשמית. מספר החברים במועצת עירית שכם הוא 12.

סגן אלוף אהרון הרדי, הקצין המיועד לנהל את עיריית שכם, אם הבחירות לא יתקיימו, מוסיף בינתיים לבקר בעיריה כדי לעמוד על צורת ניהולה.

שם־טוב: מפ"ם הצביעה תמיד נגד התנחלויות קבע

(ע). שר הבריאות ויקטור שם־טוב, אמר אתמול, כי בכל הזדמנות של דיון בממשלה בשאלה המעשית של התנחלויות קבע בשטחים, הצביעו שרי מפ"ם נגד ואף הודיעו על כך בציבור.

השר אמר זאת במסיבת עתונאים אתמול בביה"ח ע"ש אברבנאל בבת ים, לאחר טכס חנוכת בניינים חדשים שם.

מר שם טוב הוסיף, שאם בעתיד יניחו לממשלה הצעה בעניין התנחלויות בשטחים, „נדון על כל מקרה לגופו ונודיע את עמדתנו". עם זאת הטעים, כי שרי מפ"ם תמכו בכל ההאחזויות הבטחוניות „שהוקמו בשטחים".

עוד אמר מר שם־טוב, כי מחאת אנשי קיבוצי השוה"צ בדרום לא היתה נגד ההתנחלות, אלא נגד צורת הגירוש של הבדווים בהסתה. „אנו חברה דמוקרטית. לכל אדם הזכות להפגין ולמחות בהתאם לדעתו".

השר הוסיף, כי הוא מסתייג מן הסיסמה „דקלה היא קלהי" וכי הוא מכבד אנשים ההולכים להתנחל כשהם סבורים שהדבר הטוב.

הוקמה מועצה לידידות יהודית—דרוזית

(ע). על הקמת מועצה בשותפות יהודית־דרוזית, להידוק הידידות וההבנה בין תושבי קרית־שמונה והתושבים הדרוזים ברמת־הגולן, הוחלט אתמול בישיבה חגיגית של המועצה המקומית קרית־שמונה ומועצת־הפועלים במקום.

בישיבה השתתפו מוכתרים ושייכים דרוזים בכפרי הגליל והגולן.

איניס — אלופת אירופה

בסיום מלהיב גברה 70:69 על כדורגלני יוגופלאסטיקה לעיני 10 אלפים איש ביד־אליהו

ספורט הארץ

מאת סופר „הארץ"

הדו־קרב בין מעצמות הכדורסל האירופיות הסתיים אמש, זו בשנית השבוע, בניצחון איטלקי מזהיר. ביום ג', בסאלוניקי, ניצחה סימנטאל מילאנו את הכוכב האדום בלגרד 74:78 בגמר גביע אירופה למחזיקות גביע. אמש, בהיכל הספורט ביד־אליהו, נטלה איניס וארזה גם את הגביע האירופי לאלופות, לאחר ניצחון דראמטי בשיעור 69:70 על יוגופלסטיקה מספליט.

קרוב לעשרת אלפים צופים ישראלים ראו לראשונה מאבק פיסגה אירופי, שסיומו המתוח חיפה על הרבה ממגרעותיו, שנבעו ברובן מהתרגשות והצבענות יתרה, וגררו בשל כך הרבה עבירות והחטאות. היתה זו מלחמה עיקשת יותר מאשר כדורסל מבריק, תוך שבירה במודה ותקריות רבות, באווירה חגיגית ועל רקע הפגאורה ישראלית שקטה. אכן, לישראלים שבין הצופים חסרה קבוצה „שלהם", כדי שיוכלו להריע לה, דבר שעשו ללא־הרף כמה מאות אוהדים מאיטליה ומיוגוסלביה, שבאו במיוחד לת"א.

ההבחנה אי־כבזית. המחצית הראשונה באכזבת, וכאשר הסתיימה ביתרון של 34:35 לזכות יוגופלסטיקה, היה ברור, כי הקרב יגיע לשיאו לאחר ההפסקה. בדקות הפתיחה היה המאזן כה שקול והיתרון נע מצד לצד פעמים כה רבות, עד שהיה זה הימור נרצו להתנבא מיהו המנצח.

הסיום המרתק

כדורסלני איניס, שכבר זכו בגביע זה ב־1970, יצרו לעצמם פער של חמש נקודות (39:44) בדקה ה־25, ואח"כ גם הובילו 47:52, אבל היוגוסלבים השוו ל־55:55. המיפנה חל מייד כאשר עלו האיטלקים ליתרון של 57:62 ו־61:68. במצב זה נראה הכל מוכרע, אבל אז קלעו היוגוסלבים שלושה סלים רצופים והדרמה הגיעה לשיאה: 67:68, 67:70 — 69:70 — וכאן איבדו היוגוסלבים כדור גורלי, שעבר לידי יריביהם. בשבע השניות האחרונות הקפיאו שחקני איניס את הכדור, ושריקת השופטים סופוגלו (טורקיה) ואברקדיס (יוון) מצאה אותם צוהלים וחבוקים, כיאה לאלופי אירופה.

דינו מאנגין (21 נקודות), המכדרר המצוין מנואל ראגה (20) ואוטורינו פלאבוריאה הוותיק (13) היו קלעיה הבולטים של איניס וכוכבי הנצחון המכריעים. לזכות היוגוסלבים שכמעט הפכו עכבה פיגור לניצחון, הסיבו לשחק ולקלוע פטר סאנסי, הכדורסלן הגבוה במגרש — 2.06 מטר (26 נקודות), דאמיר שולמן (18) ודאטו מודדיע (10).

בטכס הסיום העניק נציג התאחדות הכדורסל הבינלאומית, בורה סטאנקוביץ, את הגביע האירופי למנצחים.

חוסיין דוחה

(סוף מעמוד 1)

עלי להדגיש, כי לא קיים שום הסכם עם ישראל בקשר לתכנית החדשה או בקשר לכל עניין אחר". חוסיין ציין, כי תכניתו החדשה היא עניין פנימי לירדן והיא מהווה „רוארגניזציה של המשפחה הירדנית ולא שינוי בהרכב המדינה". כן הוסיף, כי התכנית זו תבוצע לאחר „שלב השיחרור".

בתשובה לשאלה אחרת אם קיים מגעים עם הגב' מאיר, ציין, כי „לא היו מגעים כאלה לאחרונה".

המלך ציין, כי ירדן תמשיך במאמציה להגיע לפיתרון בדרכי שלום. „המלחמה או הכוח יהיו האמצעים האחרונים שאנו נחשוב עליהם, לא משום שאנו פוחדים ממלחמה, אלא בגלל המצב בחלק זה של העולם". המלך הסביר, כי תכניתו החדשה אינה נוגעת כלל את החלטת מועצת הביטחון 242. הוא תקף בעקיפין גורמים ערביים ו„גורמים מסויימים בתוך השטחים הכבושים" המבקשים ל„הסתיר את פניהם ולהתיז את אחדותנו", אשר להצלחת תכניתו ציין, כי הדבר קשור למצב בעולם הערבי. הוא הציע לאחד השואלים בקרב העתונאים להפנות את שאלתו בדבר המניעים לדחיית התכנית למנהיגים הערביים אשר התנגדו לה.

חוסיין חזר והדגיש, כי ירדן תישאר המגיד מדינתם של כל הפלשתינאים בעולם כולו. בתשובה לשאלה ציין, כי ניתן להגיע לפיתרון בעניין ירושלים „שישביע את רצון כל הצדדים".

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 12/72 שהתקיימה ביום 23.3.72 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך —.150,000 ל"י זכו המספרים: 078241; 451837. בסך —.50,000 ל"י זכה המספר: 006033.

בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 279890; 656123.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 509089; 686004; 728850; 767815.

בסך —.600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־03285; 06591; 12854; 17688; 25493; 42722; 60554; 71063; 76572; 84410.

בסך —.250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־02571; 17197; 39670; 40759; 46878; 49481; 49502; 49790; 53121; 57492; 62328; 63570; 63985; 71019; 73934; 78810; 80904; 81136; 82381; 83215; 86412; 90998; 94178; 95438; 98362.

בסך —.100 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־3484; 6149; 6770; 8146; 8188; 8583; 9331.

בסך —.50 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0051; 0347; 0354; 0589; 1116; 1125; 1186; 1271; 2317; 2394; 2420; 2615; 2636; 2697; 2711; 2929; 3219; 3701; 4137; 4439; 4679; 5005; 5470; 6039; 6053; 6691; 6862; 7551; 7690; 7716; 7835; 8072; 8469; 8784; 9259; 9439; 9684; 9877; 9938.

בסך —.4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 9.

במלאת שנתיים לנפילת בני ואחינו היקר

יפה ששון (אברהמי) ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו

ביום שני, י"ב בניסן תשל"ב (27.3.72) בשעה 11.00 בבוקר בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

ידידים ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

ביום ראשון, י"א בניסן (26.3.72), בשעה 5 אחה"צ יוכנס ספר תורה ע"ש המנוח בבית הכנסת אהל בית הורוין ברחוב אדמית, גבעתיים.

המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירת יקירנו

זאב (וילק) ביבר

מבעלי אלטלנה

ההלויה תצא היום, יום ששי, ט' ניסן תשל"ב, 24.3.1972 בשעה 12.30 בצהרים מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לקבוצת המלווים.

המתאבלים: אשתו: זהבה
משפחת פלדנקריז
ומשפחת לקס

הננו מודיעים בצער ובכאב רב על פטירת בעלי היקר, אבינו המסור, אחינו, חתנו וגיסנו

אהרן (ורנר) ברנד

בדבר מועד הלויה נא להתקשר לטלפון מס' 222513 או 246149

המתאבלים: מריאנה ברנד
הבנים: רפי ומיקי
וכל המשפחה

בצער רב ובגיגון קודר אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו, אחינו וסבינו היקר מאדם

אברהם בן זליג סקרופה

ההלויה תצא היום, יום ששי, ט' בניסן תשל"ב, 24.3.1972 בשעה 13.00 מבית המנוח בשדרות הנופשים 26 קרית מוצקין

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אבא, אחותנו וסבתנו היקרה

נחמה דבורקין

ההלויה תצא היום, יום ששי, ט' בניסן תשל"ב, 24.3.1972, בשעה 11.30 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון

המשפחה המתאבלת

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 10.45 מבית המנוחה, רחוב המשנה 2, שכון בבלי, תל־אביב

ארונו של יקירנו

עו"ד

אליעזר גרושקה ז"ל

הגיע ארצה

ההלויה תצא היום, יום ששי, ט' ניסן תשל"ב, 24.3.72, בשעה 11.15 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון

המתאבלים מרה:
אשתו וילדיו: דורים, רוני ונורית גרושקה
אביו: דוד גרושקה
אחותו וגיסו: רבקה ושאול ירון ומשפ׳
משפחות: רוזנצויג ואילנברג (בלגיה)
וכל בני משפחתו

בצער רב ובכאב עמוק אנו מודיעים על פטירתה הפתאומית של אמנו

רבקה מצקין ז"ל

בת ר' אברהם אהרון

ההלויה תצא היום יום ששי, ט' בניסן תשל"ב (24.3.72) בשעה 1.30 אחה"צ מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים:
בניה: חנוך מצקין ומשפחתו
שלום מצקין ומשפחתו
מאיר מצקין ומשפחתו
נכדיה ונינה

השבעה — בבית המנוחה רח' המלך ג'ורג' 25 תל־אביב

הננו מודיעים בצער רב וביגון קודר על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

ד"ר דוד ניסים

ההלויה תצא היום, יום ששי, ט' בניסן תשל"ב (24.3.72) מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב
פרטים על מועד ההלויה במודעות

המתאבלים: אשתו
ובניו: מוריס, ניסים
ד"ר פואד ניסים
והמשפחה

לרגל החג תתקיים
ביום שלישי
הגרלת מפעל הפיס
מס. 13/72
בשעה 7.00 בערב
מפעל הפיס

אוניברסיטת בר־אילן
הוועדה לתואר שני
מודיעה בזה כי
רישום מועמדים ללימודים לקראת התואר השני בפסיכולוגיה
[illegible] 2.5.72 [illegible]
בכל המגמות, יפתח ביום [illegible] המועמדים יגישו עד למועד הנ"ל את בקשותיהם, בצירוף המסמכים המתאימים, למשרד הוועדות ללימודים מתקדמים, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן

هكذا من الأصل

הפסח היקר ביותר

התייקרויות מהירות ברוב המוצרים לקראת החג

מאת אלעזר לוין

חג הפסח השנה יהיה היקר ביותר שידעו אזרחי ישראל כעצם. הוד- עית בשיר המחור התתציה, לפחון יתבטו האורחים ערב־החג בשרשרת בה־בהיקרויות של מבצעי הוו- לה הן תכסים אותם היכול רק ל- הנעוה.

אבות שרשתות השיווק הציבוריות — המרכנויות, שקם ושופרסל — הוד- זילו כל אחת כמה עשרות מוצרים בשיעור של כ־10% בזמן הכי־ וע בלל־ריבית. אולם ההוזלות ניגעבה לי- קוה מצומצמת יחסית של מוצרים — יתנת, סוגי בשר ושימורים יבדו- מה. הן יקטינו את סך הוצאותיה של עקרת הבית, אף אם הקנה הכל בח- נויות לשירות עצמי, ב־3—4 אחוזים לכל היותר. לעומת זאת, תכביד באחד על התקציב המשפחתי התייקרות של כ־20% בממוצע במחירי מזון, שחלה מאז הפיחות.

זה החג הראשון לאחר הפיחות של אוגוסט 1971 וההתייקרויות שבעקבו- תיו. לאחר הפיחות ביקשה הממש- לה, (ובמידה רבה הצליחה), לדח- חות את יקור רוב מוצרי המזון עד לאחר ראש השנה וסוכות. עליות הד- מחירים באו לאחר החגים. עתה, כשה- מגיעה שוב התוצאה הגדולה לחגים, מורגשת התייקרות היטב. משפחה ממוצעת מוציאה כ־300 ל״י על מוצ- רי מזון לפסח; התייקרות של כ־20% פירושה לגביה 60 ל״י, וזאת בנוסף שתוספת השכר הגבוהה לכל החודש היא 56 ל״י לכל היותר.

בשר, דגים וחלב

מחיר הבילת בצות בת 2.5 ק״ג עולה כ־1.85 ל״י אשתקד ל־2.00 ל״י השנה. ק״ג בשר טרי עולה 16—18 ל״י (לפי הסוג), לעומת 14—15 ל״י אשתקד. בקבוק יין כתוק ממין ממו- צע עולה 3.50 ל״י, לעומת 2.70— 2.80 ל״י אשתקד. ביצים התיקרו ב־2 אגורות ליחידה (כ־13% בממוצע). שימורים יקרו ב־20—25 אגורות ל- סוגים הפשוטים, וביותר כ־50 אג' לסוגים היקרים יותר. עליות של 15— 20 אחוז חלו לאחר הפיחות גם ב- מחירי קפה, תה, ביצים, מוצרי חלב דגיה. ברוב חנויות הדגים עולה כ־ יום ק״ג קרפיונים, לאחר ניקוי, 3.70 ל״י, במקום 3.20 ל״י בפסח שעבר. בשר קפוא מחירו כיום ב- ממוצע 10—11 ל״י לק״ג, במקום 9.50—4 ל״י לק״ג אשתקד. עוף תם נמכר ב־4.80 עד 5.50 ל״י לק״ג (לפי טיב וסוג החנות), עליה של כ־10% לעומת אשתקד.

פירות וירקות

התיקרות הפירות והירקות היא פר- שה בפני עצמה — ובראשה העגב- ניות. מדי שנה מבטיח משרד החקל- אות, כי „השנה עדיין יחסרו עג- בניות, אך בשנה הבאה תהיה אספקה סדירה כל השנה כן הממשמתי. אכן, במשך האחרון היתה בשוק כמות לא- קטנה של עגבניות בחממות, ובחי- דיוק לצרכן צנו בין לירה לשתים לק״ג. אולם בשבוע שעבר הידלדל ספוק העגבניות, האיכות ירדה, והמחי- רים הרקיעו שחקים, ל־3.50 עד 4.50 ל״י (לפי סוג החנות) ויותר לק״ג. הוסבר לי, כי העגבניות בחממות אלו, וכי בה שיש עתה למכירה הוא „ביכורי עגבניות מעין-גדי". ה- מעניין הוא שבלי לשים לב כמו- הל פסח — בסוף מארס או בתחילת אפריל — תמיד קופצים המחירים דווקא ההיצע כשבועים לפני החג.

גם ברוב סוגי הפירות והירקות האחרים בתנים המחירים ללא תק- דים. ק״ג בננות נמכר ב־1.30 עד 1.90 ל״י, לעומת 1.20—1.00 ל״י אש- תקד. מחירי התפוחים קפצו מ־65 אג' לק״ג בפסח שעבר ל־75—80 אג' ל- ק״ג (והאגדה על תפוחים בחצי לירה לק״ג ישנה רק לאחוז קטן כמוורי, מ- איכות סוג ב'), הוא הדין באשכו- ליות. פלפל כמעט אין להשיג, וכי שרואים אותו — מחירו 4 ל״י ויותר לק״ג, האיכות ירודה. קפצו גם מ- חירי התבלינים, הגזר, החסה, הלימו- נים, ובעצם כל פרי או ירק שחלו על דעתכם. עתה גברת עונת האבו- קדו, ומחירו קפץ ל־3.50 עד 4 ל״י

לק״ג. הפחוייס יונתן נמכרים כיום ב־2.50 עד 3.50 ל״י לק״ג, בעוד ש- בפסח אשתקד אפשר היה להשיגם ב־2 עד 2.80 ל״י לק״ג, לפי הגודל.

דעות שונות לגבי הביקוש

כיצד מגיבות עקרות הבית על הד- מחירים הגבוהים והאורך המחור- קן? קשה להגיע למסקנה סופית, כי ימי הביקוש הגדולים יהיו לאחר שבת. מר אשר גיבס, מנהל אגודה צרכנית ת״א, שהיא רשת השיווק ה- גדולה בארץ, אמר כי „לפי שעה ה- ביקוש עדיין איננו חזק, והוא פחות מהצפוי".

המונה אחרת מצייר מר פישר, מנהל סופרמרקט בנוה של שופרסל ב- תל־אביב. הוא אומר: „הביקוש חזק מאוד, יותר מכפי שציפינו ויותר מ־ אשר אשתקד. רבים קונים מצרכים לטיולים לדרום ולשרם אל־שייך — שימורים, פירות, כלים שונים. לא מחפשים מצרכים זולים, למרות ה- התיקרות — כנראה שלאנשים יש כסף. יש ביקוש רב מאוד לבשר ה- טרי שהוזלו ב־3 ל״י לק״ג.

כונהלת שופרסל נמסר, כי הבי- קוש בכל 14 חנויות הרשת עד מאוד ההגבהה חזקה, ביחוד רב הביקוש לכלי־בית מסוגים שונים, שנוהלו ד- שניתן גם לשלחם כמתנה לחג. כסיו- רים שערכתי השבוע בשוק הכרמל כבאורי, כי השוק צפוף והומה, וב- דוכנים פדיון טוב, מעל הרגיל בימי אמצע־השבוע.

הלבשה והנעלה

בשנה האחרונה התיקרו מוצרי הלבשה בכ־30%, ומחירי נעלים עלו ב־10% עד 15% לערך (העליה הרבה יותר היא בנעלים מיובאות, בשל ה- פיחות). לכבורות ההתיקרות, נשמרת גם השנה המסורת של קנית בגדים חדשים לחג. סוחרים ששוחחתי עמם מסרו, כי הפדיון טוב והתנועה ערה. הקונים מנסים לעמוד על המקח, אך זו תופעה רגילה לכל עונות השנה. נעלי גברים מתוצרת מקומית ובאי- כות טובה עולות כיום בין 50 ל־65 ל״י. הביקוש לנעלי נשים חלש יותר, כי זו תקופה שלפני הופעת הדגמים החדשים לעונת הקיץ.

פעילות ערה בחנויות לבדים ול- חליפות, ורבים מבקשים לקנות או לתפור בגדים חדשים לחג. חליפות לנשים נמכרות, לדוגמא, בין 150 ל־ 300 ל״י, לפי סוג הבד, הדוגמא, אי- כות התפירה והחנות. בכל זאת מצא- תי, כי גם בשעות לפני הצהרים, ש- הן שעות חלשות־יחסית למסחר בענ- פים אלו, הומות החנויות לאופנה ו- הבוטיקים בקונים, ובעיקר מקונות. המחירים של בגדי הילדים (ביחוד לילדות) עלו ב־20%—40% לעומת אשתקד. יש ביקוש רב לפאות־נכ- ריות לנשים, אך המחירים לא עלו — 100—140 ל״י לפאה מעשר סינ- טטי.

מוצרים מיוחדים לחג

סקטור בפני עצמו הם מוצרי מזון ומוצרים אחרים המיוחדים לפסח. הציבור קונה אותם — לפחות זה הרושם המתקבל — כמעט בכל מ- חיר. אגוזים עולים 12 עד 15 ל״י לק״ג, אך פחות האגוזים יכולים להיות בטוחים, כי ימכרו חלק ה- ארי של סחורתם. הוא הדין בחבילות שוקולדה („בתבניתירות"), שאותן נוהגים להגיש כשי לחג. מחירקן

עקרת־בית עורכת קניה בסופרמרקט

עלו ב־15%—20% לעומת אשתקד, והמחירים נעים בין 4 ל־30 ל״י, לפי הגודל. הביקוש — עד מאוד. לעומת זאת נחלש הביקוש לחבילות שי של יגנות. מתברר, כי מוסדות מעדיפים לשלוח לעובדיהם תלושי קניה בסך 30—50 ל״י ברשתות השיווק. (הדבר מאפשר לעובד לכסות חלק ניכר מעליות המחירים השנה), ואי- לו בתחים מעדיפים לשלוח לצמי- רתם זרי פרחים.

פרחים

כאן אנו מגיעים למוצר שמחירו עשויים, כנראה, להאמיר בשבוע הבא יותר מאשר כל מוצר אחר. הביקוש הגובר לפרחים, כפי שצפוי לעיל, כבר מקפיץ את המחירים, וזר סטנ- דרטי של פרחים נאים לחג עולה 4—5 ל״י. חג הפסחא הנוצרי בעוד תשעה ימים, ב־2 באפריל, ומגדלי הפרחים יצטיינו בשבוע הבא לשלוח פרחים בדרך האוויר לאירופה, כי התמורה גבוהה. הדבר יביא, כך חוז- ששים, לחוסר בפרחים בשוק המ- קומי ולהאמרת מחירים מעבר לרגיל בערבי חגים.

כדאי להציע לציבור להיכנס ל- אופנת משלוח זרי פרחים מיובשים, שמחירם לרוב 20—25 ל״י (אם כי יש יקרים יותר). זו מתנה המחזיקה מעמד חדשים ושנים, ופרכה גבוה כמובן בהרבה משל הפרחים הנוב- לים תוך ימים מספר.

למרות כל האמור לעיל, יגעתי ו- מצאתי מצרך אחד שלא התיקר ה- שנה: הגדות לליל הסדר. בכל בית מצויות הגדות, והביקוש אינו גדול. זו כנראה הסיבה, שלמרות התייקרו- ת הספרים, עלית המחירים בהגדות קטנה מאוד, וגם כיום ניתן לרכוש הגדה נאה בשלש־ארבע ל״י.

מגיפת האדמת

סכנה לנשים בהריון ✶ "אין אפשרות להתגונן מפני המחלה"

מאת גדעון אלון

אברהם אבן שושן בספרו במילונו את האדמת בשבטות: „מחלה מדב- קת כלות חום והופעה נקודית אדו- מות על פני הגוף. בפי העם היא נקראת בשם אדמונית". בשבוע ה- אחרון התאימה ההגדרה לסיבכים ש- התגלו אצל אלפי אנשים בארץ. ה- רושם הראשון שנוצר: מגיפה בקנה מידה לא מבוטל.

אולם ד״ר צבוס ארגן, ראש שרו- תי הציבור במשרד הבריאות, אינו מודאג. „במשרד הבריאות איננו יכול לעשות דבר למניעת האדמת. זוהי מחלה מדבקת מאד, התוקפת אותנו אחת לארבע—חמש שנים. ילדים, לשהיו בקשרי חיים במחלה, שאינה גורמת כל סיבוכים. גם אצל מבו- גרים הקומפליקציות הן נדירות" — אומר ד״ר ארגן.

לאחרונה הוקם במשרד הבריאות מערכת מיוחדת לבדיקת נשים ב- הריון על־ידי מתן שרות לבדיקת דם, הנכוד אצל כל רופא היכול לק- בוע בודאות אם האשה נדבקה ב- מחלה. כן ממליצים לנשים בגיל הפוריות לעבור בדיקות בעבודה ש- יפתחו אם לקו בעבר במחלה, כדי לבצוע חיסון מיוחד.

ד״ר ב. גלבן, מנהל בית החולים בביקור חולים בירושלים וגינאקולוג בכיר, אמר: אם לקתה האשה באדמת בשבועות הראשונים להריונה קיימת סכנה שהעובר ינזק ויהיה בעל מום. לכן אנו מציעים בכל ה- מקרים לבצע הפלה. בדרך כלל אין התנגדות, כבר האשה להפסקת ה- הריון, להוציא מקרים חריגים של נשים שעברו טיפול ממושך נגד עקרות ובמרבית בכל תוקף לעשות הפלה. במקרה זה הן נוטלות את הסיכון על עצמן.

ד״ר גלבן לא יכול היה לנקוב במספר הנשים שהריונן הופסק בשל מחלת האדמת. לעומת זאת באה״ב היו ב־1971 כ־150 מקרים של הפ- לות מלאכותיות, אצל נשים שחלו באדמת ההריון בתקופת החודשים הראשונים שלאחר מכן.

ד״ר ארגן מסר, כי במשרד הברי- אות הוחה לכל הרופאים שלא להחסן נשים בהריון נגד המחלה, כיוון ש- אין לדעת, כיצד ישפיע על התחד הריוס של חומר החיסון. עם זאת לא נשקפת כל סכנה לעובר אם חל- תה האשה באדמת בחודשי הריונה האחרונים.

באחרונה נבחנה האפשרות לחסן בפני האדמת נערות בנות 12—13 וכן נשים מיד לאחר הלידה, כיוון שאצלן רב הסיכוי שבשלושת החודשים שלאחר הלידה הן לא תהי- נבנה להריון. החיסון עצמו הוא תר- כיב חי ומוחלש של נגיף האדמת, המיובא לישראל מבריטניה ונמצא למכירה בבתי המרקחת, אך ניתן על־פי הוראת רופא בלבד. כל אשה המבקשת לרכוש את תרכיב החיסון מתבקשת לחתום על הצהרה שאינה בהריון.

לישראל הגיע תרכיב החיסון לפני זמן קצר. הוא הוכן לראשונה ב- ארה״ב ב־1966 לאחר מגיפת האדמת שפרצה שם וגרמה ללידתם של 30 אלף בעלי מום. עתה מייצרים את החיסון גם באנגליה, צרפת ובלגיה.

בישראל אין נטיה לצרוך חיסון המוני נגד המחלה, כיוון ש־80 אחוז מהאנשים הלוקים באדמת הם צעי- רים עד גיל 30, שהמחלה תוקפת אותם בצורה קלה וכן משום שהחי- סון ההמוני כרוך בהוצאות רבות.

ראש שירותי הציבור במשרד ה- בריאות מתנגד להגדרה שיש מגפת אדמת בישראל. לדעתו באה המחלה בגלים והשנה הקף אותנו גל גדול. ד״ר ארגן איננו סבור שיחלה בקי- רים בהם אותה הוליכה אדמה כבתי- חולים. לעומתו סבור ד״ר גלבן, כי יש ללא ספק אפידמיה של אדמת, לפחות בירושלים. „המקרים הם רבים מאד. אני פוגשים כעשר אחד אחרי השני של החולים. דבר המעיד שהאדמת מדבקת מאד לכל מי שטרם לקה בה. עם זאת לא נתקלנו על סיבוכים".

מסתבר, כי המחלה מדבקת בעיקר בתקופת הדגירה, כתחילה עד שבעה ימים לפני הופעת הסימנים הקליניים. לפיכך 35 אחוז מהאנשים עוברים את המחלה בלי שיופיעו אצלם כל סימנים.

ד״ר ראובן קלומר, הרופא המחוז- י לשכת הבריאות בירושלים, סבור אף הוא שקיימת מגפת אדמת. „כ- שלב זה אנחנו שוקלים בתי להתח- יל בחיסון סיסטמטי. לפני ימים ספורים היה סימפוזיון של רופאים בדין בין היתר גם בנושא זה".

איך אפשר להתגונן בפני המחלה? משיב בלאקוניות ד״ר ארגן: „אין שום אפשרות".

חיפוי על רדינג ד'

שאננות משרד הבריאות מקלה על פליטת הזיהום

מאת אדר קיסרי

כה אהה רהה, הנה רדינג ד' כבר פועלת חודשים רבים ואף אחד בתל־אביב לא מת מזה — אמר לי השבוע בהבעת בצחון אחד מאנשי חברת החשמל. כאחר שהוא אינ- טרסנט מובהק, לא טרחתי להתווכח עמו. אך דומה כי רצוי שהציבור — אשר חלק ממנו עדיין אינו מודע לנושא זיהום האויר ולבעיות האקו- לוגיות — יקבל מושג־מה על רדינג ד' כגורם לזיהום, ועל מה שצפוי לתושבי תל־אביב וסביבותיה בעתיד.

להוציא מקרים קיצוניים שאירעו בדונורה, עמק המאס, בלונדון, ועוד — שם קטל זיהום האויר עשרות, מאות ואף אלפי אנשים תוך זמן קצר — רואים במפגע זה קודם־כל סכנה כרונית ולא אקוטית. מדובר בנזק הנותן את אותותיו במשך שנים, או עשרות שנים.

חסרונה הגדול של הסיגריה — אמר לאחרונה מדען ישראלי — הוא בכך שאין השפעתה מיידית וקיצו- נית. לוא היו התוצאות מיידיות, היה האדם נרתע לאלתר והיה מבני- קון. הוא הדין לגבי זיהום האויר. הנזק דומה לתולעת המכרסמת ב- שיא ואסיות. זאת ועוד: גז, נוסף על רעילותו, גם עלול להשתלב בגז אחר, ובתנאים מסויימים הוא עלול ליצור זיהום המסוכן פי כמה משני הגזים, כל אחד בפני עצמו.

עם ביקורם בישראל המומחים ה- בין־לאומיים פרופ' ארתור שטרן, פרופ' ליידיגס בראשר והמטאורולוג רובדס מקירלסיק, הביאו בחשבון כי רדינג ד' לא תהיה המזהם היחיד בעיר, אלא תתווסף למזהמים אחר- רים — רכב, מפעלים והסקת בבתי- רים — על כן „הקציבו" לתחנה- הפנק רק 40% מהזיהום הכולל ה- צפוי בעיר ואף המליצו כי גבול ה- מותר לגבי פליטת הגפרית הדו- חמצנית, כך רציל, ברדינג ד' יהיה 0.1 חלקים למליון (חל״מ); בעוד שהתקן הכללי עליו המליצו לגבי מזהם זה היה 0.25 חל״מ. כן המליצו כי גובה ארובת התחנה יגיע ל־230 מטר לפחות. אולם הממשלה החליטה כי די בארובה שגובהה 150 מטר.

כיום פולטת ארובת רדינג ד' עד 130 טונה גפרית דו־חמצנית ליממה. כבדיקת המוצאת־התקן הרפד- לה מגיעות עד 55 טונות ביממה. כן נפלטים גזים נוספים, פיח ואבק. אכן, רק חלק קטן מאוד מכמויות עצומות של רעלים אלה — המסוג- לות לקטול אלפי אנשים בבת אחת — ניתך על מגוריהם של תושבי מזה הל־אביב. אולם כאשר שמדובר ב- פעולת הרס ממושכת, יש להתייחס במלוא הרצינות גם לאותה כמות, קטנה יחסית, היורדת ואשר תרד עלינו במשך שנים רבות, תוך הש- תלבות בזיהומים אחרים הנפלטים בעיקר מרכב, מפעלים ותנורי הס- קה ביתיים.

פרופ' רנאע טרוהו, מרצה לטוכ- סיקולוגיה באוניברסיטת פאריס, מז- היר מפני הגישה המוטעית שזיהום שמתחת לגבול המותר בתקן — אי- נו מזיק. פרופ' טרוהו מסביר כי קיים חשש שאפילו ריכוזים הנמו- כים מגבול המותר, גורמים נזק רב לבריאות. על־כן יש לפסול את שאי- פתם של מוסדות בריאות לגבי זי- הום הנמוך מהתקן.

במשרד הבריאות הישראלי נהוג לגבי רדינג ד' — ולא רק לגביה — באותה שאננות ושביעות רצון ששולל פרופ' טרוהו. עוד בטרם הוקמה רדינג ד' גרמה הממשלה לחקיקת חוק, שנועד להגן על התחנה המז- המת מפני הציבור העתיד להיפגע מהזיהום. שר הבריאות הצביע אז נגד הקמת התחנה בלב תל־אביב, אולם לאחר ההצבעה לא התפטר.

לאחר־מכן עשה משרד הבריאות כל מה שאפשר כדי לא להקשות על רדינג ד' יותר־על־המידה: התקן לג- בי גופרית דו־חמצנית, במדידה הצי- ספתית, שהומלץ על־ידי שלושת ה- מומחים הבין־לאומיים שהתחנו הנה על־ידי המשרד — 0.25 חלקים למיל- יון (חל״מ) — ההולף בתקן מקל ביותר: 0.6 חל״מ; ואילו על 0.3 חל״מ מותר כיום למזהמים לעבור עד 175 פעמים בשנה (התקן המע- רב־גרמני הוא 0.15 חל״מ).

זאת ועוד: בתקנות שפורסמו ל- אחרונה לא נאמר אם מותר או אסור שבאותן 175 פעם יימשך הזיהום ברציפות יממה, שתיים, או שלוש — מצב העלול להיות חמור. כן מס- תבר כי האפשרות שהתחנה תעבור לשימוש בדלק דל גופרית היא כמעט היפותטית, באשר עליהם כך דווח — כפי שנקבע בנוהל ההוראות — בדיוק מקרים כה נדיר הכוזר, עד כי איננו מציאותי כלעת. מומחים סבורים כי גם ריכוזי זיהום הנמוכים בהרבה מהריכוזים הנקובים בנוהל ההוראות, דורשים בעבר לשימוש בדלק דל גופרית.

נוכח הקלות אלה בתקן, אין פלא כי הזיהום הנפלט מרדינג ד' עדיין אינו עולה על גבול המותר פעמים רבות (נחשב של חברת החשמל ה- הכבוד את מימצאי המדידות של משרד הבריאות). אולם אם נביא ב- חשבון את אזהרתו של פרופ' טרוהו, גם ההוצאות הנוכחיות מסכנות לטווח ארוך את בריאות האוכלוסיה. ועוד: על־אף הודעת חברת החשמל כי כבר החלה בהפעלת שתי יחידותיה של רדינג ד' (214 מגוואט כל אחת), מסרבת החברה לגלות מה היו כמו- יות הדלק שהתחנה שרפה מדי יום במשך החודשים האחרונים. הסתרת מידע זה מונעת מהציבור לדעת אם, למשל, זיהום נמוך ביום מסויים אי- נו תוצאה בפעולתה המצומצמת של התחנה, או להפך, אם עליה ניכרת בריכוזי הזיהום אינה אלא תוצאת שריפת כמות דלק מירבית — וזאת תוך הבאתו בחשבון של הגורם ה- מטאורולוגי.

לאחרונה אמר מומחה משרד ה- בריאות, כי מאז הפעלת רדינג ד' ופליטת הזיהום מארובתה הגבוהה, לא עלו ריכוזי הגופרית הדו־חמצ- נית בתל־אביב ואפילו ירדו במקרים מסויימים. אין להבין כיצד יכול היה איש משרד הבריאות לטעון זאת, מאחר שטרם הפעלת התחנה לא נע- שו בתל־אביב מדידות מקיפות, ראו- יות לשמן, של גז זה. כיום לאחר הפעלת רדינג ד', פועלות 13 תחנ- נות־בקרה במקומות שונים בעיר, ואילו לפני הקמתה פעלה באורח סדיר רק תחנת־בקרה אחת, ואילו שתיים פעלו באורח חלקי.

תשע תחנות־הבקרה של חברת ה- חשמל הפזורות באזור תל־אביב מודדות גופרית דו־חמצנית, אולם אינן מודדות תחמוצת־חנקן, המהו- וות את אחד המרכיבים של הערפל (סמוג) שכבר נעשה בקרבה בשמי תל־אביב. אם נזכור את קביעתו של המדען מיכאל רינדסברגר, מומ- חה השירות המטאורולוגי, כי ה- מצב המטאורולוגי בתל־אביב דומה למצבה של לוס־אנג'לס המזוהמת, נבין כי אין מקום לשאננותו ולהקד- לותו של משרד הבריאות.

רדינג ד': המבנה המטאורולוגי בתל־אביב דומה למבנה של לוס אנג'לס

שיפור בשירותים בנמל־התעופה לוד

מאת עמוס חדד

בעונת הקיץ שעברה ידע נמל הד- תעופה לוד ימים קשים של צפיפות ודוחק כאשר אלפי היורדים וישראלים החוזרים נדחסו באולם הראשי של בית הנתיבות. מיזוג האוויר לא הצליח לקרר את האולם שהיה דחוס באל- פי אנשים. כולם היו מיוזעים. בתי- חות ועצבנות ניכרו היטב בפניהם של הבאים מחו״ל, שהיו נאלצים להמתין שעה ויותר למטענים. הסדו- רים היו גרועים התפעה קשה. האם גם השנה יחזור אותו סבל כבר אשתקד. או שמא יביאו השיפורים בחודשים האחרונים בנמל התעופה לוד להטבת המצב?

המנהל החדש של נמל התעופה לוד מר שמואל כסלו, שנכנס לתפ- קידו לפני כחצי שנה, נראה אופ- טימי. בשיחה שקיימתי עמו עמד על השיפורים שהוכנסו בתקופה האח- רונה ואלה הנמצאים בשלבי ביצוע וכן על התכניות לעתיד.

המבחן הראשון בנמל התעופה לוד יהיה בימים אלה, לפני חג הפסח, כאשר בשלושת הימים שלפני החג יגיעו ללוד כ־8000 תיירים ליום ב- ממוצע, נוסף על העולים, מקבלי ה- פנים, היוצאים לחו״ל ומלוויהם. ב- שמונת הימים שלפני חג הפסח תטי- סה אל־על 13,500 נוסעים ב־105 טיסות: חברת אל־על תפעיל 5 מטוסי ג'מבו נוספים לטיסותיה הר- רגילות וכן יופעלו טיסות נוספות על־ידי חברות התעופה האחרות.

מנהל הנמל סבור, כי תהיה צפי- פות בבית־הנתיבות, אך לא יהיו תקלות מיוחדות, כיוון שקיימת הי- ערכות לקבלת פני אלפי נוסעים כדי יום לפני חג הפסח: לפיכך זאת הושפיט נציגי חברות התעופה שבנמל התעופה לוד לא יוכל לטפל בזרם הנוסעים והיוצאים דרכו ב- ימים שלפני הפסח.

בנמל התעופה לוד שונה המבנה הארגוני של מינהלת הנמל עם כני- סתו של מר כסלו לתפקידו. במינ- הלה יש כיום חמש מחלקות: כספים (יעקב וכסלו), הנדסה (דב ברגר), מינהל וארגון (ישראל הדר), שרותים (יואל הבורדי). כמחר כל- כלה והציבים (פורסם כברו לבנהל המחלקה). המחלקה לבטחון ונכסים — בוסלה.

שאלתי את מר כסלו, אילו שי- פורים הוכנסו בתקופה האחרונה ב- נמל התעופה לוד?

מר כסלו הסביר: „לגבי השרותים לנוסע חלו שיפורים מסויימים. חזות אולם המציאות שונתה. המקום נר- אה יותר נעים מכפי שהיה. מינ- הלת הנמל הוסיפה 11 תאי־חיפוש. כיום, יש 27 תאים והדבר מאפשר יציאה מהירה יותר של הנוסעים. כמו כן נוספו שלושה שערי יציאה על השלושה שהיו קיימים. נוסף דלפק לשרות הנוסע היוצא באולם הנוסעים היוצאים. הותקנו ארבעה נקודות מי־שתיה, שלא היו קיימות בעבר.

„בבית הנתיבות, מקום שהכניסה אליו מותרת לכל, ואשר דרכו עוב- רים היוצאים למסור את מטענם ל- חברות התעופה, הותקן מגנון ל- שרות הקהל. הותקן לוח אוטומטי להודעה על מועדי יציאות וכניסות של המטוסים. מתכננים להרחיב את אולם היוצאים ב־400 מ״ר ולהוסיף עוד 14 דלפקים של חברות התעופה. סך כל הדלפקים יגיע ל־32. לגבי השרות לנוסע־במעבר, נפתח מעבר מן התאי־חיפוש ודלפק חברות תע- פה המאפשר לנוסעים־במעבר להי- כנס דרך שער מיוחד לאולם היוצ- אים.

„לגבי השרותים לנכנסים, הות- קנו לוחות אוטומטיים מעל המסועים של המזוודות המאפשרים לנכנסים לדעת באיזה מסוע מגיעות מזוודו- תיהם. מינהלת הנמל רכשה ציוד חדש לפריקה וטעינה של מזוודות, כדי לקצר את פרק הזמן מעת רדת הנוסע מהמטוס ועד לקבלת מזוודו- תיו. כיום, מבחין הנכנס 27 דקות בממוצע לקבלת מזוודתו משעת נחיתת המטוס.

„בהתחלה לרדת מכבן זה, כאשר הייתי הוא שהמזוודה הראשונה הגיעה תוך 10 דקות והאחרונה תוך 30 דקות". כיום, יש מקרים בהם כיבהן התייר או הישראלי החוזר מחו״ל עד שעה ויותר לקבלת מזוד- דותיו. מר כסלו טוען, כי בכבל התעופה קטן, לכן, בנמלים יותר זמן לקבלת המזוודות מאשר אצלנו. בנמלי אנגל־כרוואם, הדבר בשירותי הסובלים לכתנים הרבה פחות מ- אשר אצלנו.

בין בפאי יופעל בבית הנתיבות שטח ירוק ואדום שיאפשר זרימה מהירה יותר של הנכנסים. עם הפ- עלתו, יוכל הנכנס לבחור באיזה נתיב לעבור. הנכנס שיש לו על מה להצהיר יעבור דרך השטח האדום. מי שאין לו להצהיר יוכל לעבור בנתיב השטח הירוק. כאשר נוסע יעבור דרך השטח הירוק הוא מצ- היר למעשה שאין לו חפצים שיש לשלם עליהם מכס, בהתאם להתקן בחוק שנתקבל באחרונה בכנסת.

במסגרת הפעלת שיטת השטחים יופעלו בבית הנתיבות שלושה בנ- קים נוספים (בל״ל, הפועלים ודיס- קונט) שישרתו את קהל הנכנסים והיוצאים כלפני המכסים. הבנקים ה- קיימים ימשיכו לפעול.

בקרוב, יורחבו גם הלוחות האו- טומטיים המודיעים על מועדי היצי- אה והכניסה של הטיסות עם התקנת טלוויזיה במעגל סגור. העבודה תס- תיים תוך שלושה חודשים.

שאלה: מה התכניות לעתיד הקרוב, האם נמל התעופה לוד יוכל לעמוד בגידול המתמיד של תנועת הנוסעים עם שההוי הנוכחים, כוד על השיפורים שהוכנסו ואלה שב- שלבי ביצוע?

כסלו: אנו פועלים במספר כיו- וונים לגבי עתיד נמל התעופה לוד. הצבנו לעצמנו יעדים. אפריל 1973, מועד חגיגות 25 שנה למדינה, יהיה בסביבנו מוחה הבינויים של ההר- חבות־ייהר. כרגע, אנו נמצאים ב- שלבי תכנון מתקדמים. התכניות, שעליהן אנו עובדים כוללות תוספת 8 דלפקים לנוסעים היוצאים; מעבר נוסף מהאולם הציבורי לאולם הנוס- עים: תוספת של 1500 מ״ר באולם היוצאים עם תוספת דלפקים ותאי- משטרה ועוד שני שערי יציאה. ל- גבי אולם הנכנסים — עד אפריל 1973 — רוצים להגיע ל־8 מסועי- מזוודות במקום ארבעה כיום.

כסלו: כ־2.5 מיליון ל״י הוש- קעו השנה. ההשקעה הדרושה לבי- צוע תכנית 1973 — 4 מיליון ל״י. לגבי עונת התיירות הקרובה אני מאמין שאנו ערוכים לקראתה אך איני אומר שלא יהיה צפוף. גם אם תהיה צפיפות אפשר יהיה לעבור בקלות. גם היום עוברים 7000 נוס- עים ליום. השיאים בעונה יהיו 15 אלף יוצאים ונכנסים ביום. בימים אלה יהיה באמת צפוף.

שאלה: מה התכניות אחרי 1973?

כסלו: התכניות אחרי 1973 כוללות בניית אולם נוסעים חדש, שייקרא אולם מס' 3. הוא ייבנה ב- צפון־מזרח הבנין הקיים. גודלו יהיה דומה לבית הנתיבות הקיים. אני מקווה שאפשר יהיה להשתמש בחלק ממנו כבר ב־1974. ההשלמה הסו- פית תהיה ב־1975. ההשקעה בהק- מתו תהיה 30 מיליון ל״י.

שאלה: אחרי ששה חודשים, לכהונתך, כיצד אתה מרגיש, במיוחד לאור יחסי העבודה השביתות, שהיו בנמל התעופה לוד?

כסלו: אני מרגיש טוב בתפ- קיד משום שהוא די מעניין. צוות העובדים טוב ומסור. השיפורים ש- הוכנסו נעשו בעיקר על־ידי העוב- דים הוותיקים, אם כי בתקופה שאני בתפקיד קיבלתי מספר עובדים חד- שים.

לאן זורם הנח״ל

משקים ותיקים רואים בשל״ת מקוה זול לכוח־אדם

מאת נחמן פביאן

עד למלחמת ששת הימים נהגו ה- גרעינים של חיילי הנח״ל לעבור, ל- אחר תקופת הטירונות לישוב ותיק להכשרה שנמשכה שנה. בפרק זמן זה שולבה בחייהם מעט פעילות צב- אית מבצעית. אולם השנה היתה ב- עיקרה שנת עבודה חקלאית. בתום השנה עברו החיילים תקופה נוספת של אימונים ושבו לישובים והתיקים הצעירים, כאשר מגמת התנועות ה- התישבותיות היתה לגרום לכך שחלק מהחיילים ישארו בקיבוצים ויהפכו לחברים.

המסלול כיום לא השתנה בעיקר, אלא שעתה מכוונים הגרעינים מ- בסיס האימונים, בעיקר להיאחזויות החדשות. יחד עם זאת, ממשיכים קי- בוצים ותיקים ליהנות משרותי ה- נח״ל, בבחינת של״ת: שירות ללא תשלום. באותה תקופה נחשבים ה- חיילים לאורחים מבחינת מעמדם ו- כפופים למא״ז — מפקד האיזור ש- הוא רכז הבטחון של הקיבוץ. ה- טיפול הבריאותי בחיילים אלה עובר לידי מוסדות הבריאות האזרחיים.

השל״ת הוא תולדה של מריט מס- חרי באופיו בין משרד־הבטחון לבין הקבוצים. כבכל הסכם מסוג זה קיים גם כאן גורם המסורת. מסורת זו קו- בעת למשל, כי חברי קבוצות־נוער שחונכו בקיבוצים ומתגייסים לנח״ל כגרעין, יעברו לשל״ת למשקם ה- מחנך. יוצא איפוא שקיבוצים ותיקים כמו גבעת־חיים, אפיקים וכפר־גל- עדי, מחזיקים בחיילי נח״ל אך ורק בזכות העובדה, כי „הצליחו" לגרום לגיוס צעירים אלה למסגרת המיו- חדת.

„השל״ת של צעירים הבאים מגר- עינים שהורכבו בתנועות נוער בעיר הוא בבחינת השקעה של הקיבוץ, כדי לדלות חברים חדשים, מסביר לי מר מנחם רולל, ראש המועצה האזו- רית עמק־הירדן וחבר קיבוץ מסדה. „קיבוץ מסדה", הוא מסביר, „מקי- ים יותר מ־20 שנה קשר הדוק עם הנח״ל. שליחי הקיבוץ מתחילים „לעבוד" על חניכים עוד בהיותם בכתה י' של התיכון. אנו משקי- עים כספים, חברים שלנו נוסעים אליהם לעיר ומקיימים מפגשים. אנ- שי הגרעינים עובדים בעזרת הקיבוץ בחופשות הלמודים. כאשר הם מת- גייסים אנו שולחים אליהם שליחים נוספים ואז הופך הגרעין, בהסכמת התנועה, לגרעין מילואים.

האם ההשקעה משתלמת? „בהח- לט", אומר מר רולל. „אלה בחורים טובים וצעירים המתאימים יותר מ- פועלים שכירים. אנשי הנח״ל הם אחד האמצעים להתגבר על בעית ה- עבודה השכירה וגם לניהול אפשרי של הישוב. אתה יודע שכח עבודה כזה הוא מצויין".

הערתי למר רולל, כי הצעירים רבים מן הנשארים ולא כל המצופ- פים בגילו של הגרעין נשארים. ו אם נשארים 20% נחשב הדבר להצ- לחה. האם אין זה בזבוז כח־אדם שעשוי לאכלס היאחזויות וישובים מעבר לקו הירוק?

משיב מר רולל: „לא, אנו מקב- לים מכסות מאיחוד הקבוצות והקי- בוצים".

השכנים שלכם, קיבוץ אפיקים? „כאן לא מוצדק להחזיק נח״ל, מס- ביר מר רולל, משום שהחברה גדו- לה וחוץ מזה, בני אפיקים יוצאים לשרות צבאי במרוכז ויכולים מה- בחינה המספרית להחשב כגרעין נח״ל שלם.

אנשי אפיקים מסבירים, כי בנח״ל במקום זה, הנחשב „לעירי" של עמק הירדן, עוברים החיילים הכשרה חק- לאית. אולם „בעונה החלשה עוב- דים אנשי הנח״ל גם ביצור הלבידים במפעל קלת".

בני הקיבוצים אינם מתלהבים ל- שרת בנח״ל אפילו בתפקידים צבא- יים. ראש אגף הנוער והנח״ל לש- עבר מר משה נצר, כיום מזכיר רמת־ יוחנן, אמר בראיון, כי „הנח״ל הוא אמצעי להשגת מטרה ואם לא נגאל שנתיים שלוש אלה של שהות חברי התנועות והזרמים בתוך חיילים ב- נח״ל להמשך הטיפול החינוכי, הרי הפסדנו מה שעשינו עד כה". הוא קרא לקיבוצים להשקיע יותר מאמ- צים בשליחות מדריכים לתנועות ה- נוער, בגיוס אנשי פיקוד ובלווי הה- אחזויות חדשות על־ידי בוגרים. ב- אותו ראיון נמתחה בקורת על משקי ההכשרה, ישובים בנוסח גבע, כפר־ גלעדי ואפיקים, הקולטים לתוכם גרעיני נח״ל.

הנח״ל מהווה למעשה עתודה יחי- דה לכח־אדם מחוץ להתיישבות. ב- מסגרתו מתארגנים לא רק גרעינים של ישראלים אלא גם אנשי חו״ל. לגלעד הגיעו צעירים מארה״ב. ל- ישובים אחרים באו גרעינים מאר- צות אחרות. האם הם נקלטים?

מוטי פבניאס צעיר רמת־גני העו- שה בשל״ת בקיבוץ הגושרים שב- גליל העליון מספר: „להלכה נועדנו להשלים את הקיבוץ מבחינת כח־ אדם. למעשה הגרעין שלי השתחרר, כמעט מבלי להשאיר זכר בקיבוץ. הבנות שתקופת השרות שלהן קצ- רה יותר כבר השתחררו ורק שתים נותרו בקיבוץ. הבנים, רובם בוגרי תיכון, יעזבו כמעט כולם. לכולם יש תכניות, בעיקר בתחום הלימודים ו- התעסוקה בעיר.

„הקיבוץ רואה את הגרעין ככש- לון. אף אנו. פעם נקראנו גרעין. היום נשארנו דורון, יוחנן ופרטים אחרים. האשמה לכשלון היא הדדית, כאשר כל צד מאשים את השני באי־ הקליטה".

מה אם כן הטעם לגיוס לנח״ל? „רובנו למדנו יחד והיינו חברים לפני הגיוס. הנח״ל לא הפך אותנו לקי- בוצניקים. היה זה רק ניסוי כרותק של שינוי אווירה. העובדה שהחיים בתקופת השל״ת אינם בצל של מפ- קד נוהגים עצמיות לפרט. יחד עם זאת אנו נהנים מנוחיות השרותים של הקיבוץ".

איש שיחי היה בזמנו בין המת- ישבים בנח״ל־גלגל, היאחזות מאו- יישת על־ידי גרעיני הקיבוץ המאוחד הממוקמת באיזור פצאל, כ־13 ק״מ צפונית ליריחו המתמחית בגידול ירקות־חורף ליצוא.

האם הרגשתם גם כך בגלגל? — שאלתי.

„לא. שם היינו קבוצה מגובשת על טהרת הגילאים 18—21. ניהלנו חיים עצמאיים. התכנסנו מדי ערב ודיברנו על התיישבות ואידיאלים. ה- פעילות הצבאית שנלוותה לשהו- תנו תרמה לגיבוש החברה. לאחר מכן נהפרו החלומות עם האנשים, כאשר חזרנו למסגרת האימון הצבאי המתקדם והופנינו להעשרים ישוב ותיק.

מדוע העבירו אנשי גלגל להגוש- רים? „לקיבוץ המאוחד ולמשרד ה- בטחון פתרונים".

„המגמה היא לגרום לכך שיותר חברי־גרעינים המשרתים בשל״ת ישארו בישובים ודוקא בישובים ה- חדשים", אומר מר זאב כץ, מזכיר המנים של איחוד הקבוצות והקיבו- צים".

מר כץ עיבד תבנית לפיה יאמצו ישובים ותיקים גרעינים, אך יחד עם הגרעין ילוו המבוגרים פרויקט הת- ישבותי חדש. כך למשל מלווה אילת־ השחר את ישוב העתיד נח״ל־גולן; קבוצת גבע את כפר־חרוב העתיד לקום בגולן; גבעת־חיים את נח״ל־ קליה ויפעת וכנרת את שתי היאח- זויות החדשות ברצועה. מסלול הלי- ווי יהיה של 7 שנים ויתחיל שנה וחצי לפני גיוס חבר הגרעין לצה״ל.

תכניתו של מר כץ מבשרת חידו- שים אולם השל״ת נראה עדיין כמקור זול לכח אדם לקיבוצים מוקד למקו- ומסכר בין תנועות ההתישבות למש- רד הבטחון. עסקות אלה נערכות דווקא כאשר הנח״ל נותר כשמורת־ טבע בעלת זיקה פוליטית, וכאשר לראש אגף הנוער והנח״ל מתמנה איש קיבוץ וגם הסגל הפיקודי. מי- שהו מאנשי הבטחון אמר, כי השל״ת הוא הקצה הגלוי של הקרחון שבת- הווה מתחת למי־הנח״ל.

פבס

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת סינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

אנו מציעים רווחים נאים בשעות הפנאי תוך השקעת זמן וכסף מינמלים

שלח/י לת.ד. 8501 תל־אביב המעתאת דאר/צ'ק ע"ס 2 לירות וציין באם הנך תלמיד/ה חייל או אזרח עובד.

עירית אשדוד

דרושים מורים

לרגל התרחבות בית הספר הצל יסודי המקיף הכללי בשנה"ל תשל"ג, דרושים מורים־מדריכים במשרה מלאה במקצועות הבאים:

א. מורים:
תנ"ך, תלמוד, עברית, היסטוריה, גיאוגרפיה, אנגלית, מתמטיקה, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה וחנוך גופני.

ב. מורים ומדריכים:
אלקטרוניקה, מסגרות, מכונאות רכב, שרטוט, ספרות, כלכלת בית ואפנה.

ג. מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה —
לריכוז מגמת האלקטרוניקה.

מועמדים בעלי השכלה מתאימה ונסיון בהוראה מתבקשים לפנות בכתב למחלקה לחינוך בעיריית אשדוד ולציין פרטי השכלתם, התעודות שבידיהם, נסיון בהוראה, ומקומות עבודה קודמים, לא יאוחר מה־2.4.72.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטל. 32370.

ע. עם־שלום
ממ"ק וסגן ראש העיריה

ארו־תן

מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה — יבנה

למפעלינו ביבנה דרושות:

1. נקבנית
עם נסיון של שנתיים בעבודה לפחות.

2. פקידה
עם נסיון של שנה בפקידות כללית.

בדבר פרטים נא לפנות אל: מחלקת כח אדם טלפון 95251—055.

למוסד סוציאלי גדול בירושלים

דרושה

עובדת סוציאלית

לחצי יום מ־8 בבוקר עד 12 בצהריים

מועמדות יפנו אל: ת.ד. 8 ירושלים.

עירית פתח־תקוה

מכריזה בזה על משרה פנויה למשרת
כגן מנהל המחלקה לנוער
בתפקיד פדגוגי מנהלי

הכישורים הדרושים:
1) בעל השכלה פדגוגית ברמה של מדריך מוסמך (או מורה מוסמך) בוגר בית מדרש לבעלי תפקידים מרכזיים בחנוך המשלים בעל תואר אקדמאי.
2) בעל נסיון של ניהול בית נוער, 5 שנים לפחות.
3) בעל נסיון של אירגון מערכת חנוך משלים ברשות מקומית של 3 שנים לפחות.
4) בעל כושר בנהול שיחות, ראיון מדריכים ויכולת לנהל דיונים עם צוות מדריכים ומרכזים.
5) המועמד שיתקבל חייב להביא אישור כהמפקח על החנוך המשלים.

על המעונינים להגיש הצעותיהם עד לתאריך 25.3.72 לחדרו של מזכיר העיר הדר 222 קומה ג'. על המעטפה יש לציין מכרז מס' 38/72 משרת עוזר מנהל המחלקה לנוער.

דרושים

עובדי מתכת

בלתי מקצועיים ומקצועיים

אחרי שרות צבאי

התקדמות במקצוע מובטחת.
הסעה קבועה למפעל וחזרה.

לפנות: "תלסו", רחוב האורגים 13, אזור התעשיה חולון בשעות העבודה טלפונים 854695, 855992.

למשרד רואה חשבון

דרוש סניור

לריכוז עבודות המשרד.

לפנות בכתב לת. ד. 11366 ת"א
סודיות מובטחת.

למפעל בגד־עור בע"מ בתל-אביב

דרושים

א. גוזרנים למעילי עור סוג א'א
ב. עובדי פטיש עם נסיון
ג. חיטים למעילי עור.

עבודה קבועה ותנאים מצוינים למתאימים

לפנות לבגד עור בע"מ, רחוב אחד העם 45 תל־אביב, בשעות 9—14.00.

הילטון תל־אביב

דרושים

1. חשמלאים מוסמכים — לעבודה במשמרות.
2. מכונאים — לעבודה במשמרות.
3. טלפונאיות עברית אנגלית — לעבודה במשמרות.
4. חדרניות.
5. פועלים.
6. טבחים.

לפנות למח' המנגנון בין השעות 14—16.

למשרד פרסום גדול בתל-אביב

דרושה

כתבנית עברית משלה

(ידיעת השפה האנגלית, כולל הדפסה — יתרון)
שעות העבודה: 8.30—16.30

נא לפנות בכתב לת.ד. 33157 ת"א עבור מס' 493.

דרושה

מוכרת

למחסן הלבשה נשים

שעות העבודה מ 8 עד 5.

נא לפנות ל„איריס" רח' בצלאל 27, ר"ג (ליד בריכת גלי־גיל).

למפעל פרמצבטי גדול בירושלים

דרוש

טכנאי/ת או לבורנט/ית מוסמך/ת

בעל/ת נסיון של שנתיים לפחות בכימיה אנליטית

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 2160 ירושלים, עבור כס' 603.
— סודיות מובטחת —

„אגן" יצרני כימיקלים בע"מ

למפעלנו החדש המוקם באשדוד

דרושים

1. עוזר למנהל מסחרי
כישורים — שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.
2. פקיד טכני —
שליטה מלאה בשפה העברית, ידיעה הלקית בשפה האנגלית, וידע בסיסי בכימיה.
3. כתבנית עברית אנגלית —
בעלת נסיון קודם.
4. חשמלאי מוסמך —
עם נסיון תעשייתי קודם.
5. מסיק דוודים
6. מפעילים
צעירים לאחר שרות צבאי בעלי השכלה תיכונית של 10 שנות לימוד לפחות.
7. מחסנאי טכני
רצוי רקע כימי קודם.

המעונינים יפנו לת.ד. 262 אשדוד.
סודיות מובטחת

עירית תל־אביב־יפו

אגף החינוך

דרושים מורים

בעלי „רשיון הוראה" ובעלי נסיון לשנת הלימודים תשל"ג, לבתיה"ס התיכוניים־עיוניים המקצועיים ולחטיבות הביניים

בכל המקצועות
בתחום העיוני והמקצועי

מועמדים בעלי תואר אקדמאי ומדריכים מוסמכים מתבקשים לפנות אל המחלקה לחינוך תיכון, בנין העיריה, ככר מלכי ישראל, קומה ב' חדר 22, בימים ראשון, שלישי וחמישי, בין השעות 9—11 לצהריים.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

בהנהלה לחקר הבניה
המחלקה לניהול וכלכלה של הבניה

דרושים לעבודות מחקר:

1. מהנדס בנין
מכרז מס' 34/72 א'.
2. מהנדס ייצור
מכרז מס' 43/72.
קיימת אפשרות ההשתלבות לקראת תואר גבוה.
3. טכנאי או הנדסאי בנין
רצוי בעל נסיון כלשהו באתרי בניה.
מכרז מס' 35/72.
4. טכנאי ייצור
לעזרה בביצוע עבודות מחקר
מכרז מס' 36/72.

לפנות בכתב ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח, קרית הטכניון בציון מס' המכרז המתאים.

לשכת עורכי־הדין — הועד המרכזי
דרוש מועמד לתפקיד

מזכיר הועד המרכזי בירושלים

התכונות הדרושות:
נסיון מנהלי לפחות 5 שנים.
ידיעת השפה האנגלית. כושר לקיים מגע נאות עם קהל וידע בנוהל משכבים ופרוטוקולים.
בעלי השכלה מתאימה יועדפו.
הדרגה המוצעת 7—ג של הדרוג המשפטי — דרוג מקביל של הדרוג המנהלי.

★ את ההצעות יש להגיש בכתב בצרוף תולדות חיים לא יאוחר ב־1.5.72 לפי הכתובת: ראש לשכת עורכי הדין, בית הפרקליט, דניאל פריש 10 תל־אביב.

סודיות מובטחת.

בית הספר התיכון המקיף
ע"ש רודמן קרית ים

דרוש/ה

מורה לביאולוגיה

לשנת הלימודים תשל"ג — כיתות ט'—י"ב
היקף העבודה: למעלה ממשרה.
אחריות למעבדה משוכללת ולציוד המגמה.

מורים בעלי כישורים מלאים מתבקשים לפנות למזכירות ביה"ס לפי הכתובת: ת.ד. 11 קרית ים טלפון 715624—04.

לחברת ביטוח ישראלית

דרושה כתבנית

להדפסת פוליסות במחלקת ביטוח־חיים

עדיפות תינתן לבעלת נסיון קודם בעבודה

תנאים טובים למועמדת המתאימה

על המעונינות לפנות בכתב לת.ד. 20207 ת"א עבור מס' 145.

דרושים

בוגרי בי"ס מקצועי אחרי צבא לעבודה מענינת

★

לפנות טלפונית או בכתב לי"אי.טי.אס" בע"מ

ETM
ת.ד.309, הרצליה ב
טלפון: 938426

דרושה פקידה־מזכירה ראשית

עברית אנגלית
(הדפסה בשתי השפות)

עם ידיעה ונסיון בהנהלת הסטנוגרפיה להתפקיד אחראי בחברה רצינית.

נא לפנות, רק בכתב יד, אל מר א. גנאי, ת.ד. 6136 תל־אביב.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני־נגב

דרוש

רוקח

לתפקיד של אחראי על בקורת האיכות של חומרים רדיופרמצאוטיים

דרישות התפקיד:
— בוגר בי"ס לרוקחות
— בעל נסיון של שנתיים במקצוע
— נטיה למחקר פרמקולוגי

למועמד המתאים יינתנו תנאי שכר טובים, עזרה בדיור ואפשרות לימוד לתואר גבוה יותר.

המועמדים מתבקשים להפנות את בקשותיהם, בצירוף קורות חיים ופירוט הנסיון, למדור לקבלת עובדים, בקריה למחקר גרעיני, ת. ד. 9001, באר־שבע.

חברת „הזרע" מחפשת למחלקת היצוא

שוער טכני לאריזה ומשלוח

כשורים:
— אחרי שרות צבאי
— רצוי בוגר בי"ס חקלאי
— ידיעה בסיסית בשפה זרה.

העבודה רב־גונית ויש סיכויי התקדמות.

נא לפנות בכתב־יד בציון תולדות חיים לת.ד. 1565, חיפה.

דרושים

לבית-ספר תיכון עיוני בירושלים

★ מנהל חשבונות
★ פקידה–כתבנית
★ שרת ראשי
★ שרת משנה

המועמדים יפנו בכתב בצרוף נסיון קודם (רצוי לציין מספר טלפון) לת. ד. 2045 ירושלים למס' 764.

ל„דלק"

חברת הדלק הישראלית בע"מ
דרוש בדחיפות

מפקח בנין

לעבודות פיתוח כבישים, בנין וצנרות באזור ירושלים והנגב

הכישורים הדרושים:
★ טכנאי או הנדסאי מוסמך עם 3 שנות נסיון לפחות, או מנהל עבודה עם 10 שנות נסיון.
★ ידיעה בשימוש בכשירי מדידה, חישוב כמויות לבקורת ועריכת חשבונות עם קבלנים.
★ בעל רשיון נהיגה.

הצעות למשרה הנ"ל תתקבלנה עד יום ג' 4.4.72 בעלי הכשרה במקצועות הנ"ל מתבקשים להגיש את הצעתם בצירוף קורות חיים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 1831, תל־אביב. סודיות מובטחת

אל־תא

התעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד

דרושים:

★ קניין בנושאי רכש כימיקלים ומתכות
הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית או מקצועית. הכרת מקורות אספקה בארץ ובחו"ל. ידיעת השפה העברית וידיעה בסיסית בשפה האנגלית. רצוי נסיון קודם של 2—3 שנים ברכש.
★ טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בנושאי רכש של קומפוננטות. הכישורים הנדרשים: בוגר בי"ס מקצועי. שליטה בשפות עברית ואנגלית. רצוי בעל נסיון קודם בנושאי רכש.
★ מעתד מלאי
בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של שנה.
★ פקיד טכני
בוגר בי"ס מקצועי או בעל רקע טכני לעבודה פקידותית.
★ גרפיקאי/ת
בעל/ת נסיון בגרפיקה תעשייתית, פרסומים והוצאה לאור.
★ מזכירה
בעלת יכולת לנהל המשרד באופן עצמאי. שליטה בשפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה.
★ פקידה/כתבנית
דרושה ידיעה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.

● על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:—

מעבדה להידרודינמיקה והנדסה הידרולית

1) עובד טכני
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונאות.
עדיפות תנתן לבוגר בי"ס להנדסאים או טכנאים.
מכרז מס' 39/72

2) בנאי
בעל נסיון לבניית מודלים מבטון, מתכת או פלסטיק או בנאי ההוצה להשתלב בעבודה אלו.
מכרז מס' 40/72

מכון המתכות הישראלי

1) הנדסאי או טכנאי מכונות
במעבדה לריתוך
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים במגמת מכונות.
יועדף בעל נסיון בריתוך.
מכרז מס' 32/72א'

2) טכנאי או הנדסאי מכונות
לעבודה במעבדה לבדיקות הנדסיות
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים במגמת מכונות.
רצוי בעל נסיון תעשייתי בבדיקות מוצרים ובקרת איכות.
דרוש נסיון במכשור אלקטרוני ורקע כללי בנושא כלי רכב.
מכרז מס' 41/72

המרכז לחקר אוירונוטי

פקידה כללית
הכשירויות הדרושות:
בוגרת בי"ס תיכון.
ידיעת השפות עברית ואנגלית.
ידיעת הדפסה בשפות עברית ואנגלית.
מכרז מס' 42/72

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון הכעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הנגב, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 31 במרץ 1972, בציון המכרז המתאים.

למפעל בטחוני דרושים:

* מסגר מכני
* משחזן
* רתך

מועמדים בעלי הכשרה מתאימה ונסיון יפנו לד"צ 2254.

לאגף הפיתוח במפעלנו בלוד

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה וטלקומוניקציה לתפקידים בכירים

1. מהנדס
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בפיתוח, ניהול וייזום פרויקטים בשטחי הטלקומוניקציה, הבקרה והאלקטרוניקה.

2. מהנדס אלקטרוניקה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בארגון ובפיקוח על ייצור אלקטרוניקה ובהעברה מוצרי פיתוח לייצור.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, לטלרד, מחלקת כח אדם, ת.ד. 50, לוד.

סודיות מובטחת

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 963231 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 033233

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
מפיצי
CATERPILLAR, GOODYEAR, HYSTER, CASE
בישראל

דרושים

למתקנים החדשים של חברתנו בשטח חולון ובמפרץ חיפה:

מכונאים
מסגרים
רתכים
מחסנאים
וחשמלאים עבור מחלקת גנרטורים.

לפנות עבור חולון: טלפון 911675 או 919171 או בכתב לית. ד. 1766 ת"א.

לפנות עבור חיפה: טלפון 729161 או בכתב לית. ד. 10097 חיפה.

תנאי שכר והעבודה בהתאם לכישורים.

אוניברסיטת הנגב

באר-שבע

מכרז מס' 71/31

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרה פנויה של: —

מנהל חשבונות ראשי

הכשורים הדרושים: מנהל חשבונות מוסמך. נסיון רב בניהול מערכת הנהלת חשבונות של מוסד גדול. נסיון בהפעלת צוות עובדים. עדיפות תינתן לבעל השכלה אקדמית בתחום ראיית חשבונות או כלכלה. ידיעת השפה העברית והאנגלית על בורין.

הדרגה המוצעת: הדרגה תקבע בהתאם לנתוני המועמד.

למועמד מחוץ לבאר שבע תינתן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד 31.3.72 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע.

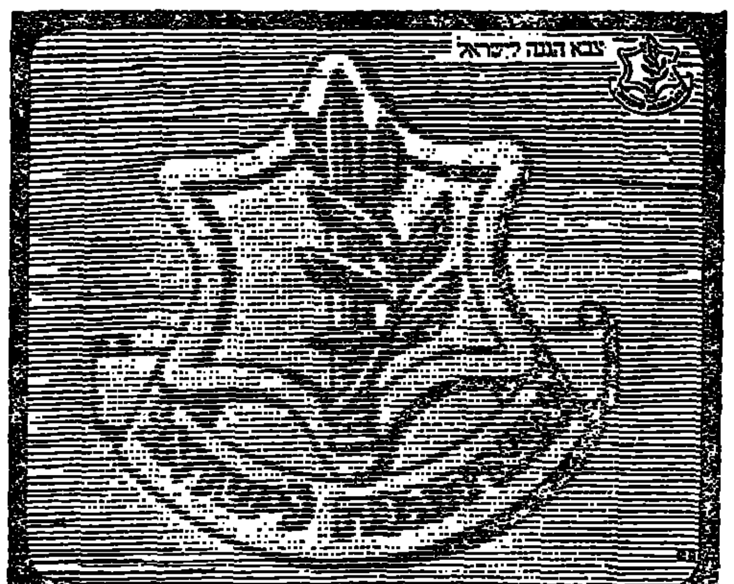

הצטרף לשירות הקבע בצה"ל

לצה"ל דרושים מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:

- נהגים לרכב מעל 4 טון
- אפסנאים ומחסנאים טכניים
- בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
- בעלי מקצועות מתכת מכל הסוגים
- מכונאי רכב וחשמלאי רכב
- בעלי מקצועות טכניים לחיל האויר
- חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
- אחראים למטבח, וטבחים

מועמדים במקצועות הנ"ל יוכלו לשלוח את התלוש המצורף לדואר צבאי 2146 עבור "קבע"

גזור ושלח

אל: דואר צבאי 2146 צה"ל, עבור „קבע".
הנני מעונין להקרא לראיון על מנת לברר תנאי גיוסי לשירות „קבע".

מס' אישי ______ שם ______ גיל ______

כתובת ______ 2

מחלקת הפרסום המשטרתית

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת סינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו׳ 75 אגורות לשורה

למפעל מתפתח
באזור חדרה

דרוש:
מבקר איכות מכני

דרישות התפקיד: בקורת מוצרי מתכת והתאמתם לשרטוטים ומפרטים תוך שמוש במכשירי מדידה מדוייקים. רצוי בעל רשיון נהיגה.

כישורים דרושים: טכנאי מכונות בוגר קורס למבקרי איכות או בוגר בי״ס מקצועי במגמת מתכת. בעל נסיון מעשי בבקורת איכות.

● המעונינים יפנו תוך פרוט תולדות חיים השכלה ונסיון מקצועי לת.ד. 339 חדרה, ויציינו את המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת

משרד הבריאות

דרושה
מדריכה
לבי״ס לאחיות

משרד הבריאות מודיע, כי דרושה מדריכה לבי״ס לאחיות מעשיות שער מנשה.

דרישות המשרה: תעודת אחות מוסמכת.

● המעוניינות מתבקשות לפנות למנהלת ביה״ס לאחיות בביה״ח שער מנשה.

דרוש
מנהל עבודה

אחרי שרות צבאי, עם נסיון של 5 שנים לפחות בניהול עבודה בענף העץ או המתכת. בוגר בית־ספר מקצועי.
לפנות בכתב:

tromasbest

עכו, אזור תעשיה דרום, ת.ד. 38

דרושים
מהנדסי
תעשיה וניהול

1. לתכנון מערכי מינהל תעשיתי ומערכות מידע והפעלתם.
2. להשתתפות בתכנון ובקרת של יחידות ייצור ושרותים הנדסיים. בתפקידים מוצעים: —
   * ביחידת מרכזית לתכנון ואינטגרציה.
   * ביחידות הייצור והשרותים ההנדסיים לצורכי הקמה, הפעלה וניהול.

רצוי בעלי נסיון בעבוד נתונים ממוכן בנושאים של רכש, תחזוקה מתוכננת, תכנון ופקוח הייצור, מלאי, כו״אדם.

נא לפנות לת.ד. 9757 עבור 60/05 חיפה, בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון בעבודה.

לאגודה רפואית ציבורית בתל-אביב

דרושה
מוסמכת
לעבודה סוציאלית

למשרה מלאה

בעלת יכולת לעבוד באופן עצמאי עם קהל המסוגלת להדריך ולעבוד עם מתנדבות התפקיד כרוך בנסיעות לפחות יום בשבוע ידיעת השפה העברית הכרחית

מועמדות בעלות נסיון של שלוש שנים לפחות יכתבו בצרוף קורות חיים לת.ד. 7065, תל־אביב.

עדיפות תנתן לבעלת תואר אקדמאי

לאיזור פיתוח בדרום הארץ

דרושים
עובדים
ללמידת מקצוע בענף המתכת

באים בחשבון רק בעלי משפחות
(עדיפות לזוגות צעירים)

למועמד המתאים ובני ביתו יינתן דיור במקום
נא לפנות בכתב בציון פרטים אל ת. ד. 8150
ת״א עבור דירה.

ארקיע קוי תעופה בישראל בע״מ

דרוש
מתכנן למערכת 3 I.B.M (R.P.G)

בעל נסיון במקצוע של 3 שנים לפחות
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית

לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 834 תל־אביב

למשרד קבלנים בירושלים

דרושה פקידה מנוסה

בכתבנות ובעבודות משרד כלליות
שעות עבודה מפוצלות
למועמדת המתאימה תנאים טובים.

להתקשר לטלפון 38613 בין השעות 8.00—13.00.

דרושים
מהנדסי
מכונות

בוגרי הטכניון
לעבודה סופר-מעניינת

השכר לפי דרוג עובדי מחקר.
מקום העבודה באיזור חיפה

● נא לפנות לת. ד. 9757 (עבור מס׳ 9) ולציין קורות חיים, השכלה ורקע מקצועי.

למשרד א. אפשטיין
אדריכלים ומהנדסים

* דרושים *

למחלקה לארכיטקטורה
1. אדריכל עם נסיון בתכנון לעבודות גדולות
2. שרטטים מעולים.

למחלקה לקירור ומיזוג אויר
1. מהנדס קירור ומיזוג אויר עם שנתיים נסיון בתכנון
2. הנדסאי קירור ומיזוג אויר עם שנתיים נסיון בתכנון
3. שרטטי צנרת מעולים

על כל המועמדים לפנות בכתב בצירוף פרטים לפי הכתובת: ת.ד. 33449, ת״א ו/או להתקשר טלפונית: 264166.

דור
כימיקלים בע״מ
מפעל הסתגול

1. אחראים למשמרות
   הכישורים: הנדסאי מכונות/כימיה או בוגרי בית ספר מקצועי, ידיעת אנגלית טכנית הכרחית.
2. חשמלאים
   בעלי נסיון מעשי בתעשיה הכימית.
3. עוזר(ת) למנהל חשבונות
   הכישורים: נסיון מעשי של שנתיים לפחות.
4. כתבנית עברית אנגלית
   הכישורים: סוג ד׳, 3 שנות נסיון, ידיעת אנגלית רצויה.

לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת. ד. 10036, חיפה.
— סודיות מובטחת —

למוסד גדול

דרוש
מהנדס
אלקטרוניקה
לתפקיד ניהולי-הנדסי בכיר

הכולל פיקוח הנדסי, תכלכלי ונמול פרויקטים מעניינים ומגוונים בקנה מידה גדול.

● מקום העבודה: תל אביב (התפקיד כרוך בנסיעות בארץ ולעתים גם בחו״ל).

● תנאי השכר: לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בליווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת. ד. 7061 — ת״א, למס׳ 15 (060) עד להאריך 6.4.1972.

למוסד ממלכתי גדול

דרוש
רואה חשבון
או כלכלן

לתפקיד מעניין ומגוון

● הכישורים הדרושים:
ידע ונסיון בתמחיר תעשיתי (חשבונאות העלות)
שליטה מלאה בשפה עברית
כושר הבעה בכתב.

● מקום העבודה: תל אביב (התפקיד כרוך בנסיעות בארץ). תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בליווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת. ד. 7061 תל אביב למס׳ 15 (059) לא יאוחר מיום ד׳ 5.4.1972

הוצאת ספרים מ. מזרחי
תל אביב

דרוש
גרפיקאי לכתיב

להתקשר לטלפון מס׳ 621561, תל אביב

לצה״ל דרושים
לעבודה
באזור תל־אביב

1. טכנאי מכונת תפירה.
2. נגרים.
3. תופרי חגור.
4. מחסנאי.

● בדבר פרטים נא לפנות לד. צ. 2400.

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע״מ

אשדוד

דרושים:
* טכנאי אלקטרוניקה

הזדמנות מיוחדת להרחבת ידע בשטח חדש ע״י הדרכה בארץ ובחו״ל.

רקע נדרש:

עבודה במערכות מיקרוגלים מכ״ם או מכשור

ידיעת השפה האנגלית.

● על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא״ — אשדוד.

דרושים
טכנאי אלקטרוניקה

בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה בעלי ידיעה טובה באנגלית טכנית

למועמדים המתאימים מובטחים: —
— עבודה מעניינת
— תנאים טובים ועזרה בדיור

● המעוניינים יפנו ל־ת.ד. 9001 ב״ש (מדור קבלת עובדים)

ליחידה דינמית
ורבת אתגרים
דרוש
ראש צוות
מכ״ם

* מהמועמד נדרשת ידיעה ונסיון בטכניקות מכ״ם מתקדמות.
* יהיה עליו לעבוד השתלמויות בחו״ל.
* ישתתף בפיקוח ובמבחני קבלה והתקנה של ציוד.

● פניות בצרוף תולדות חיים ישלחו לת.ד. 7057 תל־אביב, עבור ש.ו.

למפעל בע״מ (באזור תל-אביב)
להפעלת ציוד מודרני ומשוכלל
במחלקה מכנית חדשה

דרושים
[לעבודה קבועה]

● חרטים
● פרייזריסטים
● מסגרים מכניים

* תנאי התקדמות טובים
* גמול והערכה מתאימים
* עבודה מקצועית (דיוק עד 0.001 מ״מ)
* ספוק ובטחון בעבודה

בעלי מקצוע כנ״ל מתבקשים לפנות בכתב (ללא כל התחייבות מצדם) אל ת.ד. 19011 תל־אביב ויוזמנו לשיחה אישית בשעות הערב.

— סודיות מלאה מובטחת —

בית ספר להנדסאים וטכנאים
מוסדו של הטכניון, ליד הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

לשנת הלמודים תשל״ג דרושים

1. מורים למתמטיקה, פיסיקה ואנגלית בעלי רשיונות הוראה לבתי ספר על יסודיים.
2. מהנדסים לחשמל, לאלקטרוניקה ולמכונות
3. טכנאים למעבדה לחשמל ולאלקטרוניקה

נא לפנות בכתב להנהלת בית הספר, ת.ד. 4651 חיפה.

מהנדס
אלקטרוניקה
דרוש

לעבודה מעניינת בקומוניקציה ספרתית

דרישות התפקיד: בעל שתי שנות ותק לפחות

מקום העבודה: מוסד מדעי באיזור חיפה.

נא לפנות לת. ד. 9757, חיפה (עבור מס׳ 10) ולציין קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי

— סודיות מובטחת —

דרושים
מהנדסי מכונות

לעבודה מעניינת בשטח הזווד האלקטרוני.

רצוי נסיון קודם בשטח זה.

מקום העבודה באיזור חיפה.

● בדבר פרטים נא לפנות לת. ד. 9757, חיפה, עבור 31/20, ולציין קורות חיים, השכלה ורקע מקצועי.

למשרד הנדסי בתל־אביב
דרושה
שרטטת

בוגרת ביה״ס מקצועי—טכני, לעבודות שרטוט כלליות עם נטיה לגרפיקה.

בקשות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת. ד. 7057 תל־אביב, עבור ד. א.

למוסד מחקר ופתוח באזור חיפה

דרושים

פיזיקאים ופיזיקאים

לתכנון ובצוע מדידות פיזיקליות באמצעות מכשור מדידה אלקטרוני.

מהנדסי אלקטרוניקה

לעבודה בפתוח מערכות מתוחכמות בתחום המכניקות הספרתיות.

המעוניינים יפנו לת. ד. 9757, חיפה (עבור מס׳ 2) ויציינו השכלה ונסיון מקצועי.

— סודיות מובטחת —

למפעל גדול באזור חדרה

דרושים
● חשמלאים תעשייתיים

תנאים טובים מובטחים

*

נא לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים ונסיון קודם לת. ד. 2306 ת״א עבור מס׳ 116.

למוסד צבורי גדול
דרושים
תכניתנים
ליחידת עבוד נתונים

בעלי נסיון של 3 שנים
בתכנות מחשבים.

● מקום העבודה: תל אביב
● תנאי השכר: לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בליווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת. ד. 7061 ת״א, למס׳ 15 (061) לא יאוחר מיום ו׳ 7.4.1972.

עוזר(ת) חדש(ה)
או צעיר(ה) עם ידע בהנהלת ספרים, הרוצה במשרה מעניינת

— נא לפנות בכתב לת.ד. 2461 ירושלים או לטלפון 235851 תל־אביב.

מהנדס מבונות בעל נסיון של עשר שנים בתכנון ופיתוח תעשיתי

מעונין במשרה מתאימה

ידיעת שפות

בהצעות נא לפנות לת. ד. 277 קרית אונו

למפעל בסביבות חדרה

דרושים:
עובדים
צעירים
לתפקיד כיבוי אש, אחזקת ציוד מכני וחשמלי.

● כישורים: השכלה 12—10 שנות למוד. כושר גופני טוב.

המעונינים יפנו לת. ד. 339 חדרה ויפרטו השכלה, נסיון, ותולדות חיים.
הסעה למפעל ובחזרה מובטחת
נא לציין המשרה המבוקשת.
סודיות מובטחת.

לצה״ל דרושים
טכנאי אלקטרוניקה

● התנאים הדרושים
א. בקיאות באלקטרוניקה בשטח הקול (AUDIO)
ב. בקיאות במכניקה עדינה.
ג. ידע כללי בשמוש במכשירי מדידה בשטח הנמ״צ.
ד. שמיעה מוסיקלית טובה.
ה. בקיאות בציוד אולפנים כגון: קלט סרט, מערבל ומגברים.

העבודה באזור תל אביב.

על המעונינים לפנות בכתב בציון פרטים על הכשרתם ונסיונם לד. צ. 2434

למשרד הנדסי בת״א

דרושים:
* מהנדס אלקטרוניקה
— לתכנון ופקוח על בצוע של מערכות אלקטרוניות משולבות.

* טכנאי אלקטרוניקה בכיר
— בעל נסיון של 4—3 ש׳ בשטחים הנ״ל.

תנאי העסקה בהתאם לכשוריו של המועמד.

בקשות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת. ד. 7057 תל אביב עבור ד. א.

למפעל באזור חדרה דרושים:
● מסגר מכני
● מסגר חרט
● מסגר צנר
● מסגר רתך

בוגרי בית-ספר מקצועי בעלי נסיון של 3 שנים, לעבודה מעניינת בהקמה ואחזקה של מתקנים ומערכות משוכללות.

● חשמלאי

בוגר בי״ס מקצועי, בעל נסיון שלפחות 3 שנים, לעבודה בהתקנה ואחזקה, רצוי ידע במכשירנות.

המעונינים יפנו לת. ד. 339 חדרה, ויפרטו השכלה, נסיון ותולדות חיים
הסעה למפעל ובחזרה מובטחת
נא לציין המשרה המבוקשת
סודיות מובטחת

שרות בתי הסוהר
דרושים
עובדים

באם רצונך בתפקיד בטחוני שיעניק לך יציבות בעבודה, שכר מתאים ותנאים סוציאליים משופרים — פנה לגיוס לשרות בתי הסוהר.

הכישורים הדרושים:
א. לאחר שירות בצה״ל;
ב. מצב בריאות תקין;
ג. גיל עד 35;
ד. השכלה יסודית לפחות וידיעת השפה העברית;
ה. אזרחות ישראלית.

● המעונינים יפנו אישית (עם תעודת זהות ופנקס מילואים) לשרות בתי הסוהר לשכת הגיוס הקריה תל־אביב, רח׳ ה׳ מס׳ 8.

תושבים מבאר־שבע והסביבה יפנו לכתובת הגיוס — בלשכת התעסוקה בבאר־שבע — מול קולנוע „קרן״ בימים ב׳ ו־ה׳.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המודיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

דרושות
עובדות להגשה
בשרות עצמי
במשרה מלאה ו/או במשרה חלקית
רצויות דוברות אנגלית
לפנות המצודה, טל. 88887 ירושלים, רחוב חטיבת ירושלים 14.

למפעלנו בלוד דרושים
1. מהנדס בנין / הנדסאי בנין
לתיאום ופיקוח על עבודות בניה במפעלי החברה, כולל טיפול בנושאי חשמל, מים ומיזוג אויר.
יועדפו בעלי נסיון של 3 שנים בשטח זה.
2. גרפיקאית
המסוגלת ללמוד ולעסוק בתכנון מעגלים מודפסים.
3. חשמלאים ו/או אלקטרונאים
בוגרי בתי-ספר מקצועיים במגמת חשמל או אלקטרוניקה, אשר יוכשרו לעבודות בקורת איכות בשטחי הטלקומוניקציה במפעלנו.
יועדפו יוצאי חיל הקשר
— סודיות מובטחת —
המעוניינים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, לטלרד, מחלקת כח-אדם, ת.ד. 50, לוד.
טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 95-22-58 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 03-88123

למוסד למחקר ופיתוח באזור חיפה
דרושים
א. טכנאי מעבדה –
לעבודה במערכות מכניות חדישות / במערכת האקום גבוה.
מובטחת אפשרות השתלמות ולימוד הפעול בכשירי מדידה מרכבים כולל עבודות פירוק והרכבה של המערכות הנ"ל.
מובטחת עבודה מעניינת ומגוונת למועמד המתאים.
• העבודה כוללת עבודה לילה (לא באופן שוטף).
● כישורים נדרשים: — בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות, דרוש נסיון בעבודה מעשית (לפחות בשרות הצבאי), גיל רצוי 23—30.
ב. מחסנאי פקיד טכני –
לניהול מחסן ציוד של מחלקת פיתוח. המחסן כולל ציוד מכני ואלקטרוני, נדרש גם ידע בניהול ארכיון טכני.
גיל רצוי — 23—30.
● כישורים — בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי, בוגר קורס מספיים בחיל החמוש, או חי"א נסיון בעבודה מסוג זה (לפחות בשרות הצבאי) או נסיון בכל מקום אחר בניהול מחסן ופקידות טכנית.
ג. חרט –
לעבודה בבית מלאכה העוסק בחריטה מדויקת של גופים הדרושים התמחות ביהדות עבודות מכניקה עדינה, שבגב מתכות מודרניות.
העבודה היא מגוונת ביותר (כל דגמים או סדרות קטנות).
המפעל מעודד המשך לימודים במוסדות לימוד לטכנאים ומשתתף בשכר הלימוד.
● כישורים — גיל רצוי 23—33. רצוי בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות ונסיון של מינימום 5 שנות נסיון.
● פנה בהקדם לת. ד. 9757 חיפה עבור כס. 12 תוך ציון קורות חיים ורקע מקצועי.

משרד החקלאות — המרכז לשיתוף חקלאי בינלאומי
משרד החוץ — המחלקה לשיתוף בינלאומי
לפעולות הסיוע החקלאי
בארצות מתפתחות
דרושים מועמדים
להקיפת שרות בחו"ל לפחות שנתיים עם אפשרות הארכה
משימה מס. 36/71 – מומחה למיכון חקלאי
תאור המשימה:
נהול והפעלה מערכת ציוד חקלאי וציוד מכני אשר נמצא ברשות המתיישבים והפרויקט.
הפעלה ואחזקה תקינה של הציוד.
הכשרת מקומיים בנושאי המיכון החקלאי, הפעלה, אחזקה ותקון.
השכלה תיכונית מקצועית עם נסיון של 8 שנים בנושאי מיכון חקלאי או בעל השכלה חקלאית עם נסיון של 10 שנים בנושאי מיכון חקלאי.
ידע בהפעלת משק מכונות חקלאיות, הדרכה בנושאי מיכון חקלאי.
בעל כושר בטוי בכתב ובע"פ.
כושר לנהול מו"מ בכתב ובע"פ.
ידיעת השפה האנגלית.
בעל רשיון נהיגה.
משימה מס. 37/71 – מנהל חשבונות
תאור המשימה:
הדרכת מקומיים בנושא הנהלת חשבונות ובקורת הפעלת נושא החשבונות בקואופרטיבים חקלאיים.
הכנת מאזנים ודו"חות כספיים, הפעלת תקציבים מקומיים של המתיישבים בפרויקטים החקלאיים.
בעל השכלה אקדמאית בראיית חשבון עם נסיון של 8 שנים בהנהלת חשבונות של משקים חקלאיים, או בעל השכלה תיכונית חקלאית עם נסיון של 12 שנים בהנהלת חשבונות במשקים חקלאיים, או בעל השכלה תיכונית עם נסיון של 12 שנים בהנהלת חשבונות במשקים חקלאיים, בעל ידע רב בטפול השבונות במשקים חקלאיים, הכנת תקציבים, הגשת דוחות כספיים כאזניים.
ידיעה בקואופרציה חקלאית.
ידיעת השפה האנגלית.
בעל רשיון נהיגה.
משימה מס. 38—39/71 – מנהל חווה
תאור המשימה:
ארגון ונהול חוה לגדול בע"ח, עופות, ירקות וגדולי שדה.
מרכז החוה ומדריך חקלאיים מקומיים בנושאים חקלאיים.
בעל השכלה תיכונית חקלאית עם נסיון של 8 שנים בנהול חוה חקלאית, גדולי שדה וירקות, או בעל השכלה חקלאית עם נסיון של 12 שנים בנהול חוה חקלאית, גדולי שדה וירקות.
ידע בגדול בע"ח ועופות, כושר לארגון נהול והדרכה חקלאית, נסיון בנהול משק משפחתי או חוה חקלאית על כל שלוחותיה, כושר לנהול מו"מ בכתב ובע"פ, כושר ביטוי בכתב ובע"פ.
ידיעת השפה הצרפתית.
בעל רשיון נהיגה.
הערות:
1. האלמנים אישיים ופרטים נוספים בקשר לשכר, השכלה, נסיון וכו' ניתן להשיג במזכירות המרכז לפי הכתובת: רחובות, רח' הרצל (ליד כסי הרכבת) טל. 984—950(03).
2. המועמדים יוזמנו בפני ועדות מקצועיות וועדת המלצה, אשר מתפקידן להמליץ בפני הרשויות המוסמכות על המועמדים למשימות. על המועמדים ע"י הועדות האמורות, לעבור השתלמויות והכשרה מקצועית בכל הקשור לשליחות, לרבות בענפי החקלאות המתאימים ובתחומים אחרים.
הרשויות תבחרנה את המועמדים למשימות לפי המלצות וועדת המלצה. הוצאות ההשתלמויות וההכשרה שהמועמדים יעברו ונתונים נוספים. עם המועמדים שיבחרו יערכו חוזים.
3. המועד האחרון להגשת הבקשות הוא 4.4.72 או כל הגבה קודם.

המועצה האיזורית מרחבים
מפגש מרחבים ד.נ. נגב, טל. 93014 — 93051—057
מכרז מס' מ/50/150
ניהול מזנון בריכת שחיה
איזורית מבועים
דרוש
א. שוכר כהאיב לקבל את המזנון של בריכה השחיה במבועים בתנאי חכירה מ-1.5.72 עד 30.9.72 עם אפשרות הארכה.
ב. השוכר יחתום על חוזה לשנה, יפקיד דמי פקדון מראש וישלם דמי שכירות בראש לכל העונה.
ג. חייב להיות בעל נסיון וידע בניהול מזנון, הציוד שיש במזנון, פריג'ידר, ריהוט, סכוים, תנור גז, תנור גריל.
כועמדים יגישו הצעותיהם עד 7.4.72 שעה 12.00 בכתב יד ברור ולציין את תולדות חייהם.
חביב שרבף — ראש המועצה

לחברה תעשייתית גדולה בתל-אביב
דרושים
מנהלי חשבונות
סוג ג'
בא לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים אל: ת.ד. 658 תל-אביב.

דרושים דחוף
1. מרכיב תריסים וחלונות אלומיניום.
2. עובד מעולה לייצור תריסים וחלונות.
3. מתלמד.
שכר גבוה ותנאים טובים לאדם המתאים
לפנות: „בומיק תריס", טלפון 731447 ז'בוטינסקי 151, רמת-גן

דרוש
מנהל
מכירות
* התפקיד כולל הפעלת צוות המכירות וקידום ופיתוח המכירות של מיגוון רחב של מוצרים.
הצעות מפורטות נא לשלוח בכתב, בציון נסיון, השכלה, גיל, מקומות עבודה קודמים ודרישות לת.ד. 16301 תל-אביב, מיקוד 61160, ש. גטר (צרכי צילום) בע"מ

לחנות הכל-בו שלנו
35 שנה אקמן
דרוש/ה
מנהל/ת
דרוש אדם אחראי, המסוגל לנהל את החנות באופן עצמאי והיכול לבצע באופן עצמאי קניות למחלקות הקונפקציה, תמרוקים ומכשירי כתיבה
הכישורים הדרושים:
1. נסיון רב בתפקיד דומה.
2. ידיעת אנגלית או גרמנית.
3. הגיל הרצוי 35—50.
אנו מציעים משכורת טובה בצירוף כל התנאים הסוציאליים.
כן דרושות לנו מוכרות רק בעלות נסיון למחלקות הבאות:
1. לבני גברות וגברים.
2. קונפקציה לגברות.
3. כלי בית.
4. תמרוקים ומכשירי כתיבה.
המעונינים והמעונינות בעלי הנתונים המתאימים, יפנו למשרדנו ברח' פינסקר 58, תל-אביב, או יקבעו פגישה עם גברת עטיין בטלפון 238722 בשעות בין 8—1.
אקמן
כל-בו הותיק ביותר בת"א
ככר דיזנגוף

ביה"ס להנדסאים
הטכניון מכון טכנולוגי לישראל — משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרת טכנאים
דרושים
1. מהנדס מכונות להוראה ותכנון.
2. מהנדס בנין להוראה ותכנון.
3. הנדסאי מכונות להדרכה ותכנון.
4. הנדסאי בנין להדרכה ותכנון.
5. הנדסאי כימיה להדרכה ותכנון.
6. הנדסאי פלסטיקה להדרכה ותכנון.
7. מזכירה למנהל ביה"ס.
8. מזכירה כתבנית לחטיבת למודי יום (2 משרות).
9. מזכירה כתבנית לחטיבת למודי ערב.
10. אפסנאי.
11. מחסנאי.
הכשורים הדרושים:
למשרות 2, 1: בוגר הטכניון רצוי נסיון של 3 שנים.
למשרות 6, 5, 4, 3: בוגר ביה"ס להנדסאים.
למשרות 9, 8, 7: השכלה תיכונית לפחות נסיון במזכירות, שליטה בעברית ידיעת אנגלית, ידיעה כתיבה במכונה בעברית (רצוי גם אנגלית).
למשרות 10, 11, משוחררי צה"ל רצוי נסיון קודם.
מועמדים העונים על הדרישות מתבקשים לפנות בכתב לפי הכתובת ת. ד. 4459, חיפה.

סוכן
בעל נסיון מכירות 5 שנים
איזור חיפה והצפון
עם המלצות
מעוניין להחליף מקום עבודה
טל. 640282 ביום
669491 — בערב

דרושים חשמלאי
בנין ועוזרים
לפנות לטל. 254108
מ-4—6 אחה"צ

דרוש/ה ספר/ית
מתקדם/ת
סלון פייר
בן-יהודה 63, ת"א

לתיכון מקצועי
דרושות
מזכירות
1. לשעות הבוקר: 9-1
2. לשעות הערב: 4-7
רק בעלות נסיון יפנו
לת .ד. 29826 ת"א.

חרט
לעבודות מדוייקות
בבעתיים
אפשרי עולה חדש
טל. 743560
729135 בערב

למסגריה גדולה
ביפו
דרושים
רתכים
בתנאים טובים
טלפון 822825, 826451

להוצאה ספרים
בירושלים
דרוש בהיפות
מנהל חשבונות
עצמאי
ובעל נסיון למשרה חלקית או מלאה, היכול להתחיל בעבודה מייד.
לפנות מייד לת.ד. 6544 ירושלים ולציין מספר טלפון.

דרושים מחלקי
עתונים מקצועיים
עם מילון או אופנוע
לאזורים:
מרכז תל-אביב
צפון תל-אביב
רמת-אביב
לפנות לטלפון 31454
— יהושע בין 14—10.

לחברת שיווק
ויבוא
דרושה פקידה
עצמאית
לנהול משרד
הדפסה עברית, אנגלית
נא לפנות: טלפון
268065 תל-אביב
בשעות 9.00—16.00

מנהל בכיר
ביבוא אופנת נשים
מתפנה
בקרוב
בהצעות רציניות נא
לפנות לת. ד. 4100
ת"א למס' 2074.

לחברת ביטוח
דרושה
פקידה וכתבנית
מועמדות מתאימות יפנו בכתב לת.ד. 36046 תל-אביב. עבור: „חברת ביטוח".

להברה העוסקת ביבוא ושווק
דרושה פקידה מעולה
דרישות: שליטה מלאה בנהלי יבוא, קורספונדנציה עצמאית בעברית ואנגלית, הפעלת טלקס.
הקף המשרה: 4 שעות ליום.
לפנות בכתב ת.ד. 1916 חיפה.

למפעל פלסטי בירושלים
דרוש
אחראי משמרת
לעבודה במשמרות
על המועמד להיות בעל רקע בכסגרות
לפנות: „הוטפלסט בע"מ, ת"ד 6717, ירושלים, טלפון 33255—02 — 64461—02

דרוש
חשב
● נסיון בחברה יצרנית ומשווקת
● תקציבים — דווח — בקורת אשראית
● עברית ואנגלית על בוריין ויכולת להתכתב בשתי השפות
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד (עברית ואנגלית) תוך ציון קורות חיים אל: חשב" ת.ד. 451 תל-אביב.
— סודיות מובטחת —

למכון חבל בירושלים
דרושים:
א) מהנדס ייצור בכיר
עם 5 שנות נסיון לפחות.
ב) 2 מהנדסי ייצור
עם שנתיים נסיון לפחות
לעבודה במחקר אינטרדיסציפלינרי מעניין
הכישורים: השכלה גבוהה בהנדסת יצור, מערכות או חקר ביצועים. חלק ניכר מהעבודה יתבצע באיזור ב"א. לפנות בכתב למכון חבל רחוב קרן היסוד 9 א' ירושלים בצרוף קורות חיים והמלצות.
סודיות מובטחת

כוכבת יגאל — השתתפה בסרט: „נתנית הנגדל"
שמעון קסם — השתתף בסרטי שלילה ושלולית
דרושים
שחקנים ושחקניות נוספים בכל הגילים, מציצים ולהפקרי משנה.
„בירור 2000" ת.ד. 4561 ת"א

מוסד צבורי ארצי
מציע את המשרות הבאות:
● **מזכירה—כתבנית מנוסה.**
ידיעה עברית על בוריה וידיעה באנגלית למשרה שלמה.
● **כתבנית מנוסה בעברית**
לעבודה בשעות אחה"צ (16.00—12.00).
● **קורספונדנטית עצמאית**
(כולל כתיבה במכונה) בשפות אנגלית ועברית (רצוי גם ספרדית) לעבודה חלקית. ניתן להתאים את שעות העבודה.
מועמדות רציניות מתבקשות לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים ופרוט הנסיון לת. ד. 7065 תל אביב, עד יום 10.4.72.

דרושים.
למפעל גדול בירושלים
* מנהל/ת השבונות צעיר/ה ומנוסה.
* עוזרת למנהל חשבונות עם נסיון.
* פקידת השבונות היודעת כתבנות.
להתקשר למר צמח בטלפון 30206—02 בין השעות 11.00 — 15.00

לסניף של חברה מסחרית במערב אפריקה
דרוש
מנהל מוסך
הכשורים הדרושים:
— איש טכני כללי
— נסיון בניהול מוסך של 5 שנים לפחות
— ידיעה בבעיות קירור (מזגנים, מקררים)
— ידיעת האנגלית הכרחית.
● המעוניינים יפנו בכתב יד עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1514 תל-אביב עבור „מנהל מוסך".
— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות: —
במרכז המחשבים
מפעיל למחשב אלקטרוני
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית מושלמת, שליטה בעברית וידיעה באנגלית, רצוי נסיון קודם בהפעלה.
הערה: העבודה הינה במשמרות.
מס' המשרה: מב. ב/16.

בפקולטה להנדסת חשמל
אלקטרונאי
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת אלקטרוניקה, שליטה בעברית וידיעת אנגלית טכנית, נסיון בעבודות פיתוח ואחזקה של מכשור אלקטרוני.
מס' המשרה: הש. ב/33.

ביחידה לפקוח סכנות קרינה (פס"ק)
עובד מכני
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי, שליטה בעברית וידיעה באנגלית, רצוי נסיון בעבודה בקרינה ובחומרים רדיואקטיביים.
מס' המשרה: פס"ק. ב/186.

במחלקת להנדסת חומרים
מזכירת המעבדה
למכניקת החומרים
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית, ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה, נסיון של 3 שנים לפחות, יכולת לנהל תכתובת באופן עצמאי, כושר לקיים מגע נאות עם קהל.
מס' המשרה: חו. ב/90.
● מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 31.3.72 בציון מס' המשרה.

ההסתדרות הציונית
חטיבת ההתישבות איזור הדרום
באיזור הדרום
דרוש מכונאי
עם נסיון בכנועי דיזל ובנזין
כמועמדים בעלי נסיון יפנו למשרדנו מכל הנגב הקריה, באר-שבע, למר יצחק קליין בכל יום בשבוע בשעות העבודה.
השכר יוקבע על פי חוזה מיוחד.

לחברה צבורית ארצית
בעלת מפעלים בכל חלקי הארץ
דרוש
סגן מנה"ח ראשי
במשרד הראשי בת"א
רצוי רואה-חשבון מוסמך או לפחות בשלבי ההסמכה.
התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.
נא לפנות לת. ד. 1334 ת"א עבור מס' ד"ן/706

דרושה
מזכירה
עבור היועץ המשפטי של
חברה מסחרית גדולה
תאור המשרה: טפול עצמאי בכל תחומי פעילות ההנהלה לפועל, הדפסה בעברית, תפקידי מזכירות שוטפים.
דרישות וכישורים: 10 שנות לימוד לפחות, ידיעה מושלמת וכושר ניסוח בשפה העברית, ידע באנגלית, נסיון בפעולות ההוצאה לפועל בבתי משפט (הכרחי), התמצאות כללית בפעולות משרד עו"ד.
יום עבודה רצוף.
נא לפנות לת.ד. 33384 ת"א עבור „היועץ המשפטי".

מפעל מודרני
בצפון הארץ
מחפש
מנהל יצור
הכישורים הדרושים: בוגר הטכניון להנדסת תעשיה ונהול בעל נסיון של שנתיים לפחות.
מקום העבודה נצרת עילית
אפשרות עזרה בדיור
נא לפנות בטלפון 56150 — 065 למנהל המפעל או בכתב לת.ד. 655 נצרת עילית

למפעל תעשייתי גדול ומשוכלל באזור תל-אביב
דרושים:
*** מהנדס בנין לפיקוח על עבודות ביצוי בהיקף גדול**
● כישורים נדרשים:
* נסיון של 3 שנים לפחות בפיקוח
* נסיון בבדיקת כמויות וחשבונות קבלנים.
* כושר ארגוני ומנהלי
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
*** מהנדס בנין לביקורת חשבונות קבלנים**
● כישורים נדרשים:
* נסיון של 5 שנים לפחות בבקורת כמויות וחשבונות.
* ידע טוב בקלקולציה של עבודות בנין.
* כושר ארגוני וכינהלי.
* ידיעת השפה העברית על בוריה (יכול להיות גם פנסיונר)
● מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 3208 ת"א

עבודה מעניינת
לגברים
לך אנו מציעים
* קדום ענין ואתגר בעבודה.
* עבודה קבועה בכל חלקי הארץ והשטחים המוחזקים.
* תנאי עבודה ושכר טובים.
* לימוד השפה הערבית משך ½ שנה בתנאי פנימיה.
אם הנך עונה לדרישות הבאות
* משוחרר צה"ל בעל כושר בריאות תקין.
* בעל תעודת בגרות לפחות או בוגר 12 שנות לימוד בקבוץ.
● מעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 למס' 1 ת"א בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

לחברה בתל-אביב
דרושה
מרכזנית מנוסה
(עם ידיעה באנגלית)
נא לפנות בכתב עם פירוט נסיון קודם והמשכורת המבוקשת, לת.ד. 29329, תל־אביב

דרושים
מרכזי ענפים
לרפת, לול, גידולי שדה, פרחים
לבתי ספר חקלאיים באזורים השונים
(עם מגורים במקום).
*
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון כתאימים יפנו אל האגף לחינוך התיישבותי, תל־אביב, ת.ד. 7036.

כימיקלים לישראל בע"מ
ICL ISRAEL CHEMICALS LIMITED
דרוש עובד לפיתוח מוצרים
כישורים: השכלה אקדמאית (במקצוע הקשור לתפקיד), ידיעת השפה האנגלית, 3 שנות נסיון. עדיפות תנתן למועמד עם נסיון מסחרי וידיעה בכימיה תעשייתית.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים, לפי הכתובת ת.ד. 98, תל־אביב.

דרושים
צורפים
פועלים טובים
מתלמדים
נערות ונערים
ללימוד המקצוע
נא לפנות לטל: 56326 ת"א ק. ברנשטיין

דרושה בתבנית
בעלת שליטה מלאה בשפות אנגלית ועברית
(הדפסה והתכתבות עצמאית בשתי השפות)
שעות העבודה מ־8 עד 2
נא לכתוב בצרוף תולדות חיים אל ת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 21

MMI בע"מ
דרוש
1. מנהלת חשבונות
פת ג'—ד' בהנהלה עם נסיון של 3—4 שנים
תנאים טובים למתאימות ומתאימים.
2. שליח
נא לפנות בכתב בפרוט נסיון קודם לת.ד. 33157 ת"א עבור מס' 494.

למפעל תעשייתי גדול
בשטח המתכת באזור ת"א
דרוש
מהנדס אחזקה בכיר
הכישורים הנדרשים:
* מהנדס מכונות
* 10 שנות נסיון
המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33011 ת"א, עבור „מהנדס בכיר"

למפעל בגד עור בע"מ
במגדל העמק
דרוש
מנהל עבודה
למחלקת תיקים
מועמדים בעלי נסיון, מתבקשים לפנות למחלקת כח אדם לפי הכתובת „בגד־עור" בע"מ, ת.ד. 16 מגדל העמק.

אנו מחפשים
למפעל הטכסטיל שלנו באזור באר־שבע
מהנדס והנדסאי "ייצור
דינמיים
לעבודה מעניינת
מועמדים מתאימים יפנו נא אל:
ת.ד. 2854 תל־אביב עבור „דינמי".

דרוש מנהל עבודה
חשמלאי לזהות בעל נסיון
זאת ההצעה לבעל הידע והיוזמה
העבודה במשכורת גבוהה.
לפנות ת.ד. 1334 ת"א למספר ד/20228 עם תאור נסיון.

למשרד אדריכל בגליל
דרושים:
אדריכל, טכנאי־הנדסאי
תנאים מיוחדים, כולל רכב,
נא לפנות בשעות הערב, טל. 03—417089.

קבוץ בנגב הצפוני מחפש
חשמלאי
לאחזקה של קיטור, קירור ורשת חשמל ולתיקונים שוטפים
נא לפנות: בכתב בפרוט הכשרה ונסיון קודם לת.ד. 20051 תל־אביב, למס' 1027.

לבית ספר תיכון בת"א
בפקוח משרד החינוך
דרושים
מורים
לשנת תשל"ג
במקצועות: מתמטיקה, פיזיקה כימיה, גיאוגרפיה, הסטוריה, תנ"ך, אנגלית עברית.
● מורים בעלי נסיון ורשיון הוראה יפנו לת"ד 14247 ת"א

למפעל במפרץ חיפה
דרושות
חניכות בפקידות
הכישורים הדרושים: 10 שנות לימוד,
- קורס לפקידות רצוי.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 99 חיפה.

לחברה לשיקום הרובע היהודי
דרוש
טכנאי בנין עצמאי
בעל נסיון של מספר שנים
לפנות טלפון 02—87212
בין השעות 8.00 — 16.00

לפקידה טובה
בעלת נסיון
אנו מציעים עבודה מעניינת
יום עבודה מפוצל
לפנות ל„רים", רח' שלומציון המלכה 18, ירושלים, טלפון 02—221949.

אוניברסיטת חיפה
דרוש מתכנת
עם נסיון בתכנות יישומים מנהליים.
* ידיעת אנגלית חיונית.
* רצוי נסיון בקבצים של דיסקים (בגישה ישירה)
* עדיפות ידיעת פורטרן ותכנות מחשב 1130.
בקשות יש להפנות למדור על פרסום אוניברסיטת חיפה.

דרושות
קבוצות שלד
עם חומר, באיזור המרכז
לעבודה בשיכונים בני 4 קומות
לפנות בימים א' ו־ד' בין השעות 16.00—18.00
למהנדס מרלם טל. 58144 תל אביב

למוסד מחקר ופיתוח
באזור חיפה
דרוש
מהנדס מכונות
לעבודה במחלקת מחקר ופיתוח בנושאים של מערכות מכניות חדישות הכוללים תכנון ופיתוח, תוך שימוש בדינמיקה, הולכת חום מתקדמת, ביצוע הניסויים במכשור מתקדם לצרכי התכנון ונסוי.
כישורים — בוגר הטכניון, רצוי חתק של שנתיים בעבודות תכנון כבדי. המחלקה מעודדת ומסייעת בהשתלמות לקראת תואר שני תוך התכוונות למקצועות לימוד הקשורים בהמצאת נושאי מחקר ומנחה.
● המעונינים יפנו לת.ד. 1570, חיפה (עבור מהנדס מכונות) ויצרפו קורות חיים + נסיון מקצועי.

לחברת איימס־יישום בע"מ
ירושלים
דרוש
הנדסאי ייצור
או הנדסאי כימיה
לתפקיד בכיר
הכישורים הדרושים: ידיעת עברית, אנגלית, נסיון במפעל תעשייתי בשטח הכימיה או הפרמצבטיקה
נא לפנות: טל. 522908, 528507 ירושלים

לבית חולים אלי"ן
בירושלים
דרושה
עובדת סוציאלית מוסמכת
במשרה שלמה
הכישורים: נסיון בעבודה סוציאלית ויכולת עבודה עם צוות מקצועי.
מועמדות תפנה בכתב־יד לת.ד. 9117 ירושלים.

דרושה פקידה
אחרי צבא לתיקיה.
ידיעות בשפה אחת לועזית הכרחית.
לפנות ל„המשמר" שדרות רוטשילד 33 תל־אביב בין השעות 8.00—13.00.

למפעל מתכת גדול בשרון
דרושים
1. טכנאי ייצור
לתכנון ופיקוח הייצור
2. מנהלי עבודה ומערים
3. מכונאים
4. עובדים בלתי מקצועיים
שיוכשרו כמפעילים
*
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1101, תל־אביב.

דרושים לעבודה עם
חבורות רחוב
בחולון, נתניה, רמת־השרון, בני־ברק, רמלה, בת־ים, כפר־סבא, לוד, באר־יעקב, ראשון־לציון.
נבחרים בעלי השכלה תיכונית ומעלה יוצאי צבא עד גיל 26. העבודה היא במשרה מלאה ומפוצלת לשעות הבוקר והערב. מגורים בקרבת המקומות הנ"ל חובה.
המעונינים יפנו בכתב בציון גיל, השכלה ונסיון לפי הכתובת: המרכז למניעת עבריינות שד' ירושלים 22, יפו.
מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון.

לבית־ספר תיכון עיוני מוכר
בירושלים
דרושים
מורים
בכל המקצועות
ולתפקידים חינוכיים מרכזיים
לשנה"ל תשל"ג
מועמדים יפנו בכתב בצירוף נסיון קודם (רצוי לציין מספר טלפון) לת.ד. 2045 ירושלים למס' 1763.

למוסד מחקר ופיתוח
באזור חיפה
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
לעבודה במחלקה העוסקת במחקר ופיתוח מערכות מכניות חדישות
התפקיד כולל:
1. עריכת תקציבים ותכניות עבודה.
2. קדום ומעקב על בצוע עבודות וניצול תקציב.
3. בעיות משק ובנוי.
4. ניהם וטפול בכח־אדם.
המחלקה מעודדת ומסייעת בהשתלמות לקראת תואר שני.
כישורים: בוגר הטכניון או בעל תואר אקדמאי אחר אשר התמחה בהנדסת תעשיה ייצור וניהול, רקע טכני ונסיון מוקדם רצויים.
משכורת בהתאם לכשורי המועמד.
פנה בהקדם תוך פירוט קורות חיים ורקע מקצועי ל־ת.ד. 1570 חיפה, עבור מס' 12.

למשרד רואה חשבון
בירושלים
דרוש פקיד בקרת סטי־סניור
בעל נסיון למשרה מלאה
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
לפנות: טלפון 02—225996 או ת. ד. 422 ירושלים.

לחברת שיווק
דרוש
קופאי
בעל נסיון לעבודה בתל-אביב
תינתן עדיפות למועמדים בעלי ידיעה בהנהלת חשבונות
לפנות לת.ד. 16284 תל־אביב עבור „קופאי".

עבודה בחו"ל
משרדנו בפרנקפורט מחפש לעבודות תכנון ובנוי ערים בקנה מדה גדול, ארכיטקטים בעלי יוזמה ונסיון רב שנתי, רשיון עבודה והיתר בחו"ל ומשכורת על רמה אירופאית מובטחים.
כל המעונין במשרה הנ"ל, נא לפנות בכתב (גם בעברית) לכתובת הבאה:
A. EDELMANN FVRSTENBERGER 229
6 FRANKFURT/MAIN W. GERMNY.

ארקיע, קווי תעופה בישראל בע"מ
דרוש
מחסנאי טכני (תעופתי)
בעל נסיון בעבודה
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית
לפנות בכתב לת.ד. 834, ת"א

פדקו ישראל בע"מ
למפעל בהרצליה דרוש
* מנהל חשבונות ראשי
לניהול ופיקוח מערכת הנהלת חשבונות ותמחיר במפעל תעשייתי.
* מחסנאי ראשי
לניהול מחסני חומרים וכלים, מועדף קצין אפסנאות, יוצא חיל האויר לעבודה מיידית.
העונים על הדרישות יפנו בכתב־יד עם פרוט קורות חיים לת. ד. 416 הרצליה ב'.
* תנאי שכר ועבודה מעולים *
סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית
עם סניפים בכל הארץ
דרוש רכז
לקניות כלי בית
רק מועמדים עם נסיון יפנו בכתב עם פירוט הנסיון לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 22.
סודיות מובטחת

למוסד צבורי גדול
דרושים
מנהלי
חשבונות
בכל הרמות
לתפקידים מגוונים במסגרת יחידה מעלה היקף בספי גדול במיוחד.
● מקום העבודה: תל־אביב
● תנאי השכר: יקבעו לפי כישורי המועמדים.
הצעות בכתב בליווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 — תל־אביב, למס' (062)45 לא יאוחר מיום 11.4.1972

ליחידת מחשב של בנק
דרושות
נקבניות
מאזור ת"א — בת־ים — חולון במידה ואין לך כל נסיון קודם בנקבנות אנו מוכנים להכשירך לעבודה
*
מועמדות המעוניינות בעבודה תפנינה לת.ד. 2319 ת"א. לציין על גבי המעטפה עבור "מנגנון".

ישראויר בע"מ
הנדסת קירור, אוורור ומיזוג אויר
תל־אביב, רחוב מקוה ישראל 12, טל. 622988
דרושים
1. טכנאי קירור ו/או מיזוג אויר
2. רתכים
3. צנרים
4. נער שליח
נא לפנות בין השעות 4.00—5.00 אחה"צ למר דרויאן

למפעל גדול באזור ת"א
דרוש
מחסנאי
בעל נסיון בנהול מחסן, פקוח על הגועת חמרי גלם, סחורות ומשלוחים. (יועדף בעל תפקיד דומה לשעבר בצה"ל).
נא לפנות בצרוף פרוט נסיון קודם לת.ד. 20127, ת"א בציון „עבור מס. 2".

דרושים
* פקידה בתבנית
אנגלית/עברית
* פקיד משלוחים
(SHIPPING CLERK) מנוסה
למחלקת היבוא
נא להתקשר טלפונית ל־37951 ת"א בין השעות 10.00—14.00

למלון "גלי־זוהר"
דרושים
* מנהל קבלה מנוסה
* טלפוניסטית (ראשה)
ידיעת עברית ואנגלית.
לפנות למלון „גלי־זוהר" טלפון 057—96051.

1) דרושה פקידה
למחלקת יצוא
השולטת בשפה האנגלית על בוריה, כולל הדפסה במכונה. העבודה היא ל־4 שעות ביום.
2) דרוש בחור
בוגר צבא
בגיל 25—30 בעל נסיון בניהול כח־אדם, לעבודה אחראית ומעניינת עם אפשרות טובה להתקדמות.
נא לפנות ללרמקס בע"מ אזור התעשיה בת־ים (בכניסה לקרית־באבוב), טלפון 867501

מרכז למחקר תעשייתי
ליד המועצה הלאומית למחקר ופיתוח בע"מ
חיפה • קרית הטכניון • טל. 225171 ת.ד. 311
דרוש לנו
טכנאי/הנדסאי
מזון
בוגר בי"ס מקצועי מוכר לטכנאי או הנדסאי כימיה או מזון. רצוי עם נסיון באנליזה ומיקרוביולוגיה של מזון.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ושמות ממליצים לכתובת הנ"ל.

האגודה למען הקשיש — עכו
ע"י ת.ד. 8, עכו
מכרז
מנהל מרכז שירותים לקשישים
תאור התפקיד: ניהול מקצועי ומנהלי של מרכז לקשישים, הנותן שירותים בתחום: בריאות, תעסוקה ופעולות חברה ותרבות, ניהול צוות עובדים, יזום ופיתוח שירותים שונים לקשישים, פיתוח קשרים עם שירותים שונים בקהילה, הפעלת מתנדבים.
דרישות המשרה:
(א) עובד סוציאלי כשיר או בוגר מדעי ההתנהגות (פסיכולוגיה, סוציולוגיה, חנוך).
(ב) נסיון של שנתיים במנהל וניהול צוות עובדים.
(ג) נסיון של שנתיים בעבודה סוציאלית, קבוצתית או קהילתית, או בעבודת הדרכה.
תנאים: בהתאם לכישורים.
הערה: העבודה מתבצעת גם בשעות אחה"צ והערב.
העובד יועסק ע"פ חוזה מיוחד.
תאריך סופי להגשת המועמדות: 14.4.72, במשרדנו.
יו"ר הוער המאמנים
א. אשכנזי

דרוש מהנדס אלקטרוניקה
לתפקיד מכירות
של מכשירי מדידה משוכללים
דרושה רמה טכנית גבוהה ונסיון במכירות. עבודה עצמאית, ותנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 7341 ת"א.

דרושים מרכיבים
לנגרות בנין
באיזור חיפה והצפון.
לפנות בכתב: נגרית סולל בונה ת. ד. 10056 מפרץ חיפה טלפון 722780 729074.

„המועצה האיזורית מרחבים"
מפגש מרחבים ד.נ. נגב טל. 93014—93051—057
מכרז מס. א/50/150
דרושים: מצילים, מורים לשחיה, מדריכים ועובדי שירותים לברכות שחיה לשנת 1972.
א. 3 מצילים מוסמכים לבריכות שחיה במבועים ובגילת לעבודה מ־1.8.72 עד 30.9.72, עם אפשרות להארכה לעוד חודש ימים.
ב. עובדים אחרים, מלתחן, קופאי, שוער, עובד נקיון, חובש.
ג. עם אפשרות דיור במקום.
ד. בקשות להגיש בכתב בציון השכר ברוטו ל־חודש.
המועמדים יגישו הצעותיהם עד 7.4.72 שעה 12.00 בכתב יד ברור ולציין את תולדות חייהם.
חביב שרבף
ראש המועצה

המרכז לשיקום עיוורים
באר שבע
מכרז מס' ו/72
דרוש
מדריך אחראי
להכשרת עיוורים
ותחנת הסתכלות
דרישות המשרה: בוגר בי"ס מקצועי (רצוי בענף המתכת) בעל כושר הדרכה.
תנאים טובים — לבעלי הנתונים
לפנות בכתב עם פרטים אישיים לת. ד. 285 באר־שבע
סודיות מובטחת

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
מהנדס אינסטלציה במחלקת המשק
מכרז מס' 78/72
תאור התפקיד: תכנון ופיקוח על עבודות אחזקה והתקנות של מערכת מים, גזים וביוב.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית (וידיעת שפות זרות נוספות רצויה); השכלה אקדמית — מהנדס מכונות. נסיון של 5 שנים לפחות (נסיון בשטח אינסטלציה סניטרית).
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
2 משרות של נגר במחלקת המשק
מכרז מס' 86/72
תיאור התפקיד: ביצוע עבודות נגרות בנין ורהיטים, פוליטורה ותיקונים שונים בנגרות.
הכישורים הדרושים: הכרת עבודות עץ ופוליטורה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
רכז מסגריה מכנית
מכרז מס' כא/002
תיאור התפקיד: ניהול מסגריה מכנית לעבודות ייצור ואחזקה; ניהול צוות עובדים; תכנון עבודות, רישום בכרטיסי עבודה ופיקוח על ביצוע.
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה העברית ורצויה ידיעת שפה זרה; השכלה — בי"ס מקצועי של 4 וקורסים מקצועיים; נסיון מקצועי — 5 שנות נסיון בניהול מסגריה או כמנהל עבודה בכיר.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
הערה: העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד לתקופה של שנה עם אפשרות להארכה.
שרטט — מרכז ארכיב תכניות במחלקת המשק
מכרז מס' 422/71
תאור התפקיד: אחראי לארכיב תכניות בנין (מקורות והעתקים) במחי המשק, כולל הפעלה של מכשירי העתקי אור וצילומי מסמכים. ביצוע עבודות שרטוט תכניות בהתאם לצורך.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות אנגלית ועברית; השכלה מקצועית 4 שנתית (רצוי בתחום הבנין) כולל קריאת תכניות והבנתן; רצויה ידיעת שמוש בשיטות חדשות (כגון מיקרו פילם וכו'). נסיון מקצועי.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
חשמלאי קרור במחלקת המשק
מכרז מס' 61/72
תאור התפקיד: אחזקת והתקנת של מערכות חשמל לפיקוד והדרכה במערכות מזוג אויר.
דרישות התפקיד: ידיעת השפה העברית, רצויה גם אנגלית; בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל; נסיון של 3 שנים לפחות.
הערה: העובד יידרש לעבוד גם בשעות נוספות ובמשמרות.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
כימאי — או מהנדס כימאי במכון רקח לפיסיקה ½ משרה
מכרז מס' 67/72
תאור התפקיד: אחראי להכנת חומרים לצרכי מחקר במצב מוצק בשיטות שונות; מטלורגיה, מטלוגרפיה גדול גבישים, התכות והרפיות באוירות מבוקרות; תכנון והפעלת מכשור לטמפרטורות גבוהות (תנורי אינדוקציה, תנורי קשת וכו');
דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית; תאר המהדרות המהנדסים או בעל תואר בוגר בכימיה או בפיסיקה; נסיון בהפעלה והכנון של מיכשור לטמפרטורות גבוהות (תנורי אינדוקציה תנורי קשת וכו') ידע בהכנת חמרים (מטלורגיה, מטלוגרפיה, גדול גבישים, התכה והרפיות באוירות מבוקרות;
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 10.4.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ....." (לפי המספר המצוין בראש המכרז המבוקש).

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הככול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 76 אגורות לשורה

מכון ויצמן למדע

דרוש טכנאי מתכת

הכישורים הדרושים:
* בוגר בית־ספר מקצועי מוכר
* שליטה במכונות לעיבוד שבבי
* נסיון קודם בעבודה.

משרה מס' 162

על המעונינים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם למחלקת המנגנון, ת.ד. 26, רחובות, בציון מספר המשרה.

למשרד פרסום גדול

דרוש

איש יחסי ציבור

מעורה בחיי הכלכלה, בעל נסיון וקשרים.

נא לפנות, בציון גיל, נסיון קודם ושכר מבוקש לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 495.

לחברת נ' פלדמן ובנו בע"מ

דרושים בחיפה

1. פקיד מחלקת חלקים.
2. טלפוניסטית
3. נער שליח

המעונינים יפנו בכתב אל נ' פלדמן ובנו בע"מ רחוב יפו 137 חיפה.

לחברת בנין ציבורית

דרוש:
עובד לאחזקה ותיקונים בבנינים

הכישורים:
בעל נסיון באחזקה, תיקונים ושפוצים בבנינים. רצוי טכנאי בנין או מנהל עבודה מנוסה. בעל כושר ארגון.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים לת. ד. 7037, תל־אביב.

למשרד עורכי דין

דרוש

עורך דין
לשטח האזרחי־מסחרי

התכונות הדרושות:
* נסיון בעבודה כעו"ד במשפט אזרחי לפחות 3 שנים.
* נסיון בהופעות בבית משפט וידיעת השפה האנגלית.

נא לפנות לת.ד. 29808 ת"א
סודיות מובטחת

דרוש

מהנדס כימיה

עם רקע בפרמצבטיקה ופיזיקה הנדסית להקמה עריכה וניהול נבויי מעבדה וכן כושר לניהול הפקה.

מובטחת תעסוקה במחקר ופיתוח מערכות חדישות, יישום טכניקות ואקום למוד כתמיד וקידום במקצוע, המחלקה מעודדת למוד והשתלמויות.

* כישורים — וותק רצוי של 5 שנים ומעלה. בא בחשבון גם מהנדס מכונות בעל תכונות מתאימות. מקום העבודה באזור חיפה.
* פנה בהקדם תוך פירוט קורות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 9757 חיפה, עבור מהנדס כימיה.

דרוש

מנהל עבודה

אחראי לבצוע עבודות בנין בבתים משותפים בסביבות תל־אביב

לפנות הדר—רודנצקי, בת־ים, בלפור 50, טלפון 866123

לחברת "משמר" סניף תל־אביב

דרושים

1. שומר/פקיד מודיעין — לעבודת יום

הדרישות: ידיעת שפות עברית אנגלית, הכרחית. ידיעת שפות נוספות יתרון, גיל 35—45, הופעה נאה, נסיון בייחסי ציבור ו/או תפקיד דומה אחרון

2. שומרים — לשמירת לילה

הדרישות: גיל 35—45, הופעה נאה, לאחר שירות צבאי, רקע בטחוני או משטרתי, רצוי.

תנאים טובים למתאימים

רק בעלי כל התנאים הנ"ל יפנו לראיון אישי לסניף ת"א, רח' בלפור 9, טלפון 281125/6 בין השעות 1100—1400.

בענף הרכב

דרוש איש מכירות

בעל נסיון
רק רציניים יפנו בכתב
לת. ד. 342 באר־שבע
תנאים מיוחדים

חשמלאים

דרושים
לקבלן עבודות חשמל
עם נסיון בהתקנות תעשייתיות

לפנות: מ. אריאן, אשדוד
טלפונים. 31998־055, 25882—055 (בבית)

דרוש

מבקר פנימי

למפעל טקסטיל בנושאי תמחיר, מלאי והנהלת חשבונות

הכישורים הדרושים: בעל תואר ראיית חשבון או כלכלה ונסיון של לפחות 3 שנים בתעשיה

נא לפנות בכתב יד לת. ד. 1677 ת"א

למסעדת המצודה בירושלים

דרושים

1) חניכה לעבודות משרד
2) מלצרים

לפנות המצודה רח' חטיבת ירושלים 14
טלפון 88887—88925 ירושלים

דרושים

מסגרים מכל הסוגים

לפנות במקום: "ישראליפט" בע"מ
רח' הקישון 31, בני־ברק

למלון חדש של 150 חדר בנתניה

דרוש

מנהל אחזקה

רצוי בעל נסיון קודם בארגון מחלקת אחזקה של בית מלון

נא לפנות בכתב בפירוט פרטים אישיים ונסיון לת. ד. 1150 נתניה
סודיות מובטחת

מהנדס ייצור
בעל נסיון

בוגר הטכניון, בעל תואר שני בארה"ב מעוניין להשתלב במפעל תעשיה רציני כמנהל ייצור

לפנות לת. ד. 39322 תל־אביב

למפעל תעשייתי גדול

דרושה

מזכירה בכירה

הכישורים הדרושים:
* נסיון של 5 שנים לפחות.
* שליטה מלאה באנגלית ועברית (כולל הדפסה)

בהצעות נא לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33011 ת"א עבור "מזכירה בכירה"

דרושות פועלות

לתיקון שטיחים
(לא נחוץ מומחיות)
לפנות לביח"ר "מרימקו" רח' הצפירה 5, תל־אביב (תחנה מרכזית). טלפון 32008 בשעות 8—14.

דרוש

קדם ייצור
טכנאי מכונות
או ייצור או בוגר בי"ס מקצועי

לפנות באר־שבע, ת. ד. 58 עבור "קדם ייצור".

דרוש מכשירן ראשי

הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה בעל נסיון של 3 שנים לפחות באחזקת מכשירי בקרה תעשייתיים אלקטרוניים ופנאומטיים, להפעלה מתקנים חדישים ומתוחכמים.

* מועמדים מתאימים יפנו למחלקת כח־אדם, ת.ד. 1428, חיפה, או טלפונית 721381.

כימיקלים ופוספטים בע"מ
chemicals & phosphates ltd.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למגנון

משרה פנויה: 21/72

תואר המשרה: **מתכנן עצמאי**

מקום העבודה: חבל הנגב (באר־שבע)

תיאור העבודה: עבודה בצוות תכנון, העוסק בתכנון חקלאי־כלכלי כולל של אזור הערבה; העבודה כרוכה בנסיעות רבות, לפרקים גדולים.

הכישורים הדרושים: בוגר הפקולטה לחקלאות במגמת כלכלית חקלאית, או בוגר האוניברסיטה בכלכלה המכיר את ההתישבות החקלאית; בעל רשיון נהיגה, על המועמד לגור בבאר־שבע או בסביבתה הקרובה.

הדרגה המוצעת: ד'—ג' מהנדסים או ממ"ש (בהתאם לכישורי המועמד).

התאריך האחרון להגשת הצעות: 9.4.72.

הצעות מועמדים לאחר גיש למחלקה למגנון, ת"ד 92 ירושלים

"ערד" תעשיות כימיות בע"מ

דרושים

* **חשמלאי**
— בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל
— בעל רשיון חשמלאי לפחות מוסמך
— נסיון בעבודות אחזקה תעשיתית

* **טכנאי כימיה**
— בוגר קורס לטכנאי כימיה או הכשרה מקבילה
— נסיון במעבדה אנליטית

השכר בהתאם לנתונים האישיים
תנתן עזרה בדיור.

המועמדים יפנו עם פרוט קורות חיים ונסיון לפי הכתובת: ערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח אדם, משור רותם ד.נ. ערבה, טלפון — 91121־(057) קו פנימי 265

לחברה גדולה לבנין

דרוש

מחסנאי מנוסה
בעל 2 שנות נסיון

— תנאים טובים —

המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות: טל. 623301, רח' בחמני 14, ת"א

דרוש/ה

שרטט/ת מכונות

נסיון בעבודה 3 שנים
שעות עבודה רצופות
לפנות במקום: "ישראליפט" בע"מ
רח' הקישון 31 בני־ברק

עיריית חיפה
האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט
המחלקה לנוער ולספורט

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לנוער
מחוז חיפה

מפעל הקייטנות

דרושים

מנהלים ומדריכים מרכזיים

לעבודה במפעלי הקיט העירוניים תשל"ב בחיפה

הכישורים הדרושים:
— בעלי השכלה פדגוגית ברמה של מדריך מוסמך או מורה מוסמך.
— בעלי נסיון בעבודה במסגרות החינוך המשלים ובמפעלי הקייט השונים.
— בעלי כושר בניהול שיחות ועבודה עם צוות.
— בעלי כושר ארגון.

פרטים והרשמה: במשרדי המחלקה לנוער ולספורט ברח' הרצליה 24, טל. 534807, 524375, בימים א'—ו' בין השעות 08.00—13.00 לפנה"צ, וביום רביעי גם אחה"צ בשעות 16.30—18.30.

צנורות המזרח התיכון בע"מ — עבו והחברה הבת "צנורות" חברה משותפת לתעשיות בע"מ — רמלה

אנו מחפשים

מהנדס מים או מהנדס צנרת

להנהלה הישירה הטכני
התפקיד: יעוץ טכני ללקוחות
הדרכה מקצועית בקנה מידה ארצי
פתוח שיטות עבודה בהנחת קוים וצנרת
הנחיה
פיקוח טכני.
הכישורים הדרושים: נסיון כמהנדס בהנחת אספקת מים ו/או צנרת ביתית ותעשייתית
ידע בבעיות קורוזיה
כושר הבעה בעל־פה בכתב ובעל פה
ידיעת עברית ואנגלית הכרחית.
מקום עבודה: תל־אביב
העבודה כרוכה בנסיעות רבות ברחבי הארץ.
תנאי עבודה: בהתאם לכשורים.

בהצעות נא לפנות בכתב אל:
צנורות המזרח התיכון בע"מ,
ת. ד. 788, חיפה.

תמכין Burroughs

דרוש מהנדס אלקטרוניקה

לעבודות פתוח ותכנון בשטח COMPUTER PERIPHERALS
בעל ידע במעגלים לוגיים ו־ SYSTEM HARDWARE
דרוש נסיון קודם בעבודות תכנון ופתוח.
למועמד המתאים כובכהים הבאים טובים ואפשרויות התקדמות.

לשם קביעת ראיון נא לפנות:
תמכין מחשבים בע"מ, תל־אביב, טל. 228174, עבור מס' 26.

לביח"ר ויטמן לגלידות

דרוש

מנהל עבודה

כישורים: רצוי טכנאי ייצור, או טכנאי חלב עם נסיון בענף המזון, לניהול עבודה ולנהול צוות עובדים המונה כ־50 איש, לעבודה ב־2 משמרות

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות טלפונית 844166 לקביעת פגישה
סודיות מובטחת

תמכ"ן - תעשית מכשירים מדויקים

במשרד הטכני במפעלנו

דרושים:

* טכנאי מכונות -
רצוי נסיון של 3 שנים

* שרטטת אלקטרוניקה
או שרטטת בנין -
המעונינת לעבוד בשרטוטי מעגלים אלקטרוניים.

העבודה היא רבת ענין, קשורה בתהליכי תכנון מוצרים חדישים ובמוחה לשלבי התכנון של המוצרים והכנסתם לייצור. המפעל בבנין אייר ומוקם באזור תל־אביב.

מועמדים המעונינים באתגר מקצועי וקידום אישי המתאים לכישוריהם יפנו לת.ד. 25036 תל־אביב ויוזמנו לראיון אישי.
— סודיות מובטחת —

מנהל ומתכנן תעשיתי

בן 42, המכהן כעת כמנהל תכנון וחקר שווקים של חברה בריטית גדולה, בעל נסיון תעשיתי רב בארץ, ארה"ב ואנגליה, מהנדס מכני וייצור, M.Sc. בהנדסה תעשיתית ומנהל, מוסמך לתואר P.h.D. מעונין במשרה מתאימה.

יבקר בארץ 17.4.72 — 5.

מעסיקים מעונינים מתבקשים להתקשר לטל. 750919 לפני המועד הנ"ל.

א. אל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה

דרושות

עובדות ייצור

ללא נסיון קודם!

לעבודה בתעשית האלקטרוניקה
השתלמות ע"ח המפעל
בשכר מלא

קדום מהיר למועמדות המתאימות

נא לפנות טלפונית אל מח' כח־אדם
טלפון 141—782, 131—787, בני־ברק

סודיות מובטחת!

לבית מסחר בת"א

דרוש

אדם דינמי

מנוסה במכירת מכשירי חשמל לסוגיהם

תנאים טובים לאדם המתאים
(בא בחשבון גם השתתפות ברווחים)

לפנות: ת.ד. 4497 ת"א עבור "דינמי"

אסיא

ל"אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

דרוש

מהנדס מכונות

לתפקיד של נהול האחזקה

הדרישה התמצאות במערכות חום וקור, ובציוד מכני המקובל בתעשיה הכימית, או בתעשיות המזון. ידיעת השפה האנגלית או הגרמנית — הכרחית.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל מנהל המנגנון ת. ד. 1423 תל־אביב, או טלפונית 915021.

לחברה מסחרית ארצית

דרוש מנהל
סניף אשדוד

מועמדים, תושבי אשדוד, בעלי נסיון מסחרי, ואדמיניסטרטיבי עם ידיעת מה בהנהלת חשבונות, מתבקשים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ונסיון לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 496

דרוש איש מכירות

בענף הריהוט

ידע בשרטוט הכרחי,
רצוי מעצב פנים.
תנאים טובים למתאים.

לפנות בכתב יד לת.ד. 33008 תל־אביב.

ליחידת מחקר ופתוח בתחומים חדישים

דרושים

מהנדס אלקטרוניקה בכיר

טכנאי אלקטרוניקה
בוגרי בי"ס

הנדסאים/מקצועי/ טכני ח"א

מסגרים מכניים
בוגרי בי"ס מקצועי

טכנאי למעבדות ציפויים, מעגלים מודפסים וצילום

בוגרי קורסים לציפויים וכימיה

לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 23004 ת"א

סודיות התשובה מובטחת

להוצאת ספרים

דרושה מזכירה

בעלת ניסיון ליום שלם
ידיעה בהדפסה בעברית רצוי גם באנגלית

להתקשר טלפונית 621989
בשעות 9.00 — 13.00

דרושות דיילות:

בעלות הופעה נאה הדוברות שפות זרות בנוסף לעברית. לעבודה בירידים

לפנות "ידעפון" טל. 252425 לקביעת ראיון.

לביח"ר לסריגה "הלן"

דרושות פועלות לעבודות: קטל, זיגזג, אוברלוק, עבודות יד וגיהוץ.

רח' היסוד 4 בנין רסקו יפו טל. 826316

למוסד צבורי

דרוש(ה) טבח(ית)

למטבח פועלים

לפנות בכתב ת.ד. 4077 עבור המטבח

לחברת השמירה

דרושים

שומרים

בעלי קטנוע / טיוון / אופניים
לפנות אישית למשרדנו בת"א, בירושלים, בחיפה, בין השעות 08.00—16.00
סניפים בכל רחבי הארץ.

שמירה * אבטחה * חקירות
מערכות אזעקה

Merci

דרוש חשמלאי
בעל רשיון
ראשי או מוסמך

המתמצא בעבודות מסגרות ואחזקה כללית

מועמדים מתאימים יפנו אישית או בכתב למנהל כח אדם
ת. ד. 60 עפולה

עדיפות למועמדים תושבי הסביבה

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים:

* מהנדס מכני — בעל נסיון בתכנון כלים לעבודות פח למחלקה.
* מהנדסי מכונות — בעלי נסיון בייצור מכשירים אלקטרוניים.
* מהנדסי תעשיה/ייצור — לתכנון ופקוח על פרויקטים בשיטות הנדסה בהיקף גדול הנך שמכיר בטכניקות מתקדמות.
* טכנאי ייצור — לעבודות תכנון ותאום.
* טכנאי אלקטרוניקה — בעלי נסיון בשטח הרכיבים.
* בוגרי בתי ספר מקצועיים — בשטח המתכת והאלקטרוניקה.
* חשמלאי מערכות מנוסים — יוצאי חיל האויר.
* פחחים מעולים — בעלי נסיון בעבודות פח לתעשית האלקטרונית או בעלי הכשרה כטכנאי פח — מנוסים.
* כרסמים
* חרטים
* מבגרים

● על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של "אלתא" — אשדוד.

חברה מסחרית ארצית

לסניפנו בירושלים

דרוש

עובד צעיר ונמרץ
לתפקיד
סגן מנהל הסניף

מועמדים, תושבי ירושלים, בעלי נסיון מסחרי, ניהולי, ויחסי ציבור, מתבקשים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ונסיון לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 497.

לחברה ליבוא ציוד

דרושים

יועצים למכירת ציוד לתיעוש הבניה

● מהנדסים
● הנדסאים
● מרכזי עבודה

רק מועמדים בעלי נסיון מעשי בענף הבניה יפנו לקביעת פגישה לת. ד. 16161 תל־אביב, או טל. 829335

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

דרושה עובדת קטל
לעבודה קבועה
ותנאים טובים
משכורת קבועה
לפנות פוסקס, בית חרושת לפריבה רח' החרושת 12 (מול בביש פתח-תקוה 25)

למסעדה הדשה בירושלים דרוש/ה
טבח/ית
המתמחה/ת במטבח היהודי
לפנות טלפונית 234639—527195, ירושלים.

למשרד רואי החשבון בירושלים
דרוש בוחן
נא לפנות עם פרטים לת. ד. 255 ירושלים
— סודיות מובטחת —

דרוש
מחסנאי טכני
עם נסיון קודם במחסן
לחלקי חלוף לכלי רכב
לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים, השכלה ונסיון קודם
לת. ד. 1516, תל־אביב

לחברה דינמית ומתפתחת בענף דגים כבושים, דגים מעושנים וכו׳
דרושים
סוכנים
לתל־אביב ומרכז הארץ
בעלי רכב עם אפשרויות של בטחונה
רצוי עם נסיון מעשי מוקדם בשווק החלוקה
תנאים טובים
*
הצעות בציון פרטים נא להפנות לת. ד. 4684 תל־אביב, עבור מס׳ 146
— סודיות מובטחת —

בירושלים
דרושה
מזכירה - כתבנית
עברית-אנגלית
נא לפנות לחברה בכלכלית בירושלים בע״מ
רח׳ שרי ישראל 12 ת.ד. 1241
טלפון 8־524207 ירושלים.

למערכת עתון
דרושה
כתבנית מעולה
לעברית ואנגלית
לפנות בכתב לאילנה תורן, ת. ד. 109, ת״א

לחברת בטוח
דרושים:
1. פקיד מתמחה בענף הימי
היודע אנגלית על בוריה
2. טלפונאית-פקידה אחראית ומסורה
ידיעת קרוא באנגלית הכרחית
לפנות לת. ד. 973, תל־אביב

ל. חלמיש"
חברה לשיקום הדיור בת״א—יפו
דרושים:
1. עוזר/ת למנהל חשבונות
בדרגה ב׳—ג׳, בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות.
2. פקידה טכנית
אחרי שרות צבאי, בעלת ידע בעריכת חשבונות לקבלנים, הדפסה בעברית ועבודות משרד כלליות.
שעות העבודה: 7.30 — 14.30
הדרגה תיקבע בהתאם לכישורים.
בהצעות נא לפנות בכתב:
חב׳ „חלמיש", שד׳ ירושלים 45, יפו

דרוש
פקיד למחלקת היבוא
בעל נסיון, עצמאי ודינמי
ידיעה טובה בשפות העברית והאנגלית
*
נא לפנות באופן אישי בשעות העבודה למשרדנו הראשי, דרך יפו תל־אביב 7, חדר מס׳ 103

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
מכונאי סוג א׳ א׳
עם נסיון באחזקת מכונות תעשייתיות
תנאים טובים לאיש המתאים
לפנות לת. ד. 1833 חיפה

Maquette
אפנת היום - בסגנון המחר!
אופנת עור עכו
עם הקמת מפעל חדש
דרוש מנהל יצור
רק בעלי נסיון בניהול צוות גדול מתבקשים לפנות טלפונית ל־911532־04 913618־04.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

לבנק בירושלים
דרושים:
1. קופאי
2. פקיד קהל
בהצעה נא לפנות לת. ד. 6129/5

דרושות
נשים, בחורות
להדגמת מוצר חדש בסופרמרקטים
(שיווק לאחר פסח)
* הופעה נאה
* תיתכן עבודה לחצאי ימים
* המועמדות תעבורנה קורס בנושא.
לפנות קרן מהליבר 35, בחצר ת״א
בימים: ראשון 26.3.72 בשעות 19.00 — 16.00
שני 27.3.72 בשעות 19.00 — 16.00

חברה להשכרת רכב
מעסיקה בסוכנים בכל חלקי הארץ
לפנות 4533—057
בשבת 6162—057

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 22/72
תואר המשרה:
מנהל מרכז נוער
מקום העבודה: [illegible]
תיאור העבודה: נהול מרכז הנוער וטפול בבעיות חינוכיות ומנהליות בו.
הכישורים הדרושים:
א) השכלה תיכונית אקדמאית;
ב) נסיון בטפול במסגרת חינוכית במשך 5 שנים לפחות;
ג) יכולת ונסיון מנהלי וארגוני;
ד) יכולת לרכז ולנהל צוות עובדים.
מועמדים שיאושרו ע״י משרד החנוך כמוסמכים להוראה יקבלו בנוסף מכסת 10 ש״ש כשעות הוראה.
מועמד הגר מחוץ לדימונה יוכל לקבל דיור במקום.
הדרגה המוצעת: י״ב—י״ד של הדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 9.4.72

משרה פנויה 23/72
תואר המשרה:
מנהל מרכז נוער
מקום העבודה: טבריה
תיאור העבודה: נהול מרכז הנוער וטפול בבעיות חינוכיות ומנהליות בו.
הכישורים הדרושים:
א) השכלה חינוכית אקדמאית;
ב) נסיון בטפול במסגרת חינוכית במשך 5 שנים לפחות;
ג) יכולת ונסיון מנהלי וארגוני;
ד) יכולת לרכז ולנהל צוות עובדים.
מועמדים שיאושרו ע״י משרד החנוך כמוסמכים להוראה יקבלו בנוסף מכסת ש״ש כשעות הוראה.
הדרגה המוצעת: י״ב—י״ד של הדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 9.4.72

משרה פנויה 24/72
תואר המשרה:
מפקחים חינוכיים (כלליים ודתיים)
מקום העבודה: ירושלים, תל־אביב, חיפה
תיאור העבודה:
1) פיקוח חינוכי על מוסדות החינוך הקולטים חניכי עלית הנוער. (מוסדות, משקים, כפרי נוער, ישיבות ומרכזי נוער).
2) הדרכת מנהלי המוסדות, מרכזי ההדרכה, מורים ומדריכים חינוכיים.
3) הכוונה והנחיה של הפעילות החינוכית בפנימיות.
4) טיפול בחניכי עלית הנוער במקומות החינוך ומעקב אחריהם.
5) אירגון ימי עיון והשתלמויות לעובדים החינוכיים.
6) פיקוח על סדרי המוסד ושרותיו.
7) קיום קשרים עם משרד החינוך על שלוחותיו ועם גורמים ממשלתיים וציבוריים אחרים.
הכישורים הדרושים:
1) בית מדרש למורים + ב.א. כולל חינוך.
2) 10 שנות נסיון בחינוך נוער ובמיוחד נוער עולה ונוער טעון טיפוח.
3) ידיעה יסודית בתורת החינוך.
4) ידיעת השפה העברית וכושר הבעה בה: בכתב ובע״פ.
5) ידיעה במיוחד חינוכי ובבעיות מערכת חינוך בישראל.
6) ידיעת 2 שפות זרות — אנגלית ואחת השפות צרפתית, רוסית, יידיש וספרדית.
7) כושר אירגוני; יכולת ניהול מו״מ עם גורמים ציבוריים שונים ונסיון בהפעלת צוותי עובדים.
בין השאר דרושים: מפקח חינוכי בעל הכישורים כנ״ל, יוצא ארה״ב ומפקח חינוכי יוצא אחת הארצות של אמריקה הלטינית.
הדרגה המוצעת: מפקח (של דירוג עובדי הוראה).
התאריך האחרון להגשת הצעות: 9.4.72

משרה פנויה 25/72
תואר המשרה:
קולט/ת
מקום העבודה: ירושלים, תל־אביב, חיפה.
תיאור העבודה:
1) ממונה על קביעת התאמתם של הצעירים המועמדים לעלית הנוער ושיבוצם במסגרת החינוכית המתאימה.
2) מתן מבחנים לימודיים למועמדים.
3) קיום ראיונות עם המועמדים כנ״ל.
4) קיום ראיונות עם הורי המועמדים.
5) קיום קשר עם גורמי חוץ (מנהלי בי״ס ומוריו, עו״ס מחלקות לחנוך, וחנות ליעוץ וכו׳) לשם השגת אינפורמציה על המועמדים.
6) קיום קשר עם נציגי מקומות הקליטה (מנהלי מוסדות חנוך, מדריכי חברות נוער, משקים, בעריכת הצעות חינוכיות וכו׳).
הכישורים הדרושים:
1) השכלה אקדמאית בעבודה סוציאלית ו/או בחנוך.
2) נסיון בטפול בבני נוער, כושר מגע וניהול מו״מ עם פרטים, מוסדות ציבור וחינוך וכו׳.
3) ידיעת העברית/לפחות אחת מהשפות: אנגלית, צרפתית, ספרדית, רוסית על בוריה, רצויה ידיעת 2 שפות מבין הנ״ל.
הערה: התפקיד כרוך בנסיעות.
הדרגה המוצעת: דירוג אקדמאי ר׳—ה׳ מח״ש.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 9.4.72

למשרד פרסום
דרושה
בחורה
בעלת הטעם טוב וכושר שכנוע לעבודה מעניינת ומשתלמת ביותר!
*
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 615669

לחברה שטרב הרוהים חלף בע״מ
דרושים:
1) גברים לשמירה יוצאי צבא.
2) גברים להגשמה
3) גברים לעבודות אחזקה.
מועמדים מתבקשים לפנות למשרד החברה רח׳ כורש 14 כניסה ג׳ טל. 227731 ת.ד. 998 ירושלים.

מורה אקדמאית
(עברית תנ״ך)
מעוניינת במשרה באזור המרכז
לכתוב לת.ד. 384 עבור מס. 4 פתח־תקוה

דרוש מחסנאי
לביח״ר לטקסטיל
„מריטקס"
רח׳ הצפירה 5 (תחנה מרכזית) תל־אביב טל. 32008 בשעות 14—8.

למוסד כספי
דרושים:
1) שני מנהלי־חשבונות בדרגה 4—5.
2) 3 מפעילות נשיתל לעבודה בשעות אחה״צ.
לפנות לת.ד. 29455 ת״א או בטלפון 622879.

מחפשים
מרכזנית
בא לפנות
למלון שולמית
קרית ספר 15, חיפה
טלפון 242811—04

למשרד תכנון
דרושה
פקידה
נערה
לאחר עשר שנות לימוד, לפני שרות צבאי.
לפנות בכתב
ת.ד. 36006 ת״א
עבור פקידה

דרוש/ה
מוכר/ת
לחנות נעליים
בתל-אביב
לפנות: ל„נמרוד"
רח׳ דיזנגוף 185 ת״א

למשרד אדריכלים
דרושים
1. אדריכלים בעלי נסיון של 3 שנים ומעלה.
2. טכנאים ושרטטים מעולים.
לפנות טלפון 249778 בשעות 8.30—15.30

לחברה תעשייתית גדולה במפרץ חיפה
דרושים
1. מזכירה למנכ״ל
הכישורים הדרושים:
א. שליטה מלאה בעברית ואנגלית, ידיעת הצפה הצרפתית רצויה.
ב. ידיעת הדפסה במכונת כתיבה בשפות אלה
ג. רצוי נסיון קודם בניהול משרד כתבנות.
2. פקיד שכר/עוזר לחשב השכר
לעבודה במחלקת השכר. עדיפות תינתן לבעל נסיון בעבודה בשטח זה במפעל תעשייתי.
לשם קביעת ראיון אישי נא לפנות בכתב לת.ד. 443, חיפה מחלקת כח אדם או טלפונית לטלפון 726036—04 בין השעות 14.00 — 07.30
למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים וקידום בעבודה.

צ׳מפיון מוטורס
(ישראל) בע״מ
יבואנים בלעדיים של פולקסווגן
למרכז בבני-ברק
דרושים
1. מנהל חשבונות סוג 3 (ד׳)
2. מנהל חשבונות סוג 2 (ג׳)
לפנות למר גורן.
3. פקידה חניכה למחלקת המכירות
4. פקידה לעבודות משרדיות
5. פקידה לכרטסת מלאי
6. מחסנאים מתחילים למחסן חלפים
7. מכונאי־רכב.
נא לפנות בציון המשרה המבוקשת לצ׳מפיון מוטורס (ישראל) בע״מ
רח׳ ברוך הירש 27, בני ברק

לחברה המשווקת מכונות ניקוי לתעשיה וחקלאות
דרושים!
1. איש מכירות לאיזור ת״א והמרכז
2. בחור צעיר — לאחר שרות צבאי.
רצוי עם רכב מסחרי והמלצות
נא לכתוב: „מכונות" ת. ד. 29767 ת״א

דרושות דחוף
נשים
ללימוד וקבנות י.ב.מ.
לאחר גמר הקורס העבודה השתלמות המתאימות תועסקנה בעבודה קבועה ומעניינת ומשכורת גבוהה
נא לפנות לש.ר.ב.ל. — שרותי ניקוב למיכון רח׳ הנביאים 28, טל. 641628 חיפה

למשרד רואי חשבון
דרושים
בוחן מרכז
בוחנים
אפשרות טובה להתקדמות / התמחות
לפנות טל. 611851 ת״א 29816 ת״ד

לחנות צילום
דרוש עובד בעל ידע בסוסי בצילום
תנאים טובים
טל. 54829 ת״א.

לפרסום בורנשטיין חזיף בע״מ
רח׳ אחד העם 89, ת״א
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
רצוי/ה בוגר/ת „בצלאל"
לצלצל בין השעות 13.00—14.30
טלפון 227444

מ.ר.ב.
פקוח הנדסי בע״מ
לפקוח על פרויקטים בירושלים
דרושים
* מהנדסי בנין
* טכנאי בנין
* טכנאי מכונות
לפנות בכתב עם פרוט נסיון לת.ד. 3693 ירושלים.

דרושים
טפסנים ראשיים
וטפסנים מעולים
לחברה קבלנית באזור רמת־גן
טלפון: 231460 — 222908

מ.ר.ב.
פקוח הנדסי בע״מ
למשרדנו בתל־אביב
דרוש/ה
שרטט/ת
מנוסה
בהנדסת כבישים/ תנועה
לפנות בכתב או טלפונית למשרדנו בת״א רח׳ רוטשילד 76 טל. 623282.

חברה מתפתחת
יצרנית של מוצרי איכות לבנין ולתעשיה
מציעה
תפקידים עם אתגר!
* כימאי בעל נסיון בציפוי ריצוף ואיטום המבוססים על פוליוריתן-אפוקסי למחקר, פיתוח וביקורת ייצור.
* מהנדס מכירות לייעוץ ללקוחות תעשייתיים בשטח של הגנה על ידי ציפוי כימי. ידע בתעשיית הפלסטיק יתרון.
* טכנאי יישום עם ידע בטכניקה מודרנית וביישום של שכבות ציפוי נוזלי, התזה אלקטרוסטטית וציפוי על ידי אלקטרופורזים.
תנאים מצויינים לאנשים המתאימים, נסיון בישראל עדיף, אבל עולים חדשים יזכו לשיקול רציני. עברית הכרחית וכן ידיעה מספקת באנגלית.
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב, בציון נסיון ותולדות חיים לת. ד. 1469 תל־אביב, עבור מספר 254.

אורט
משרד העבודה | חיל האויר
אורט ישראל
ביה״ס התעשיתי למקצועות התעופה
החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל״ג
לביה״ס התעשיתי
למקצועות התעופה
בבסיס חיל האויר בעקרון.
מתקבלים נערים בוגרי כתה ח׳ ו־ט׳ בגיל 14 — 15
הבוגרים ישרתו בחיל האויר
להרשמה יש להביא: —
א. תעודת ציונים של שליש ב׳ כתה ח׳ או ט׳.
ב. תעודת זהות של ההורים.
ג. דמי הרשמה בסך 15 ל״י.
ד. 2 תמונות.
שכר הלימוד 250 ל״י בשנה הראשונה מחוסרי אמצעים יהנו מהנחות.
ההרשמה תתקיים במשרד הראשי של אורט ישראל, רחוב דוד המלך 39 ת״א, טלפון 269165 בימים א׳, ב׳, ג׳, 2—3—4, 9—10—11 אפריל בין השעות 9.30—13.00.

ביה״ס להנדסאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
מודיע על
פתיחת קורס הכנה סמסטרלי
במקצועות מתימטיקה ופיזיקה
למועמדים המעונינים ללמוד בתשל״ג
פרטי הקורס:
1) תאריך התחלה 10.4.72.
2. הקורס יתקיים פעמיים בשבוע בשעות הערב.
תנאי קבלה:
מתקבלים בוגרי י״ב תיכון, לרבות בעלי תעודת־בגרות אקסטרנית, או בוגרי בתי־ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות: מרכז ביה״ס, חצר הטכניון, הדר הכרמל, טל. 661151 (קווים 45, 36, 7) ובימים א׳ ג׳ ה׳ בשעות 16.00—18.00, בטל. 668439 וכן כל יום בין השעות 08.00—13.00.

הוצאת „עדי־לנוער"-בת שנה! לכבוד חגנו זה אנו מכריזים על מבצע
ספרים ופרסים לבני הנעורים!
ההגרלה תתקיים ב־9 לאפריל 1972

כל הרוכש 3 מספרי־המופת המרתקים של הוצאת „עדי־לנוער" מקבל תלוש השתתפות בהגרלה הגדולה המכילה פרסים אלה:
טייפ קסטה תוצרת Sharp • מקרן שקופיות וסרטונים תוצרת • טרנזיסטור גדול תוצרת Sharp • 3 מצלמות VASHICA מיני פק 1 • מצלמה VASHICA תוצרת יפן •
6 טרנזיסטורים כיס תוצרת Sharp
3 יחי׳ הרכבה minilesk שיטת לגו
2 רכבות חשמליות לגו • 7 מערכות בסיסיות לגו • 2 יח׳ לגו תחנת כיבוי אש • 2 יח׳ לגו ממסרה — גלגלי שניים • 2 יח׳ מטוס + ב״ש לגו • ועוד פרסים רבים
מתנת
סוכנויות-צלום קופמן
להשיג בכל חנויות הספרים או ע״י התלוש המצורף

לכ׳ מח׳ הספרים „ידיעות אחרונות", ת.ד. 14125 תל־אביב.
נא לשלוח לי שלושה או יותר מתוך הספרים הרשומים מטה ולשתפני בהגרלה.
מצורף המחאה — בצ׳ק — המחאת־דואר לפי ההזמנה.
□ בישימון וביער־עד — 10 ל״י. □ שלושה בסירה אחת (מלבד הכלב) 6.50 ל״י.
□ יחיפיה — 7 ל״י. □ אל הררי סהר — 6.50 ל״י. □ אופיר — 6.50 ל״י.

קבוצת שלד
מתפנה לקבלת עבודות בנין
טל. בערב: 872890

למוסד מקצועי דרושים
מורים
1. למתמטיקה
2. לפיזיקה
3. להנהלה־חשבונות למשרות חלקיות בוקר או ערב לפנות לת.ד. 29826 ת״א

לחברת יבוא גדולה
דרושה מזכירה
שעות עבודה 8.00־16.00
עם ידיעה בשפה אנגלית או גרמנית, או ספרדית.
נא לפנות בציון משכורת הרצויה. ת.ד. 2820 ת״א (מזכירה).

למשרד להנהלת
דרוש מנהל חשבונות כת א׳
שעות עבודה 8.00־16.00
נא לפנות בציון המשכורת הרצויה ת.ד. 2820 ת״א (למנהל חשבונות)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

הפופ הבריטי בסכנה

עסקה מבצור כותב לי מאנגליה: באחת הצעדות של ה־פרלמנט הבריטי מתבשלת הצעת חוק המסעירה חוגים רחבים של הנוער. ההצעה היא לחוקק חוק, שיאסור אסיפה של 1000 איש ויותר ואשר הנמשך יותר משלוש שעות אחרי חצות. מה פירוש הצעת חוק כזורה זאת? פירושה כי פסטיבלי הפופ הארוכים בחיק הטבע המתוכננים לקיץ הקרוב במקומות שונים באנגליה לא יוכלו להערך. הצעת החוק באה לכפות סדר על מפעלים אלה, וכיצד יכול הנוער הבריטי לשמוח במסגרת מאורגנת? הסטודנ־טים מאיימים, והדבר נותן פרסום למפעלי הפופ ומבטיח כי לא יהיו פחות עליזים מאשר בשנים עברו.

גנב בגלימה שחורה

תמונת שמן איטלקית מהמאה ה־15, בשווי כ־40 אלף פלו־רינים נגנבה ונמכרה לכבאה באמסטרדם תמורת 100 פלורינים (כ־120 ל״י). לרוע מזלו של הגנב הודיע הקונה על כך למשטרה והתמונה הוחזרה.

לדברי המשטרה, אדם לבוש בצורה תימהונית בגלימה שחורה ארוכה הצליח לאחרונה להבריח את התמונה מן ה,,רייקס־מוזיאום". לאחר מכן טילפן כיהו למשטרה ואמר כי התמונה הוצעה לו תמורת 500 פלורינים, אולם הוא התמקח וקיבל אותה תמורת 100 פלורינים. התמונה ,,אנטוניוס הקדוש מציל אדם תלוי" צוירה על ידי דומיניקו דה מיקלינו (1417—1491), תלמידו של פלורנטיני.

קשר נגד איינדה?

העתונאי האמריקאי ג׳יק אנדרסון טוען כי השיג מסמכים סודיים המוכיחים כי החברה האמריקאית ,,אינטרנשיונל טלפון אנד טלגרף" (אי־טי־טי) קשרה קשר עם סוכנות הביון האמריקאית בבסרה ליזום קשר צבאי בצ׳ילי, כדי למנוע את בחירתו של ד״ר סלבאדור איינדה כנשיא צ׳ילי בשנת 1970.

במאמרו, שנתפרסם באחרונה בעשרות עתונים בארה״ב, כותב אנדרסון כי ראשי אי־טי־טי וויליאם ברו, ראש המחלקה לאמריקה הלטינית של סוכנות הביון האמריקאית, ,,קשרו יחדיו קשר בבהירה ליצור מהומה כלכלית בצ׳ילי ולהמריץ בכך את הצבא לנכות ולבצע קשר צבאי, אשר היה מונע את עלייתו לשלטון של איינדה". פרטים מסויימים של קשר זה מוזכרים בדו״ח סודי אותו שלח ב־9 באוקטובר 1970 ויליאם מריאם סגן נשיא אי־טי־טי למנהל החברה ג׳ון מקון, שהיה בזמנו מנהל של סוכנות הביון. בריאם מדגיש כי לא הצליח במאמציו, בגלל האינטרסים הכלכליים של חברות כמו ג׳נרל־מוטורס ופורד בצ׳ילי.

היום לפני...

1959: — עיראק פרשה מברית בגדד.

1957: — נשיא ארצות־הברית, איזנהאור, וראש ממשלה בריטניה, מקמילאן, סיימו את ועידת ברמודה, שתכליתה היתה לקבוע מערכת יחסים חדשה בין בריטניה לארצות־הברית, לאחר שיחסים אלה נמתחו בעטיו של משבר מלחמת סואץ.

1929: — הפאשיסטים ,,זכו" בבחירות באיטליה. בהן עמדה לבחירה מפלגה אחת בלבד — הפאשיסטית.

1927: — הקומוניסטים הסינים השתלטו על נאנקינג.

1924: — יוון הכריזה על עצמה כרפובליקה.

1921: — מהומות קומוניסטיות בהאמבורג שבגרמניה.

רו״ן

הימים הללו

מסעות גשמים עדים בוטלה הצעדה. (מן העתונות)

— על הצעדה אין מה לדבר — אבל בשחיה נגיע לאוהלים!

ותיקים ועולים

מכתבו של מר מיכאל פש (,,ה־ארץ" 17.3) מדגים את חוסר ההבנה של חלק גדול מהציבור וראשיו לגבי אופן קליטת העליה בארץ.

הטענות השכיחות כיום והמופי־עות גם במאמרו של מר עמי שמיר (,,הארץ" 10.3) אינן נגד עצם ה־עליה וגם לא נגד קליטתה. כמעט כולם מכירים בחשיבות קליטת ה־עליה, אך מתנגדים לאופן הקליטה.

השוואת אפשרויותיו ותנאיו החמ־ריים של עולה צעיר לאלה של ותיק צעיר מדגימה את האבסורד. העולה פטור במשך מספר שנים מתשלום מס הכנסה, קונה מכונית וחפצים שונים ללא מסים כמעט ומקבל די־רה במחיר מוזל ובתנאי הלוואה נוחים ביותר. ואילו הותיק המשוחרר מצה״ל מביט בקנאה וחולם על דירה שאולי אי פעם יזכה בה בתנאי הש־עבודות למשכנתא לשנים רבות. מדוע לא מגיע לחייל משוחרר מה שמקבל עולה חדש?

הטענות בדבר מקורות הכסף וה־תרומות מחו״ל אינן משכנעות כלל. יהדות העולם תורמת כסף בעבור מדינה יהודית חזקה ולאו דווקא בשביל עולים. אלא אם כן משכנעים את התורמים בחשיבות קליטת ה־עליה ולא משכנעים אותם בחשיבות בניה זולה לזוגות צעירים, משכנות עוני וכו׳.

פינס משה

חיפה

צומת מסוכן בבירה

בדרך כלל אי אפשר לחזות מ־ראש היכן תקרה תאונה. אולם כל תושבי ירושלים יודעים שצומת שד׳ בן־צבי וכביש רופין בבירה הוא מקום מועד לתאונות. לאחר הרחבת דרכים אלה. אך בגלל חוסר המעש כמד הגופים האחראים מתעורר ה־רושם, כי כל ההכרזות היפות על המלחמה בתאונות דרכים אינן אלא מס שפתיים. מדוע אין דואגים ל־הכשרה מהדרכות במקביל להרחבת דרכים מסוכנות אלה ומדוע אין מפ־עילים את הרמזורים בצומת המסו־כן?

גדעון בר־יוסף

ירושלים

מכתבים למערכת הארץ

בר־אילן לא נכנעה

המאמר הראשי של ,,הארץ" (15.3.72) מבסס את הערכתו בדבר ,,כניעה לדרישות השובתים" באוני־ברסיטת בר־אילן על האינפורמציה המוטעית כאילו ,,בין השאר תוותר האוניברסיטה על בחינות הגבר ה־שנויות במחלוקת, בלי שהובטח להן תחליף נאות".

לאמיתו של דבר לא נעשה שום ויתור בעניין זה ומקודם עומדים אנחנו על כך שכל ראורגניזציה של סדרי בחינות הבי״א מותנית במציאת תחליפים נאותים, שיבטי־חו את שמירת הרמה האקדמית.

אגודת הסטודנטים הכריזה על השביתה מתוך תקווה שהאוניברסי־טה תרתע מפני הלחץ ותסכים להת־ערבותם בעניינים אקדמיים טהורים. הם הוסיפו על תביעתם המרכזית בעניין בחינות הבי״א תביעות שו־ליות, שחלקן היו לגיטימיות. לא נמנענו מלהקהל עליהם להפסיק את השביתה ולסיכך הבטחתי להם לס־תור את אותם עניינים — הכוללים בין השאר גם את התקנת המסגרות הנוספות להדברות בין מורים לתל־מידים — בהקדם. כתוצאה מכך נו־צר הרושם המוטעה כאילו זכו ה־סטודנטים לניצחון מרשים. הודעתו של ,,הארץ" לנוכח השימוש בנשק השביתה בתחום האקדמי, היתה צריכה להתבטא בהערכה לאוניבר־סיטה בר־אילן על דבקותה בעקרו־נותיה ובאחריותה החינוכית.

פרופ׳ מ.ע. קדרי

רקטור אוניברסיטת בר־אילן

רמת־גן

*

זכותו של ,,הארץ" להתנגד לשבי־תת הסטודנטים באוניברסיטת בר־אילן, אך כותב לדרוש דיוק במאמר המערכת (,,הארץ" 15.3).

בתחילתו באמר שהאוניברסיטה ,,נכנעה" לדרישות הסטודנטים, אך בהמשכו של המאמר הפכה הכניעה ל,,קבלת חלק מדרישותהם". בדוגמה ל,,כניעה" מביא כותב המאמר את ביטול בחינות הגבר ,,מבלי שהובטח להן תחליף נאות". לא דובים ולא יער. הוסכם רק על הקמת ועדות משותפות למרצים ולסטודנטים, א־שר ידונו בגורל בחינות הגבר.

גם יתר תביעות הסטודנטים — ייצוג במוסדות האוניברסיטה, בחי־נות מועד ב׳, קביעת ציון עובר 51 במקום 66 — זכו לגורל דומה. כלו־מר היתה פשרה, אך מכאן ועד ל,,כ־ניעה" רחוקה הדרך.

כותב המאמר מתרעם על כך, ש־הסטודנטים השובתים נהנים מחופ־שה, ושהאוניברסיטה לא טרחה ,,ל־פצות על ביטול תורה". שוב לא נכון. בחינות הטרימסטר, הנערכות בימים אלה, כוללות את כל החומר, שהיה מתוכנן להילמד בתקופת ה־שביתה. על הסטודנטים ללמוד חומר זה באופן עצמאי ובכמה מקרים נע־רכות הרצאות במשך החופשה.

מרדכי רוטשילד

רמת־גן

מוסיקה אסורה בטלוויזיה

לא שפר מזלם של חובבי המוסיקה הקלאסית, המחזיקים מקלט טלוויזיה בביתם. מסתבר, שהנהלת הטלוויזיה מתעלמת בכלל מקיומם. אם מדיניו־תה של הנהלת הטלוויזיה היא הגשת תוכניות מותאמות לטעמה הכללי של האוכלוסיה, היא מחטיאה את מ־רתה: אחוז נכבד של צופים חובבי מוסיקה קלאסית לא מוצאים בתוכ־ניות המשודרות את אשר באמת הנפש נפשם.

לכן לא נותרת ברירה בידי הצופה המאוכזב אלא לפנות לתחנות שכ־נינו. ואכן התחנה הירדנית בבניה כדי שבה תוכנית של מוסיקה קלא־סית בצרוף הסברים וחובב המוסיקה הישראלי נאלץ להתהפך בתוכנית זו, למרות קשיי הקליטה. אני לא מאמין, כי אחוז חובבי המוסיקה הקלאסית בארץ נופל ממספרם ב־ירדן וכי התחנה הישראלית היא פחות ,,נאורה" מרעותה הירדנית. הגיעה העת שהנהלת הטלוויזיה תת־חיל לשדר תוכניות של ,,מוסיקה אסורה" ואף תעשה נפשות לכבן אותה מוסיקה באמצעות סדרות פו־פולאריות. כדי לא לפגוע ב,,תוכניה לכל המשפחה" אפשר לשדר את הקונצרטים לאחר סיום המשדרים הרגילים.

ירח בר

תל־אביב

חבישת קסדות — ותאונות

במכתב למערכת של מנהל המח־לקה לנוירולוגיה־כירורגית בביה״ח איכילוב, ד״ר א. ברסל (,,הארץ" 16.3) מייחס לי ד״ר ברסל דברים שלא עשיתי ולא אמרתי, ואף לא דייק בכמה מקביעותיו:

א) אין עדיין תקנה של משרד התחבורה המחייבת לחבוש קסדה ב־נהיגה בטוסטוס. ב) לא היה באחרונה כל פרסום של משרד ה־תחבורה או של דובר המשרד בנושא חיוב חבישת קסדות. ג) ההתעניינות שהתפרסמה באחרונה בנושא הקסדות באה בשל ידיעה בנושא זה שפרסם כתב עיתון ,,הארץ" ביום 7 לחודש, ולא — כדברי ד״ר ברסל — ,,בעק־בה פרסומו של דובר משרד התח־בורה". ד) הפיסקה שמביא בשמי ד״ר ברסל פורסמה רק כציטוט יוכיים ורק בעתון אחד ויחיד (,,ידיעות אחרונות" מיום 9.3), כאשר יום קו־דם לכן פורסמה ידיעה נוספת בנו־שא זה ב,,מעריב". למחרת היום הו־זה ,,ידיעות אחרונות" בפיסת וציין כי הבהרתי רק שהשר ביקש מכמה של המיכה רופאים ישראליים לבדוק את חוות הדעת הרפואית של רופא אמריקאי, שקבל על ההשפעה המזי־קה של חבישת קסדות במקרה של תאונה קטלנית.

יהיאל אמותי

דובר משרד התחבורה

ירושלים

מדוע לא עולים לירושלים?

השתוממתי לקרוא את הכתבה ב־,,הארץ" מיום 13.3.72, לפיה מסרב מזכיר ההסתדרות להיכנס לבית ה־הסתדרות החדש בירושלים. הרי ב־ועידה השניה של הסתדרות עובדי המדינה נתקבלה פה אחד ההחלטה הבאה: ,,הועידה מטילה על מרכז האיגוד לבא בדברים עם הועד ה־פועל של ההסתדרות בדבר העברת מושבו מרכז האיגוד לירושלים". ההחלטה חד־משמעית זו נתקבלה לפני־כן על־ידי הועדה המכינה לפי הצעתי, במקום נוסח מצורפל, אשר הוצע על־ידי ועדת משנה. גזבר ההסתדרות הקציב מיליונים ובנין מרווח ויפה הוקם בירושלים. אולם כפעילים להץ נגד הנעשב ההחלטה. לשם מה מקיימים ועידה פעם ב־16 שנה אם מתעלמים מהחלטותיה?

העברת משרדי ההסתדרות לירו־שלים לא תגרום כל בעיה עניינית. המעסיק עמו עומדים עובדי המדי־נה בקשר יומיומי — נציב שרות המדינה — יושב בירושלים, ושם נמצא הריכוז הגדול של עובדי מדי־נה.

משה זמיר

ירושלים

הוויכוח ב,,פוסט מורטם"

הקורא את עתון הסטודנטים של אוניברסיטת חיפה, ,,פוסט מורטם" ר־מי שבאמי בפרטי הויכוח המתנהל שבועה מכבר על משרד הבטחון וצה״ל בכל דפי אותו עתון, יווכח שחלק מכריע מבין המשתתפים, ו־בכללם עורך העתון, הסבורים נגד מוסדות הבטחון הם עולים חדשים. המגינים על משרד הבטחון הם ב־דרך כלל ילידי הארץ או ותיקים. בעניין זה כבר אמר פרופסור אקצין, שהעולים מביאים את הדעה המקו־בלת באירופה מיצאם לישראל.

ובאילו כדי להבליט את ההבנה [illegible]

אהרן כהן

חיפה

לדוד דוניץ ורעיתו

ברכות לבביות בהגיע בנכם

יצחק שלמה

למצוות

ולחתן בר־המצוה חזק ואמץ עלה והצלח

מאחלים: בנין לתלפיות

קבלני בנין, בת־ים

אהובי השעונים בעולם

ב״ה

לידידינו

לקוחותינו

ולכל עם ישראל

ברכת חג שמח

מאחלים:

,,שלה" ישראל ,,זניט" שוויץ

אטלס

המשקה המובחר

כשר לפסח

בהשגחת הרבנות הראשית חיפה

לידידינו ולקוחותינו — חג שמח

יוליוס פרנקל — מנהל

פינוקיו

pinocchio

חיפה טלפון

רח׳ בלפור 1 669771

מבחר עשיר של

צעצועים משחקים ותחביב

מאחלים ללקוחותינו וידידינו

חג שמח ומועדים לשמחה

להשכיר בעכו העתיקה

שטח גג לפתיחת בית־קפה

דרושה השקעה לשיפוצים.

בהצעות יש לפנות עד 29.3.72 לת.ד. 1666, עכו.

מרכז החנוך העצמאי

— דיור בירושלים —

מעונין לקנות או לשכור בדמי־פ בנין משרדים או חלקו עד 25 חדר, כולל אולם

להתקשר טלפונית 227451, או במשרדנו

רחוב דוד ילין 28, ירושלים

משרד התחבורה

הודעות אגף הרישוי

העברת בעלות כלי רכב

רשות הרישוי שבמשרד התחבורה מודיעה בזה כי החל ביום ראשון י״א בניסן תשל״ב — 26.3.72 ניתנה האפשרות לבעלי רכב להעביר בעלות רכב פרטי ומסחרי עד 4,000 ק״ג וכן קטנועים ואופנועים, באמצעות הבנקים (כל זאת בתנאי שאין הגבלות ברישום שינוי הבעלות).

הוכנו טפסי מכר מיוחדים לביצוע הפעולה בבנקים שאפשר לקבלם ללא תשלום במקומות הבאים:

1. כל משרדי הרישוי בארץ;
2. באגף הרישוי, רח׳ הלני המלכה 9, ירושלים;
3. במשרדי המפקח על התעבורה המחוזיים בירושלים, תל־אביב, חיפה;
4. במשרד התחבורה (בלשכת הדוברים), רח׳ אבן גבירול 1, ירושלים;
5. במשרד התחבורה (בלשכת הדוברים), מגדל שלום, תל־אביב;
6. באגף לרכב ושירותי התובלה, רח׳ קרליבך 10, תל־אביב;
7. באמצעות הדואר, לפי הכתובות של משרדי הרישוי וכן המחלקה לשירותי הרישוי ת״ד 270, חולון.

סוחרי רכב מורשים המגרות ביטוח יפנו אל האחראים לענייני רכב בכל משרדי הרישוי לשם קבלת מלאי מתאים של הטפסים.

דוד יקיר

רשות הרישוי

המפלגה הליברלית

פעולות

אזכרה — ליוסף ספיר ז״ל

ביום שני 27.3, בשעה 8.00 בערב, תיערך אזכרה ליו״ר המפלגה, יוסף ספיר ז״ל, ב־בית סוקולוב בתל־אביב, רח׳ קפלן 4.

יו״ר המוסדות

היום יום שישי 24.3, בשעה 8.00 בבקר, מתקיימת ישי־בת יו״ר המוסדות, בבנין המפלגה בת״א, קומה ד׳ (במזנון).

הנהלה

היום, יום שישי 24.3, בשעה 8.45 בבקר, מתקיימת ישי־בת הנהלת המפלגה בבנין המפלגה בת״א, קומה ד׳ ב־אולם ,,מירנבורג".

ביום שלישי 28.3, בשעה 5.00 אחה״צ, המשך ישיבת ההנהלה, עם אותו סדר־יום.

מזכירות

ביום שלישי 28.3, בשעה 4.00 אחה״צ, מתקיימת ישי־בת המזכירות הארצית, ב־בית המפלגה, קומה ד׳ (ב־מזנון).

סניף נוה־שאנן / חיפה

ביום שבת 25.3, בשעה 11.00 לפנה״צ, ירצה מר ברוך וינ־שטיין בחיפה, סניף נוה־שאנן, רח׳ התיכון 34, על הנושא: ,,ציפיות, עב־דות, סיכויים — בעיות מדי־ניות ובטחוניות".

ראשון־לציון

ביום ראשון 26.3, בשעה 7.00 בערב, מתקיים ערב הסברה, לחברי המועצה ה־מורחבת של הסניף ואוהדים, בהשתתפות: ח״כ שמחה ארליך, יו״ר המזכירות הארצית, דברי פתיחה: מר [illegible]ינברג, יו״ר מועצת הסניף, בבית־החקלאי, בראשל״צ.

סניף הצפון מרחב ת״א—יפו

ביום שלישי 28.3, בשעה 7.30 בערב, תתקיים אסיפת הסברה, בית המפלגה הליב־רלית בת״א, רח׳ אבן־גבי־רול 68, קומה ד׳ באולם ,,מירנבורג", בהשתתפות: מר אריה דולצ׳ין — יו״ר מרכז המפלגה, שירצה על הנושא: ,,המפלגה הליבר־לית — בעיות פנים וחוץ". הפותח: עו״ד דוד פינס — יו״ר סניף הצפון.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום שני 27.3, בשעה 5.00 אחה״צ, תתקיים ישיבת ה־חטיבה הליברלית, בבית ה־מפלגה, רח׳ אבן־גבירול 68, קומה ד׳ (במזנון).

הסיעה מתכנסת בשעה 6.00 בערב, באותו מקום.

קבלת קהל / מעמד בינוני, סוחרים, בעלי־מלאכה

מר משה קוכמן, מזכיר ה־מחלקה, יענה לפונים בימים א׳, ג׳, ה׳, בין השעות 7—4 אחה״צ, בבית המפלגה הלי־ברלית בת״א, רח׳ אבן־גבי־רול 68, קומה ה׳, חדר מס׳ 513.

קבלת קהל / מחלקת הקליטה

משרדי המחלקה פתוחים ל־קהל הרחב בעניני קליטה וייעוץ, כל יום משעה 8—11 לפנה״צ, וביום שלישי מ־שעה 5 אחה״צ. המעוניינים מתבקשים לפנות לבית ה־מפלגה הליברלית בת״א, רח׳ אבן־גבירול 68, קומה ד׳, חדר מס׳ 610, למר אריה בלייך — מזכיר המחלקה. כמו כן אפשר לפנות ליו״ר המחלקה עו״ד רוברט בר־מיזרחי בת״א, רח׳ בלפור 1, טל. מס׳ 611202.

מחלקת הקליטה / חיפה

מקבלים עולים חדשים כל יום משעה 9.30—11.30 לפנה״צ, במועדון המפלגה בחיפה, בהר־הכרמל, רח׳ כהנים 4 (מול קולנוע ,,אור־לי"). המעוניינים מתבקשים לפנות למר א. דותן.

קבלת קהל / מרחב ת״א—יפו

חברי מועצת העיר מקבלים קהל לשמיעת בקשות ותלו־נות והצעות בימי ב׳ ר׳ה, בשעות: 7—5 אחה״צ, ב־משרדי המפלגה הליברלית, קומה ה׳, חדרים מס׳ 503, 504.

קבלת קהל בעניינים מוניצ־פליים בבית המפלגה, רח׳ אבן־גבירול 68, קומה ה׳, בכל יום בשעות 1—9 לפנה״צ, ו־5—7 אחה״צ, בחד־רים 503, 502 (פרט לימי שלישי ושישי).

בריכת שחייה פרטית

נוה ירק

פתח תקוה

נוחות, יופי וסגנון בלעדיים!

• דירות רווחה בנות 4 ו־5 חדרים בשטח של עד 160 מ״ר • חדרי שינה גדולים במיוחד • דירת־הורים הכוללת חדר שינה, חדר הלבשה, חדר איפור, נוחיות ומקלחת • מעלית עם הפעלה אוטומטית לשבת • סליק אשפה מרכזי • גנים המתוכננים על־ידי בעלי מקצוע • בריכת שחיה פרטית • מגרשי משחקים לילדים.

נוה־ירק, נבנית על־ידי:

קן־אם

קן־אם, חברה קנדית אמריקאית לפתוח בע״מ, תל־אביב. שדרות שאול המלך 39, בנין B חדר 305. טלפון: 260822.

מחיר החל מ־118.900 ל״י * בפסח משרדינו סגורים.

תדריך: סע מתל־אביב לאורך דרך פתח־תקוה. פנה ימינה לרחוב פרומפלדור והישר עד לשלט של חברתנו.

הארץ

ט' בניסן תשל"ב
24 במארס 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' התבצלת 2, טל' 224245-6, ת. ד. 273. חיפה: רחוב טרומפלדור 20, טלפון 661166-8, ת. ד. 5259.

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ. דפוס "הארץ" מזא"ה 56 ת"א

העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

בלימה חלקית

את השאלה הידועה, אם הכוס מלאה למחצה או ריקה למחצה, אפשר לשאול שוב גם לגבי התיקון בחוק יישוב סכסוכי עבודה שהתקבל שלשום בכנסת — האוסר שביתות פראיות בעת שחוזה עבודה בתוקף. יש בהוראתו העיקרית של החוק משום בלימת יצר השביתות, אך זו בלימה חלקית מאד ומסויגת בהפעלתה.

הפגם העיקרי הוא בחלקיות. אם יפה הכלל שהסכם עבודה, כל עוד הוא בתוקף, מחייב את עובדיהם של השירותים הציבוריים, מדוע אין הוא תופס בסקטורים הלא־ציבוריים. ליקוי הגיוני זה מעורר ספק בצדיקת האיסור ונוטל חלק מתוקפו. אף על פי כן נעשה כאן צעד בכיוון הנכון.

בעת הדיון בכנסת היו שביקרו את הצעת החוק כפגיעה כביכול בזכויות אזרח יסודיות. ביקורת זו מקורה בבלבול מושגים: האיסור אינו בעל משמעות פלילית, כי אם אזרחית, וכמוהו כאיסור הפרתו של חוזה אזרחי, כשהמפר או נציגיו חייבים בקנס. והרי גם נושאי הדגל של הדמוקרטיה הצרופה מסכימים כי חוזים יש לקיים.

לא רוח התיקון לחוק היא אשר צריכה לשמש מבחן אלא ביצועו. גם אם הרוח כשרה למהדרין עלול ביצוע לקוי, לא שיטתי ולא מסקני, לפגוע ביחסי עבודה אולי יותר משפגע בהם התוהו ובוהו המבוסד שהיה קיים עד כה. על־ידי חקיקת התיקון עשתה הכנסת את יחסי העבודה בשירות הציבורי לנושא שבטיפולו הפורמלי של המנגנון: יש לקוות שתדאג לכך בעתיד, שהממשלה לא תעשה פלסתר את כוונת המחוקק.

אוגנדה מחריפה את המשבר

אפשר להניח שהכתבה ב"דבר" אכן הרגיזה מאד את נשיא אוגנדה, הגנרל אידי אמין. גם יתכן שהוא לא שמע על טענותיו של מר בן אהרון וסבור כי אכן יש לממסד הישראלי שליטה מוחלטת על כל מלה המתפרסמת בעתון פועלי ארץ־ישראל.

אך גם תוך קבלת שתי הנחות אלה קשה להאמין שאותה כתבה היתה הגורם המכריע שהניע את הגנרל להודיע על אי־חידוש החוזים של המדריכים המאמנים יחידות שונות של הצבא האוגנדי. מותר לחשוב שהגנרל אמין, המבקש לזכות ביתרונות ידידות עם לוב העשירה ועם מצרים הנראית לו כחשובה שבמדינות ערב, נתון ללחץ חזק להרחיק כל גורם וכל השפעה ישראלית מארצו.

לא התירוץ חשוב אלא העובדה שהחליט להיכנע ללחצים אלה.

אין טעם לטעון שהדבר אינו חשוב וכי ממילא היו דעות בירושלים שהנוכחות באוגנדה רחבה מדי מבחינת הכדאיות הישראלית. יש הבדל גדול בין מצבו — ותדמיתו — של אורח אשר הולך הביתה מיוזמתו לבין מי שמתבקש ללכת. ויוקרה אינה סגולה חסרת ערך ביחסים בין־לאומיים ובמיוחד ביחסים עם מדינות אפריקה.

גם אין לזלזל במשמעות השלילית של הבעות התקווה מצד הגנרל אמין שמדריכים לוביים ומצריים יחליפו את המדריכים הישראליים והם ילמדו את הטייסים האוגנדים גם להטיס מיראז'ים (אגב, גנרל אמין, שביקר בלוב לפני שבועות אחדים, מאשר את מה שהצרפתים מתחילים להכחיש: לפחות חלק מהטייסים "הלוביים" המתאמנים בהפעלת המיראז'ים הם — מצריים...)

אך עם כל הדאגה והצער על צינון יחסינו עם אוגנדה, כדאי לזכור שהיא אינה המדינה החשובה ביותר באפריקה וודאי לא התיכונה במערכת הקשרים שלנו באותה יבשת.

עליות וירידות הן מן הדברים המאפיינים את קשרינו עם רבות מארצות אלה. הודעתו האחרונה של גנרל אמין היא עוד צעד לקראת ירידה תלולה נוספת בקשרינו עם אוגנדה. עם זאת עדיין לא עבר הגנרל את הסף ומוטב לעשות מאמצים כדי שלא יגיע לניתוק היחסים הדיפלומאטיים.

תגובות מאופקות של משרד החוץ בפרשה יסייעו למנוע הגזמה בחשיבותה — ואולי גם ימנעו הידרדרות סופית ביחסים בין קמפלה וירושלים.

למרות הכל: יש רוב להסדר

הדרכה ממשלתית תוכל להחליש את האופוזיציה להסדר עם חוסיין

מאת פולס

מוקדם לקבוע אם תכניתו של המלך חוסיין היא אחת מהאבנים שמהן יורכב, בבוא העת, הפסיפס של הסדר מדיני שיישב את הקונפליקט הערבי־ישראלי. יתכן כי חוגים מסויימים בוואשינגטון אכבם קיוו או עדיין מקווים שאכן כך יהיה. אך לעת עתה נאבק המלך נגד גילוי כזאהה לא רק מצד ארגוני המחבלים אלא גם בבירות ערב ובקרב מרבית הממשלות הערביות. עם זאת דומה, כי צעדו של חוסיין הוליד תגובה מצד ממשלת ישראל אשר יתכן שהפתיעה משקיפים בעולם המערבי לא פחות ואולי אף יותר משהפתיעה תכנית חוסיין את הגברת מאיר.

בעוד משתדלת ממשלת ישראל להרגיע, כי לא היא העורכת מכשולים על דרכו של הסדר עם מצרים, היא הטיפה לשליט ירדן תוכחה לרוב והשמה אותו למשך שלוש שעות לביטויי לעג וזעם בכנסת. גולת הכותרת היתה החלטת הכנסת, לפי הצעת סיעת הקואליציה, שהדגישה את הזכות ההיסטורית של עם ישראל על ארץ־ישראל. חלקים אחרים של ההחלטה שנועדו לנטרל את הסעיף הזה אין בהם כדי להחליש את הרושם, כי ישראל אינה מוכנה לדון עם חוסיין על שטח כלשהו שממערב לירדן.

יש אומרים, כי לא היה יסוד לצפות לתוצאה אחרת וחוסיין בעצמו אשם בה. עליו היה לדעת, כי ראש ממשלת ישראל אינה מסוגלת למשוך את המפד"ל להסכם עם ירדן וכי אף בתוך מפלגת העבודה ישנם אישים וחוגים הגורסים, כי לגבי ירדן אין על מה לוותר. לפי גירסה זו, אין למצוא רוב בכנסת השביעית בעד הסדר עם ירדן שיחזיר לשליטת המלך חלקים גדולים מיהודה ושומרון.

אם גירסה זו נכונה — יש מקום להטיל ספק בה, אך הבה נקבל אותה לרגע קט לצרכי ויכוח — יש לשאול כמה שאלות: מה הם הסיכויים כי רוב כזה יימצא בכנסת השמינית שתיבחר בעוד שנה וחצי? מה עושה הממשלה אם היא מעוניינת בהשגת רוב כזה, לפחות בכנסת הבאה, כדי להשפיע כבר עכשו בכיוון של תוצאה רצויה של הבחירות? כלום גורסת הממשלה בכנות כלפי ירדן את אשר היא גורסת כלפי מצרים, כלומר שגבולות הקבע לא צריכים להיות זהים עם קווי הפסקת האש?

*

אפשר לטעון בוודאות, כי הסיכויים שהכנסת השמינית תהיה נוחה יותר להסדר עם ירדן שיהיה כרוך בוויתורים טריטוריאליים, כמותם כאפס, אם תמשיך הממשלה שלא לחנך את הציבור לקראת הרעיון של הסדר כזה ואף תעודד גילויי איבה כלפי חוסיין וממלכת ירדן. אמנם ניסה השר ישראל גלילי, בהופעתו בטלוויזיה ביום ב', להרכיב פירוש ותרגי על החלטת הכנסת בדבר הזכות ההיסטורית; אין החלטה זו מגלמת אלא "עקרון מדריך הצריך להיות מותאם לנסיבות המציאות". אך קביעה זו לא תכהה את השר אלא בהחשדות מצד חירות ובני בריתם הדתיים, על שהממשלה עדיין פוסחת על שתי הסעיפים ואין לסמוך עליה שלא תכונן את מדינתה לאחר ההדרה של "ארץ־ישראל השלמה". לנפשה הגיעה הממשלה. כאן הופקרה, לרמות קיצוניים שילחצו עליה ללא הרף, בלי שנקפה אצבע כדי להזהיר את העם, כי למען דו־קיום עם הערבים יהיה עלינו להסתפק בהסדר השונה בפחות ממה שהושג במלחמת ששת הימים.

אם הממשלה באמת חותרת, כפי שטען שר החוץ בכנסת בהשיבו למתווכחים בדיון על תקציב משרד החוץ, "למשא ומתן עם ירדן שבמסגרתו ייקבעו כל תנאי השלום, כולל הסכמים על גבולות", עליה לחנך את הציבור לקראת הבנה בהכרח זה. ניסוחים שליליים כמו זה אשר השר גלילי נקט בו בתכנית מוקד ביום ב' (הגבול בין המדינה היהודית למדינה הערבית לא יהיה הגבול שהיה לפני מלחמת ששת הימים), לא יצלחו לצרכי חינוך זה. נוסחה זו אומרת את הדבר המובן מאליו ולכן אינה אומרת כלום: העירפול שבה אשר כאילו משאיר פתוח, מבחינה תיאורטית לפחות, את הפירוש כי ישראל מוכנה להחזיר שלטון אזרחי ירדני על הגדה כולה (פרט לחלק היהודי של העיר ירושלים כמובן), אינו מבטל את האפשרות של פירוש הפוך, היינו, כי בשם הזכות ההיסטורית צריך להתבטל כל שלטון ירדני בצד המערבי של הירדן.

חוסיין · גולדה

אפשר לטעון, כי במקום אחר בראיון פרש השר גלילי ולא כתב. הנה ענה לשאלה כי הירדן יהיה הגבול — לא "הגבול הבטחוני" — אלא שצריך למצוא דרך כדי לאפשר חיבורם של ריכוזי האוכלוסיה הערבית בגדה למדינה הערבית. כלום אין זה, לאמיתו של דבר, עיקר הגיונה של תכנית אלון? זאת צקא שבאותו יום אמר שר החוץ בכנסת במפורש כי תכנית אלון לא נדונה בממשלה מעולם, והיה בהירבה אר־הה. ראש הממשלה איזכרה זאת כעבור יומיים, אם כי תוך גינוי אהדה לתכנית אלון, ותוך הבעת השערה ספקות מזה (מבחינה הופעה לשכח) לא יתקבל בממשלה. אלא גם האה השערה בלבד נעדרה גושפנקא של דיון והצבעה, ונמך הכל חוזר וכשהלס העירפול.

*

אם הממשלה מודעת לצורך להגביל את מספר הערבים שיהיו תחת שלטון ישראלי עד למינימום ההולם את צרכי ההגנה החיוניים של ישראל, עליה להזהיר לעם צביית את השלכות ההכרה הזאת לתחום המדיניות המעשית ביחסינו עם ירדן. אם תרצה להיות מסוגלת לנהל מדיניות מתאימה, ברור שלא תוכל לעשות זאת בלתי אם תגבש לעצמה את הרוב הפרלמנטארי הדרוש לתמיכה במדיניות זאת, ואם זה מחייב מאבק פוליטי בתוך הקואליציה ואף בתוך מפלגת העבודה, אסור לה להירתע ממנו.

אין זו הפעם הראשונה שממשלה בהנהגת מפא"י נאלצת להיאבק עם שותפים קואליציוניים. דוד בן־גוריון צריך היה להיאבק, למען מדיניותו בעניין גרמניה המערבית, עם אחדות העבודה, ולא היסס לעשות זאת. הוא דרש בכל תוקף אחריות קולקטיבית, נלחם בזירבים משך כמעט שנתיים (1957—1959). הוא לא עשה זאת תוך נסיון לפייס את האופוזיציה הפנימית הזאת, אלא הבליט את תפיסתו לגבי יחסי ישראל־גרמניה בויכוחים הפרובוקאטיביים ביותר. בסופו של דבר השיג את מבוקשו, ובל יטען מישהו כי הסוגיה ההיא לא היתה טעונה מהחיים רגשיים ואמוציונאליים.

אם תרצה הגב' מאיר, תוכל לרסן את הקבוצה הקיצונית שבתוך המפד"ל וגם לגבור על הזרם הסיפוחיסטי שבתוך מפלגתה שלה. אין המפד"ל כולה להוטה אחרי בליעת יהודה ושומרון, על שש מאות אלף הערבים שבהן, ומסורת המתינות שבימי משה חיים שפירא לא נעקרה מתוכה כליל. אך אם לא מגיע שום אות וסימן מצד ראש הממשלה שהעמולתם של חברי הכנסת יהודה בן־מאיר וזבולון המר מפריעה לממשלה — מה פלא שפוליטיקאים מיושבים יותר בדעתם שבין ראשי המפד"ל רואים את עצמם נדונים לשתיקה?

*

דין זהה חל אפילו על חלק מגח"ל. אין להאשים רק את הליברלים בכך שהם נגררים בעניני חוץ ובטחון אחרי המרכיב החירותי של הגוש. בוויכוח על הסכם השילומים נקטו הציונים הכלליים דאז עמדה שלילית — חה"כ א. רימלט דיבר בשמם, והם צידדו בעמדתו של חירות בלי להיות קשורים עמה בקשרים של גוש וסיעה פרלמנטארית אחידה.

אך כאשר דנה הכנסת בשנת 1959 על מכירת נשק ישראלי לבונדסוור, הצביעו הציונים הכלליים כולם (פרט לישראל רוקח) בעד הממשלה, למרות היותם באופוזיציה. יוסף ספיר ז"ל הבטיל או את הסיבה להצבעה זו, אך אין יודעים כוכתו אם אומרים שלא יכול היה להצליח בכך לולא הטיף בן־גוריון בעוז ובהתמדה לעמדתו.

ישנה אפשרות שממשלה היודעת את אשר היא רוצה, תשפיע על האופוזיציה אף המשוך חלקים ממנה אל עמדה היא. ראינו דוגמה לכך באחרונה בבריטניה, שם עלה בידי הית לדרוש כמה עשרות מקולות סיעת הליבור בעד כניסת בריטניה לשוק המשותף. אך אם הממשלה איננה מוכנה לעשות נסיון למדיניותה, כל הצפה שהאופוזיציה תתפלג בהצבעה רק משום שחלק מן הליברלים איננם חשים בנוח בכבלי חירות והגוש.

*

אין זה כתוב בכוכבים, כי הממשלה הנוכחית לא תוכל להגיע לידי הסדר עם ירדן. ברי שהדבר אינו נתון כולו לרשותה — המלך חוסיין צריך לרצות בכך וצריך להיות מנוי וגמור עמו להפליג עין מן ההתנגדות שבמחנה הערבי. אך במידה־מה הדבר תלוי גם בממשלת ישראל, ויש לו לחוסיין — ולא רק לו — יסוד לפקפק אם מוכנה הממשלה שלנו להסדר שאכבכ יכריחה אותו לוותר על הרבה, אך לא על הכל.

לא נוכל לטעון בפסקנות שהממשלה שואפת לסיפוח הגדה, אך הולכים ורבים הספקות אם היא עדיין ניצבת על בסיס העקרון של חלוקת הארץ כקו מנחה לעיצוב מתכונת לדו־קיום בין יהודים וערבים.

אנו חייבים לא רק לערבים אלא גם לעצמנו שלא נפרוש את שליטתנו על ערבים במספר רב יותר מזה שמתחייב מהגיון הצרכים הבטחוניים־הגנתיים. אם עדיין גורסת הממשלה (ואת דברי השר גלילי במוקד), כי בין הים והמדבר יש מקום רק לשתי מדינות — יהודית שברובה יהודית, וערבית שברובה רבה ערבית — אין לנו צורך לצאת חוצץ נגד תכנית אשר מבטיחה להקנות, במסגרת המדינה הערבית, שלטון־בית רב יותר מבעבר לערבים־פלשתינאים.

יש לנו דרישות בטחוניות כלפי ירדן, במקרה של הסדר, שבחלקן יתבטאו בתיקוני גבול, בחלקן (החשוב יותר) בנוכחות צה"ל על הירדן שתבטיח את פירוז הגדה, בחלקן בתחום ההתיישבות. אולם את הגוש הגדול של הערבים שבגב ההר אין אנו רוצים לקבל כנתינים של מדינת ישראל, ויש יסוד להניח, כי הסדר מדיני שיוסכם עליו לפי קווים אלה לא ינתק את הקשרים הכלכליים שנתרקמו מאז המלחמה בין הגדה לישראל.

להסדר כזה אני מאמין כי יהיה רוב בדעת הציבור היהודי בארץ, ואם הממשלה תגיד בבירור כי לכך היא חותרת ולמען מטרה זו היא פעילה, ותגזול מהאופוזיציה שבתוך המחנה הקואליציוני את הטענה כי אילו היא צוררת לממשלה אשר לאמיתו של דבר מטפחת מטרות מרחיקות־לכת יותר — תמצא לכך גם רוב בכנסת הזאת.

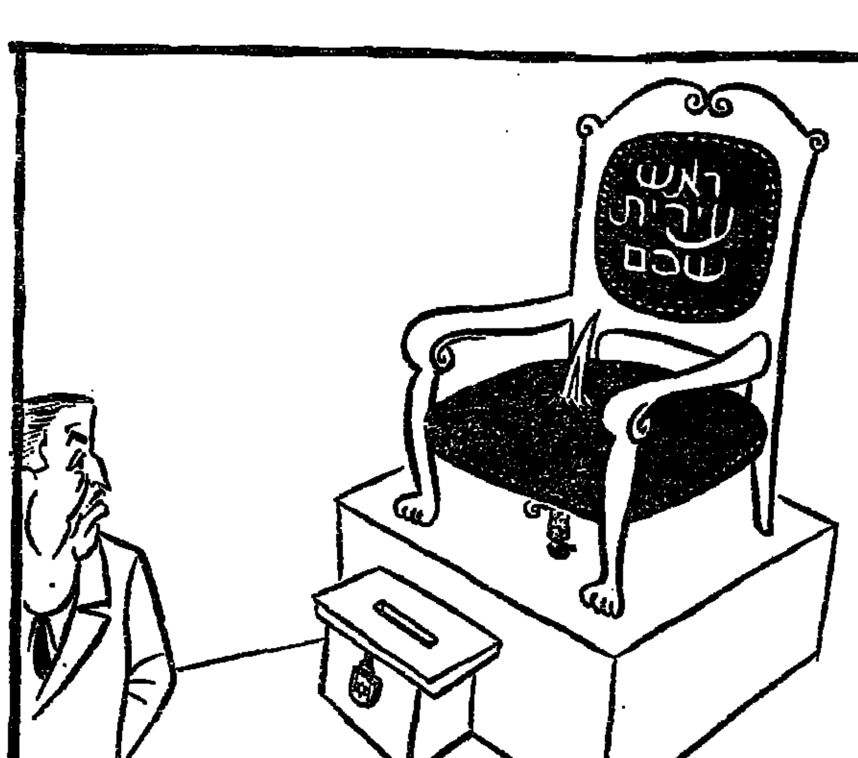

הברירה הארצישראלית

מי השותף לפתרון בעיית ערביי השטחים

מאת א. שוייצר

אם כראית העין אינה מטעה יותר על המדה, נדמה שאפשר להבחין ביעדים האסטרטגיים של ישראל כפי שהתגבשו מאז מלחמת ששת הימים. היעד העיקרי הוא לפתור את שאלת ערביי ארץ ישראל, כולל הפליטים, ולבטל בדרך זו את האופי הטוטאלי של הסכסוך הישראלי־ערבי. יעד נוסף הוא הרחקת הצבאות הערביים בהפשטה מכרעת של ערביי ארץ ישראל, כדי שלא יוכל קהיר להפריע למאמציה המכוונים ליעד הראשי. הפיכוניים הכוח־יהודי־ישראליים שבהם משום־מה מרכזות גם ישראל, גם ארצות ערב, את תשומת לבן, נועדו גם הם לבודד במובן הגיאוגרפי את זירת המעשה, היא ארץ ישראל המנדאטורית, מאזורי ההיערכות של העוצמה הערבית.

אין הליקים על ערכם האופרטיבי הסקטי על האזורים הסבוכים לישראל הנתונים כיום לשליטת צה"ל ושארצות ערב מרעישות עולמות כדי להחזירם לשליטת צבאותיהן. אך הנא"ל האין להעלות על הדעת חידוש המלחמה בעתיד הנראה לעין אילו הוחזרו לערבים שטחי הכיבוש הישראלים, בעוד שההיפך הוא גם אפשרי גם סביר, הרי ברור שהשיקול הצבאי לא יכול להכריע (באר זו סוחי זמן הנראה לעין) לטובת החזקת השטחים. על אחת כמה וכמה אין ליהם לשטחים אלה חשיבות מכרעת נוכח התפתחותן של טכנולוגיות למיכה המפחיתות בערכו הצבאי של המרחק. מכאן שהתהירה להרחקת שתי ההיערכות הערביים מארץ ישראל משמעותה העיקרית בתחום המדיני.

*

היעד הראשי הוא, כאמור, שליטה ישראלית מירבית בתחום ארץ ישראל — וזה כדי לפתור את שאלת ערביי הארץ. כרכיב אחד של שאלה זו הוא נושא העקורים הערביים, אלה שנשארו לסבה במחנות. אם להשתמש בדפוס לשוני מוכר, העקורים במחנותיהם הם מוגלה, שכל עוד לא נטפלה לא ייתכן פתרון מדיני של שאלת ערביי ארץ ישראל. הם סמל חי של גירוש, סבל ואבדן צלם אנוש בעקב השתלטותו של גורם חיצוני על אזורי המחיה של ערביי ארץ ישראל. חיסולו של הסבל הוא צעד ראשון הכרחי לייצוב יחסיהם של שני העמים.

אולי איחרנו את המועד לפתרון בעית העקורים; אך אם נותר עוד זמן, הרי רק ישראל יכולה לבצעו ל־תכלית טובה. לכך שתי סיבות. אחת, בבצעיה ואחת בזכריה. אפילו רצה המלך חוסיין או שליט ערבי כלשהו לפתור את הבעיות הקשות של יושבי מחנים, מציאות פרנסה עבורם וקליטתם בחברה הסובבת אותם, אין להם לא הידע, לא היכולת הטכנית, לא הנסיון, ולאמיתו של דבר גם לא האהדה הדרושים למבצע פרובלמטי בסדר־גודל זה. אשר לסיבה הנוספת, ישראל היא שגרמה לעקירתם — גם אם לא התכוונה לכך — והיא הנדרשת ליישבם כדי לפייסם. וצריך להוסיף שלא די בכסף ישראלי או שישראל תגייס למטרה זו, אלא דרושה השתתפות ישירה וגלויה של ישראלים בתהליך צירופם מחדש של העקורים לחברה האנושית הרגילה.

אין לייעב את בעיית העקורים אלא במסגרת החברה הערבית. יש להודות, כי עם ישראל שסב לארצו דומה יותר בתכונותיו לעם המתואר בתנ"ך מאשר לאב־טיפוס הטוב של היהודי בגולה. סבלנות והכאיפה להסדיר מחיצות בין עדה לעדה (שהיו אולי רפלכס הגנה ליהודי הגולה) איננו התכונה המציינת את הישראלי — ומכאן שפתרון שאלת העקורים לא ייתכן במסגרת החברה הישראלית, גם אילו ניתן היה הדבר בהתחשבות ההכרתיות המקובלות.

יוצא איפוא, כי בתיכנונו ובביצועו של פתרון שאלת העקורים יש להקיף את החברה הערבית כולה ההיה בארץ ישראל, לכן החברה הערבית, יהיה ארגונה הפוליטי אשר יהיה, אינה בנויה לקליטת הפליטים. בעייה פוליטית־כלכלית בממדים כאלה מוכרחה להתבסס על שותפות, להבדיל מכפייה. ייתכן שתהיה זו, בראשית המבצע ואולי גם בהמשכה, שותפות אנושה כלשהו — אך גם זו עדיפה על הפתרון הטכני הנקי ביותר שאובטח במקלטי צנהגים ישראליים.

*

וכאן מתעוררת השאלה מיהו השותף. ובאופן מוחשי: האם לעבוד עם המלך חוסיין או עם מה שקרוי "הפלסטינאים". ובהתשובה לשאלה זו תלוי כיצד נתייחס, למשל, להצעתו האחרונה של מלך ירדן ולית־מו הזכות הצפורית בעתיד. הדיון בכנסת גילה בעיקר את צרות הראיה של מתנגדים בו, שהרי דיבר רק על זכויות ישראליות על שטח זה או זה. אך לא זה הנושא שבו צריך לפסוק. כי אם כיצד ובעזרת מי נארגן את חיי האוכלוסיה הערבית בארץ ישראל כך, שהיא תחדל להיות כחרב המתהפכת על ראשה של ישראל לנצח, ושאנו נחדל להיראות בעיניהם נוגש ומקור לכל צרותיהם והשפלתם.

חוסיין מציע את עצמו להיות שותף — לא מתוך אהבת ישראל אלא מתוך הבנה ריאליסטית של מצבו, מצב ממלכתו ומתוך מידה של אחריות לנתיניו בהווה ובעבר. אפשר לדחות את הצעתו, כפי שלמשל דוחים אותה היה בגין ותביה, או חברי הכנסת המר ובן־מאיר: אך, משמעות הדבר שהם, או בניהם, יצטרכו ביום מן הימים להידבר עם יאסר ערפאת או בנו. או עם איזה מדינאי מקובל אחר, כדי לקבוע את סידרי החיים במדינה דו־לאומית בפועל. ובל יאמרו, כי העליה היהודית והירידה הערבית יפתרו עבורם את הבעייה: גם בלי עובדות הדימוגרפיות איתנות המדברות נגד אופטימיזם זו, צריך רק להביט בנעשה באירלנד הצפונית כדי לראות מה עלול לקרות לארץ שאוכלוסיתה מכילה מיעוט הזה, אתני, דתי או אחר (ואולי כדאי להוסיף, כי הדבר קורה באירופה הנאורה, ולא באיזו ארץ נפגרת וברברית ביבשות הנחשלות).

אפשר להבין בנקל מה מרתיע את מר בגין ותחיבים כמותו בנושא זה: לשותפות של חוסיין יש מחיר. הוא רוצה בריבונות על חלק מהאדמה אשר האל או ההיסטוריה או עוצמת צה"ל נתנו לעם ישראל. אך כן הראוי שיש לשקול כנגד מחירו של חוסיין המחיר שיידרש על־ידי האלטרנטיבה, כלומר על־ידי מנהיג ערבי שיישב בכנסת בראש סיעה חזקה (למשל, נוסח הסיעה האירית בפרלמנט הבריטי במאה ה־19) ויגבה תמורת כל הצבעה לצד מפלגה יהודית זו או זו את מה שמגיע לו ולפלחיו. ועוד כן הראוי שיישקל, מה קרה דווקא לאותה בריטניה, כאשר לא יכלה או לא רצתה לשלם את המחיר הנדרש.

*

לא ניוושע גם מכהן סיוע להקמתה של מדינה פלסטינאית עצמאית ביהודה ושומרון (עם או בלי צירופה של עבר הירדן). שעמה נבונן מדינית. שאלת יחס שני העמים בעתיד הרחוק יותר תתעורר בפתרון מדיני זה, ממש כפי שתתעורר על־פי פתרונם של שוחרי מלכות ישראל האוניטארית בכל ארץ ישראל. השאלה שאותה צריך להציג היא, אם הפדראציה היא הדרך היחידה להשגת היעד שהוזכר בראשית הדברים, ואם לא, מה יתרונה על הפתרון המוצע על־ידי המלך חוסיין. התשובה המוגנת לשאלה זו, שבאו חרב הכפקת גיטלה בבואה, אך לפי מבחן השיתוף, המלך נראה שותף לא גרוע מהמועמדים האחרים הבאים בחשבון.

והמאמור ברור על מה צריך לדבר עם חוסיין: צריך לומר לו, כי תבירה ההורה שמהם לריבונותו תמורת כתן כעבד כלכהו בירושלים לממלכתו האוניטארית או הפדראטיבית, הוא נדרש לאפשר לישראל לפתור את בעיית העקורים ויהיה עליו לשתף פעולה עמנו ביצירת תנאי קליטה בחברה היהודית־פלסטינאית כולה. אלה הם תנאים חשובים לאין שיעור מהצבת כמה פלוגות טנקים על הירדן או על גב ההר, או מהושבת כמה מאות מתיישבים ישראליים לאורך הבקעה. לכן העוצמה הצבאית או הכלכלית היא הערובה לקיומו של עם ישראל בארצו: היכן נערכה עוצמה זו, זו שאלה טכנית והכפופה לאסטרטגיה הלאומית הכללית.

הממשלה לא יצאה ידי חובתה בהבהרת יעדיה לחברה. יש להבהיר יעדים אלה גם לציבור, ו"לבכור" אותם, כפי שאומרים בשפה העברית הלא־מכופתרה. הדיון בכנסת והדעותיהם כאז של שרים חשובים וחשובים פחות, תרמו מעט מאוד להבהרה: אדרבא, הערפל בצטה סמיך יותר בעקב הסתירה בין זכות היסטורית לשטח ובין זכות לשבת במקום כלשהו. כך לא מחנכים קהל להבנת הפרובלימטיקה הלאומית, וממילא לא מגייסים רוב פרלמנטרי להצבעות גורליות. והרי אין נראה כה חשוב וראוי להבהיר יסודית בטרם הכרעה, כגון קביעת העומק בפתרון בעיית ערביי הארץ.

מבצע כזה עוד לא היה!

1999 ל"י

1999 ל"י

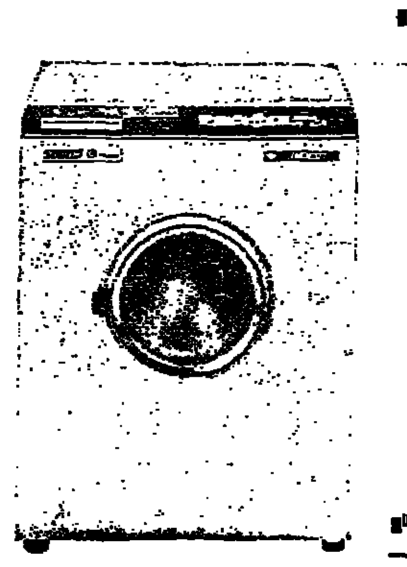

בתשלומים לשנה ללא תוספת ריבית

רק 1999 ל"י

מבצע פסח־1972

אינדסיט ללא מתחרים!

ללא מתחרים באיכות

ללא מתחרים במחיר

ללא מתחרים בתנאים

בחירת תוכניות כביסה ללא הגבלה • כל פעולות הכביסה ניתנות להכוונה נפרדת: חום מי הכביסה, זמן הכביסה, מהירות הסחיטה וכו' • דלת מיוחדת להוספת כבסים תוך כדי תהליך הכביסה. • האיכות הגבוהה מאפשרת לתת לכל הרוכשים עד 31.3.72, אחריות מקיפה עד 31.1.74 ולאחר מכן אפשרות ביטוח לכל החיים!

סידרת ייצור של 6000 יחידות ביום מאפשרת למפעלי אינדסיט לשווק מכונות יוקרה במחירי תחרות. גם הצרכן הישראלי יכול עדיין להנות ממחיר ללא תקדים: רק 1999.- ל"י.

במסגרת "מבצע פסח־1972" ניתן לרכוש את מכונת הכביסה פילוט אינדסיט גם בתנאים ללא תקדים: שלם 199.- ל"י והמכונה בביתך. היתרה ב־12 תשלומים חודשיים של 150.- ל"י ב"א ללא ריבית.

פילוט אינדסיט מומלצת כ"קניה הטובה ביותר" ע"י איגוד הצרכנים הבריטי.

המכירה במסגרת "מבצע פסח־1972" בכל סוכנויות "פילוט" ברחבי המדינה.

INDESIT פילוט

סוכנויות פילוט המורשות ברחבי הארץ

תל־אביב אלקטרו־רותם, פין 4 ✱ איתן, ארלוזורוב 53 ✱ גולד, סלמה 139 ✱ ג'ברל רדיו, אלנבי 66 ✱ הרץ, סלומון 20 ✱ הללה ורדי, בן־יהודה 100 ✱ יובן, הכובשים 45 ✱ כל־אלקטריק, אבן־גבירול 100 ✱ נוסבאום, דיזנגוף 169 ✱ להיט, אבן גבירול 20 ✱ סלון מרכזי, בן יהודה 32 ✱ סטבבקי, נחלת בנימין 23 ✱ פייגי, רמת אביב — מרכז מסחרי ✱ פיטצקי, ההגנה 75 ✱ פרידמן, הס 6 ✱ פרידמן, גורדון 39 ✱ קסטרו, יפו—ת"א 17 ✱ רב־טון, אלנבי 79 ✱ רוטנברג, לבונטין 1 ✱ רפייקא, הדר יוסף ✱ שיפרוט־אברמנטו, אצ"ל 44 ✱ שרות השכל, אבן־גבירול 60. ● ירושלים אינדיג, התומי 22 ✱ דן־כי־יוד, אגריפס 8 ✱ זקס—רבינוביץ, שלומציון המלכה 18 ✱ חכמלינה, כלך ג'ורג' 27 ✱ יוסיפוביץ, קרית יובל ✱ סעדו, אגריפס 44 ✱ רהדיג, יפו 115 ✱ שטרן, מאה שערים ● חיפה בית השכל, הרצל 57 ✱ האן, שרה 4 ✱ מילר ובנו, סירת הכרמל ✱ סלון הדר מרכזי, הרצל 6 ✱ סלון 27, הנביאים 27 ✱ אורון, קרית אליעזר. ● באר־שבע פסמן, טרומפלדור 55. ● אבן יהודה רטוצאו. אופקים הציונות, יוהנן 20. ● אשדוד דויטש, מרכז ב' 20 ✱ מגדלאור, מרכז א' 44. ● אשקלון כהנא, רח' צה"ל. ● בית שאן סלום אוכנרס. ● בני ברק וייס, עקיבא 33 ✱ מאיר יוסף, עקיבא 41 ✱ סיני, עקיבא 19. ● בת ים מושקוביץ, בלפור 39 ✱ גלובוס, העצמאות 39 ✱ שנרך, רמת יוסף. ● גבעתיים האומן, כורזים 5 ✱ נתנאלי, כצנלסון 12. ● דימונה יוסף כליפא, היכל 24. ● הוד השרון חילו, השרון 74 ● הרצליה רדיו צליל, סוקולוב 50. ● זכרון יעקב סלמה טוקר. ● חדרה אנגלמן את נעים, ויצמן 47 ✱ הכס, רוטשילד 38 ✱ שוייצר, ה. סמואל 68. ● חולון אמזה, סוקולוב 65 ✱ סריבטר, אחד בבאי 8. ● טבריה יעקב סיסון. ● יבנה עיני, דרך רחובות 5. ● כפר סבא הזוהניק את גנדל, ויצמן 116. ● כפר שמריהו אחים רוקס. ● לוד שניצקי, הרצל 54. ● לב צירנה פקלקוסקין. ● נהריה נודה, גבעת כצנלסון ✱ ליבוביץ, נתנה מרכזית. ● נצרת אמורי, רחוב השוק ✱ נביל את נפים, ככר המעין. ● נצרת־עילית ישראל כספי. ● נתניה אלהוט, ויצמן 5 ✱ לבנייהלה, הרצל 35 ✱ פרידמן זגורי, שד' בנימין 14. ● עפולה אחים טשראוכלר. ● פרדס חנה רדיו דוגלאס. ● פתח תקוה וייס, חפץ חיים 2 ✱ ויסבן, הובבי ציון 23 ✱ אפריים, ארלוזורוב 80. ● צפת בים, רח' ירושלים 70 ✱ מרכז אלקסרוני העליה 8. ● קריית אונו בצלאל גרינברג. קרית אתא זיגמונד ויסבן. ● קרית אתא הדרוני, צ'י שביט ✱ צבירובסקי, זבולון 3. ● ק. ביאליק גלרנטר, שד' ירושלים 15. ● קרית גת גרין, הרימון 75 ✱ קראוס, שד' הא 146. ● כבעון אפידיה, ככר תרות 2. ● קרית ים סליקול, ורביב 15. ●

ובכל חנויות שקם ברחבי הארץ (רשימה חלקית)

תסריט לקראת מוסקבה

שיקולים כלכליים ומדיניים ממלאים תפקיד בדיון על שרטוט מפות בסיני

מאת דן מרגלית

בירושלים מנסים משקיפים מכירים לחבר תסריט של המעמד הצפוי אשר יתקיים במוסקבה בעוד חדשים בין הנשיא ניכסון לבין מארחו ליאוניד ברז'נייב. בתחילת השבוע נשא ברז'נייב נאום חשוב שמקל על הממשלה להעריך את ההתפתחות הצפויה.

כפי שמצטיירים הדברים עתה, ינתקל המשטר הנוכחי בקרמלין בביקורת פנימית ובקשיים כלכליים גוברים. במערב יש פרשנים המתארים את הכלכלה הסובייטית כשרויה במשבר קשה. בהקשר המזרח־תיכוני יש ביניהם המדגישים את אי־ההנאה של המצרים לסובייטים.

בכל זאת, ההנחה הבסיסית בירושלים היא כי שיחות ניכסון־ברז'נייב תתאפיינה בקויה הכלליים בנכונות אמריקאית לגמישות ובנכונות יחסית של הסובייטים. אחד המומחים סבור שברית־המועצות תהיה נכונה להבטיח את הסטאטוס־קוו באירופה תמורת הסתלקות החיילים האמריקאיים ממנה. באירופה צפויה התנגדות. אך הצעה סובייטית כזאת עשויה להיות לרצון לחלקים ניכרים בציבור האמריקאי, שניכסון נאבק להשיג את קולותיו.

רוג'רס מתרחק מרוג'רס

יותר קשה השאלה איך יגיב ניכסון על תביעת הסובייטים לקיים דיון בשאלת המזרח התיכון. אישיות אמריקאית בכירה שביקרה באזור סבורה כי המזרח התיכון הוא זירה בה אין הסובייטים חותרים לפשרה, אלא להגשמת מלוא החלטת מועצת הבטחון לפי פירושם. העניין המשותף להם ולאמריקאים הוא למנוע את חידוש האש. אולם לא ברור אם הם רוצים בהסדר כולל תוך נסיגה ישראלית מוחלטת מכל סיני, או שיסתפקו בשיחות התעלה ובנסיגה חלקית.

אחד השרים, המצדד לדרך קבע בשרטוט מפה ישראלית בסיני לצורך דיון פנימי בין ירושלים לבין וואשינגטון, מנה השבוע: הרוסים לא עודדו את המצרים להגיב על הסכמת ישראל בפברואר לחדש את שיחות הקירבה על הסדר חלקי לפתיחת התעלה. יתכן שהם אוסרים למצרים להפתח בתקוה כי יעלה בידם להכך את הנשיא ניכסון בשיחות במוסקבה. דווקא הנכונות המצרית להפתח עד לאחר פיסגת־מוסקבה, ואולי עד לאחר הבחירות בארצות־הברית בנובמבר, צריכה לעודד את ישראל לסכל תפיסה זו ולקיים כבר עתה עם ניכסון דיון על מפת המינימום בסיני.

עמדה זו יכולה לבטא לא רק את דעתם של שרים הידועים במתינותם, כגון ספיר, משה קול ויקטור שם־טוב. מורכבת מערכת השיקולים המנחה עתה את השרים הבכירים, היא בהקשר הנוכחי. הקלפים נטרפו.

מפות

היו בתחילת השבוע רמזים שגם שר כישראל גלילי מהרהר בשרטוט מפות. אחרים סבורים כי סגן ראש הממשלה יגאל אלון עשוי לתמוך בהצעה כזאת. לאחר תשובת מצרים על תזכיר־יארינג בפברואר 1971 הוא הירהר כי יתכן שהגיעה העת לשרטט מפת "קו אדום" בסיני, שהתבססה על סיפוח שטחים בצפון סיני, ליד אילת וברצועה מסויימת בשארם־א־שייך.

גם ראש הממשלה גולדה מאיר לא פסלה מיד את הדיעה כי יתכן שיש צורך לשוחח עם האמריקאים על המפה בסיני. יש סברה כי בשיחותיה בדצמבר עם הנשיא ניכסון שאלה אותו אם מוכנה וואשינגטון להתרחק מתכנית רוג'רס המטילה על ישראל נסיגה טוטאלית. אין פרטיכל מוסכם מהשיחה. אך ישנה העובדה עליה חזר שלשום שר החוץ אבא אבן באזני אורחו סר אלק דאגלס יום. בתחילת החודש התבטא שר החוץ האמריקאי ויליאם רוג'רס כי השלום יכול לבוא רק על ידי הצדדים המעורבים ישירות בסכסוך ולא על ידי ניסוחים שמעלים יארינג, ארבע המעצמות ומועצת הבטחון.

במלים מעשיות, זוהי התרחקות אמריקאית נוספת מתכנית־רוג'רס אשר תובעת מישראל להסתלק מכל השטחים המוחזקים להוציא שינויי גבול קלי ערך. מפני שבשום משא ומתן אין בכוונת ירושלים לקבל את תכנית רוג'רס. יתכן איפוא כי על רקע התרחקות זו תובעים עתה האמריקאים מישראל למלא את חלקה ולהודיע לוואשינגטון מה היא רוצה.

בכל זאת סבורים גורמים המשקיפים להכיר את ראש הממשלה כי אין לה סיבה להודיע ולהציג לאמריקאים מפות. יתכן שהיא שותפה להשקפה בה מחזיק בדיון הנוכחי שר הבטחון משה דיין. לפיה ניגודי האינטרסים בין המעצמות במזרח התיכון מונעים הסכם מפורש ביניהן אלא רק הבנה כללית.

לפני שנה טען דיין שכאשר מביא המפגש בחשבון את מאזן הכוחות במזרח התיכון אינו פוסח על עצמתה של ישראל כחלק ממערכו. למרות שאין לירושלים סיבה להסתמך אל הברית האטלנטית. חיזוק כוחו של הצי השישי בים התיכון כמרשת השימוש שהוא עושה בנמל פיראוס והנוכחות האמריקאית במפרץ הפרסי, עשויים לחזק את ההשקפה שהנשיא ניכסון אינו שש לוויתורים במזרח התיכון. לכן יעמוד בהבטחתו לישראל לא לכפות עליה פתרון ולא להגיע להסדר עם הרוסים מאחורי גבה.

למחזיקים בדעה זאת ברור כי האמריקאים, יותר מהרוסים, ילחצו למנוע את חידוש האש במזרח התיכון. וכי נכונתם לגמישות תפלה על המהלכים של הקרמלין. אם כי שיקולים של בחירות יגרמו לכך שניכסון לא ירחיק לכת בויתורים. על פי השקפה זו עולה המסקנה כי אין לירושלים ענין להזדקק ולהציג לוואשינגטון מפה חדשה בסיני — ומי ששמע לאחרונה את שר החוץ אבא אבן התרשם שאינו רחוק מתפיסה זו.

העקרונות הישראליים ידועים לנשיא ניכסון מאז ביקורה ראש הממשלה בוואשינגטון. ישראל יכולה להוסיף הסברים יותר ספציפיים, שגם הם אינם עדיין בבחינת מפה. אחד המשקיפים בירושלים סבור שאפשר לומר להם, כי ישראל צריכה להחזיק במעברים הקרקעיים בסיני, בלי לומר במפורש כי צה"ל מתכוון להציבו הגידי או לכיתולה.

גולדה על ניכסון

אין ספק כי ארצות הברית רוצה לקבל מירושלים כל מפה וכל מסמך אפשריים. תמיד ביקש רוג'רס משר החוץ אבן לומר מה ישראל רוצה, לא רק מה היא שוללת. "אתם גם יוצרים או רק מבקרים" — נשאל פעם אבן בוואשינגטון. אך נסיבות הדיון הנוכחי אינן יכולות להיות נוחות לוואשינגטון. שכן, נוסף לגורמים הישראליים המצדדים תמיד בהגשת מפה — עתה מתגבר הצורך בשרטוט מפה בכך, שיש ספקות אם ניכסון יעמוד בהבטחה לישראל עליה רמז לראש הממשלה. פיקפוק כזה אינו מצביע דווקא על אמון רב בידידות כלפיו.

אין זה מקרה, איפוא, כי לפחות אחד מהשרים, שלאחרונה קורא בשבו כי הוא מצדד במשא ומתן על שרטוט גבולות בסיני, נרתע מדימוי כזה בימים האחרונים. בעיקר אין זה מקרה, כי בדבריה באזני העתונאים הזרים שיבחה השבוע גולדה מאיר במלים חמות את הנשיא ניכסון וממשלו. האמון שלה מדברת בנשיא נועד לטשטש כל רושם שעלול היה להיווצר, כאילו אין ראש הממשלה סומכת על ניכסון. היא חזרה על כך לכורות שהאמריקאים יודעים היטב כי בכמה מעמדים סגורים בעבר הפליגה בשבח ידידותו של ניכסון לישראל עד כדי תיאורו כ"יהודי" במימשל ביחסו החם לישראל.

ידידות זו הבשילה התרחקות אמריקאית מעשית, אך לא רשמית, מתכנית רוג'רס. האם התרחקות זו עברה כיברת דרך כה גדולה עד שישראל יכולה להניח, כי ניכסון יסכים לתמוך בגבולות אחרים מאשר נסיגה מוחלטת? ואם לאו, האם כדאי שיידע מה השקפות ישראל כדי שיוכל להודיע במוסקבה, כי אמנם ישראל דוחה את תכנית רוג'רס ואי אפשר לכפותה על ירושלים, אבל ידוע לו כי אין בכוונתה של גולדה מאיר להחזיק בכל השטחים?

שיקולי פנים

המתנגדים לשרטוט מפה טוענים עוד זאת: ניכסון יעמוד בהבטחותיו לגולדה. אין בסיס המצדיק הנחה כי יתכן הסכם כולל אמריקאי־רוסי מפורש בשאלת המזרח התיכון. הגשת המפה — הם מוסיפים — שאם יושג הסכם כזה שיהיה לרוחו של הנשיא ניכסון, האם דווקא אלה החשודים בו שלא יעמוד בהבטחותיו הקודמות — מצליים על דעתם כי בגלל שרטוט מפה עכשיו הוא ירתע מעסקה על המזרח התיכון עם הרוסים?

לויכוח יש גם צד פנימי. פעמיים אותתה לאחרונה המפד"ל כי היא מבחינה היטב בין סיני לבין יהודה ושומרון. ד"ר יצחק רפאל יעץ לממשלה להסתלק מכל משא ומתן רציני עם חוסיין. אך בשאלת סיני היה מתון עד כדי כך, שיעץ לממשלה לוותר על הסדר חלקי לפתיחת התעלה ולחתור להסכם שלום כולל שיסלק את המצרים מן הסכסוך המזרח תיכוני.

ממצדדים שונים במערב, אם מדאגלס יום, אם מוואשינגטון, מגיעים רמזים כי קהיר ערוכה להסדר נפרד. ואף אבא אבן סבור כי גובר הריאליזם במצרים. פעם אחרת היה זה הח"כ זבולון המר מצעירי המפד"ל שהודיע בכנסת, כי השיקולים ההיסטוריים־דתיים תופסים לגבי יהודה ושומרון, לא לגבי סיני.

זה הוא פיתוי נוח למערך לדחות עתה כל הצעה לשרטט מפות במזרח כדי למנוע משבר קואליציוני. אך לתהום להסכם כולל או הסדר חלקי עם המצרים. אין דבר נוח בשביל המערך מאשר להתייצב ב־1973 לבחירות עם הסכם ישראלי־מצרי, ועם סטאטוס־קוו ישראלי־ירדני.

هكذا من الأصل

ישראל האחרת: בית־שאן (ב׳)

שריבום חושף שחיתות

יו"ר הועדה הקרואה נלחם בבריונים ובטפילים

מאת יאיר קוטלר

הסקנה כל בית־שאן, זאת הדאגה להאדיר את כוחה, להיבנות על־ידי ביזבוז כספי ציבור למטרות האנטיכיות, להלק ביד נדיבה הטבות בשפע לטובכיה אוסרי ההן, לא מרובה מהבראותה של העיירה. יו"ר הועדה הקרואה יעקב שריבום (60) מעביר את רוחה בגלל הצלחותיו. בימי 1970 החל שריבום במלאכת תיקון העיר. ידיו עמוסות עבודה. הוא הכוהן הראשי של בית־שאן, המורה בה"א הידיעה. הוא התחיל מבראשית. הוא עוקר שחיתות. הוא נלחם בבריונים.

מנחם גינעד

הבוסים של המפד"ל וגח"ל (חרות) בעיירה, אותה המולה ששלטה בכוח הפתק הזלוקת השלל הציבורי בראשות יעקב מכלוף, מכנים את יעקב שריבום „נטע זר". הם לא יסלחו לו על שהוא חושף בכל יום את פרצופם האמיתי, מגלה את השיטות הגלוחות שפיתחו כדי להשליט באמצעותן ג'ונגל בבנין המועצה. שריבום זר לבריוני בית־שאן. הוא לא דובר את שפתם. סכנת הבריונות טרם חלפה. בשתי שנות כהונתו לא חדלו ההסתות נגדו. הכתובת ידועה.

בית־שאן אינה פאסיבית כפי שהיתה בתקופת שלטון הבריונים. שריבום סילק מבנין המועצה את הקומיסרים והלחכי פינכתם. תושבי העיירה, רובם יהודים טובים, שקטים ומשמעים, החלו לנשום לרווחה.

כפלגה בבית־שאן היא גם טרגדיה, שיכון, חשבון הוצאות נפח, מקור לא אכזב להפקת טובות־הנאה. יום הבחירות בבית־שאן נמשך ארבעה ימים. בכל יום דאגו עסקני המפלגות ונציגיהם בהרעמה לספוד את הזכויות, לספח את תדמיתם כאהובי העיר הכל־יכולים, מחלקי כספים לכל המיטיב עמם. הנבחר עשה את רצון הבוחר שסר למרותו, איסר לו — אם עבד במחיצתו — שעות נוספות פיקטיביות, צירפו לרשימת מקבלי הסעד, הילק לו דמי אש"ל. הבוחר השיב לו כגמולו, עשה את רצונו ביום הבחירות.

בבית־שאן הכל היה גלוי. שום דבר לא הסתירו, ומדוע להחביא כאשר הכל נהגו כפי שנהגו: השביעו בהיכל על ספר תורה, להצביע בעד מפלגה מסוימת תמורת 50 ל"י. כך צדו נפשות בקלפיות וכבשו את בנין המועצה.

שנאה תהומית קיימת בעיירה בין גח"ל (חרות) למפד"ל, אף כי שתי מפלגות אלה שלטו באמצעות בריח שחתמו ביניהן כדי להשיב את הסיעה היותר גדולה, המערך, באופוזיציה. עסקני גח"ל מאשימים את עסקני המפד"ל בגזילת פרנסה מהם. הבחירות לראשות המועצה המקומית בבית־שאן הן מאבק אחד רצוף על כיבוש פרנסה אישית לאנ"ש. אם נבחר אלמוני, מובטח לקבוצה פלונית שפע וכל טוב. בהגיע הנבחר לבנין המועצה בתחילה חלוקת הכספים במוכנים. אין רישומים, קבלות או אישורים. כל בעל חזקה נוטל את הדרוש לעצמו ולקבוצתו.

רואי החשבון בדקו את מערכת הכספים. הספיקו בקושי להשלים שנה (1970/1969). הסבך בה עבות עד שלא נותר אפילו אשנב שדרכו אפשר להחלץ מן המבוך. גילו כי כסף ציבורי רב חולק לרבים כדמי־חנוכה(?). הממונים על הקופות אימצו שיטה מוכחת: עשו באלאגן במתכוון כדי לא להותיר עקבות. שום דבר לא נרשם בספרים. ספק אם המועלים בכספי הציבור — יועמדו לדין. איתרו את רובם — בבית־שאן יש לסאלה גיבוי מפלגתי.

לאט לאט הגיעו לאוזני הציבור המקומי, אותו רוב דומם שומר חוק והדר, ידיעות בהיבנות על דרכי ניהול העיר בידי המפד"ל/גח"ל. הרוב הדומם מבקש בכל מחיר למנוע הליכתה של הועדה הקרואה, כי בית־שאן, רק כ־120 ק"מ מתל־אביב, היא פלנטה מיוחדת במינה. התושבים — כ־83% יוצאי אסיה ואפריקה כאשר העדה ההומוגנית היא המרוקאית — מבקשים להיות נשלטים. מכאן הכוח הרב שהיה אצור בידי העסקנים והבריונים עושי דברם. האחרונים היו שליטיה המבקיים של בית־שאן. הם מסתובבים היום בנוכיהם, הולכים בטל במרכז (רסקו), רוקמים מזימות לכיבוש השלטון אחרי לכתו של יעקב שריבום. המחזיק ברסן השלטון כאילו היה בעל ביכורה זהב. היום אי־אפשר לכנוב, אך אולי מחר, מחר־

תיים. בינתיים הפוגה. התושבים המורגים. חדלו לראות איש ברעהו שונא, פושע ויריב מפלגתי. המצב רגוע. הפרנסה מצויה בשפע. אפילו התחילו לשלם מסים.

בתקופת יעקב מכלוף ושותפיו מגח"ל רק המסכנים שילמו מסים, אך לא חזקים אפילו מסוגו של מפעל הטכסטיל. את אלה פטרו מתשלומים. למה? הרבה סיבות לדבר, אך לא נעסוק כאן בספקולציות. כ־60 אלף ל"י ארנונה גבו בשנה באוכלוסיה של כ־12 אלף נפש, או כ־5 ל"י בשנה לנפש (!), ועוד 90 אלף ל"י מסי־מים. באה הועדה הקרואה וטלטלה את העיר. לאלה שסרבו בתוקף, על סמך תקדימים, לשלם מסים בטענה חוזרת „אף פעם לא לקחו מאתנו... מכלוף לא ביקש..." עוקלו משכורות ונותקו חיבורי מים. התוצאה: בשנה הראשונה לפעולתה גבתה הועדה הקרואה 150 אלף ל"י ארנונה ועוד רבע מיליון ל"י מסי־מים — רעידת אדמה במושגים של העיירה הנוחשלת.

המימסד לימד את התושבים להיות נסעדים מקצועיים, שנוררים. פקידים במשרד הפנים דאגו להשריש את שלטון המפד"ל בעיר. באה הועדה הקרואה וגילתה, כי עשרות משפחות מקבלות הקצבות סעד קבועות, אף שאינן זכאיות לכך על פי הקריטריונים שנקבעו. מייד נמחקו 40 משפחות מרשימות הנתמכים ה־

מנחם בן־בסט

השגים מרשימים בחינוך על אף סכסוכים עם משרד החינוך. זה, לכרבה הפלא, מבקש להתיחס אל בית־שאן כאילו היתה תל־אביב או ירושלים. הוא נוהג בה על פי תורת התקשיר, אינו מגלה גמישות או כושר אילתור. בהעדר הבנה מיוחדת לצרכי העיירה ממשרדי הפנים והחינוך, מצא שריבום אוזן קשבת אצל ראש הממשלה ושר האוצר. שריבום לא יכול לשאת פער כה קיצון שנגלה לעיניו בין התנאים הפיסיים הקיימים בבתי־הספר בקיבוצים הסמוכים, שרובם נבנים עם המשקים הותיקים והיותר אמידים של ישראל, לאלה הירודים, לעתים המתפוררים, השורדים במוסדות החינוך של בית־שאן.

כך, למשל, בחום קיץ להוט של יותר מ־45 מעלות נאלצים תלמידי בית־שאן ללמוד בכיתות הקולטות ופולטות חום מעיק, ורותח. משרד החינוך לא מצא בתקציבו אמצעים שיספיקו להתקנת מיזוג אויר בכיתות, אך ראש הממשלה ושר האוצר נענו לזעקת שריבום, מצאו דרכים שבאמצעותם הצליחו לגייס חלק מהמשאבים הדרושים. הם נהגו בשיטה של מתן בסתר. התוצאה: הקיץ יהיו בכל בתי־הספר מזגני אויר. לפחות בשטח זה ישתוו לקיבוצים.

לפני בואה של הועדה הקרואה היתה בית־שאן — כדברי המקומיים — „תרומה של חינוך". משמעות מונח זה בעיירה: לא היה מי שידאג למשמר של לימודים. בכל שני רחובות פרצו שביתות. מורים (מספרים הורים) עשו צחוק מהלימודים. אפילו גיך לא נמצא בכיתות. ריהוט נותר „מגוחך", שמשות נשארו מנופצות, כיתות היו ריקות למחצה. היום הכל לומדים בתנאים פיזיים משופרים.

יעקב שריבום

מקצועיים המלאים, אך עדיין נותרו כ־400. אין מקום בישראל שמספר המשפחות המקבלות סעד אינו תורפה בכל שנה, אך בבית־שאן — אצל יעקב שריבום — המספר פוחת והולך. השיטה פשוטה בתכלית: מקצוע הסעד בעיירה מאבד את הפופולריות שלו, כי כל בקשה נבדקת לגופה.

זהירה על חשבון הציבור

הועדה הקרואה פיטרה 75 עובדים בן המועצה המקומית, ויש עוד רבים מיותרים. מקורות היניקה נסתמו לבריונים. כבר אי־אפשר להורות את הקופה לרשום שעות נוספות לעובד זה או אחר שראש המועצה או נבחר פלוני רוצה ביקרו. העסקנים שאינם בריונים בטוחים כי אם ייבחרו ויתנהגו בבנין המועצה כפי שנוהג מר שריבום, אין ספק אם יוכלו לעמוד בפיתויים, בשורה שהחוק מעניק להם, בלחץ, בסידור.

בתקופת יעקב מכלוף ושותפיו בגח"ל זללו וסבאו מאות על חשבון הקופה הציבורית. הכספות מלאו בפתקביונים־סועדים. עיסקי המסעדות הרקיעו. ביום העצמאות אכלה כל העיר על חשבון האוצר (שמכספו בזוקות המועצה המקומית). פתקים למסעדות חולקו לכל דורש. הזלילה היתה חינם וכדת.

כספי בית־שאן, שהוזרמו מן האוצר בקצב גובר והולך כדי לסתום חורים, נגזלו ובוזבזו על סידורי שלטון לקויים, על מתן שוחד. המועצה היתה קשורה לשלושה סניפי בנקים, נהנתה ממשיכת־יתר של רבע מיליון ל"י תמורת 20% ריבית. בלשון יותר מובנת: הבנקים קיבלו כ־100 אלף ל"י בשנה ריבית מקופת המועצה הריקה בגין משיכות־יתר. מר שריבום הורה לחדול מנוהג בזבוז זה. פקידי הבנקים זעמו: „אתם הורסים את הבנקים" — הגיבו בהדהמה בשיחות עם פקידי המועצה.

הבוסים של בית־שאן פיתחו מושגים מקוריים למונחים של יושר והגינות. כל מי שהגיע ראשון במרוץ לבנין המועצה — נבחר או בריון שולט מאחוריו — זכה בכבודה, רוקן את הקופה הציבורית. הכל היה בחזקת הפקר. הכל היה מותר. משפחות שלמות, חמולות, נמנו עם מקבלי המשכורות — פקידים כשרים לכל דבר. אין תועבה שבוסים מפלגתיים בבית־שאן לא היו מסוגלים לה.

אסתפק בעדותו־וידויו של מזכיר המועצה המקומית מנחם גלפר, חבר קיבוץ בסר ורפיון, סגן אלוף במילואים, יליד צ'כיה (בן 55) שנתקבל לעבודה במאי 1971 אחרי שעמד במיכרז חיצון: „בבית־שאן נפקחו עיני. לא תארתי לעצמי מה זה מפלגות ואיזה עקרונות מוכנים להחזר בגלל חישובים של קואליציה בשיטה של שמור לי ואשמור לך".

בבית־שאן מצויה שכבה דקיקה של כ־50 אישים הנמנים עם ראשי הציבור. אלה מבקשים להנהיג „גרסת שריבום" בעיירה בתום תקופת

מפעל הטכסטיל הגדול בבית־שאן

נגד המערך על שעסקניו מגלים בגרות, מתירים לועדה הקרואה לנהל את ענייני העיר בשקט וללא אופוזיציה, משתפים עמה פעולה כיאה לאזרחים הגונים המבקשים לשנות את תדמיתה השלילית של עירם. הכעס מכוון בעיקר כלפי מזכיר מועצת הפועלים מנחם בן־בסט, המועמד הטבעי לראשות העיר מטעם המערך.

מר שריבום מנקה את בנין המועצה המקומית משרצים רבים, מכשיר לקראת מסירת המפתחות בידי הנבחרים החדשים שייבחרו. הוא מצא שני מיליון ל"י חובות פתוחים. שר האוצר, למורת רוחם של גבאי משרד הפנים, נחלץ לעזרו, „תרם" מיליון ל"י לסילוק חובות מעיקים. עתה, בעיר קצת יותר נקיה ומסודרת, כבר אפשר להכין קליטת עולים חדשים. הציבור נעשה בשנתיים האחרונות יותר בשל למשימה לאומית זאת. הוא אף מגלה רצון לתרום לזולת, לא רק ליטול כל הזמן לעצמו. במבצע הקש־בודלת אספה בית־שאן 4,400 ל"י, השיגה מקום שני בישראל בתרומות שנאספו לפי מספר הנפשות — עליה של 55% לעומת אשתקד.

מה יהיה כאשר תסיים הועדה הקרואה את מלאכתה?

על אפשרות מפחידה כזאת איש אינו מוכן היום להמר.

(המאמר הבא ביום שני)

פחדיו של ברז'נייב

אם יכשל בראנדט בבון יהיו זעזועים במוסקבה

מאת אליהו סלפטר

הרושם מנאומו של מר ליאוניד ברז'נייב בראשית השבוע היה שמזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית הוא איש מודאג מאד. הבנין שבנה בהשקעה לא מבוטלת עלול להישאר בלי גג וביקורו של הנשיא ניכסון במוסקבה עשוי להפנות את הזרקורים אל הפגם ששום אדריכל — של בנין או של מדיניות — אינו יכול להסתירו.

לכאורה הקיף נאומו של מר ברז'נייב את מלוא הקשת של נושאי מדיניות־החוץ הסובייטית, מהקשרים עם ארה"ב ועד היחסים עם יפאן ואפשר היה לראות בו סקירה והדרכה לקראת בואו של מר ניכסון. אך הנגמה האמיתית של הנאום היתה — לחץ על מערב גרמניה לבל תיסוג מאישור ההסכמים לידידות ואי־התקפה עליהם חתם הקנצלר ווילי בראנדט במוסקבה ובוארשה.

„המדיניות הגרמנית" של הקרמלין היא, לפי כל הסימנים, יצירתו של מר ברז'נייב. מטרתו הכפולה להביא להחלשה נוספת של נאט"ו ולהכרה פורמאלית מצד מערב אירופה בשליטה הסובייטית במזרח אירופה — עד גבול אודר־נייסה. לשם כך הוכן במוסקבה תסריט: קודם חוזי ידידות, תמורתם תקבל גרמניה המערבית הקלות מסוימות בברלין, שתמורתן תסכים מערב אירופה ל„כינוס לבטחון אירופה". כינוס זה מטרתו להחליש את עוצמתו של המערב ולהביא את ההכרה הפורמאלית בסטאטוס קוו במזרח אירופה. כל זה יאפשר למוסקבה להפנות תשומת לב, אמצעים וכוחות מאירופה אל הגבול הסיני.

אלא, שבתסריט זה קרה משהו בדרך אל המגולמה:

* במערב גרמניה הוקטן הרוב של מר בראנדט בבונדסטאג והוא עתה כחוט השערה ואם בבחירות במדינת באדן־וירטמברג שיתקיימו בעוד חודש לא ינצחו הסוציאל־דמוקראטים, עשוי הדבר להביא גם לבעיות עם האישרור בבית העליון וגם לצריקות נוספת של מתנגדי חוזי מוסקבה וורשה מן הסיעה הסוציאל־דמוקראטית בבונדסטאג.

* הן במערב גרמניה הן ביתר מדינות מערב אירופה התעוררו ספקות חדשים לגבי הכדאיות של עיסקה חוזי ידידות — הסכם ברלין — ועידה לבטחון אירופה. התערערה במקצת אמונתם בקו שהתוה מר בראנדט כי זאת הדרך להריסה הדרגתית של החומה החוצה את אירופה. התחזק הרושם שגם עתה, כמו בעבר, מוסקבה נוהגת בשיטה של „מה ששייך לי — שלי, מה ששייך לך — בו נתמקח"; כלומר אין בדעתה להתיר את הרסנים שבתוך מדינות הגוש המזרחי וגם לא את הכבלים בהם קשורות מדינות אלה אל בריה"מ, כתמורה על הויתורים מצד מדינות מערב אירופה.

* ביקורו של מר ניכסון בפקינג הוסיף אמינות להצהרות האמריקאיות לפיהן אין בדעת ארה"ב לנטוש את מערב אירופה ולהוציא משם את חילותיה. הצעדים לחיזוק הנוכחות האמריקאית באיזור הים התיכון, „העורף הדרומי של נאט"ו", הוסיפו לאמינות הדברים.

מר ברז'נייב אינו שליט כל־יכול בקרמלין ומעמדו תלוי, לא פחות מכפי שהיה תלוי מר חרושצ'וב, גם בהצלחת מדיניות־החוץ שלו. ערב בואו של מר ניכסון למוסקבה ייאלץ בוודאי בקרמלין מעין מאזן ביניים. חבריו בפוליטביורו — הנציים והיונים, כל אחד מנקודתו הוא — ישאלו את מר ברז'נייב מה השיגה בעצם מדיניות החוץ שלו שהיתה כרוכה בהוצאות סכומים עצומים לתקציבים צבאיים ולתקציבי סיוע.

הסיכסוך עם סין העמיק הסיכויים להסכם כלשהו קלושים, כפי שמראה כשלון השיחות האחרונות על סיכסוך הגבול בנהר אוסורי. פקינג אף „נדחפה לזרועותיה של ארה"ב" (כפי שנראה הדבר בעיניים הדוגמאטיות של מוסקבה).

המדיניות במזרח־התיכון הובילה למבוי סתום, אולם שמר ניכסון אינו מוכן לכפות את ישראל לקבל את תנאי הערבים, ואילו האחרונים, התמרמרות כלפי מוסקבה גוברת. הם דורשים שבריה"מ תסתכן בעימות עם ארה"ב בנסיון לגרש את ישראל מהשטחים.

בשיחות להקפאת החימוש האטמי הוברר שארה"ב מוכנה להמשך המרוץ הגרעיני, אם האלטרנטיבה היא להסכים לסידורים העלולים להפוך את העליונות הנוכחית לנחיתות אמריקאית.

יפאן לא ניתקה מארה"ב, למרות העיקוף של ניכסון בפקינג ולמרות הזעזועים בעקבות פיחות הדולר.

מול נקודות אלה יכול ברז'נייב להצביע על שלושה השגים, אך אל שלושתם נלוה ספק. ההתבססות הסובייטית במצרים ובסוריה הועמקה, אך זכויות הבכורה על החדירה למזרח־התיכון שמורות לחרושצ'וב והטבות הערביות מופנות אל ברז'נייב.

הוכחות שמורות, לעומת זאת, לברז'נייב לגבי העמדות שרכשה ברית־המועצות בהודו והפתיחה הסובייטית אל האוקינוס ההודי. אך אלה במוסקבה שמעדיפים על האמצעים הצבאיים המושקעים ביחסים חוץ על חשבון הצרכן הסובייטי בוודאי יודעים שהודו היא חבית ללא תחתית, שגם ארה"ב העשירה לא יכלה לעמוד בדרישותיה.

ההשג החשוב ביותר שיכול ברז'נייב להציג הוא, כמובן, ההכרה הגרמנית בקו אודר־נייסה, ההשלמה עם הסטאטוס־קוו במזרח אירופה, הכלולה בחוסר רצון מצד מדינות מערב אירופה להקדיש את הזמן הדרושים לחיזוק ולמודרניזציה של חילותיהן. אך דווקא „הבורג המרכזי" של כל המבנה הזה הועמד עתה בסימן שאלה, מחמת הספקות לגבי אישור הסכמי מוסקבה וורשה על־ידי הבונדסטאג.

לכן לא קשה להבין את נימת האיומים הגלויה בה השתמש ברז'נייב דווקא בנקודה זאת („הברירה העומדת בפני הפרלמנט המערב גרמני היא, בסופו של דבר, הברירה בין מדיניות שלום למדיניות של מלחמה"...), נימה הסותרת את הטון הבוטח יחסית לגבי כל יתר הנושאים באותו נאום.

נראה, כי ברז'נייב החליט שבעניין החוזה הגרמני לא יכול הוא להרשות לעצמו גינוני טכס ושיטות הסובריה, אלא עליו לנפנף במקל הגדול. זאת עדיפות מספר אחד וכדי שיוכל להתרכז בנושא זה הוא נוהג לגבי יתר הנושאים במקל נועם:

* הוא קרא לארה"ב לכרות הסכמים בעלי תועלת הדדית;

* לסין הציע למשא ומתן המריבה;

* לשוק האירופי שלח רמזים ראשונים של הכרה;

* אפילו לגבי המזרח־התיכון הוא רמז על נכונות להימנע מהסלמה. למרות הדיבורים על „סכנת התפוצצות" כתוצאה מ„התוקפנות הישראלית בתמיכת ארה"ב", דברים ששיקפו את המאמץ הסובייטי להתגונן מפני מורת הרוח הערבית (מאכן המשתקף יפה כמעט בכל מאמר על המהות בעתונות הסובייטית, המדגישה את היתרונות שמספקות מדינות ערב מן הידידות הסובייטית) — הסעיף האופרטיבי היה מתון יחסית. בימתו ובתכנו: „מדינות ערב לא לבצה יסבלו כיבוש שטחיהן", אמר מר ברז'נייב — וזאת פרספקטיבה היסטורית עליה לא יחלוק בוודאי אפילו מר משה דיין.

השאלה המרכזית המתעוררת למקרא דברי מר ברז'נייב נוגעת איפוא לא למדיניות כלפי סין, כלפי ארצות־הברית או המזרח־התיכון, אלא להתפתחויות הצפויות במקרה שהבונדסטאג לא יאשרר את החוזים עם מוסקבה וורשה. האם תקיים ברית־המועצות את איומיה בדבר חידוש עידן המלחמה הקרה באירופה או שמא יוכל מר בראנדט — או מי שיבוא במקומו — להשיג תנאים יותר טובים, למרות ההצהרתו של מר ברז'נייב כי על שינויים כאלה „אין במוסקבה, עם מי לדבר"?

קשה, כמובן, להנבא בדבר התנהגות אפשרית של מנהיגות משטר טוטאליטארי, ביחוד בשאלה הנראית חיונית ביותר למנהיגים אלה הן מבחינת האינטרס הלאומי הן מבחינת גורלם הפוליטי האישי. אך נדמה שתפנית של 180 מעלות בהגיבות הסובייטית כלפי מערב אירופה פירושה זעזועים עצומים בכל יתר החלקים של מערכת הקשרים הבינלאומיים של בריה"מ. זעזועים אלה עשויים להצטייר בעיני מר ברז'נייב כמסוכנים יותר מאשר השלמה עם שיבוש בתסריט הגרמני של הקרמלין.

הגפן הערבית והיין היהודי

מאת אורי קיסרי

בתיבת הדואר שלי מצאתי הודעה מטעם „מרכז הערבי יהודי לתרבות, חברה ונוער". החוסה בכל קרותה של עירית חיפה, כפי שמעידה הזהות הרשומה בגוף ההודעה. בלשון צנועה וללא מלים רמות שבזימרה, מודיע המרכז כי הוקמה מועצה ציבורית ליד התיאטרון הערבי „תיאטרון הגולה — בית הגפן".

אני מודה, כי לא מחוור לי מדוע קרוי תיאטרון ערבי בישראל, בשם „התיאטרון הגולה". אינני מאמין, כי משהו חמד לו אירוניה שלא במקומה, כאילו זה תיאטרונם של הערבים שגלו לישראל... ההיסטוריה מדי המחזאים חייבים לרסן את כח דמיונם היוצר.

לאחר שההודעה מפרטת את שמות חברי המועצה, היא מספרת לנו מה יהיו תפקידיו של הועד הפועל שליד המועצה. ובכן, ראשית דבר יהא עליו להשיג את הכרת המוסדות הממשלתיים והציבוריים בתיאטרון הערבי כתיאטרון ממלכתי ולאומי. בשפה הערבית, כמובן, להשיג לו בית, להשיג לו הכנסות נוספות וכן לדאוג להעלאת רמת שכרו של השחקן הערבי, ולהקים למענו קרן השתלמויות. ומכיון שבדרך כלל צריך תיאטרון גם לשחקניות, „לעשות פעולה ציבורית למען הצטרפות בנות ערביות לתיאטרון", וזאת מתוך הכרת המצב החברתי של ציבור זה, שבנותיו מסויגות לגבי הופעות בידוריות יותר משמסורות, למשל, בנות הציבור היהודי.

מכל הנאמר כאן מסתמנת תמונה כללית, לפיה יש לנו בישראל עוד תיאטרון אחד, שהמייחד שבו המבדיל אותו הוא כי לשונו ערבית ואילו מיתר הבחינות הרי הוא ככל תיאטרון רפרטוארי, על כל בעיותיו וצרכיו. למה, איפוא, יהיו הגורמים היכולים לסייע ניצבים מן הצד ואינם עושים למענו, כפי שהם עושים לתיאטרונים בלשון העברית?

אבל התמונה מתערפלת כשאנו בודקים מקרוב את רשימת חברי המועצה הציבורית, וכן גם את חברי הועד הפועל. כאן וכאן אנו מוצאים שבעה יהודים לעומת עשרים ערביים, ואני שואל בתום לב, לא מדוע דיספרופורציה זו, אלא מדוע יש בכלל צורך בקומיסארים יהודים, שיעמדו על ראשם של הערבים בעניני התיאטרון שלהם, שלשונו ערבית ולאוביתו ערבית?

לפי עניות דעתי מוטב להניח להם לבני־דודנו הטובים שירוצו בכוחותיהם שלהם ולפי יוזמתם שלהם. רק כך יהיה התיאטרון שלהם באמת ובתמים לאוצר ערבי. יהא טעמם מנחה אותם, ולא טעמם של ישראלים שלמדו ושינו את התורה האנגלו־אמריקאית.

*

ואל יאמרו לי, כי הערבי אין לו זיקה לתיאטרון או כשרון תיאטרלי. זכורה לי הצגה של ערבים וראוי לגולל אותה כאן, אם כי לשם כך יש לסגת לראשית שנות ה־20 ולדיכות בסעפה לגלגנית, כי הסיפור מיושן, מיושן, אולי... אך גם מאלף.

ובכן, עם תום מלחמת העולם הראשונה הגיעה לחיפה להקה ערבית מבירות. באותה תקופה ידעה חיפה אולם ראינוע (אילם) יחיד, ברחוב המקביל לרחוב החלוץ המוליך אל רחוב ההר. היה זה אולם שהיה שייך לשני שותפים: האחד יהודי, המכונאי טולצ'ינסקי, והשני קצין בריטי משוחרר, קפטן ביד, שהשתחרר מן הצבא ושלח ידו בעיסוקי מסחר. אשתו היתה יפהפיה, יפה יותר מכל כוכבות הסרטים של התקופה שעלו על המסך. אך זה באמת אינו שייך לנושא שלנו!

טולצ'ינסקי וביד היו, כמובן, משכירים, בשעת הצורך, את אולמם. כשבאה הלהקה מבירות ושכרה את האולם נודע, כי המחזה שיוצג הוא „אדיפוס המלך". הידיעה נפוצה בעיר ועוררה ענין. האמנם הוא כצדי? ואז נסתבר, כי בתפקיד אדיפוס יופיע השחקן הערבי ז'אן (?) אביאד.

*

ההצגה היתה מרשימה. היתה מוצזנת. עד היום זכורה לי הופעתו של אדיפוס. הקול הניב בהתרשמות אינטליגנטית ונרגשת, ובסצינה המפורסמת של עיני אדיפוס הכבויה, דומה היה שהקול רוטט ובוכה. טרם סיפרתי, כי בשעה שהשחקנים כולם דיברו ערבית, השמיע אדיפוס את תפקידו ב...צרפתית. וכך נבצאנו לבדים, כי ז'אן (?) אביאד היה ערבי ביירותי, שבנעוריו יצא לפאריס, היה תלמידו של סילוואן הגדול, פאר הבמה הצרפתית באותה תקופה, למד וסיים את הקונסרבטואר הנודע, אחרי כך שיחק משך שנים על במת „קומדי־פרנסאז". כשנזקק לו המקום לחזור למולדתו. בבירות אירגן להקה, תירגם את הצרפתית לערבית, והעלה את השעטנז של שתי הלשונות.

הדמות שעיצב אביאד שמורה עמי עד היום. אינני יודע כיצד סיים את חייו, אם חזר לצרפת או אם ננעלו שערי חייו בבירות, שם גם נקבר. אבל מישהו פעל בהלם שבטרגדיה צזה ועמוקה. עד היום אינני שוכח אותה. כעת אני רואה בין שמות חברי המועצה את אחד ממשפחת מג'דלאני. אני מתאר לעצמי, כי ג'ון מג'דלאני בוודאי לא היה עדיין קיים בשנת ההצגה ההיא של אביאד, אך אביו, או סבו, בוודאי ובוודאי היו גם הם באולם באותו לילה והוא, ואולי סיפרו לו על הגפן הלבנון.

עכשיו, כשאני לבדי, כי הערבים משתוקקים לעצות „תיאטרון ולא כלהכזי" (אם מותרת פרפרזה כזו), אני כאילו את הגזיוס של שנות העשרים ואני מייעץ לאנשי התיאטרון הישראלי שיניחו להם לערבים לעשות דרכם ללא היד היהודית המנחה אותם. אם הגפן ערבית — יהא ערבי גם היין!

משבר המזכ"ל בעבודה

רבים בצמרת תולים האשמה במזכ"ל ישעיהו

מאת רן כסלו

מזכירת אחד הסניפים הגדולים של מפלגת העבודה בארץ נכנסה לפני כשבועיים לשכתו של מזכ"ל המפלגה מר ישראל ישעיהו. האורחת היתה נרגשת מאוד ולא הרבתה בדיבורים. היא רק הוציאה את צרור המפתחות של הסניף אותו היא מנהלת והשליכה אותו על שולחנו של המזכ"ל.

רק לאחר מעשה נפתחה שיחה ארוכה בינה לבין ח"כ ישעיהו. מזכ"ל המפלגה השלטת שכנע את מזכירת סניף המפלגה לחזור בה מהתפטרותה ההפגנתית. בסוף השיחה יצאה האורחת רגועה. בתוך תיקה היו מפתחות הסניף וצ'אק שיאפשר לה, אם לא לארגן את פעילות המפלגה בשכונה, הרי לפחות לחבר מחדש את הטלפון במשרדי הסניף, אשר נותק בגלל אי־תשלום חשבונות לשרות הטלפונים של הדואר.

זה אחד הסיפורים הקטנים והמרעישים את בית המפלגה ברחוב הירקון בתל־אביב, המאפיינים את המצב העגום השורר בעבודה. יש טוענים שאם לא המצב החוקי־פורמלי (מפלגת העבודה היא אגודה שיתופית ולא חברה בע"מ) מזה זמן רב ניתן היה להכריז על פשיטת־רגל של המפלגה. אחרים מוסיפים, כי מדובר בפשיטת־רגל לא רק מבחינה כספית, אלא במובן רחב יותר — אירגוני ואידיאי.

אם הדיבורים על פשיטת־רגל נראים מוגזמים, אין ספק כי מפלגת העבודה שרויה עתה אחד המשברים הקשים ביותר בחייה. המשבר הפעם אינו מלווה בסערות מרעישות — כמו בפרשת לבון, בפרישת רפ"י או בתחילת האיחוד המחודש. נראה כאילו — ללא רעש ובלי התפתחויות דראמטיות — מתפוררת מפלגת השלטון מבפנים.

כשלון המזכ"ל

רבים בצמרת העבודה תולים את האשמה העיקרית למצב השורר בעבודה באישיותו של המזכיר הכללי, ח"כ ישראל ישעיהו. טוענים כי ישעיהו אינו מסוגל לעמוד בניהול המנגנון העצום וכי לא היה בדרכו — מאז בחירתו — מבקש אחד עליו לא עלה. אלה המנסים להגן עליו טוענים, כי ישעיהו אמנם מחוסר כשרונות אירגוניים, אך יש לרשום לזכותו כושר פרלמנטרי רב.

אם אמנם נכונה הערכת כושרו הפרלמנטרי של מזכ"ל העבודה יש לציין, כי כושר זה לא מנע ממנו להסתכסך כמעט עם כל הקבוצות המרכיבות את המפלגה בעלת המבנה המסורבל ביותר במפה המפלגתית בישראל.

ותחילת כישלונו ביחסים אישיים היתה נעוצה בהתחייבויות שבגללן נבחר לתפקידו לפני כתשעה חדשים. ההערכה המקובלת בצמרת המפלגה היא, כי על בחירתו של ישעיהו הכריעו קולותיהם של נציגי הקיבוץ המאוחד במרכז המפלגה. הקיבוץ המאוחד לא היה מוכן, במשחק בחירת המזכ"ל, לקבל מרות של מחוז הקיבוצים, עמו הוא קשור מבחינה אירגונית, ולא של אחדות העבודה. עכה מקשרת אותו החלוקה החטיבתית. נציגי הקיבוץ המאוחד העמידו את קולותיהם לרשות המועמד שהיה מוכן לתת יותר מאחרים. התנאי העיקרי במשא־ומתן היה: הבטחה כי לנציג הקיבוץ המאוחד ינתן תפקיד סגן מזכ"ל יחיד. המועמד לתפקיד זה היה ח"כ אברהם גיבלבר.

יריבו של ישעיהו בבירוץ לתפקיד המזכ"ל, סגן שר החינוך מר אהרן ידלין, לא היה מוכן לקבל את התנאי. ישעיהו קיבל אותו ללא היסוס.

ההיסוסים צצו לאחר שנבחר ישעיהו. להפתעתם של נציגי הקיבוץ המאוחד ושל ח"כ גיבלבר במיוחד, הכריז ישעיהו כי אין לו צורך בסגן. פרץ משבר מושחן, שבו העמיד מר ישעיהו נגד עצמו לא רק את הכתות המצומצמים של הקיבוץ המאוחד, אלא את כל הכוח של אחדות־העבודה. הוא הפסיד במערכה ונאלץ להסכים לשני סגנים, אך ח"כ גיבלבר ותומכיו לא שכחו לו את מה שנראה בעיניהם כבגידה.

המוקש „השני", אשר פוצץ את קשריו של ישעיהו עם אנשי רפ"י לשעבר, היה פרשת דיין. בפיצוץ הפרשה עצמה לא היה אשם ישעיהו, אלא תקיפותו המופרזת של סגנו, המייצג את רפ"י, ח"כ מרדכי בן־פורת. הדיל העיקרי בפרשה התנהל בין נציגי שתי הסיעות הקטנות — רפ"י ואחדות־העבודה. ישעיהו לא הצליח לכבות את האש לפני שהתפרצה בלהבה גדולה, וכאשר התפרצה האש — צידד בח"כ גיבלבר ונגד בן־פורת.

המזכ"ל שנבחר בעיקר בכוחה של חטיבת מפא"י, לא הצליח לשמור גם על חטיבת הגוף החזק שבה — הגוש. הסיכסוכים התחילו בדברים קטנים: ישעיהו שכח לכלול בועדת הכספים של המפלגה את אחד מראשי הגוש, מר דוד קלדרון. קלדרון נעלב. אחרי שישעיהו רצה לתקן את טעותו, סירב קלדרון להשתתף בועדה. בסוף הסכים, אך לא לפני שישעיהו השפיל את עצמו בפניו.

הקשרים בין ישעיהו לבין הגוש נעשו מתוחים יותר, כאשר התברר לראש הגוש, מר יהושע רבינוביץ, כי „המזכיר שלי" לא תמיד מוכן להיות שלו ממש. כך היה באוזיגנה, כשהצביע רבינוביץ לכנס מפעילי המפלגה למנוע דיון על שבוצון „אותי" בלשכת המפלגה. למרות פניותו של רבינוביץ, הביא ישעיהו את העניין לדיון. לפי הרגשתו כך רצתה הגב' גולדה מאיר ולכן העדיף את גולדה על רבינוביץ.

למסכת היחסים המעורערים עם שלוש החטיבות המרכיבות את העבודה המבוציאות את קיומן, על אף הכרזות האיחוד, נוספה מלחמה כמעט גלויה, נגד המזכ"ל מצד המשמרת הצעירה והחוג הרעיוני־לשילוב. המלחמה הגיעה לשיאה, כאשר ניסה ישעיהו להשתיק את הצעירים ואת החוג לשילוב בהחלטת הלשכה שאסרה על החוגים לקבל החלטות. העניין הסתיים בשערוריה של ממש, כאשר פסל המוסד לביקורת של העבודה את החלטת הלשכה והכריז עליה כבלתי־חוקית — דבר שלא היה לו תקדים בתולדות המפלגה השלטת.

קופה ריקה

המצב המעורער נעשה בלתי־נסבל בגלל הקשיים הכספיים, הגובלים בפשיטת־רגל. פעמים או שלוש עמדו עובדי מרכז מפלגת העבודה על סף שביתה, בגלל איחור של שבועות בתשלום משכורות. לפני מספר שבועות נותקו כל הטלפונים הישירים בבניין המפלגה ברחוב הירקון חוץ מהקוים של המרכזיה. עד היום נשארו רוב הקוים הישירים מנותקים.

אם העבודה במרכז המפלגה עדיין מתנהלת בדרך כלשהי הרי, המצב בסניפים גרוע פי כמה. בעצם — כל סניפי המפלגה שותקו מחוסר תקציב.

הקשיים הכספיים במפלגת השלטון לא נולדו בתקופת ישעיהו. אך כל אחד מהמזכירים הקודמים ידע להפעיל את קשריו האישיים כדי לצאת ממבוך החובות הקשים הרובצים על המפלגה. מר ראובן ברקת, כאשר כיהן כמזכ"ל, הסתדר בעזרת גזברו, מר סורוקה, ליובה אליאב מינה לתפקיד הגזבר את איש הכספים של כור, מר נפתלי בלומנטל. אחרי התפטרות אליאב לא הסתדרו היחסים בין הגזבר לבין המזכ"ל החדש על הצד הטוב ביותר. באחרונה חיכה מר ישעיהו שלושה שבועות לפגישה עם הגזבר שלו, כדי לדון על המצב הכספי.

מר ישעיהו ניסה ללכת בדרכם של קודמיו. לפני מספר חודשים פנה לבנקים, בבקשת הלוואות. אך הפעם היתה תשובת הבנקים חד־משמעית: החובות הרובצים על מפלגת העבודה הם כבדים מכדי שאפשר יהיה להסתכן בהלוואות נוספות.

הוחלט על עריכת מגבית מיוחדת בין כל חברי המפלגה, להצלת הקופה. אך מאז קיבלה ההחלטה את הגושפנקה של המרכז עברו כמעט חודשיים. בינתיים לא נעשה דבר כדי להוציא את ההחלטה לפועל, ואילו כל שבוע נוסף הופך את המצב הכספי של העבודה לטראגי.

תוך המשבר האישי והכספי נשאר מזכ"ל העבודה בלי ניהול של המחלקה החשובה ביותר במנגנון המפלגתי. יו"ר מחלקת האירגון, מר ישראל ברנית, יצא לשליחות לצפון־אמריקה, מטעם הסוכנות. הוא לא התפטר, אך הפסיק את עבודתו — לפחות לשנה. כממלא מקומו מונה בינתיים מר עדי יפה, אך גם הוא נמצא בחו"ל. עד שיחזור ארצה, ועד שיכנס לעבודתו — יעברו לפחות חודשיים.

יש המאשימים בכשלונו של מר ישעיהו כמזכ"ל את ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר. לדברי הטוענים כך — ומדובר באנשים המקורבים למזכ"ל — נמנעה הגב' מאיר מלתת עזרה לישעיהו כיוון שהמצב השורר במפלגה נוח לה.

מאז נבחר ישעיהו לתפקידו כמעט שותקו המוסדות הנבחרים של המפלגה. המרכז אמנם מתכנס מדי־פעם, אך ישיבותיו הפכו לסימפוזיונים בהם מדברים בעיקר ראשי המפלגה ואילו תפקידם של חברי המרכז מוגבל להרמת ידיים בעת ההצבעה.

בצמרת העבודה מצביעים על נושאים עקרוניים, שהוכרעו מחוץ למוסדות המוסמכים של המפלגה. בעניין הרבנות הראשית — הוחלט בקבוצה מצומצמת של שרים, בראשותו של י. ש. שפירא וההחלטה הובאה לסיעה בכנסת. בחוק סכסוכי העבודה דנה הנהלת ההסתדרות, גוף שאין לו זיקה בחוקת המפלגה. הדיון על דת ומדינה, למרות שהוכרע בהחלטות הועידה, נדחה — כנראה בגלל חששותיה של הגב' מאיר ושל השר שפירא לכמה שעלול לקרות תוך דיון זה.

גם בענינים מרכזיים, הקשורים למדיניות חוץ ובטחון אין למפלגה כל אפשרות להכריע. המוסד המוסמך לכך, הועדה המדינית, לא התכנס גם פעם אחת מאז ועידת המפלגה. טוענים כי הגב' מאיר מונעת את כינוס הועדה כיוון שהרכבה נראה לה יוני מדי.

יתכן כי קל יותר לנהל את הענינים בלי המוסדות המסורבלים של המפלגה, לקבל החלטות בצוותים מצומצמים, ובחדרי חדרים. אלא שנחיה זאת עלולה להביא ביום מן הימים את הגב' מאיר ואת ראשי השלטון האחרים למצב בו יעמדו בלי הכוח היחיד שלהם — המפלגה.

هكذا من الأصل

עימותים בכנסת

רעות־חולות ממשיכות לנגוס בתדמית המוסד המחוקק

מאת מתי גולן

עימותים בלתי־פוסקים על תקנון הכנסת, דיונים רבים בעניני עליה וקליטה, הצעות חוק קונטרוברסליות, דיונים מדיניים שקטים בדרך כלל, חקיקה סוציאלית רחבה — אלה הסממנים שאיפיינו את מושב החורף של הכנסת, המסתיים בימים אלה.

המאבק על התקנון היה מאבק בין מפלגת רוב ציונית שחתרה בהתנגדה לצמצום זכויות המיעוט, לבין המיעוט שניסה לסכל מגמות אלה. הסערות הרגשות ביותר התרחשו על רקע זה.

לדוגמא: עיכבתה של סיעת גח"ל את המליאה בעת דיון מדיני על רקע הויכוח התקנוני אם יש לקיים הצבעה חשאית — כדרישת האופוזיציה, או אישית — כדרישת הממשלה.

דוגמה מאוחרת יותר: ההחלטה להפקיע את „חוק המושבים" ממ־בוחה של ועדת הכלכלה ולמסרו ל־ועדה מיוחדת. מטבע הדברים שב־רוב המכריע של עימותים אלה יצא המערך כשידו על העליונה. אולם גם אלה בצאגות שהוהידו מסמ־מך, גם בפיהם של המנצחים.

כאשר מתעלמים ומעוותים כללים שנועדו לשמור על משחק פרלמנטרי תקין ומקובל, ההפסד אינו של מפ־לגות האופוזיציה אלא של הכנסת כולה — כגוף וכפרטים.

אולם מתוך התמונה הקודרת ב־דרך־כלל של תחום זה, ביצבצה גם קרן אור שאולי איפינה את מושב החורף יותר מכל תופעה אחרת. כל נסיונותיו של המערך לסכל את חקירת פרשת אוטוקרס בועדת ה־כלכלה — עלו בתוהו. יותר מכך: בשלב מסויים החליט המערך לנהוג לפי הכלל „כאשר אינך יכול להביסו — הצטרף אליו". ואמנם, החקירה היתה מעמיקה, יסודית ואינטנסיבית. היו אמנם מקרים בהם נעשו ונאמרו דברים שמקומם לא יכירם בועדה ובחקירה מעין זו, בעיקר בגלל מחוסר בכלים ובכללים מגובשים ל־חקירות מסוג זה. אולם בסופו של דבר היו אלה תופעות שוליות ש־החווירו לעומת התדמית החדשה ש־יצרה ועדת הכלכלה לכנסת כולה. לא עוד מועדון לויכוחים עקרים ל־משה להחלטות בלתי מבוצעות, אלא כנסת המתמודדת עם תופעות חברתיות שליליות — כנסת לוחמת. מלחמתה זו של הכנסת — באמצ־עות ועדת הכלכלה — תרמה מעל ומעבר לתופעה ששמה אוטוקרס. הי־תה זו מלחמה לגבורה בכוחותה של הכנסת למלא את אחד התפקידים העיקריים שהטילה עליה הדמוקרטיה — פיקוח על הרשות המבצעת.

למרבה האכזבה גיבשה ועדת הכלכלה רק את תחילתו של המאבק. משלה את עצמו מי שסבור שהמאבק תם. המערך לקח לקח מפרשה ועדת ה־כלכלה והוא יעשה כל שביכולתו כדי למנוע שתופעה זו תהיה תו־פעת־קבע. אולם הוכח שעקשנות חקירה ועקביות בצרוף דעת־קהל ער־נית חיובית, מהווים מתכון העשוי להביס גם רוב קולות מכני. עתה נותר לראות באיזו מידה תמשיך האופוזיציה בקו בו החלה ולא תבז־בז את ההישג המרשים בגלל אדי־שות ועייפות — שני אויביה העי־קריים.

אי־השקט שהתעורר בציבור ביחס לעליה וקליטה מצא את ביטויו גם בכנסת, משני היבטים: מצד אחד נערכו דיונים חריפים רבים הקשו־רים בקליטה, בהם הושמעו טענות קשות, בעיקר בתחום קליטת העליה הדתית. המפלגות הדתיות לא הרפו מטענתן, כי הדעת אינה סובלת ש־במדינת ישראל יוטרדו עולים מעבר דתם בגלל דתיותם. במידה פחותה יותר הושמעו גם הטענות על קיפוח השכבות המתשלות לעומת ההטבות הניתנות לעולים.

ההיבט השני של תחום זה היה שונה. בדיונים על היהודים ברוסיה ובמדינות ערב, בא לידי ביטוי ה־איחוד הייחודי של העם היהודי וה־קשר האמיץ שמרגישים יהודי מדינת ישראל עם אחיהם בתפוצות.

דווקא התחום המדיני היה הפחות דינמי. אין בשום אופן להסיק מכך שתחום זה איבד את מקומו הראשון בסדר העדיפויות הפרלמנטרי. תו־פעה זו היא פועל־יוצא מכך שב־תקופת מושב החורף לא היו התפת־חויות מדיניות בעלות משמעות מר־חיקת־לכת. את כל נסיונות ההתקפה של האופוזיציה הדפה הממשלה ב־קלות רבה באמרה: עובדה היא שלא נסוגנו אפילו סנטימטר אחד ושהש־קט נשמר. יוצא דופן היה אולי הדיון על נאומו של המלך חוסיין, אולם גם בדיון זה לא נאמר דבר, פרט להזרה על עמדות מוצ־הרות וידועות.

החוק ליישוב סכסוכי עבודה וחוק המושבים היו הבולטים ביותר ב־תחום החקיקה. על רקע החוק הרא־שון היו סערות ותבוסות בסיעת ה־מערך, כאשר שר העבודה ואחרים מאשימים את יו"ר ועדת העבודה ו־כמה מחברי הועדה בחתירה מכוונת.

לדעתי אין הסערה סביב החוק לישוב סכסוכי עבודה עומדת ביחס שווה לחשיבותו. יש כאלה הנוטים לראות בחוק פתרון לבעיות יחסי־ה־עבודה המעורערים במדינה. אחרים, ומספרם הולך וגדל, מצדדים בדעה שהחוק סובל מחוסר חמור בשיניים ממשיות, ומשום כך ימשיך עולם ה־שביתות להנהג כמנהגו.

אשר לחוק השני, חוק המושבים, רק מעטים מאמינים שיזכה לקריאה שניה ושלישית בקדנציה הנוכחית. במקרה הטוב ביותר תצליח הועדה המיוחדת להגיעו על שולחן הכנסת סמוך לסוף הקדנציה, והספק אם ה־מערך ירצה לקיים ויכוח עקרוני על חוק כה שנוי במחלוקת סמוך לבחי־רות.

שני חוקים אלה זכו למירב זר־קורי הפרסומת. אולם הרחק מאותם זרקורים נעשתה עבודה שהיא ל־מעשה נשמתה של הכנסת. מושב החורף אישר שורה של חוקים סוצ־יאליים שחשיבותם רבה דוקא לשכ־בות אוכלוסיה שאינן מפונקות ב־תשומת־לב. כך, לדוגמא, הוטב מצ־בן הכלכלי של גרושות שבעליהן מסרבים לשלם להם מזונות, אלמנות של עובדי מדינה ואלמנות של חללי צה"ל. דוגמאות אלה הן רק טיפה בים. החוקים הפיסקליים־סוציאליים שנם פרי עבודתה של ועדת הכספים בראשותו של ח"כ יוסף קרגמן.

בצד ההישגים ממשיכות כמה רעות־חולות לנגוס בתדמיתה של ה־כנסת. הנוכחות במליאה ובועדות; התחשבנות הפוליטיות הקטנוניות; המשמעת הסיעתית החונקת כל יוזמה אפילו בענינים שאינם עקרוניים — כל אלה עדין תופעות־לוואי של עבו־דת הכנסת.

בצד הפגיעה בתדמית יש לתו־פעות אלה גם השלכה מהותית על רמת הדיונים בכנסת ועל נכונותם של חברי הבית להשקיע מאמץ ו־מחשבה בשיטה הפרלמנטרית המע־מידה ציונות והאבנות עיונית מעל מחשבה מקורית ויוצרת.

בחירות מוקדמות – מכשיר דמוקרטי יעיל

ויסקונסין — המדינה הראשונה שהנהיגה את השיטה ב־1905

שירות הארץ

ניו־יורק

הבחירות המוקדמות לנשיאות ב־ארצות הברית, המקדימות מדי ארבע שנים את הועידות המפלגתיות, משמשות כברומטר למדידת האקלים הפוליטי של אמריקה. הן כרוכות בדייקנות רבה את מידת פופולריותם של המועמדים לכס הנשיאות.

ואף על פי כן, אין להסיק מסקנות סופיות מתוצאות הבחירות המוק־דמות. המועמד המצליח לגרוף בהן קולות רבים תמיד יגרוף עמו די קו־לות, כדי לקבל את המינוי כמועמד לנשיאות מטעם מפלגתו.

הבחירות המוקדמות הם מבחן בל־בד ומהוות גורם משתנה בשיטה המסובכת לפיה נבחר הנשיא ב־אמריקה.

בשנת 1960 זכה מי שהיה אז ה־סנטור ג'ון פ. קנדי, בעשר מדינות בבחירות המוקדמות של המפלגה ה־דמוקרטית ולאחר מכן זכה במינוי מטעם מפלגתו.

מאידך, בצאוצותיו הרשימים של הסנטור אסטאס קיפאובר בבחירות המוקדמות של 1952 לא זיכוהו ב־מינוי המפלגה, והיא העדיפה עליו את עדלי סטיבנסון.

בחירות ב־22 מדינות

השנה נקבעו הבחירות המוקדמות ב־22 מדינות ארצות־הברית ובמחוז קולומביה (כלומר בוואשינגטון). ב־מדינות האחרות מחליטים הארגונים המפלגתיים בעצמם באילו מועמ־דים רוצים לתמוך הם בוחרים את הצירים לועידה הארצית המיועדת למנות את המועמד לנשיאות.

המפלגה הדמוקרטית תקיים את ועידתה הארצית ביולי, במיאמי ביץ' שבפלורידה. הרפובליקאים יקיימו את ועידתם בחודש אוגוסט, בסאן דיאגו שבקליפורניה.

כל אחד מבתי המחוקקים במדינות יכול להחליט על בחירות מוקדמות לנשיאות, כשחוקי המדינות השונות קובעים את סדר הבחירות המוק־דמות. גם לארגונים המפלגתיים תק־נות משלהם בכל מדינה ומדינה.

קיימים שני סוגי בחירות מוק־דמות: האחד — „בחירות הפתוחה", השני — בחירות הצירים. לעתים נע־רכות הבחירות משני הסוגים בנפ־רד, לעתים ביחד.

„בבחירות הפתוחה" מופיעים שמו־תיהם של המועמדים לנשיאות על פתק הבוחר, והוא מסמן את המועמד הרצוי לו. במדינות מסויימות בוחרת הצבעה כזו את צירי הועידה של המדינה האמורה. אך לא בכל המדינות כך.

בבחירות הצירים לועידה בוחרים המצביעים של כל מפלגה את ציריהם „אן בלוק" או באופן אישי. הצירים יכולים להופיע בפתק הבוחר כמצדדים במועמד מסויים לנשיאות, כאוהדים בלבד או כבלתי מתחייבים כלפי מועמד כלשהו. ב־מדינות מסויימות נוהגים הצירים ל־הודיע מראש שיתמכו במי שיזכה בבחירות הפתוחה במדינה.

מלבד הבחירה המוקדמות כמכ־שיר למדידת הלך־הרוח בקרב צבור הבוחרים, נעזרים ראשי המפלגות ב־מבטים להוקר דעת הקהל, המנחים אותם בבחירת המועמד. מפלגה פו־ליטית רוצה לזכות בבחירות, לכן מעדיפה המפלגה רק במועמד הפו־פולרי בבבור.

מבחן למועמדים

המועמדים מצדם מנצלים את ה־בחירות המוקדמות לנשיאות, כדי לעמוד על מידת התמיכה בהם בחלקי הארץ השונים וכדי להתוודע אל העם כולו לקראת מסע התעמולה הארצי.

יש והבחירות המוקדמות בעלות קרבן של המועמד, ויש שמביאות ל־כך שהמועמד יוצא במהירות.

ואף על פי כן יכול עסקן לזכות במינוי מפלגתו כמועמד לנשיאות, גם בלי להתייצב לבחירות המוקדמות כלל.

לא כל המועמדים מתחרים בבחי־רות המוקדמות. לכן אין בידי הבו־חרים, במדינות בהן נערכות בחי־רות כאלה, לבחור בין כל המועמדים לנשיאות.

יכול המועמד להיכנס למערכת ה־בחירות המוקדמות על דעת עצמו; או על דעת מנהיגי המפלגה, או על דעת קבוצה אוהדים. במרבית המדי־נות רשאים הבוחרים לרשום את שמו של המועמד הרצוי להם על גבי פתק הבוחר, כאשר השם אינו מופיע עליו.

יש מדינות המחייבות את המועמד כי יסכים בכתב להצבת שמו על פתק הבוחר. מדינות אחרות אינן דורשות זאת, אך מוכנות למחוק את שמו מרשימת המועמדים לפי רצון המועמד. מספר מדינות רוש־מות אוטומטית את כל המועמדים האפשריים ומוחקות רק את שמות אותם המועמדים המגישים הצהרה רשמית בה מבהירים שאין הם שו־אפים לזכות במינוי.

בשנה זו, 1972, נערכות הבחירות המוקדמות לנשיאות ב־22 מדינות — בשבע מדינות יותר מאשר ב־1968, אך הצלחה במוקדמות עוד אינה מבטיחה המינוי. על המועמד לזכות בתמיכתם של מנהיגי המפלגה גם בשאר המדינות, בהן נבחרים ה־צירים על־ידי ועדות או בועידות מפלגתיות.

שיטת מינוי המועמדים

מבחינה היסטורית היה תמיד מינוי המועמד לנשיאות התוכן הבלעדי של המפלגות הפוליטיות, אך פולי־טיקאים רבי־השפעה וקבוצות אינ־טרסנטים ניצלו זאת לרעה. שיטת הבחירות המוקדמות התפתחה כאמ־צעי לשיפור שיטת הבחירות וכדרך להבטיח השתתפות רבה מצד העם בתהליך המינוי של המועמד לנשי־אות.

היתה זו מדינת ויסקונסין שהפעי־לה לראשונה את שיטת הבחירות המוקדמות ב־1905, והדוגמה שלה מצאה מיד חקיינים רבים: בשנת 1916 אימצו כבר למעלה ממחצית המדינות את השיטה. ברם, יישום שיטת הבחירות המוקדמות לגבי מי־נוי המועמד לנשיאות הוכיח את עצמו כמסובך. ישנם מומחים פולי־טיים הטוענים כי יש להרחיב את הבחירות המוקדמות על כל מדינות הברית, כדי להבטיח פיקוח מלא מצד העם על הליכי המינוי. אחרים רואים בבחירות המוקדמות מעין נשק פרסן, גם אם אינן בהכרח מטרה רצויה בפני עצמה, שכן רואים בהן מכשול על דרכו של המשטר האמריקאי המסורתי, הנשען על שתי מפלגות.

ועל אף הסתייגות השיטה, מוצא העם האמריקאי בבחירות המוקדמות מכשיר יעיל לבחירת הצירים ל־ועידות הארציות ולמדידת פופולר־יותם של המועמדים לנשיאות. ביני־תיים ניתנה לעם גם ההזדמנות לשי־קול את הצדדים החיוביים של מצעו הפוליטי של המועמד.

גורמי משאל־העם בצרפת

פאריס טוענת למעמד־בכורה במסגרת השוק המשותף

מאת אליהו מאייסי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

תוך שנה ייערך בצרפת משאל־עם ועל פי תוצאותיו ייתכנו בחירות כלליות לפני תום 1972. כך נראים הדברים אחרי מסיבת העתונאים ש־ערך הנשיא פומפידו בשבוע שעבר.

נאמן לדברים שאמר באחרונה, כי אין להקהות את נשק משאל־העם, בחר פומפידו נושא למשאל הראוי לשמש גורם מלכד ולא מלעי־מחלו־קת.

פומפידו יבקש איפוא מהבוחרים הצרפתיים לאשר בהצבעתם את הר־חבת כניסתן לשוק האירופי של ארבע ארצות — בריטניה, אירלנד, דנ־מארק ונורווגיה, ובדרך זו יפגין ב־מכה אחת את כל עובדות המציאות של הפוליטיקה בצרפת: הרצון ה־מלוכד של העם הצרפתי (מלבד ה־קומוניסטים וכמה גוליסטים קיצו־ניים) להביא לאיחודה של אירופה; הצורך ליכוד באופוזיציה — שכן הקו בין חסידי איחוד אירופה ושולליו עובר באמצע מחנה השמאל, בין ה־מפלגה הסוציאליסטית והמפלגה ה־קומוניסטית; ודחיה סופית של רעיון ההגמוניה הצרפתית באירופה, שטי־פח דה גול, ע"י מתן צביון לצרפת של ארץ הנכונה לשתף פעולה.

להגדון מול פאריס

בהחלטת משאל־העם מעמיד פומ־פידו את שותפותיה של צרפת באי־רופה במצב עדין. הוא מזמין הכרה במנהיגות של צרפת — מנהיגות שלכאורה אין בה שמץ הגמוניה. פומפידו הביע במפורש את הרצון להושיב בפאריס את הגוף הפוליטי המכוון של הקהילה. ידוע לו היטב שחברות השוק אינן מעוניינות ב־פאריס. ללונדון ברור כי שותפותיה של צרפת נושאות עיניהן לבריטניה, שתשחרר אותן מן העול הצרפתי. היו מעדיפות שמושבו של הגוף הפוליטי המכוון יהיה בבריסל או בלוכסמבורג. ממשלת בריטניה תצ־טרך איפוא לברור בין שני המתנות בשאלה זו לפתוח.

שאיפותיו של פומפידו מרחיקות לכת יותר מכך. כאשר נוסדה הקהי־לה האירופית, הוסכם שבריסל תש־מש לה מושב ארעי. צרפת לא שכחה להזכיר בנימוס שרצונה כי המושב הקבוע יהיה בפאריס. מלבד אונסקי"ו אין בבירת צרפת מרכזים של ארגו־נים בין־לאומיים. נאט"ו ומפקדתו הצבאית קבעו את מושבם בבריסל אחרי שדה גול סילקם מצרפת.

בנסותו להביא למיקום הגוף ה־פוליטי המכוון של הקהילה בפאריס

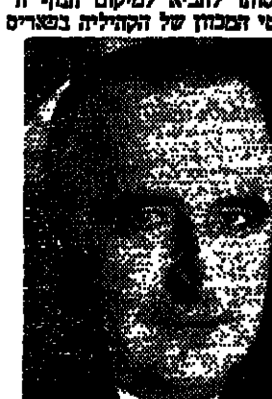

הנשיא פומפידו

מקווה פומפידו שיוכל לדבר בשם אירופה המערבית אל בריה"מ ו־אפילו אל ארה"ב. הוא רשאי להת־ברך ביחסים טובים עם כל גדולי העולם. שיחות השלום על וייטנאם מתנהלות בפאריס ולא מכבר החליטו סין וארה"ב לקיים מגעים באמצעות שגרירויותיהן בבירה הצרפתית.

פעילותה של צרפת המכוונת כעת להעמידה במקור לכל חידוש וכל ענין קונסטרוקטיבי באירופה באה לקדם סכנה הצפויה לה החל מראשית 1973, עם התרחבותו של השוק. צרפת יודעת כי גרמניה־המער־בית עשויה להחזיק עליה מבחינה כל־כלית ורואה עתה כיצד בריטניה ה־גדולה, על הטכנולוגיה המתקדמת והעוצמה הפיננסית ועל ההון הדיפ־לומטי הכביר שלה בעולם ובאירופה המערבית, נכנסת לזירה האירופית.

קהיליית שש הארצות היתה מאו־זנת יחסית: איטליה וצרפת היו שתי הארצות הים־תיכוניות בשוק, בצוות שגרמניה וארצות בנלוכס הארצות הצפוניות. כניסתן של החברות ה־חדשות — שכולן צפוניות — גורמת חוסר איזון. צרפת, במקבה לעבר פאריס את מרכז הכובד של הקהי־ליה המורחבת, מנסה להשיב אותו איזון לקדמותו. כן אינה שוכחת ש־ביום מהימים תצטרף גם ספרד ל־ארגון.

מה תוכל האופוזיציה בצרפת לע־שות במשאל־העם? הסוציאליסטים אינם מסוגלים להצביע לאו, כפי שה־קומוניסטים היו רוצים, הואיל והם ברובם חסידי איחוד אירופה. אם הצבעת הקומוניסטים תהיה שונה מזו של הסוציאליסטים, ישמש ה־דבר הוכחה בידי פומפידו כי שתי המפלגות אינן מסוגלות לשלוט יחד בצרפת.

ישנה אפשרות שהקומוניסטים יצי־עו לסוציאליסטים כקו פעולה משותף הימנעות מהצבעה, כדי לא לפול בפח שטמן להם פומפידו. יתרונו של רעיון זה שיאפשר לנגח את פומפידו ולהפריע לו לזכות בקולו־תיהם של רוב המצביעים המחייבים את השקפתו. אם לא יזכה פומפידו ברוב מעין זה, אפשר יהיה להקקו אותו ולטעון שאין העם עומד ל־ימינו.

הבחירות בצרפת צריכות להיערך באביב 1973. אם משאל־העם יעניק לפומפידו רוב גדול, רב יהיה ה־פיתוי לשכנע את הגוליסטים לנצל את התנופה ולצאת אל הבוחר לפני המועד שנקבע לבחירות.

פיתוי אחר שיעמוד בפני פומפידו: להחליף אחרי משאל־העם את ראש הממשלה הנוכחי זאק שאבאן דאל־מאס.

ד־חוטפים דירות־ן

פאן-לון

פאן־לון בונה ב־14 ערים בישראל:

ירושלים
משרד המכירות: שמאי 6, ירושלים
בבניה: 334 דירות וקוטג'ים במעלות דפנה ורמות מרכזים מסחריים הכל כבר מכור!
בקרוב: נקבל את תכניות הבניה ונתחיל במכירות של "קרית אברון", 440 דירות פאר אקסקלוסיביות בגדלים שונים. במעלה רח' הפלמ"ח — סן־סימון

תל־אביב
משרד המכירות: אבן־גבירול 148, ת"א
ויסוצקי (ע"י כ"ט בנובמבר).
6 קומות — 26 דירות + פנטהוז
נותרו: 3 דירות — 4½ חדרים
3 דירות — 3½ חדרים + ½

חולון
משרד המכירות: שנקר 47, חולון
1. פרישמן 7
7 קומות — 30 דירות
נותרו: 2 דירות — 4 חדרים
2. התחיה 17, 15, 13
3 בנינים — 4 קומות — 48 דירות
נותרו: 2 דירות — 4 חדרים
דירה אחת 3½ חדרים
5 דירות — 3 חדרים
3. הופין 35, 33
2 בנינים — 4 קומות — 24 דירות
נותרו: 2 דירות — 3½ חדרים
8 דירות — 3 חדרים
4. שד' דב הוז 59
3 קומות — 9 דירות
נותרו: דירה אחת — 3½ חדרים
דירה אחת — 3 חדרים
חנות — 40 מ"ר
5. קראוזה 56
4 קומות — 12 דירות
נותרו: 4 דירות — 3½ חדרים
2 דירות — 3 חדרים
6. קראוזה 50
4 קומות — 12 דירות
למכירה: דירות בנות 3 ו־4 חדרים
7. הסתדרות 15 (ע"י נאות רחל)
4 קומות — 12 דירות
למכירה: דירות בנות 3 ו־3½ חדרים
8. זלמן ארן (ע"י נאות רחל)
2 בנינים — 3 קומות — 18 דירות
למכירה: דירות 3 ו־3½ חדרים
9. פייר קניג (ע"י נאות רחל)
3 קומות — 9 דירות
למכירה: דירות בנות 3 חדרים

ראשון־לציון
משרד המכירות: רוטשילד 50, ראשל"צ
1. ירושלים 29 (פינת בלפור)
4 קומות — 20 דירות
נותרו: 2 דירות — 3 חדרים
3 דירות — 4 חדרים
2. בלפור 19
4 קומות — 16 דירות
נותרו: 4 דירות — 3 חדרים
3 דירות — 3½ חדרים
3. ירושלים 9 (פינת ביל"ו)
4 קומות — 16 דירות
למכירה: דירות בנות 3 חדרים
בקרוב נקבל את תכניות המכירה של בנין 8 קומות + פנטהאוז
4. ברחוב ביל"ו
4 קומות — 16 דירות
דירות בנות 2½ + ½ ו־3½ חדרים

בת־ים
משרד המכירות: רוטשילד 34, בת־ים
1. בנייני האומות — שד' העצמאות 10
2 בנינים — 11 קומות — 77 דירות
נותרו: 4 דירות — 3 חדרים
2. רוטשילד 22
3 קומות — 9 דירות
נותרו: 4 דירות — 4½ חדרים
3. דניאל פינת אנילביץ — הגנה
2 בנינים — 6 קומות — 32 דירות
נותרו: 2 דירות — 3 חדרים
דירה אחת — 4½ חדרים
5 דירות — 5 חדרים
4. הרצל 51
4 קומות — 32 דירות
נותרו: דירה אחת — 4 חדרים
9 דירות — 3 חדרים
5. בנימין 5
4 קומות — 12 דירות
קבלנו את תכניות הבניה והתחלנו במכירה
6. מגדלי רוטשילד
2 בנינים — 11 קומות — 77 דירות
קבלנו את תכניות הבניה והתחלנו במכירת הדירות בנות 3—3½ ו־4 חדרים

בני־ברק
משרד המכירות: ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
1. השומר 42—40
3 קומות — 24 דירות + 2 פנטהאוזים
נותרו: דירה אחת — 3 חדרים
2 פנטהאוזים — 5 חדרים
2. חזון־איש 39
3 קומות — 9 דירות
נותרו: דירה אחת — 4 חדרים
3. דבורה־הנביאה 24
3 קומות — 12 דירות
נותרה: דירה אחת — 3 חדרים

רמת־גן
משרד המכירות: ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
רח' לאן 8 (פינת המתמיד 6)
6 קומות — 18 דירות + פנטהאוז
נותר למכירה: פנטהאוז
כל יתר הדירות ברמת־גן כבר נמכרו

פתח־תקוה
משרד המכירות: ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
שדרת פינת אנדרסון ויוסף
3 בנינים — 5 קומות — 60 דירות + פנטהאוז
למכירה: דירות בנות 3 ו־4 חדרים + פנטהאוז

אשדוד
משרד המכירות: רוגוזין 4, אשדוד
1. רוגוזין 4 — רובע 2
13 קומות — 44 דירות + 2 פנטהאוזים
למכירה: דירות בנות 3—3½ ו־4 חדרים ו־2 פנטהאוזים
2. אצ"ל (מאחורי מרכז הקליטה)
2 בנינים — 4 קומות — 32 דירות
למכירה: דירות בנות 3 ו־4 חדרים

לוד
משרד המכירות: שד' דוד המלך פינת שלמה המלך, לוד
קרית "פאן־לון" לוד
שד' דוד המלך, פינת שלמה המלך
350 דירות פאר אקסקלוסיביות
מרכז מסחרי ובריכת שחיה

הרצליה
משרד המכירות: סוקולוב 58, הרצליה
סוקולוב פינת מוהליבר
15 קומות — 60 דירות
למכירה: דירות בנות 3—3½—4 ו־4½ חד'
2 פנטהאוזים מפוארים

כפר־סבא
משרד המכירות: ויצמן 129, כפר־סבא
1. רח' הל"ה
6 קומות — 20 דירות + 2 פנטהאוזים
נותרו: דירות בנות 3½ חדרים
2 פנטהאוזים
2. רח' העמק
5 קומות — 20 דירות
למכירה דירות בנות 3 ו־4 חדרים
3. רח' גורדון 13, 11, 9
11 קומות — 33 דירות + פנטהאוז
למכירה: דירות 4 ו־4½ חדרים

רעננה
משרדי המכירות:
סוקולוב 58, הרצליה; ויצמן 129, כפר־סבא
1. רחוב בורוכוב
3 קומות — 12 דירות
למכירה: דירות בנות 3—3½ ו־4 חד'
2. רחוב חנקין
3 קומות — 9 דירות
למכירה: דירות בנות 3 ו־4 חדרים

חדרה
בקרוב נתחיל בבנייתם של 2 בנינים בני 6 קומות כל אחד + פנטהאוזים
דירות בנות 3½ ו־4 חדרים
משרד המכירות יפתח בקרוב במקום.

פאן־לון בינלאומי - מיוחד עבור תיירים ומשקיעי חוץ
כתובתנו החדשה: רח' פרישמן 10, תל־אביב • טל. 612638, 240224-5

פאן-לון
חברת הבניה הפרטית מספר 1 בישראל!

פרסום אטלינגר־דנציגר

מבריח הסמים הצעיר ואמו

הית ודאגלאס־יום עשו משגה בהתערבם בפרשה

מאת אלף שם, סופר „הארץ" באנגליה

לונדון

למשך זמן מה נעשו מבריח הס־מים הצעיר, תימותי דייוויד בן ה־14, ואמו לשני האנשים המפורסמים ביותר בבריטניה. הסיפור על האם ובנה סימל במובן־מה את המצוקה הכללית, בה נתפסים גם חברי ה־ממשלה עם כל הרגשות העוברים על הציבור. עתה בא גל נגדי, מאש־ביבור, ולהבות הפוליטיקאים, מת־ביישים במקצת על גילוי הרגשנות יתרה.

הנער דייוויד, ואמו תימותי גרים בצפון קנסינגטון, — אזור־מגורים של אנשי העולם התחתון, אנשי בו־היסה ונוודים. האשה בת ה־32, הס־פיקה כבר להתגרש פעמיים, ללדת שישה ילדים והיא התקפיצה על מעב־קי הסער, תכונות ממקורות בלתי ידועים. האשה השיגה אמבולנס ישן הפכה אותו לקרון מגורים, אותו לקחה עמה יחד עם ילדיה להודו, למטרה בלתי־ברורה, כשהיא מלווה גבר המרצה עונש מאסר בטור־קיה על הברחת סמים.

בדרכם בחזרה, בטורקיה, נתפס הנער תימותי כשהוא עוסק בהברחת כמות גדולה של חשיש. הנער נע־צר עד לחקירה ולאחר מכן נידון לשש שנות כליאה בבית ספר ל־עבריינים צעירים.

ארצות המערב הפעילו לחץ ניכר על טורקיה, כדי להשפיע עליה ש־תשים קץ ליצוא הסמים לארצות המערב. עתה מלאה טורקיה את אשר נתבקשה לעשות, והיא עושה זאת במרץ רב. אולם עקב פסק ה־דין על הנער הבריטי, פתחו עתו־נים בריטיים מסויימים בצעקה על הטורקים ועל פסק הדין „הברברי", אף על פי שפסק הדין לא היה שו־נה בהרבה מפסקי־הדין הנגזרים ב־מקרים דומים בבתי המשפט באנ־גליה.

לחץ הליבור על הממשלה

צעירי הפרלמנט מסיעת הליבור הפעילו לחץ על הממשלה, למען תתערב אצל שלטונות טורקיה ל־זכות הנער תימותי. מיניסטר החוץ הבריטי, סאר אלק דאגלס יום, הז־מין אליו את שגריר טורקיה, כדי לדון עמו בגורל הנער. ראש הממ־שלה אדוארד הית, הצטרף אף הוא למסע המחאה, מתוך היענות ללחץ מצד ראש האופוזיציה, וילסון. מר הית הבטיח למר וילסון כי „ממשלת טורקיה הועמדה על עומק רגשותיה של הארץ הזאת."

אבל נתברר שלא כל הרגשות נטו לצד אחד. היו רבים אשר לימ־דו סניגוריה על הטורקים וטענו נגד ההתערבות הבריטית בענינים הפנימיים של טורקיה כדי להגן על פושעים. מספר עתונים הצביעו על חוסר ההגינות שבהפעלת לחץ על טורקיה — בתחילה כי תתן יד ל־מלחמה בסמים, ולאחר מכן בהטלת האשמה עליה על שהיא פועלת נגד מבריחי סמים בריטיים.

מספר פרשנים, וביניהם גם אלה אשר היו רוצים כי גזר הדין על תימותי יהיה מאסר על תנאי, הז־הירו מפני כל־גילוי דעת או מעשה העלול לפגוע בכבודם של הטור־קים. ואכן היה יסוד לאזהרתם, שכן ראש ממשלת טורקיה ביטל את בי־קורו בלונדון כאשר היה בדרכו מטורקיה לארה"ב.

ביחסים בין טורקיה לאנגליה הור־גשה מתיחות מסויימת. אורח חייה של אמו של טימותי והחשד שמא־דבר־ הורישה מסותר יותר מכפי ש־פורסם, כגון השאלה מי מימן את נסיעתה להודו־לארץ — כל אלה עוררו ספק בלב הבריות אם לא מנוצלת אהדתם לריק.

הרהור שני

מראה שגם לממשלה חזר ההר־הור השני. אחד מסגני מיניסטר החוץ ומי שהיה מזכירו הפרלמנטרי של ראש הממשלה, מר קרשו, הד־גיש את חומרת פשעו של תימותי דייויד ושל הבוגרים שהפעילו או־תו, והבהיר את גודל הנזק והאסון שיכלו להיגרם על ידי עשרות הקי־לוגרמים של הסמים שנמצאו אצלו.

קרשו הצביע על פסקי־דין שניתנו בבריטניה ימים ספורים לפני כן, לפיו נגזר על אשה מאסר חמש שנים על הברחת כמות סמים הרבה יותר קטנה. ציר שמרני אחר דיבר בגנות „הרגשנים המופלגים של כלי התקשורת", ואף טען שמוסדות ה־מאסר לעבריינים צעירים בטורקיה הם יותר מודרניים מאשר אלה ב־בריטניה.

קרשו הרחיק בדבריו אל מעבר ל־ענין שביחסים עם טורקיה והו־ביטא את רגשותיהם של אנגלים רבים, כאשר הביע את סלידתו מה־„בולמוס" של אי־אלה עתונים ו־אמצעי התקשורת לעשות הון מכמה פושעים אשר משום מה „נגעו ל־לבם של הרבים."

הד לדבריו של קרשו ניתן למצוא בהודעתה של השגרירות הבריטית בטורקיה, המביעה צער על הרושם שיצרו מספר עתונים בבריטניה ועל השמצת מערכת הצדק הטורקית ו־מוסדות העונשים שלה. אולם ה־טורקים הגיבו בקרירות. הודעה ה־רשמית שנתנו בחוגי הממשלה אומרת כי ראש הממשלה מר הית, ומיניס־טר החוץ דאגלס יום עשו משגה בהתערבם בעניין.

לכבוד חג הפסח — לכבוד חג הפסח — לכבוד

בוטיק
נעלי
„מונאקו"
מציע נעלים
וסנדלים איטלקיים
לגברות ולגברים
ב־½ מחיר!
דוגמאות אקסקלוסיביות!
דיזנגוף 101 — פסגי הוד — ת"א

לכבוד חג הפסח — לכבוד חג הפסח — לכבוד

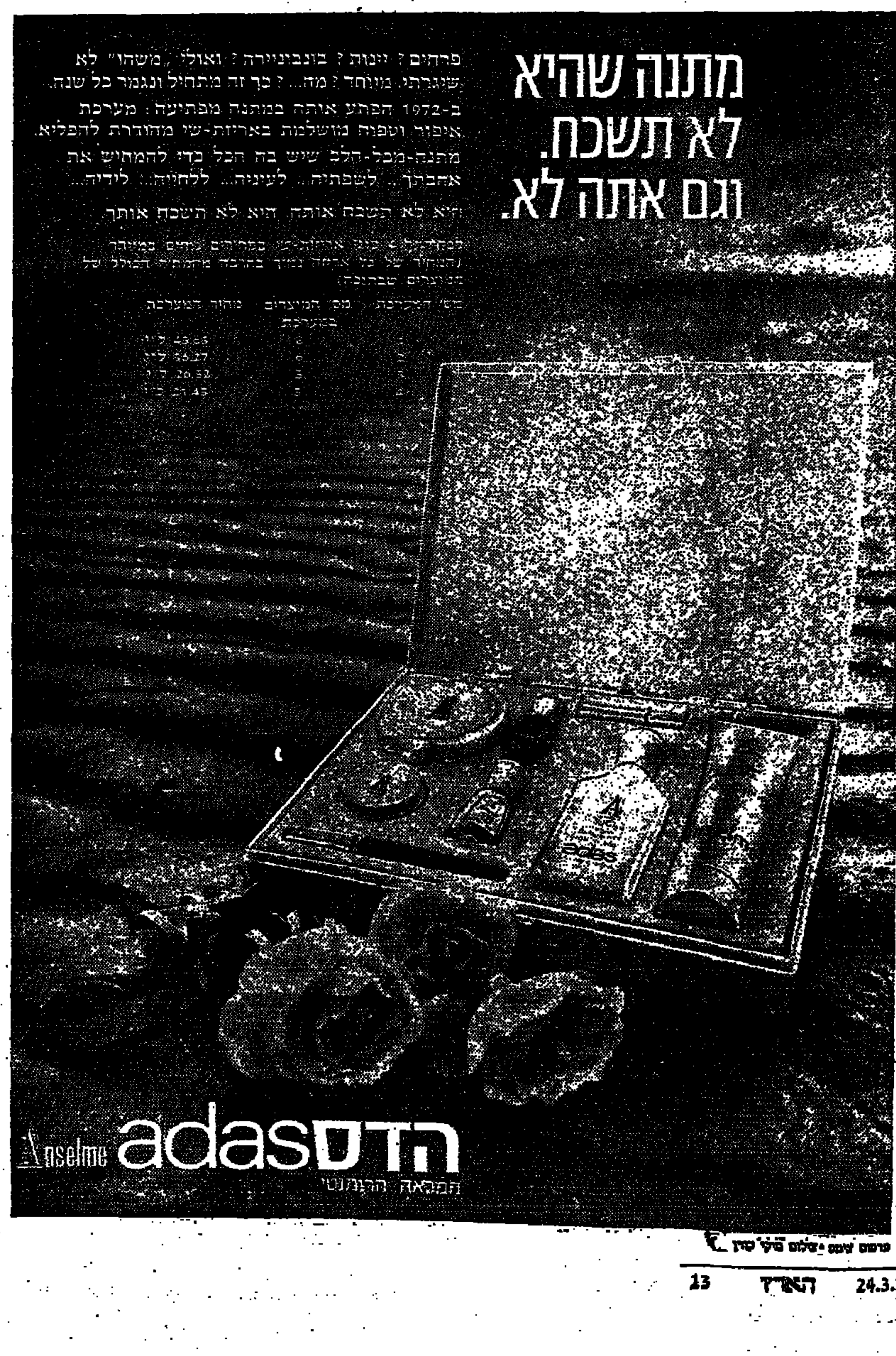

מעוניינים לקנות חנות
באחד הרחובות הראשיים
בחיפה * בירושלים
שטח כ־100 מ"ר
גישה נוחה לפריקה משאות
לפנות לת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „חנות"

לרגל יום הולדתנו
20% הנחה על כל המלאי
רק בחודש מרץ
מסגרות·ציורי שמן·גובלנים·מיניאטורים
ועמונות·מדפים·מראות·פסי לייסטים
ארמון
רח' אילת 47 ת"א טל 57112

שיטה מהפכנית ומודרנית לנקוי ורחיצת
נוצות ופוך
לשמיכות וכרים
במכונות אלקטרוניות במקום
ייצור שמיכות פוך וכרים
„בלבן", דרך הים 6, חיפה
טל. 84194

مكنز من الأصل

هكذا من الأصل

איש הגסטאפו היה „מלא סתירות"

השלבים הראשונים של מנגנון הטירור הנאצי

מאת רוברט ואלטש

לונדון

בימים אלה נתפרסמה הידיעה כי פרקליט הבכירה בברלין תבע לדין את הד"ר וורנר באסט, אחד מן הצמרת הנאצית שאישיותו שנויה במחלוקת במידה כזו שהוא הורשה לכהן בתור יועץ משפטי במפעל תעשייתי בגרמניה אחרי המלחמה, עד שנאסר לשם חקירה לפני זמן כה. עתה הוא נאשם על היותו אחראי לרצח 8723 או יותר בני אדם, משום שהיה פקיד גבוה בהיירארכיה הנאצית בסתו 1939, כשנהרגו אלפי אזרחים פולנים, ברובם יהודים, אחרי כיבוש פולין על ידי הצבא הגרמני. הרי הוא השתתף ב־ אירגון „המשרד הראשי לבטחון הרייך", מנגנון להשמדה אוכלוסיה כשלמים גזעים או לאומיים.

נדמה שזה יהיה משפט מעניין, משום שעשויה להתחוף בו השקפת עולם של נאצי בעל דרגה גבוהה ובעל השכלה יורידית וכללית, שהיו לו ספיקות (או כך נדמה) לעתים, אך נסחף לתוך הבוץ הנאצי והשיב בזוועות וגם בהצדקת פשעים שבוצעו על ידי אחרים. לפני זמן כה הזכרתי את באסט על כיבוש דנמארק („הארץ", 26.11.71). הוא היה בציג הממשלה הגרמנית בדנמארק והסיפור שנמסר על ידי מר תומסן, מחבר הספר על הממשל בארץ כבושה זו אומר, כי באסט עצם את עיניו כביכול נוכח התכנית להעביר את יהודי דנמארק לשואה ולהציל אותם כגירוש על ידי הנאצים. בדרך זו עזר לבריחתם ואף הביע את אהדתו למארגן ההצלה.

אחרי פרסום כאמור זה קיבלתי מכתב מגבי לני יחיל, הפוסקת בחקר השואה. היא כתבה לי שיש לה ספיקות על אופיו של באסט ועל התפקיד שמילא בפרשה. הגב' יחיל כתבה ספר חשוב על הפרשה המסובכת של הצלת יהודי דנמארק ויש להניח, כי גם ענין זה יגיע לדיון במשפט המתוכנן בברלין. ייתכן שהסנגוריה תשתמש בסיפורים כאלה כפי שהובעו בספרו של מר תומסן, לשם נסיון טיהור באסט.

באסט הוא „בעל סתירות", אומר מחבר ישראלי, שלמה אהרונסון, בספרו הגדול המפליא שנכתב תחילה סביב אישיותו של ריינהרד היידריך *), אולם נרחב לחקירת כל הפרשה המסובכת של הקמת הגאסטאפו ושאר המשרדים של משטרת המדינה ברייך הנאצי. המחבר הקדיש שנים אחדות לחקירת המקורות ושמע את גרסותיהם של 200 אישים שהוא ראיין, ביניהם גם פקידים נאצים לשעבר, ואחד המקורות הראשונים למידע שימש וארנר באסט.

התבוסה ב־1918

לעתים קרובות נשען אהרונסון על שיחות שהיו לו עם באסט ועל מכתבים שקיבל ממנו שלפעמים נדפסים בפאכסם המקורי. באחד ה־ מכתבים האלה מסביר באסט את ההבדל בינו ובין היידריך (שלי־ דברי אהרונסון לא היה אלא „גאנ־ גסטר") דלקמן: „היידריך חשב בצורה סוביאקטיבית ואני בצורה אוביאקטיבית... הוא נימק את צידו של צעד מיוחד באמרו שזהו דעתו, ואילו בשבילי בתור פקיד מקצועי היה הקריטריון להצדקת צעד מסוים לא דעה סוביאקטיבית, כי אם השאלה אם עשוי להועיל הצעד לביצוע עניינו של המסורה. בהתאם לכך היה בשבילי עויין ל־ מדינה המעשה המכוון נגד ה־ מדינה, ואילו בעיני היידריך היו אויבים האישים שברוחם הת־ נגדו למדינה דאז ולכן היו עשויים ליהפך למסוכנים בבוא שעת כו־ שר". אמנם בסוף, אומר אהרונסון, השלימו שתי הגישות זו את זו.

באסט ראוי לתשומת־לב מיוחדת משום שרק אצלו, להבדיל משאר גדולי הגאסטאפו, בצירופו לעמדה הפוליטית גורמים אידיאולוגיים וכמעט פילוסופיים. הוא בא מן ה־ חוג של הסופר ארנסט יינגר, שהיה אמנם לאומני, אולם לאחר מכן הס־ תייג מן הנאצים. משפחתו היתה פטריוטית מאד ובאסט הצעיר סבל בגלל תבוסת גרמניה ב־1918 והצ־ טרף לאיגוד הפאן־גרמני ולברית הנוער הלאומי באיזור הריינוס תחת הכיבוש הצרפתי. מתוך הפילו־ סופיה המבולבלת של תנועת הנוער („חזרה אל הטבע") ובהשפעת ה־ תוהו ובוהו הפוליטי הוא פנה אל חיפוש אחרי ערכים שיוכלו למלא את מקום הערכים האבודים. החוגים „הלאומנים־המהפכנים" ב־ שהשפיעו או על צעירים אלה.

מעניינת מאד רשימת החוגים ביניהם כאלה שהיו נאצים אחר כך, אולם גם כאלה שהתנגדו למשטר הנאצי. אי־אפשר לתת כאן את התוכן המלא של הקאריירה הרו־ חנית של האיש, לפי דו"ח אהרונ־ סון. הוא תיאר לפני מחבר הספר כיצד הגיע להשקפת עולם המבו־ ססת על העלאת העם, מה שנקבע במלה הגרמנית „פאלקיש", שאין לה תירגום מתאים בשום שפה אח־ רת. פירוש הדבר כי אין ערך יותר נעלה מאשר העם, המהווה קנה־ המידה לכל מוסר. עם במובן זה מבוסס על שותפות הדם [illegible].

הוא טוען שעמדה זו מחייבת הת־ חשבות גם עם זכויות עמים אחרים. במארס 1939 כשפלשו הנאצים ל־ פראג, הגיש באסט להימלר ולהיי־ דריך תזכיר נגד כפיית החוק ה־ גרמני על העם הצ'כי — עם זר — משום שהדבר מתנגד להשקפה של „פאלקיש". באותו כיוון קבע את עמדתו לגבי הבעיה היהודית באמרו (לפי הודעתו לאהרונסון) „בתור גרמני השומר ערכי העם, אני ציוני".

באסט נכנס למפלגה הנאצית רק אחרי נצחונה הגדול בבחירות ב־ ספטמבר 1930, משום שתוצאות הב־ חירות שיכנעו אותו, כי דרכה היא אולי היחידה שתצליח „להציל כב־ בו". אהרונסון סבור כי יש לתת־ יחס ברצינות לטענת באסט שהיה לו „מרחק מסוים כלפי מנהיגי ה־ מפלגה ומעשיהם". הוא גם מקבל את גרסת באסט, כי „מסמכי בוקס־ היים" שמחברן היה באסט, לא היו אלא תכנית הגנה במקרה של פו־ טש קומוניסטי, ולא היו תכנית הפיכה בטעם הנאצים.

מסמכי בוקסהיים

אחרי עלית הנאצים לשלטון, לא היה באסט אדם רצוי אצל מוס־ דות מפלגה רבים, אולם ב־1934 משך אותו הימלר אל הגאסטאפו, ועד 1940 היה ממלא־מקום של היי־ דריך בתור ראש המשטרה הפולי־ טית בריך. על הקאריירה הבאה אחר־כך וביחוד על פעולת באסט בדנמארק אינו מדווח אהרונסון, משום שהוא מטפל רק בתקופה ה־ ראשונה של הולדת המנגנון של הגאסטאפו, לרבות ס. ס. וס. ד. הרי פרשת באסט אינה העיקר ב־ ספר גדול זה, היא מהווה פרק שולי לעומת הסיפור השלם. אולם נדמה לי שהוא מענין לא רק בגלל האקטואליות שנוצרה על ידי הת־ ביעה לדין, אלא גם משום שבאסט הוא אחד האינטלקטואלים במפלגה שעשה חשבון־נפש מחשבתי, וייתכן שהיה בו קרע פנימי ברגעים ידו־ עים.

אהרונסון מפרסם חומר כה עשיר שקשה לקורא פשוט לעכל את הכל. הוא גילה ואסף תעודות חשובות מאד שיש להן ערך גם אחרי שקי־ עת הנאצים. הם תורמים להבנת התהליך של הקמת מנגנון טוטא־ ליטארי המבוסס על הזדהות גמו־ רה עם המנהיג ועל צייתנות מוח־ לטת. הוא מתאר את האידיאולוגיה בהתרקמותה ומגיש גם סוציולוגיה של הנאצים, מדריך אותנו בלאבירינט המוסדות, מציג לפנינו את הפעילים במפלגה עם ביוגראפיות קצרות המאירות את הרקע, ריבוי אופיים, כל אחד רומאן קטן ב־ קומדית האנושות האיומה.

לא קשה להסיק מסקנות מרחי־ קות־לכת מחומר מלוא זה, משום שיש היקשים רבים ומאלפים בכל מקום כשטבע האדם עומד למבחן. אהרונסון השקיע עבודה מפליאה במחקר זה וכתב ספר יסודי שבל־ עדיו לא תהיה אפשרות בעתיד ל־ הבין את התסבוכת הנאצית, והוא יעזור גם להבנת כל שיטה טוטא־ ליטארית. ברם, דרושה סבלנות ל־ עקוב אחרי כל פרט בפסיפס הענ־ קי הזה, התנגשות של משרדים, מניע שונים והשתרשותו בטבע ה־ ואישים, כירוכה וקינאה, חשיפת אדם. העמל הגדול הדרוש לקריאה הוא כדאי, משום שהוא מביא לקח העולה על מחקר תופעה היסטורית אחת מדהימה ומתועבת.

*) Shlomo Aronson: Reinhard Heydrich and die Frühgeschichte von Gestapo und SD. Deutsche Verlagsanstalt Stuttgart 1971 (Studien zur Zeitgeschichte). 340 S.

היפנים אינם אוהבים את צבאם

מאת לב הורוואץ,
מיוחד ל„הארץ"

טוקיו

הכוח המבצעי היה מורכב מ־47 איש ב־13 משאיות ו־4 ג'יפים. הם התקדמו תחת מסווה האפלה והגי־ עו ליעדם — שדה־תעופה נטוש — מבלי להיתקל בהתנגדות. כל ירייה לא נורתה. למחרת בבוקר יכלו שלו־ שה מטוסים קלים ושני מסוקים לנ־ חות בבטחה, תודות למאמצי הכוח הקטן.

אך עוד בטרם נחתו המטוסים, היה המבצע כולו נתון להתקפה מי־ לולית בפרלמנט היפאני. כי אנשי הכוח המבצעי היו חיילי ס. ד. צבא ההגנה של יפאן, והם השתלטו על בסיס האוויר האמריקאי־לשעבר ב־ טאצ'יקאווה, פרבר של טוקיו, ש־ תושביו רצו באזור שדה התעופה לתכנית שיכון.

העובדים העירוניים של טאצ'י־ קאווה פתחו מיד בשביתה, כדי למחות על ההתעלמות מן המשאלות המקומיות. עמדה זו של תושבי טאצ'יקאווה לגבי הס.ד.פ. טיפוסית לדרך המחשבה היפאנית בכלל.

תושבי האי אוקינאווה, שאמרי־ קה תחזיר אותו במאי השנה ליפאן, מחו אף הם על שהס.ד.פ. יקבל לידיו את הבסיסים האמריקאים ב־ אי. סטודנטים בטוקושימה, עיר קט־ נה בשיקוקו, הרחיקו אשתקד לכת עד כדי כך, שערכו מצעד נגד הגיוס, אף כי מאז תבוסת יפאן ב־ מלחמה לפני כ־27 שנה לא נהוגה בה שיטת גיוס.

לא רבים המוסדות והארגונים היכולים להתהדר בס.ד.פ. בחוסר־ פופולריות כללי. הצעירים המו־ כנים להתגייס אליו הם כה מעטים, עד שהצבא בן 250,000 האיש נת־ קל בקשיים של ממש במילוי מכ־ סת כוח־האדם שלו. היה עליו לפ־ תוח קולג' רפואי, כיוון ששום בוג־ רו של בית־ספר אזרחי לרפואה לא רצה להתגייס כרופא.

חוסר־פופולריות כללי

ס.ד.פ. מנסה באופן נואש לשפר את דמותו על ידי הושטת עזרה בשעת אסונות טבע; ו„למרבה ה־ מזל" יש מהם רבים ביפאן. על־ ידי עזרה בתיקון סכרים שנפרצו או טיפול בנפגעים, מקווה ס.ד.פ. לנטוע רגש של אהדה כלפי אנשיו. אך כשאחד הראשים לשעבר של מיניסטריון ההגנה היפאני העז ל־ העלות את הרעיון, כי יחידות של ס.ד.פ. ייצאו לחוץ־לארץ לעזרת ארצות זרות שנפגעו על ידי רעי־ דות אדמה או סופות טייפון, עלתה לו ההצעה במשרתו.

מדוע כה רבה שנאת היפאנים לס.ד.פ. ? דוברים של המפלגה ה־ דמוקרטית הליברלית שבשלטון מד־ גישים לבייז, שהס.ד.פ. עולה בפ־ חות מ־1% מן התוצר הלאומי ברו־ טו של יפאן, לעומת 8% או 9% שמוציאות על נשק ארצות־הברית וברית־המועצות. הם מזכירים את ירידת חלקן של הוצאות ההגנה ב־ תקציב הלאומי — 7% ב־1969 ל־ עומת 14% ב־1954. נימוקים כאלה רק יכולים לגרום לתמיהה: מדוע מוסיפות מוסקבה ופקינג להקים רעש בדבר „איום תחייתו של המי־ ליטאריזם היפאני", ומדוע יכול מיניסטר ההגנה האמריקאי מלווין ליירד לתת אמון כה רב בכושר ההגנה של יפאן שתמלא את החלל הריק הנשאר בעקב פינוי מאסיבי של כוחות אמריקאיים מן המזרח־ הרחוק, לפי הדוקטרינה של ניכ־ סון?

לפי גליון מיוחד של „מאיניצ'י גראף" שהוצא בשעה שהציגו את התכנית הרביעית להגברת ההגנה — תכנית שבאחרונה החל בביצועה — לא צריכים להיות לס. ד. פ. של יפאן יותר מדי אנשים. כוחו־ תיו היבשתיים מגיעים רק לשלושה רבעים מהיקף הצבא המצרי. אך באשר לנשק, יכולה יפאן לטעון לכוח בעל הציוד הטוב ביותר ב־ עולם.

ב־1976, כשהתכנית תושם במ־ לואה, יהיו לס. ד. פ. אלף מטוסי קרב סילוניים, בכללם 158 פאנטו־ מים; אלף טאנקים ואותו מספר של נגמ"שים; 200 אניות מלחמה, ש־80 מהן יהיו פחות מבנות חמש שנים; וכ־140 טילי „נייקי". כל אלה יחד יעלו קצת פחות מ־20 מיליארד דולר.

השאלה המטרידה את מנהיגם של יפאנים רבים היא, מתי — אם בכלל — תיפסק רכישה זו של ציוד נשק ואמצעי לחימה. נראה שהנ־ קודה המרכזית היא החלטת הממ־ שלה להעניק לחברת תעשיות כב־ דות מיטסוביסי חוזה לבנות את רוב מטוסי הסילון החדשים — מ־ תכנון אמריקאי — הדרושים — לביצוע התכנית. המבקרים רואים משהו רקוב במחירי מיטסוביסי; כי הללו עלו פי שלושה מאז האומדן הראשון ב־1967, כך שהמחיר יהיה

יפנים צעירים: לבנות בניי נים במקום לחזק את הצבא

גבוה בהרבה מהמחיר משהיה עולה יבואם של מטוסי הסילון מארצות הברית.

גידול בהוצאות ההגנה

186 החוזים של מיטסוביסי מה־ ווים את החלק הארי של התכנית, והם מסתכמים באניות, טנקים ומ־ טוסים בסכום של יותר מ־2.2 מי־ ליארד דולר. כאילו לא היה די בכך, עומדת חברת בת של מיט־ סוביסי במקום הרביעי ברשימת היצרנים העיקריים של צורכי הגנה, ויש יפאנים הסבים את שתיהן ב־ סיר אחד ומכנים אותן „מיניסטריון מיטסוביסי לייצור הגנה". אחרים נוקבים בכינוי בוטה יותר: סוחרי המוות.

הוצאות ההגנה ביפאן יגדלו ב־ קצב קבוע של 17% לשנה, שהוא שעור גבוה קצת יותר מזה שצליח נמסר לגבי התוצר הלאומי ברוטו של יפאן — שעור שאף הוא מדה־ הים, 15% לשנה. אך יהיה הדבר כאשר יהיה, בעקבות הזעזוע שגרם ניכסון ליפאן, ירד שעור־הגידול הנומינאלי ל־6.1%, ושעור הצמיחה הריאלי ירד אף יותר. לפיכך, אם יצומצמו הוצאות ההגנה בהתאם ל־ כך, יגדל בהיהירות הלקן בתוצר הלאומי ברוטו אל כעבר ל„נוסחה האחוז האחד". אף כי פחת חלק כ־ התקציב הלאומי המוקצב להגנה, גדלו הסכומים המוחלטים יחד עם התרחבות כללית של התקציב.

מותחי־ביקורת מן הימין כגון סאדאו קוחכי עדיין לוחצים על ה־ ממשלה להגביר את ההגנה של יפאן, בטענה שאפילו הבוצע ה־ תכנית הרביעית להגברת ההגנה כרוחה וכלשונה, עדיין תהיה יפאן בטוחה רק כדי 80%. הם טוענים שיש לפתוח מיד בתכנית החמישית.

מצד אחר אומרים מותחי־ביקורת מן השמאל, שהתוצר הלאומי ברוטו של יפאן כה גדול — בעולם הלא־ קומוניסטי הוא נופל רק מזה של ארצות־הברית — שאף אחוז אחד מסכום כזה מספיק כדי להקים כוח שיעמיד במצב של גמדים את הצב־ אות התת־מפותחים של מדינות שכנות. למשל, לא דרום־קוריאה ו־ לא טאיוואן — מדינות הנמצאות מבחינה טכנית במלחמה — יכולות להשתוות לס. ד. פ. בשום דבר פרט לכוח־אדם.

אם כך, מדוע להוציא יותר על הגנה, כשנשק מצליח רק לעורר בקורת שלילית בארצות שיפאן היתה רוצה לראותן כשותפות מס־ חריות בעתיד? מלבד זה, מי ירצה להתקיף את יפאן? הסובייטים, אויבים אפשריים בעבר, נושאים עתה את עיניהם להון וידע יפאני, כדי להסתייע בהם בניצול משאביהם שבסיביר.

„מדוע בכלל להוציא כסף ז־" — זה קו המפלגה הסוציאליסטית, הכוח היחיד בארץ המסרב עדיין לסכות את חוקת השלום של יפאן, שבסעיף 9 שלה שולל במפורש את זכות ה־ מדינה ללוחמה.

היפאני הממוצע אינו כה דקדקן. אמת, הוא אינו רוצה במלחמה, אך אין הוא מתרגש יותר על המידה אם פוליטיקאים מבקשים לשפר את כי־ סי תומכיהם בכמה חוזים לצרכי הגנה. מה שמרגיז את השכיר ה־ יפאני, המתגורר בדירה קטנה בת שני חדרים מרחק שעה וחצי ממקום עבודתו, הוא המחשבה כמה תכניות שיכון חדשות אפשר היה לבצע במחירו של אחד מאותם ה־ מטוסים.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מרכז הקואופרציה — המחלקה לחינוך

גמנסיה גורדון

בפיקוח ציבורי

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג לכיתות ששית (י'), שביעית (י"א) ושמינית (י"ב)
במגמות: הומניסטית, ריאלית וביולוגית
לפי תכניות משרד החינוך והתרבות

* מורים אקדמאים מנוסים * קרן סטיפנדיות * חוגים לחינוך משלים * אספקת ספרים חינם
אפשרות לימוד חוזר ללא תשלום לנכשל בבחינות

הייעוץ הפדגוגי וההרשמה בגמנסיה גורדון, תל־אביב, רחוב גורדון 54 פינת רחוב ריינס. טלפון 246514, כל יום, בין השעות 8.00—14.00, 17.00—20.00.

בצלאל

אקדמיה לאמנות ועיצוב
ירושלים

הרשמה ללימודים לשנת תשל"ג

המחלקות:
אמנות
עיצוב גרפי
עיצוב סביבתי ותעשייתי
צורפות
קדרות

מועד אחרון להרשמה
עד 15.6.1972

טפסי הרשמה וחומר הסברה ניתן להשיג במזכירות האקדמיה
רחוב שמואל הנגיד 10, ירושלים.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת מורים

מדרשת שדה-בוקר
בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ג

מסלולי הלימודים:
א. גננות ומורות לגיל הרך
ב. מורים לכיתות ג'—ח' } התמחות
ג. מורים לחטיבת הביניים } במדעי הטבע ובמדעי היהדות

במקביל להקמת המרכז לחקר המדבר בראשותו של פרופ' אבן־ארי תורחב רמת לימודים אקדמית בהוראת מדעי הטבע.

התלמידים המתאימים ילמדו מדעי המדבר.

הלימודים מתקיימים בתנאי פנימייה.

לקבלת פרטים על תכנית הלימודים, מקצועות ההתמחות, תנאי הקבלה ושכר הלימוד (כולל מילגות והנחות בשכ"ל) נא לפנות בכתב, לפי הכתובת:

בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות
מדרשת שדה־בוקר

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

על פתיחת לימודי מ"א
בחוג לחינוך
במסלול יעוץ וחינוך מיוחד

ההרשמה תפתח ביום ראשון י"א בניסן תשל"ב (26.3.72) ותסתיים ביום ששי, ז' באייר תשל"ב (21.4.72).

טפסי הרשמה אפשר לקבל באמצעות הדואר וכן במזכירות ההרשמה בשעות הקבלה.

כן נמשכת ההרשמה ללמוד מ"א בחוגים:
ספרות עברית
היסטוריה של עם ישראל
היסטוריה כללית
סוציולוגיה
מדע המדינה

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי נפתחה הרשמת תלמידים חדשים

לחוג למתמטיקה

(מסלול דו-חוגי)

לקראת התואר הראשון

הרשמת תלמידים חדשים תפתח ביום ראשון 19.3.1972 ותסתיים ביום שני 17.4.1972.

למועמדים תערך בחינת מיון כלל־אוניברסיטאית בתאריך שיקבע במועד מאוחר יותר.

חוברות ההסברה וטופסי הרשמה נמכרים תמורת 2.— ל"י בנקודות המכירה הבאות:

חיפה: 1. מפעל השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה — בימים א'—ה', בשעות 10.00—17.00, פרט ליום ג', בשעות 10.00—13.30.
2. זהר, רחוב החלוץ 22.
3. היכל הספר, רחוב הרצל 14.
4. השכלה, רחוב העצמאות 43.

קריות: פינת הנוער, ויצמן 10, קרית־מוצקין.

צפת: גרינבאום זאב, בנין מלון יאיר, רחוב ירושלים 59.

טבריה: גרוס צבי, רחוב הגליל, טבריה.

סטודנטים המעוניינים לרכוש את החוברות בדואר, מתבקשים לצרף המחאת דואר ע"ס 2.25 ל"י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה והחוברת תשלח לביתם. חיילי צה"ל הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו חוברות ללא תשלום.

משרד החינוך והתרבות

אשל הנשיא
בית ספר תיכון התישבותי מקיף

מודיע לציבור ההורים

כי בשנת תשל"ג יורחב המסלול העיוני ויהיו בו 3 מגמות:
ריאלית, חברתית, חקלאית

בוגרי מסלול זה יוכלו לגשת לבחינות בגרות מלאות.

*

קיימים גם מסלולים נוספים:
א. מסלול גמר — לתעודת גמר ממשלתית.
ב. המסלול המקצועי — מכונאות.

*

מתקבלים תלמידים בתנאי פנימיה או ללימודי יום.
לכל הנרשמים מובטח שכר לימוד מדורג.

*

תחילת ההרשמה: 21.3.72

*

פרטים נוספים אפשר לקבל במזכירות ביה"ס או בטלפון 057־3355.

כפר הנוער
יוהנה ז'בוטינסקי
באר-יעקב

החלה ההרשמה
לשנת הלמודים תשל"ג

לבית ספר תיכון חקלאי

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

1. מסלול עיוני — 4 שנתי עם תעודת בגרות
2. מסלול מקצועי — 4 שנתי, עם תעודת גמר ממשלתית

ביה"ס מכשיר נערים הערות ללימודים חיי כפר

(כולל קורס לאגרומכניקה)

לבית ספר תיכון למקצועות התעופה

בפקוח משרד החינוך והתרבות בתאום עם צה"ל—חיל האויר

המגמות:
1. מכונאות מטוסי סילון — 4 שנתי עם תעודת בגרות
2. מכונאות ציוד קרקע — 4 שנתי תעודת גמר ממשלתית
3. מסגרות מבנית — 3—4 שנתי, תעודת גמר ממשלתית.

מתקבלים תלמידים בוגרי ח' או ט' מסיימי (חטיבת ביניים)

הלימודים נערכים בתנאי פנימיה

לתלמידים מרחוקים גם ציונה ראשון־לציון אפשרות גם ללא פנימיה (אקסטרני)

תחבורה מובטחת

פרטים במשרד הכפר: באר־יעקב, טל. 963058, בשעות 15—8.

משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך התישבותי

בית־הספר התיכון החקלאי
עין־כרם

ביום ג' 21.3.72
נפתחה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ג:

לכתה ט' מתקבלים תלמידים בוגרי כתה ח' בבית ספר יסודי.
לכתה י' (מספר מצומצם של מקומות) מתקבלים בוגרי כתה ט' או בוגרי חטיבת ביניים.

בבית הספר שני מסלולים ארבע־שנתיים:
1. מסלול עיוני לתעודת בגרות.
2. מסלול לתעודת גמר ממשלתית.

* תלמידי כתה ט' פטורים משכר לימוד.
כל תלמידי כתות י'—י"א יהנו משכר לימוד מודרג ללא קשר עם תוצאות הסקר.
בבית־הספר קיימת פנימיה, מרכזיה לכלכלת בית והגירות, ומרכזיה לאגרוטכניקה.

* לתלמידים הזכאים יוענקו מלגות לכיסוי דמי הפנימיה.

* ההרשמה מתקיימת כל יום במשרד בית־הספר בשעות 8.30—14.00, תחבורה לבית־הספר באוטובוס השומר בתחנות של קו 27 היוצא מרחוב יפו, בשעות 10.00—12.00.
בטלפון 35787, 66016.
המען למכתבים: ת.ד. הרי יהודה.

משרד העבודה
האגף להכשרה והשתלמות מקצועית
מחוז ת"א והמרכז

ארגמן
מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
יבנה

בי"ס תעשיתי „ארגמן"

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

במגמות:

א. אחזקה
(חשמלאות ומסגרות)

ב. כימיה טקסטילית

תקופת הלימודים 3 שנים

מתקבלים תלמידים מסיימי כיתות ח'—ט'

לפרטים והרשמה נא לפנות אל:

א. מחלקות החנוך בראשון לציון, רחובות, נס ציונה, אשדוד, גן רווה ויבנה.
ב. ביה"ס התעשיתי ארגמן, יבנה, ת. ד. 172
תחבורה לביה"ס מובטחת.

אוניברסיטת הנגב

מודיעה

על קורסי הכנה לבחינות המיון
למדעי הטכנולוגיה

שתתקיימנה באוגוסט 1972

ב־23.4.72 נפתחות שתי מכינות אשר מסתיימות בסוף יולי.

1. מכינת ערב תתקיים פעמיים בשבוע, בשעות 17.00—21.00. המכינה נועדה לבעלי תעודת בגרות ריאלית.

מקצועות הלימוד	שעות שבועיות	שכ"ל*
מתמטיקה	4	120.— ל"י
פיסיקה	4	120.— ל"י

*בנוסף ל־25.— ל"י דמי הרשמה. אפשר להרשם לקורס אחד בלבד.

2. מכינת יום מרוכזת — הלימודים יתקיימו יום וערב, חמישה ימים בשבוע. המכינה נועדה לבעלי תעודת בגרות ריאלית. חיילים משוחררים ירשמו באמצעות היחידה להכוונת חיילים משוחררים, רח' אבן גבירול 12, תל־אביב. במידה שיש מקום, אזרחים יורשו להצטרף וירשמו דרך אוניברסיטת הנגב.

מקצועות הלימוד	שעות שבועיות	שכ"ל*
מתמטיקה	14	175.— ל"י
פיסיקה	14	175.— ל"י
אנגלית	4	75.— ל"י
כימיה	4	75.— ל"י

*בנוסף ל־25 ל"י דמי הרשמה. אפשר להרשם לקורס אחד בלבד.

הערות:
1. באוגוסט תפתח עוד מכינה דומה לחיילים משוחררים בעלי תעודת בגרות ריאלית לקראת בחינות המיון בטכנולוגיה (מסלול מיוחד) שתתקיימנה בדצמבר 1972.
2. בנובמבר תפתח מכינת ערב בת 9 חודשים לבעלי תעודת בגרות הומנית, לקראת שנת הלימודים תשל"ד.

בדבר הרשמה יש לפנות בכתב למדור רישום למכינות, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, או אישית לחדר 25, מלון עין־גדי לשעבר.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת מורים

בית המדרש הממלכתי למורים.
לגננות ולמדריכים באר שבע

מודיע

על המשך ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

במסלולים הבאים
1. גננות לגילאי 3—6 (גן חובה וקדם־חובה)
2. מורות לגיל הרך (גן וכיתות א'־ב')
3. מורים כלליים לבית־הספר היסודי (כיתות ג'־ו')
4. מורים למוסיקה
5. מורים לחינוך מיוחד
6. מורים לחטיבת הביניים (התמחות בתנ"ך ובהיסטוריה)
7. מדריכים לחינוך המשלים
8. מכינה

ליד הסמינר קיימת פנימיה לתלמידים מחוץ לבאר שבע מובטח דיור. משרד החינוך והתרבות יעניק לכל הלומד, הראוי לכך, הלוואה מותנית אשר, בתנאים מסויימים, תיהפך למענק. מועמדים אשר סיימו שירותם בצה"ל ומבוגרים מעל גיל 22 יתקבלו למסלולים הנ"ל בתנאים מיוחדים.
צה"ל יקבל כל חייב גיוס למסגרת העתודה הפדגוגית, בבחירה ולימודיו יאושרו בפניה.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית־המדרש, רח' וינגייט, ת.ד. 65, באר־שבע, טלפון 057—2573.

מותו של אתר

רקוויאם למשטרת הרובע היהודי בירושלים העתיקה

מאת חביב כנען

מי שהכיר את הרובע היהודי של העיר העתיקה בירושלים בתקופת המנדט הבריטי, נדהם עתה מהסיטויים המתחוללים בסימטאות הצרות: נהרסים בתים; נפרצים מעברים; מסולקות ערמות אשפה שנצברו במשך מאות שנים; נעלם נוף שהיה נוטם של לפחות 12 דורות. נחשפים אתרים שמעטים מחובבי הרובע ידעו עליהם; משוקמים אתרים שהיו קבורים תחת שכבות אשפה, ונהרסים אתרים שנעדרו ערך היסטורי או פולקלורי, כדי לפנות מקום לבנינים חדשים, מרווחים, יפים, הצריכים להשתלב בנוף הארכיטקטוני של הרובע על סימני הזיכר המקוריים שלו שהיה בו הרבה מן המזרחי־ערבי ומעט מן העיירה הגלותית של מזרח־אירופה.

רחוב היהודים, שהנה את הרובע צורתו משתנה באותה מהירות בה שומים להשתנות פני ירושלים כולה. נעלמו הבתים בהם חיו כ־200—300 שנה משפחות שנעשו בינתיים שושלות ידועות. במקום שניצבו החנויות המפורסמות ובתי הקפה בהם הוגש קהוה עם הל שדוגמתו לא טעמו בירושלים בשום מקום אחר, יש ביום קירות הכצפות להיבלע בתבנית הכוללת של בינוי ושיקום ירושלים העתיקה.

נעלמה חנות היינות של חיימסון, חנות המכולת של גולדה פרל, בעלמו בתי־הקפה של יעקב אל־שייך ויעקב אלבלק, שני המתחרים בעלי שפמים מטילים אימה; נעלם בית המדרשה של מגוירה עבאוי שניהלה עסקים פורחים בתקופת המשטר העותומני. ושיכשה החולה שוקעת בשנות המנדאט הבריטי עד שמטה בישיבה טובה חרשים אהדים לפני שחרור העיר בידי ישראל.

נעלמה הבאפיה של אבו מוסטפה הטוב שהסיב לדבר יידיש וקיבל בהתרגשות עצומה פני ידידים מן הימים שעברו שבאו לראותו ביוני 1967. נמחק ה„דיזנשער פלאפ" או בתי כתסה להוכם דחסו כ־150 השנים האחרונות הכוללים למיניהם את לקוחות שיטת החלוקה. במקום הדגם של העיירה היהודית בגולה מוקמים בתים וחנויות גדולים, חדישים ונאים אבל חבל שהמתכננים לא מצאו לנכון להשאיר שריד כלשהו של תקופה חשובה זאת בחיי ירושלים.

רחוב היהודים

כל פעם שאני בא לירושלים אני נוהג לרדת לרובע היהודי בו חייתי בסוף שנות השלושים ובראשית שנות הארבעים. בביקורים אלה אני מנסה לזהות ולאתר בקומות ובניינים שבתוכם התהלכתי, את אוירם נשמתי, את אבניהם אהבתי ואל העזרה ששררה בהם, הורגלתי וגם חיבבתי אותה.

1938: בניין תחנת המשטרה ברובע היהודי

ירדתי לפני ימים אחדים במדרגות המובילות אל רחוב חב"ד ושכונת הארמנים וניגלתה לעיני פירצה שמראה השרתה בי הרגשה כאילו רוח סערה עברה על הרחוב וטאטאה את האתר בו היו קשורים חיי וחיי תושבי הרובע במשך 12 השנים האחרונות של שלטון בריטניה. מאות שנים ניצב מול מדרגות אלה בנין דו־קומתי שהיה צמוד למסגד עתיק אשר נשאר בתוך הרובע, סמוך לבית הכנסת החורבה ולחורבת רבי יהודה החסיד, כזכר לתקופה שרחוב זה היה מאוכלס מוסלמים עד שהחלו היהודים לשוב לארץ ולהתיישב בחלקים הצופים על הר הבית.

כך נוצר רחוב היהודים. המוסלמים יצאו ובמקומם באו יהודים, ספרדים ואשכנזים. אבל אחרי פרוץ המרד הערבי ב־1936, כאשר כדורי צלפים ערבים פגעו לעתים קרובות ביהודים שחיו כאן, החלו משפחות אמידות נודדות אל מעבר לחומות ובמקומן החלו חוזרים מוסלמים אל הרחוב. אולם היהודים היוו עד לנפילת הרובע ב־1948 בידי הירדנים, הרוב המכריע של התושבים ברחוב היהודים ובסביבתו.

כאשר החמיר מצב הבטחון ברובע היהודי אחרי פרוץ המרד הערבי ב־1936, החליטו הבריטים להגן על חיי התושבים על־ידי פתיחת תחנת משטרה בלב רחוב היהודים. כיוון שהמסגד התנוס ריק — כי מוסלמים העדיפו מקומות תפילה אחרים — מצאו הבריטים כי המקום המתאים ביותר לשכן את תחנת המשטרה, יהיה בבנין הגובל בצריח המסגד.

שריפה במקווה

באחד מימי קיץ 1936 הוצא צו הפקעה ולמקום בא מפקד משטרת ירושלים ג'ורג' צ'ארלטון עם 16 שוטרים, כמעט כולם יהודים. מעל הכניסה למסגד נתלה שלט כחול בשלוש שפות: משטרה. בקומה השניה הוקמו משרדי התחנה. הסרג'נט מכס מוגילניק, מוותיקי המס־לים היהודים במשטרת ירושלים, מונה מפקדה הראשון של התחנה.

שנתיים לאחר־מכן נשלחתי להחליף את מוגילניק שיצא לירדה הרבע אחרי שנשא אותו מבית הע־לים משגב לדך שפעל ברובע. אחרי־כן נשארתי לשרת בתחנה זאת כסגנו ועם עלייתו בדרגה והעברתו מהעיר העתיקה, קיבלתי את הפיקוד על התחנה.

היו אלה החדשים האחרונים של המרד הערבי השנים השקטות ל־הפליא של מלחמת העולם השניה. בחודשים הראשונים לשהותי ברובע עדיין היו ידינו מלאות עבודה: הבהלה, התנקשויות ביהודים, פעולות הגמול של אצ"ל בערבים, רציחות למען שוד, גנבה, התגבלויות, כל זה העיב על קדושת המקום שהיה אולי הריכוז הגדול ביותר של בתי כנסת, חדרים וישיבות, בארץ־ישראל כולה.

בשלושה החדרים הקטנים של התחנה, הנקיים להפליא, נתקבלו ידיעות קודרות על מעשי פשע על רקע שנאת יהודים; מכאן היינו יוצאים לבשר למשפחות שכולות בשורות איוב; לתחנה היו באים אנשים וזועקים מכאב ואבל; הובאו לכאן פצועים וגוססים.

בתחנה זאת נעשה המפקד בעל סמכויות אשר לא הוענקו לו מכח שום חוק; הוא היה שופט בין ניצים, נוזף בבעל שהרים ידו על אשה, היה מזהיר בנות מפני סטיה מהדרך הישר; כאן נשפכו בפני דמעות של אנשים מיואשים ושבורים: מכאן אצו השוטרים לכבות שרפה שפרצה במקווה ולהציל תושבים שביתם התמוטט בשעת שטפון.

ביקור המלך היוגוסלבי

בשנות מלחמת העולם השניה, כאשר התחיה היתה רתוקה וארץ־ישראל מלאה רבבות פליטים מן הארצות שנכבשו בידי היטלר, ביקרו בתחנת המשטרה ברחוב היהודים רבים מן העולים המפורסמים. מודריך ומתנדבים נהגו להביא את העולים לתחנה בה יכלו לפגוש בין השוטרים מישהו שדיבר בשפתם ובא מארצם. שם לחצתי את ידו של המלך הצעיר של יוגוסלוויה, פטר; שם שתו עמי ספל קפה ראש ממשלת פולין הגנרל סלאבוי־סקלאדקובסקי ורעיתו הצרפתיה ג'רמיין; שם ביקרו מיניסטרים וקצינים בכירים של ממשלות גולות: פולנים, צ'כים, יוגוסלווים, יוונים.

בצל צריח המסגד נפל יום אחד על צווארי ידיד אוקראיני, אוסיפ מלח, שהציל אותי בלבוב כשהייתי בן 15 מידי פורעים אנטישמים. לכאן באו אנשים חשובים שבפולין צעקו: „יהודים לפלשתינה!" על מעון פליטים פולנים בעיר העתיקה כתב יהודי ציניקן בתום: „רציתם פולין ללא יהודים, קיבלתם עכשיו יהודים — בלי פולין".

פרשתי מהמשטרה ב־1944 אבל הייתי בא לרחוב היהודים כמעט עד התחלת המצור, בסוף נובמבר 1947. המאורע הדראמטי ביותר בחיי הרחוב ביום ד', הי"ד ביוני 1967, כאשר הדרכתי יחידת צנחנים עייפים עד בוזת הטריקה הראשונה שנערכה ברחוב. הייתי לבוש אזרחית ודמעות משקפיים כהים כיסו את עיני. באותן שעות כאשר ההיסטוריה היהודית הגיעה לעם את התגמול היקר ביותר על אלפיים שנות סבל, שבאו וניטנים, בשעות בהן העיר היתה שרויה בצרר המצור, ניצבו בחדר לגונת ולל הכרסמות הציירות עשרות תושבי הרחוב, רובם מכרים ערבים מלפני 23 שנה. הם היו לבושים פיג'אמות והתהלכו בכניסת הצנחנים, כאילו הכוהה אינו נוגע להם. היו שהכירו אותי ורוחו שסף את הרחוב כאשר נמחו שערים והתושבים החלו מתקהלים, לוחצים את ידי ומזמינים אותי לבתיהם, לספל קהוה.

מפתח שער „החורבה"

אחד הערבים הביא לי את המפתח הגדול משער „החורבה": היינו ראשונים שסיפרנו לעולם על החורבן הקשה שנגרם בשניה לבית הכנסת הזה.

אבל יותר מכל רציתי לראות מה מתרחש בתחנת המשטרה שלי. השער היה נעול והמוסלמיה צעירה פתחה אותו. הראיתי לצנחנים את החדרים: במשרדי לשעבר התבשלה ארוחה על פרימוס רועש; בחדר ההמתנה של התחנה עמדה עגלת תינוק; האולם הגדול ששימש למנוחת שוטרים רווקים, הפך עתה טרקלין המשפחה.

„אנו מתכרין. לא יודעים כי הייתה כאן משטרה", אמרה האשה. בעלה נעדר מן הבית. יתכן שהשתתף באותן השעות באחד הקרבות האחרונים שחתמו את גורל ירושלים.

בשבוע שעבר לא היה עוד זכר לתחנה. הבית נהרס עד היסוד. רק הצריח נשאר. עליתי במדרגות שעליהן דשדשו רגלי אלפי פעמים בעבר. על בליטת בטון שמהוה הצמודה לצריח ישב ערבי צעיר.

„בן כמה אתה, בצר ד'" שאלתיו.

„בן 24 אדוני"; השיב.

„האם ידוע לך מה היה כאן לפנים ד'".

„הללה, לא יודע. אני זוכר כאן בית מגורים. עכשיו הוא נהרס. גם למסגד לא באים עוד להתפלל. היהודים הורסים כל הבתים בסביבה".

סיפרתי לראש הצריח השקפתי מכנו על הסביבה: זמנים חדשים באו לעיר העתיקה.

הטילים הישנים־חדשים של מצרים

נסיון לבצע תוכנית מתחילת שנות השישים

מאת מאיר כהן

השבוע נמסר כי בריה"מ נענתה לבקשתה של קהיר לסייע לה בפיתוח מערכות ההנחיה של הטילים שמצרים עסקה בייצורם מאז תחילת שנות ה־60.

בשנת 1960 החל הפיתוח המעשי של טילי קרקע סקטיים במצרים. היה זה לאחר גיוס מהנדסים ומומחים גרמניים ואוסטריים, שהביא לידי המדענים ולפעולות ההצרצת של ישראל כנגדם.

המומחים הגרמנים הצליחו ליצר את גוף הטילים ואת המנועים שלהם. במפעל שבהליופוליס הלך ר־גבוה באותם ימים חלומו של נאצר. הוא הכריז בפומבי כי התוכנית לשגר „אלף טילים על ישראל" הולכת ומשלמת.

המדענים הגרמנים הצליחו לפתח שלושה טילים: „אל־קאהר" (הכובש), „אל־זעפר" (המנצח) ו„אל־ראיד" (החלוץ). שני הטילים הראשונים היו חד־שלביים. אל־קאהר היה בעל טווח שנערך בכ־600 ק"מ ול„אל־זעפר" יוחס טווח של 356 ק"מ. הטיל השלישי, אל־ראיד היה דו־שלבי ובעל טווח הולה של 700 ק"מ.

בשלהי 1960 בוצעו שיגורים נסיוניים של הטיל אל־קאהר באזור המדבר שליד מפעל 333 שבהליופוליס, בו נבנו הטילים. כל שלושת הטילים הונעו באמצעות דלק נוזלי הכולל תערובת של קרוסין וחומצה ניטרית.

אורכו של הטיל „אל־קאהר" 12 מטר, קוטרו 120 ס"מ. הטילים הוצגו פעמים רבות ע"י המצרים במצעדי „יום המהפיכה" בשנים 1963—1966. בחינתו המדוקדקת של הטיל מראה כי לטיל יש סנפירי יצוב בזנבו, אולם אין סימן למשטחי היגוי אווירודינמיים. מעובדה זו, הסיקו המומחים, כי הטילים חסרי הנחיה ולפיכך אינם יכולים להיות מבצעיים.

ואמנם זו היתה בעייתם הגדולה של המצרים, שלא יכלו למצוא מכשירי הנחיה אלקטרוניים משוכללים לטיליהם. הם סבלו כשלונות מספר בעת שיגורי ניסוי מוקדמים והלוו מהם כחושש שהטילים חסרי ההנחיה יבחרו לעצמם יעד שרירותי...

לאחר מלחמת ששת הימים פסקו לחלוטין הדיבורים והרברבנים של המצרים על הפצצה בזמן של ערי ישראל בטילים מתוצרת מצרית. מאמצי הפיתוח והמשאבים העצומים שהושקעו לכך היו בלתי כדאיים נוכח האספקה המאסיבית של נשק רוסי. אולם הרוסים עמדו בסירובם לספק למצרים טילי קרקע־קרקע לטווח בינוני, דבר שהיה גורם לאסקלציה נוספת חמורה יותר במזרח התיכון.

ככל הנראה, נכנעו עתה הרוסים ללחץ המצרי, לספק להם לפחות מכשירי הנחיה לטיליהם הישנים ולעזור בהצוותם למטרותיהם וכן בהכשרת טכנאים מצרים בטכניקת שיגור, עיקוב והנחיית טילים. אלא שהרוסים, עצמם סובלים מצרה דומה של טילים מקטיים לא מדוייקים וספק אם יוכלו להעניק עזרה ממשית למצרים בשטח זה. אין ספק כי טילים בעלי טווח מספיק כדי להפציץ את ערי ישראל מתוך מצרים הם הנשק הנוח ביותר למצרים. כי אין הם מסתכנים באבדות גדולות בעת חדירה לשמי ישראל במטוסים.

הטילים המצריים בעת מצעד בחוצות קאהיר

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

שירים לכבוד י. בת־מרים

עשרים וחמישה משוררים מגישים זר שירים לי. בת־מרים במלאות לה שבעים. מהדורה ביבליופילית מהודרת. השירים בכתב־ידם של המשוררים. בפתח הספר רישום דיוקנה של המשוררת מעשה־ידי א. גבון, ובסופו, מאמרו של נתן אלתרמן על שירי בת־מרים כמה דברים בשעה גדולה לשירתנו.
עיצוב גראפי: י. גלעד

ז'אן פיאז'ה
הפסיכולוגיה של הילד

מחקריהם של ז'אן פיאז'ה וברבל אינהלדר שנתפרסמו עד כה משתרעים על פני כרכים רבים וארוכים. ספר זה מציג בקצרה ובבהירות ככל האפשר מעין סיכום של עבודתם בתחום הפסיכולוגיה של הילד ועשוי להועיל לקורא להבין כראוי את אשר המחברים מצאו במחקריהם.

אריך מרשל וסטיוארט המפל
עוד מכתבי ילדים לאלהים

ספר שני למכתבי ילדים לאלהים שנתחבב על המוני הקוראים ברחבי העולם ובישראל, המשקף את עולמו ואת משאלותיו של הילד. מצטיין בהומור דק ובהבחנות פקחיות. תרגומה המצויין של תרצה אתר, וכן הטכסט בכתב־ידם של ילדים — מוסיפים להרגשת האוטנטיות.

מתנה נאה לפסח:
שיר השירים

אלבום אמנותי, מעשי־ידי הצייר שרגא וייל.
עם הטכסט המסורתי והסברים לתמונות ב־4 שפות.

עומד להופיע:
ספר חדש מאת
איתמר יעוז־קסט
„הקו הזרחני"
(נובילה בשני חלקים).
חוליה נוספת במחזור ספרי הפרוזה של המחבר.
עקד

ספרים חדשים

כתבי דוד ילין

במלאות מאה שנה להולדתו של הסופר, החוקר ורב־הפעלים, יצא לאור (בשיתוף עם הוועד להוצאת כתבי־דוד ילין), הכרך הראשון של כתביו בשם „ירושלים של תמול". כינס וההדיר בנימין ריבלין. בספר מתפרסמות אגרותיו של ילין מהשנים תרנ"ו — תרס"ד (1896—1904) שנדפסו ב„הצבי" המתוארים בצורה מרהקת ובאלפת את החיים בארץ. הספר מכיל 446 עמודים, בכריכה נאה המחיר — 25. ל"י.

עיונים בשירה העברית

של ימי הביניים. על משוררים ועל שירה, שירי חידה ושירי יין, שירים שנתחברו בחלום, פלגיאטים, פארודיות וכו', מאת א. מ. הברמן
הספר מחזיק 362 עמודים, בכריכה נאה המחיר — 25. ל"י

אוצר ספרות ישראל

אנתולוגיה בפרוזה ושיר לכל מקצועות היצירה העברית למן תחילת כתבי־הקודש, בשלושה כרכים, מאת י. ל. ברוך, (מהדורת צילום).
כרך א': אפוקריפון פילון, פלאביוס, משנה, תוספתא וכו';
כרך ב': הספרות התלמודית; כרך ג: הספרות המדרשית.
מחיר שלושת הכרכים — 80. ל"י.
להשיג בכל חנות ספרים ועל־ידי המוכנים
הוצאת ראובן מס ירושלים, ת. ד. 990

הוצאת ספרים מ. ניומן בע"מ
מפעל סופרי חיפה בשיתוף עיריית חיפה ומועצת פועלי חיפה
הופיעו
בנימין גלאי:
ארבעה מחזות ושני מערכונים
שוטים ומלכים
המחזות כפי שהועלו על במותינו סיפור אוריה (בימת השחקנים), אבות ובנים (להקת ממטנב, 1967), סדום סיטי (תיאטרון חיפה), מעשה בשתי מצות, הבתולה מרומא (הקאמרי), בשף המצנפות (הבימה 72/73).
נח פניאל: שירים
מבחר מיצירות המשורר, שראשיתה עוד בפולין והמשכה במלחמת השואה ועולים בה הדים מתרדות דורנו.
עומדים להופיע
שני כרכים מכתבי
אברהם קריב

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' סוטין 22, תל־אביב. טל' 246194

הופיע
ויקטור פדוסייב / ...ובכל מקום אדם
מרוסית שלמה בן־שושן.
סיפוריו של ימאי עתיר־שיט, מסכת מסכנות של גורלות אדם, ילדים ובוגרים בני עמים שונים.
הסופר רוסי במוצאו, קשר גורלו עם גורל העם היהודי.
בשיתוף עם אגודת הסופרים העבריים, ספריית „שבות" לתרגומי יצירות של סופרים עולים.
160 עמ' מחיר 9.80

אביטל דפנא / מה פתאום?
חרוזים לילדי הגן ולאוהביהם הבהלים.
צייר בלי חום. מחיר 5.80

נורית זרחי / קרון ושמו מקרון
על מסעותיו של המקרר־הקרון בו נמצא יחד גת המציל וידידיו, על הרפתקאותיהם וכל מי שפגשו בבית־הקפה, בשדה החלילים, התחנה המשטרה ועוד תוכלו לקרוא בספר זה, המלווה בציוריו של דני קרמן. לילדים בגיל 5—10.
72 עמ' מחיר 7.30

הגדה של פסח
מעוצבת ע"י הצייר והגראפיקאי גד אולמן. מודפסת על נייר משובח בארבעה צבעים. הטקסטים משקפים את הסדר הקיבוצי.
מחיר 4.80

עתה זה הופיע
זכרונות
ד"ר נחום גולדמן

זכרונותיו של מנהיג־העם משקיף מתפרסמת אלינו הנוגע על המאבקים העיקריים של העם היהודי בדור האחרון, שהוא היה עד להם ושעמד במרכזם, ועל מאבקיה של מדינת־ישראל לקיומה, ואינם נרתעים מלהתייחס באופן אישי לה, מתוך ראייתו הרחבה את מקומם במסגרת כלל־עולמית ואת השלכותיהם, כשלונות והצלחות, על מצבו של העם היהודי ומדינת־ישראל היום ולעתיד. משיחותיו עם גדולי המדינאים העולמיים, עם מוסוליני, ליטבינוב, טרומן, אדנואר, ומאבקיו למען השמת שאיפותיו במסגרת התנועה הציונית, ממאבקיו למען העם היהודי בתפוצות, עולה אישיותו המרתקת של ד"ר גולדמן, [illegible] הוזדיעות ולוחם שהשקפותיו ודעותיו הנונקונפורמיסטיות עוררו לא אחת סערות פוליטיות והרחיקוהו מהשתתפות מעשית בעשייה המדינית של מדינת־ישראל.

324 עמודים, כולל 16 תמונות
המחיר: 16.00 ל"י
ויידנפלד וניקולסון ירושלים
הפצה ראשית: „עלים", רח' קרל נטר 8, ת"א

50 Steps
גלריה לאמנות ודברי אומנות
פ ר י א ל י ז ם
וולטר פרגסון
ציור
מיכאל שחם
פיסול
26 במרץ—25 באפריל 1972
שעות ביקור 19.00—16.00 13.00—9.00
שבת 19.00—17.00
רח' הרצל 53 נהריה

המקרא ותולדות ישראל
מחקרים במקרא ובספרות ימי בית שני
לזכרו של יעקב ליוור
בעריכת בנימין אופנהיימר בהוצאת אוניברסיטת תל־אביב
הקובץ המכיל 30 מחקרים (400 עמ') משקף בהיקפו ובאופיו את מחקר המקרא הישראלי הצעיר.
הפצה ראשית מפעל השכפול ת"א, טל. 410351 ת.ד. 39287
הספר עומד להופיע תוך החדשים. מחיר הספר — 35. ל"י.
הרשמה מוקדמת תקנה הנחה של 15% למזמינים.

הוצאת מסדה בע"מ

ספרים חדשים

לקסיקון לסוציולוגיה -
פרופ' רנה קיניג 24.— ל"י
בספר 43 מאמרים המובאים בסדר אלפביתי בהם מציג המחבר את התיאוריות הסוציולוגיות השונות ומתאר את התפתחות התפיסה הבקורתית של מושג החברה.
כל מאמר מהוה יחידה שלמה והספר כולו הוא מבוא סיסטמטי לתורת החברה.

העולם העתיק -
ו. א. קולדוויל, מ. פ. גיילס 18.— ל"י
מנושאי הספר: מסופוטאמיה, מצרים, ישראל בתקופת המקרא העולם ההלני תרבות יוון, המלחמות הפרסיות וגדולתה וירידתה של אתונה.
בספר נספחים מאת ד"ר ש. אברמסקי הבאים לחדש מספר עניינים בתחומים שונים של המציאות ההיסטורית ושל המחשבה הפוליטית דמות בימי המקרא.
הספר מלווה בתמונות של ממצאים ארכיאולוגיים במפות ובשרטוטים.

תוי ספר יהודיים -
[אבס ליבריס], א. מ. הברמן 19.50 ל"י
אוסף יחיד בסוגו, המכיל שורה ארוכה של חתימות ותווי ספר יהודיים מכל הסוגים. סמלים משפחתיים או מקצועיים וכן ציורים המסמלים את שם האיש, ציורים אמנותיים, פסוקים מן המקרא ובדומה.
הספר מלווה במחקר על התפתחות ורישום שמות בעלי הספרים מחתימות ביד ועד תו הספר.
הופיע בשתוף עם הוצאת מוזיאון אמנות הדפוס.

חברת ילדים לומדת -
יהודית גילן 14.— ל"י
בעצמו של חוכמה על שיטות החינוך ולנוכח האתגרים שבפניהם הוא מצב בא ספר זה וזורק אור חדש על בעיות החינוך בכלל ובעיות בית הספר בפרט.
ספר העשוי לענין מורים, הורים וכל שנושא החינוך קרוב ללבם.

מתקנים וקביעים
לעבוד שבבי -
אינג' מ. מרמור 15.— ל"י
ספר לימוד לבתי ספר טכניים בכל הרמות בו מובאים העקרונות של תיכון מיתקנים וקביעים לעבוד שבבי ומתוארים מבנים של האיברים השונים המרכיבים אותם. הספר עשיר בדוגמאות ובטבלאות המכילות מידות של האיברים.

מלון ספרדי עברי ב־2 כרכים —
ד"ר ב. דוקאטש 50.— ל"י
הופעה חוזרת.

הופיעו
ב„ספריה לעם"
מאה שנים של בדידות
מאת גבריאל גארסיה מארקס
רומן־אפוס בלתי־רגיל המלהיב את דמיונם של קוראים בכל העולם.

ב„ספרית אפקים"
נאצר ויורשיו
מאת ז'ן לאקוטיר
איך נעשה נאצר בתודעה הערבית ה„ראיס", מה היה הנאצריזם — מה נותר במצרים ממורשת נאצר לאחר מותו
ז'ן לאקוטיר פרופ' ב„מכון למדעי המדינה" בצרפת. שהה שנים במצרים וידוע כמומחה בעניניה.

אידיוט
מאת פ. מ. דוסטויבסקי
הופיע מחדש ואין צורך לרכוש אותו במחיר של ספר נדיר.

בספרית „דן הסכן"
„שלושה בעקבות האוצר"
מאת דוד דיין
ספר הרפתקאות מרתק לבני־הנעורים

יצאו לאור בשתוף קרן תל־אביב לספרות ואמנות
4 ספרים של מבחר מאמרי ביקורת
בעריכת פרופ' דן מירון — על יצירותיהם של
ס. יזהר — מבוא חיים נגיד
י. ח. ברנר — מבוא יצחק בקון
נ. אלתרמן — מבוא אורה באומגרטן
י. פיכמן — מבוא נורית גוברין

מהדורות חדשות:
עיר המזל — מאת אלי ויזל
1984 — מאת ג'ורג' אורוול
חברברי הסונגה — מאת ג'יראלד דארל
הדבר — מאת אלבר קאמי
אל תיגע בזמיר — מאת הרפר לי
פטר והזאב — מאת סרגיי פרוקופייב
דן יאן והחסידות — מאת מרים וינגר
ספורים לקטנים — מאת ל. נ. טולסטוי
גיאוגרפיה של א"י — מאת ד"ר מ. הראל וד"ר ד. ניר
בהזמנות נא לפנות לכל בתי המסחר לספרים
ולהוצאת עם עובד רח' מאזיה 22 תל־אביב

הופיע מחדש
ואין עוד צורך
לרכוש אותו במחיר של
ספר נדיר
„אידיוט"
מאת פ. מ. דוסטויבסקי
הוצאת עם עובד,
מאזיה 22, ת"א

הוצאת ש. זק ושות'
רח' המלך ג'ורג' 2, טלפון 227819, ירושלים
לידיעת המורים והתלמידים באולפנים!
חדש!
חול ומועד באולפן
מאת: פנינה וולה
חלק שני
הספר מיועד לתלמידי אולפנים שלב ב', — ובו פרקי קריאה, לשון ועבודה עצמית.
להשיג בכל בתי־מסחר לספרים בארץ

בהוצאת „מורשת וספרית פועלים"
לקראת יום השואה
רכוש לספריתך ולידידיך ספרי־תיעוד הגבורה:
נערה מול גרדום / פ. סולומיאן־לוץ
רקדנית בלי רגלים / ק. אשר־פינקהוף
מוכרי הסיגאריות / י. זמיאן
אין פרפרים פה
אנשי המחתרת / ח. גרוסמן
בין הצלב והמזוזה / ה. שרשבסקי
העיירה בוערת / מ. גבירטיג
להבות באפר / ר. קורצאק
רקוויים לטרייזנשטט / י. בור
שבילים במעגל האש / ע. ניר
שבעה בבונקר / ח. י. גולדשטיין
לוחמים יהודים נגד נאצים מ. מושקט (עריכה)
חתום על כתבי־העת לתיעוד ועיון
ילקוט מורשת
מופיע פעמיים לשנה. הופיעו עד כה 13 חוברות.
חוברת 14 תופיע בחודש אפריל

מכשירי כתיבה, גרפיקה,ציור
הזמנות בטלפון
משלוח למשרדים
„קולמוס", רח' הלל 23,
פסג' רסקו
טל. 233843 ירושלים

שליסנר
בימ"ס ללבנים
(זיזרוביץ דבורה)
גורדון 12, חיפה
החנות הקטנה עם המבחר הגדול
מפות שולחן, מגבות ומטפחות, כלי מיטה ורקמה לפי הזמנה.

מעונין
במחרטה
אורך 3 מטר
במצב טוב מאוד
רצוי חדישה
לטלפן 268602, 266873

להשכרה
בירד המזרח
בית משולש לתצוגות
פרטים בטלפון 264251

למכירה
1/4 שותפות
במיכלית דלק
באזור חיפה
04—538085

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יורם ברונובסקי

אברהם שלונסקי: תרגומי שירה

תבנית מחושבת יפה או מקריות־מספרים סמלית — מחצית. „כתבי א. שלונסקי" הם הכנית כרכי תרגומיו של המשורר. אתחיל דווקא בשאלת תם גמור: כלום שלונסקי הוא טוב יותר כ„משורר" או כ„מתרגם"? כמובן לא אענה על השאלה הזאת, אלא אומר שהוא מתרגם מעולה כאין כמותו, אבל לשון נדיר. למי שסבור — ובוודאי יש לסברה כזאת קיין סעיפים — שלשון היא חוות־הכול של היצירה (כמו של האנושיות בכלל) — אמרתי בכך גם את שבחו כמשורר. בכלות הכול, שטות היא להבדיל הבדלות סכולסטיות כאלה בין „משורר" ו„מתרגם" כשמדובר ביוצר בשיעור־קומתו של שלונסקי. אותי משכנעים בשיעור־קומה זה דווקא כרכי תרגומיו. אבל ברי הדבר שאלה בראש־וראשונה „כתבי א. שלונסקי", רק אחר־כך יש להם זיקה ליצירות שונות של פושקין, של שקספיר, של יסנין, בלוק, לייויק, ורבים אחרים. אולי ראוי להדגיש דבר שהוא בן המיותעות: השיר — כל שיר — קיים ואובד בלשון שבה הוא כתוב. בתחום התרגום משמע הדבר שגדלותו של המקור אינה יכולה להציל תרגום גרוע ולהיפך — יכול להיווצר תרגום מעולה של יצירה הפחותה בחשיבותה במקור. לשני המקרים קיימות דוגמאות רבות, אף כי המקרה הראשון הוא שכיח יותר. אחת מהגדרות השירה — הגדרתו של רוברט פרוסט — היא שזוהי אותה המצות שאינה ניתנת לתרגום. נראה לי שאפשר לקבל הגדרה זו ולהמשיך לשאול את השאלות המיתות. כלום תרגומו של שיר זה הוא מדויק, או אפילו: כלום התרגום נאמן לרוח המקור? בין התרגום המקור קיימת תלות שאינה בעניינו של הקורא, לפניו עומד השיר המתורגם במצורתו, כלומר: לפניו עומד השיר. על כן טבעי להלושין שתרגומיו של שלונסקי כלולים במבחר כתביו ומהווים את מחציתם, כפי שבהוצאת ועד־היובל בת עשרת הכרכים של כתבי ש. טשרניחובסקי (עד עתה הטובה במהדורות כתביו) נכללו גם תרגומיו של טשרניחובסקי. שמא אולי האחד והיחיד לשלונסקי בין המתרגמים העבריים. בספרות מתחדשת — ובתחומים רבים נולדת — כספרות העברית נודעה למפעלי תרגום חשיבות מיוחדת. לא אתעכב על הדוגמאות רבות־העניין של ספרויות מגולדות מתוך תרגומים (הגרמנית מתרגום המקרא של לותר לדוגמה). די לציין שככל שירבו החמרים שמהם נבנית תרבות, כן תהיה יציבה יותר ועשירה יותר. מכיוון ששום דבר אינו נוצר יש מאין, תרגומי־מופת הם ביסודותיה של ספרות. שלונסקי — המשורר המתרגם, חשיבות התרחיות היא מסגית להלושין — הוא מיוצריה הגדולים.

מובן מאליו שבחמשת הכרכים מיוצג רק חלק קטן ממכלול תרגומיו של שלונסקי, המכילים עוד עשרות כרכי פרוזה בעלי חשיבות רבה למי שמבקש להבין את דרכו של שלונסקי כמתרגם. שלא לדבר כבר על השפעתם הרבה על התפתחות הפרוזה העברית המודרנית. אם בכמה מתרגומי־פרוזה אלה היתה הלהטוטנות הלשונית שלו למניארה מייגעת, העושה אחדים מהם (במיוחד תרגומי השנים האחרונות, דוגמת „רומאן בלי כזבים" של מאריינגוף) לבלתי־קריאים כמעט, הרי בתרגומי השירה היה לו כשרון־להטים זה הכלי המושלם שבעזרתו התגבר על כל המכשולים: לתרגם בחרוזים הנכונים, בקצב הנכון ובדיוק מירבי. אי אפשר שלא להתפעל מן הבית שממנו התפעלה לאה גולדברג (במאמר בקובץ „יבול"):

רוסיה, ארץ שדי לי! הה, אל נא
תשלכי בעדת פתרשתך.
צפצפות ותרזות תאבלנה
למראה דלותך ומרודך.

ובתים נפלאים כאלה ימצאו כמעט בכל עמוד מעמודי חמשת הכרכים.

במרכז פעילותו התרגומית של שלונסקי עומדים, כמפורסם, תרגומיו מספרות רוסיה וביניהם — תרגומיו מיצירות פושקין. תרגום שירה הוא אמנם תמיד בציית. אך אין ספק שמעטים הם המשוררים הצפויים להבצטה כה גדולה בתרגום כמו פושקין. זו תופעה שכמעט אי אפשר להסבירה, שכמעט נדרשים לה הסברים מיסטיים כדי לרדת לעומקה: שירה זו, גאונית ונפלאה במקורה, הופכת בינונית, מעט משעממת ועצית בתרגומים לשפות זרות. קורא צרפתי או אנגלי חש עצמו תמיד שלא בנוח כאשר ידידיו רוסים משכנעים אותו בחד־פעמיותה ובגאוניותה של שירת פושקין — מה שהם רואים בתרגום נראה להם כה

תרבות וספרות

בלתי תואם לסופרלטיבים המורעפים עליה. ייתכן שהקורא העברי הוא היחיד היכול להאמין בגדלותו של פושקין, תודות לתרגומי שלונסקי, אשר במהדורה הנוכחית תופסים שני כרכים.

דומה שהכול יסכימו — ושלונסקי עצמו יסכים אף הוא — כי על ראש כל עבודות התרגום שלו יש להעלות את „יבגני אוניגין". גם מי שאינו נתפס בקלות לאכסטאזה מוכרח להגיע לתהלות ההתפעלות מתרגום יחיד־במינו זה, אחד מסלאי אמנות התרגום. בארץ כבר התחנכו עליו כמה דורות והוא נעשה אחת היצירות האהובות ביותר. אנשים רבים יודעים את בתיו בעל־פה. ואכן, בתי „אוניגין" של שלונסקי נלמדים בעל־פה מאליהם: הם מצוינים בניגוניות ובקלילות שאין משלם. זכור לי זמן שבו ראיתי דופי מסוים בקלילות זו. אצל פושקין בכלל, וב„אוניגין" בפרט, קיים מין איזון מופלא בין קלות רוגנת ועצבות עמוקה, בין „פשטות" ו„הדר מרום" (ראה שיר הפשלוח). דימיתי לחשוב שאיזון זה הופר מעט בתרגומו של שלונסקי לצד הקלילות — עתה שוב איני סבור כך. במקומות הראויים יש למשפט השירי של שלונסקי ההוד שביין את המקור („אשרי שבנעוריו הוא נער / אשר בגר בבוא עתו" מבית י' שבפרק השמיני היכול לשמש דוגמה מצוינת לדרכו של פושקין. מן ההוד של הפתיחה אל האירוניה הקלה של ההמשך עד הסיום האירוני לגמרי „וכל ימיו חברה כולה / אמרה שבו: זה איש נפלא").

„יבגני אוניגין" של שלונסקי הוא התרגום המוצלח ביותר — אולי היחיד המוצלח — מכל התרגומים של רומאן־בחרוזים זה המוכרים לי. בידי יוליאן טובים — מתרגם מעולה של פושקין לפולנית — לא עלה לתרגם את „אוניגין" בדרך שתניח את דעתו. הוא תירגם קטעים אחדים ונואש מן המלאכה: אוניגין — אמר — פשוט אינו תרגים. כשלון פאתטי במיוחד ומפורסם במיוחד הוא תרגומו האנגלי של ולאדימיר נאבוקוב. ארבעת הכרכים המוקדשים ל„אוניגין" שהוציא נאבוקוב, הכוללים פירושים נרחבים ביותר, פאקסימילה של המהדורה הרוסית הראשונה ותרגום אנגלי, הם בוודאי תרומה נכבדה ביותר לחקר פושקין, וכל המתעניין ימצא בהם אוצרות (אצלנו כתבה על תרגום זה לאה גולדברג ב„אמות" ס"ו). אך גם אוצרות אלה אינם יכולים להעלים עובדה יסודית, שכל המכיר פושקין עליה יתעורר: בתרגומו של נאבוקוב („בחור מכביל אבל פזרני") נעלם פושקין ונוצר דבר־מה שקשה לקורא אנגלית בלבד להשתכנע בגדלותו. ועל־כרחנו אנו מסכימים לביקורתם של אדמונד ווילסון ורוברט לואל, שבוודאי אין להם הסמכות של נאבוקוב בענייני פושקין, כי זוהי „פואימה אנגלית מוזרה ובינונית" (לואל). חבל שנאבוקוב אינו יכול לקרוא את תרגומו של שלונסקי. יוליאן טובים — כפי שסיפר שלונסקי בראיון שנתן לפני שנים אחדות — אכן שמע דיקלום של „אוניגין" בעברית ואף כי לא יכול היה להבין, הגיע להתפעלות מן המקצב „הנבון".

כזוכה עיבד שלונסקי מחדש את התרגום במסגרת הכרך „א. ס. פושקין — שירה" שהופיע בשנת 1966. לא היו בו שינויים מהותיים, אך כמעט בכל בית תרגבה מחדש, אם לא שורה שלמה, הרי לפחות מלה אחת (לדוגמה: בפרק ראשון בית ד בשורה „בחור מכליל אבל קפדן" שונה ה„קפדן" ל„פסקן", בהתאם לגוון מתאים יותר של המלה „פדנטי" שבמקור, או, באותו פרק בית ח', בשורה „היתה תשוקה נסערת" שונתה המלה „תשוקה" ל„עדנה", אף כי תשוקה היא כמדומה תרגום מדויק יותר של המלה שבמקור). מגמתם של השינויים הרבים הקטנים הללו היתה בדרך־כלל לדייק יותר ומטרה זו בוודאי הושגה ברוב המקרים. אך דומה שרבים הם אלה שנפשם נקשרה באהבה לנוסח הישן ומיאנו להסתגל לזה החדש. ייתכן, על־כל־פנים, שאין זה אלא עניין של הרגל והנוסח החדש הוא באמת „טוב" יותר. ככל שהשוויתי את מהדורת 1966 עם זו החדשה ביותר, מצאתי רק שינוי אחד. הרובע הפותח של „אוניגין" הציק מן הסתם במיוחד לשלונסקי: במהדורת 1966 הוא תירגם בו מחדש שתי שורות, ובמהדורה זו השורה הרביעית. „ואין כמותו לפיקחות" באה במקום הקודמת „וגם עשה זאת בפיקחות". אני מצדיק את הנוסח הישן ביותר, אולי שוב מתוך הרגל של אהבה. במקרה זה אותו נוסח ראשון הוא גם המדויק מכולם: „וגם עשה בשכל רב" (בתרגום מילולי תהיה השורה: „טוב יותר לתכן לא יכול היה"). אבל פתיחה זו של הפואמה היא כמובן בעייתית במיוחד, בהיותה במקור פאראפרזה של פתיחת משל נודע של קרילוב, וכל קורא רוסי תפס את השנינות שבדבר.

תרגום „יבגני אוניגין" ראוי לעבודה מקיפה שתבחן אותו בלבנר ליו מכל האספקטים האפשריים. יסודות לעבודה כזאת, העשויה להיות מרתקת ביותר, הניחו כבר כמה חוקרים, דוגמת דב סדן בעבודתו במסתו על השימוש ששימש שלונסקי במטבעות־לשון מרבדיה השונים של העברית ב„אוניגין" שלו (נדפס בקובץ „יבול").

בשני שבכרכי־פושקין של שלונסקי כונסו היצירות הדראמטיות — תרגומים מעולים של „בוריס גודונוב", „משתה לעת דבר" ועוד — אלה שהכרנו כבר במהדורות קודמות ושנכללו, יחד עם „אוניגין", בכרך „שירה" משנת 1966. לעומת זאת, נוסף כאן המדור „מן הלירקה" ובו תרגומי עשרים ושישה שירים ליריים קצרים של פושקין, ושני קטעים מתוך פואימות ארוכות יותר — מן המבוא ל„רוסלאן ולודמילה" („שונר תלמיד חכם") וקטע מתוך המבוא ל„פרש הנחושת" („פטרבורג"). כל אלה דברים שעד עתה היו פזורים בעתונות הספרותית. לתרגם של כל שיר וכל קטע אפשר להקדיש מסה קטנה, וכאן כמובן יקצר לכך המצע. לבעיות הכרוכות בתרגום ארבע שורות־הפתיחה של „רוסלאן ולודמילה" הקדיש פעם יוליאן טובים מסה בת שישה־עשר עמודי דפוס פוליו, מסה שסופה הוא הייאוש: טובים לא הצליח להתגבר על קשיי התרגום והניח לו. מעניין היה לקרוא מסה מקבילה על המרובע הזה אצל שלונסקי:

על חוף־קמור — אלון צמרת
שרשר זהב על גזע שם:
יומם וליל אסיר־שרשרת
יסוב שונר תלמיד־חכם.

אברהם שלונסקי

כאן אסתפק בשתי הערות. ב„חוף קמור" יש אליטראציה למלה שבמקור („לוקומוריה"), מלה פיוטית, מותאמת לעולם־האגדה שעתיד המשורר לספרו ושתרגומה היומיומי יותר הוא „מפרץ". כאן אנו זוכים לדעת שלמעשה ליהנות הנאה מלאה מתרגומים נפלאים דוגמת אלו של שלונסקי יכול דווקא מי שמכיר גם את המקור. עכשיו, לגבי „שונר" — („קוט). אבל הרי לא סתם חתול רגיל מספר אגדות. „שונר" שמש אמנם פעם את דב סדן (הראשון שהשתמש בו, כנראה) לתרגם החיה הקרויה אגמל בלועזית, אבל שלונסקי היטיב להשתמש בו כאן, בבקשו חתול שהוא יותר מחתול ובכל־זאת איננו חיה אחרת. אין לנו אלא ליהנות מהמדור הזה של לייריקה פושקינית שכל פרט בו הוא מלאכת־מחשבת.

עיקרו של הראשון שבשני כרכי „תרגומי שירה" הם תרגומים מן הלייריקה הרוסית שרבים מהם נכללו ב„שירת רוסיה", אותו קובץ תרגומים שהופיע בעריכת א. שלונסקי ול. גולדברג בשנות הארבעים. המד מאז ל„ערוב לבך" ביבליופילי ואבר השפעתו על השירה העברית ראויה למחקר מקיף. רובם שירים שנוספו הם משל משוררי דורות צעירים יותר ונדפסו בתוספי הספרות של „על המשמר" (כמו שירו היפה של בוריס סלוצקי). תרגום שירו של מאיקובסקי „ידיד" נעשה אך אשתקד ופורסם קודם ב„מעריב". אף כאן קשה להסתפק בפחות מסופרלאטיבים — „האלמוניות", „ליל רחוב", „הנולדים בעת נידחת" של אלכסנדר בלוק — נפלאים! אפילו „שנים־עשר", הפואימה המפורסמת שהיא, לדעתי, מן הגרועות שביצירותיו של בלוק, מצליחה לעורר עניין בתרגומו רב האמצעות של שלונסקי. ועוד, בין התרגומים האהובים עלי ביותר „סדרת זעפה" של יסנין, „רוסי" של גורודצקי, „הלולא ברוסיה" של בילי, שירו של חלבניקוב, „צדינות אמיתית" של אחמאטובה... אבל אני מתחיל כבר להעתיק את כל תוכן־העניינים.

בכרך ב' של „תרגומי שירה" רב ביותר חלקה של שירת אידיש. לייויק, הלפרין, ברודרזון, מאוקיש ועוד. זוהי שירה־קינה גדולה, כמעט לכל ארכה, עד הנודע בתרגומי־האידיש של שלונסקי: „שיר הפרטיזנים היהודיים" של ה. גליק החותם את הכרך.

היוצר השני שיועד לו כרך נפרד מחמשת כרכי התרגומים של שלונסקי הוא שקספיר. כידוע, תורגמו „האמלט" ו„המלך ליר" שלא מן המקור. אין בכך כל רע, לאור הנאמר לעיל. תרגום שירה יבחן על־פי טיבו של השיר כפי שהוא בתרגום (שהוא לו המקור). טשרניחובסקי תירגם כמה מתרגומיו היפים ביותר מבלי ידיעה: „הקאלוואלה" תורגמה מגרמנית והיא יצירה עברית נפלאה. אינטואיציה של משורר מסוגלת לעתים להגיע לדיוק רב יותר בתרגום מבלי שני מאשר בקיאות פילולוגית. מסופקני. אם יכול מישהו להבחין מתוך קריאת „האמלט" ו„המלך ליר" שהם תורגמו לא מן המקור. לדעתי, אין לתרגומים הללו הקסם של תרגומי שלונסקי מן השירה הרוסית. אך דומה שאלה תרגומים טובים, מצוינים במעלות רבות. שלונסקי — אם מותר להסיא עליו את שנאמר על טאטיאנה ב„אוניגין" — „נשמה רוסית היא". ההישגים המדהימים ביותר שעשה אפף זה הם בהעתקת צלילים רוסיים מתוך נבל העברית, בהעשרתו אותה בהמות, רגישויות ועדינויות אשר רק הדורות הבאים יוכלו לעמוד על כלוא־ציגנביבו.

חיים פסח

ביאליק והסקוטים

מכתב מלונדון

„שומר עבודתה בחולות המדבר.
אטלאנטה בין גלי האוקינוס:
הלא שפר גורלן מסקוטלנד —
שמהן לא נותר עוד דבר..."

כך, בטון כמעט ביאליקאי, מקונן כל שפתה ותרבותה של סקוטלנד, אשר נשתכחה, היו מקדיארמיד, הסקוטי הגדול שכל ימיו ניסה להפיח חיים ב„גוש המת" של שפתו, שאפילו בארצו לא רבים קוראיה. משורר בן שבעים — ועדיין מאמין.

כאות שנה היתה הסקוטס, שבה כתבו הנריסון ודאנבאר, מדוברת ברחובי סקוטלנד, ואולי גם היתה לשפתה הרשמית היום אילולא... התנ"ך. כשציוה ג'יימס הראשון לתרגם את התנ"ך לאנגלית, ולא לסקוטס — נגזר דינה. הסקוטים החלו לשקוד על האנגלית ולשכוח את שפתם. ג'יימס הסקוטי היה למלך אנגליה המאוחדת ואתו ירדו דרומה משכיליה של סקוטלנד. האנגלית היתה לשפת הכתובה ושפת המשכילים. הסקוטס נשארה מדוברת בלבד ונחלת דלת־העם, עד שגם שירתו של ברנס לא החזירה לה את כבודה.

הסקוטס הנכתבת היום היא, במידה רבה, תוצאת מלחמתו הפרטית של מקדיארמיד, אשר במאות עצרות, כרוזים, ומעל לכל — בגוף שירתו, ניסה לגונן עליה בפני השפעתה הסוחפת של האנגלית. הוי סקוטי שעודנו חולם גם על עצמאות לאומית של ארצו ועל איחוד העמים הקלטיים (סקוטים, אירים, וולשים וקורנוולים), שבמרוץ קדחתני מעשיר את שפתו בעבות השונות שגילה במחקר זוה סקוטלנד, בחיטוט בשירת המאה ה־16, ובמלים שהוא עצמו מחדש. משורר שלדעת רבים אינו נופל מייטס, אשר בחר לכתוב את יצירותיו החשובות ביותר, בשפה חסונה חשובה.

ברור, איפוא, שעניינו העמוק של מקדיארמיד בגורל העם היהודי ובספרות העברית והיידית אינו מקרי. בהקדמה לתבחר, סיפר על הכרותו עם סופרים כשלום אש ויעקב ואסרמן, שאותם פגש בווינה, ועם שמואל מרשק, שאותו הכיר במוסקבה ב־1951. באמסטרדאם פגש את יוסף אוסטספר, שאתו מצא הרבה מן המשותף, ועל כתב־היד של התרגום האנגלי ל„יערות פולין", שנתן לו הסופר לקריאה, הוא מעיד שבבאו „עמוק ולירי". בין ידידיו הוא מזכיר את בובר, שעל־ידיו התוודע אל החסידות (וגאה שתורגם לאנגלית בן די סקוטי"...) ועל עבודותיו דיבר באחת הפואמות שלו, שבה הביא ציטטות מדבריו בתרגום צרפתי. וכן את טיכמן, שמובאה ארוכה ממאמרו ב„די יידישע וועלט" (1928) הכניס בהקדמה לשירה „IN MEMORIAN JAMES JOYCE" 1955. באותה הקדמה לפואימה אוונגארדית זו, שבה שמות ספרים ומובאות הם חלק לגיטימי של השיר, הוא מדבר גם על „הבעיה של נטישת הצורות המקובלות בשירה", וממשיך ואומר כי „היו שהתלוננו שיצירותי האחרונות אינן שירה כלל, אלא פרוזה מקוטעת". אך, הוא מדגיש, „זה זמן רב חולותי להיות שותף למה שהמשורר היהודי הגדול חיים ביאליק, אותו פגשתי בווינה, קרא: השטות שבהפרדה השרירותית בין פרוזה לשירה".

אל ביאליק התוודע, אם כן, בווינה, לדבריו „על־ידי המשורר הגרמני האכספרסיוניסטי תיאודור דויבלאר (שמת בינתיים)". ועדיין הוא זוכר „את גדולת השעה של אותה פגישה קצרה", שגם דויבלאר נוכח בה. בספרו האוטוביוגראפי בעל השם האירוני „משורר בר־מזל" (1943) הוא מדבר על פגישות שערך בווינה עם סופרים גרמנים וצ'כים (וקאפקא ביניהם) וממשיך. „שם מצאה אותי הפתעה צפויה בהכרותי עם אנשי־ספרות — זו היתה הפגישה עם חיים נחמן ביאליק, משורר בשיעור קומתו של יהודה הלוי ואבן גבירול". לאחר תיאור הכרויות אחרות הוא חוזר לביאליק: „אך המשורר הבשל יותר של עם ערדף — חיים ביאליק הוא־הוא שאליו חשתי את האהדה העמוקה ביותר, ושדרותו קרובה ביותר לרוחי, עד כדי כך שאני רואה בפגישתי אותו את אחת הזכיות הגדולות של חיי". הוא מצטט באריכות במסתו של ויליאם א. דריק, ואחר מובאה אחרת על ביאליק, שבו התאחדו „אצילות הנפש של לרציפור ועת רוחם של המכבים". הוא מוסיף, ספק לקורא ספק לעצמו: „האין־אלה הן הכוונות אשר אליהן חייב להתאוד משורר סקוטי, מקוף! ממש אין גם לי בהן חלק?"

מאריאן וחיים סקח

אפשר להתקעקע

ליס סקח הוא אמן ביט־סול: ארבעים שנות עבודה — ואיש לא יקנה את יצירותיו, איש לא יתלה אותן על קיר ביתו. אף אחת מהן לא תישמר לדורות הבאים. אבל בינתיים ראינו אותן מהלכות בינינו עירומות וגם מפטפטות בתערוכה החיה הראשונה של ציורי־קעקע בברנז האמנות של קאמדן. קעקועים טוסים בכחול על החזה, ספינות כפרש ומלאכים על הכתפיים, אינדיאנים וה„מונה ליזה" — על הגבליים.

„עורו של הלקוח הוא הבד שלי. המחט החשמלית — המכחול", מסביר ליס סקח, שארבעים שנות קעקוע מודיות מאחוריו, ועוד מאחריו מסורת ארוכה שקמה לבטלה: „הנה, כבר על מומיות נמצאו ציורי קעקע". שלא לדבר על מצביאים ומלאים שקיעקעו עצמם באודם אחר מנצחון. או אותו עבד, אשר לפי הרודוטוס קועקע בידי אדוניו בהודעה סודית, וכך נשלח מסברק אל מהבמרץ הפרסי ליוון.

„ישנם אמנם גם אנשי העולם התחתון כמו גנבים־פורצים בצרפת המציינים את מקצועם בקעקוע של עכבר. אך ליס סקח נעלב כשמזכירים גנבים בהקשר עם אמנות, ומזהיר לכבות מקעקעים נכבדים ובהם אדוארד השביעי, ג'ורג' החמישי, פרדריק התשיעי, ואפילו... ליידי צ'רצ'יל, הלוא היא אמו של וינסטון. לגבי נשים לקוחות הוא זהיר והפקן: „באות נערות ומבקשות לחקוק את שמות אהוביהן, וכעבור יום־יומיים משנות טעכן. אהבות ניתן להחליף, כתובת־קעקע תישאר לנצח" — דבר העלול לגרום תקלות גם לגברים. כמו במקרהו של ברנאדוט, קצין בצבא נפוליאון שבלהט ההתמכן הצרפתית קיעקע את עצמו בכתובת „מוות למלכים" ולימים נעשה עצמו מלך שודיה.

הבהגו, אם כן, כשראינו בחדר את מאריאן. מאריאן היא יצירת־המופת של ליס סקח, צבורה בסגנונו המאוחר האכספרסיוניסטי. על גבה משפחת נמרים בנוף הררי עם שמש השוקעת על צפת אגם כרסטי, ועל רגליה — פיקאדורים. למאריאן ולאיבור בעלה קעקוע בשותף: כבלים על פרק־היד, הקושרים אותם לעולמים. וישנם אחרים, המתחלקים בכתובת כגון: „על הכותף" על גבו „יפרידו" על גבה, או לב חצוי בין זרועו וזרועה.

איבור הוא, כבהיבה מסוימת, בר־זיאת. הוא נושא על גבו תמונת צייה, „הקבלייר הצוחק" על חזהו, „האביב הבכור" על כתף אחת, ו„הנשיקה" של רודאן על השנייה. „בוודאי זוהי כדאי", הוא אומר, „הצורה מחר לא בגות אתה נושא יצירת־מופת על גופך כל החיים!"

ביציאה נזהרתי שלא לדרוך על כפות־רגליו של אדם, שהיה מכוסה בציור־קעקע של גרביים. בן שבעים וארבע ומתקעקע כבר חמישים שנה, בכל שבוע. ועדיין יש מקום פנוי, כנראה. „מה עוד ניתן היום לקנות שיישאר כל החיים?" הוא שואל. חשבתי עליו, חשבתי על הבמויות, והחלטתי שהוא צודק.

[illegible]

ברחוב באכסטורד, לפנות ערב. פיתוח העוברים להצה בשפריות על קניותיהם ואיש לא הבחין שבינתיים — אבד להם השלג כזל שנות שב אזור. שיבור, שהסיר את כובעו, מילאו בפתיתי שלג — וחילקם לכל עובר־ושב.

שלמה שנהוד

ארבעה שירי זוהר

לזכר האריז"ל
[illegible]

שני מעמדות

מעמד א׳

להם המדבר, עשן ההר, העם תקן את החטא,
חטא עץ־הדעת, ופסקה זהמתם.
ומשה, ושני לוחות העדות בידו, יורד
זכותם בעץ־החיים לעולם.

ולמטה העגל, המחולות, והעם המצחק.
ויחר אף משה ויחר חרה...
ופרח לו העץ, זה עץ־החיים, פרח ונסתלק —
נשברו הלוחות אל תחת ההר.

מעמד ב׳

שוב להם המדבר והענן על ההר. אך קלקל
תקועם המחול בעגלם של זהב.
ומשה בענן והלוחות השניים שפסל.
והעם אל תחתית ההר על יקרב.

והוא פוסה ויורד. בשנית הוא יורד מן ההר,
ועם לוחותיו הפרוד שוב נודע —
קלפת הגגה, זה עץ־הדעת־טוב־ורע שחזר,
מימינא חיי ומשמאלא מותא.

אבני שיש טהור

ולא אמרנו, לא אמרנו את הכל על החלוף שבנו —
יראים, מה יראים, אנחנו
את יומנו
האובד.

ובשתיקת־אימים זו מבכיה הקה ראשית ידינו
ויודעים תמיד: כה הפרוד
כאשר שלט
שולט;

ויודעים לזהות שנים, בכמנם אנחנו נתונים,
ובהם שם מים מים בפרודא,
שמימינא חיי
ומשמאלא מותא —
מעץ־הדעת הם יורשי
הטוב ורע...

ואת הכל על החלוף שבנו לא אמרנו, לא אמרנו,
שמרנו על אחור אחד חמור — —

— — — — — — — —

זה רבי עקיבא, רבי ולא אתה שחמרתיש
בשם שמים:
כשתגיעו לאבני שיש טהור
אל תאמרו מים מים,
שמא תסתכנו בנפשכם!...

ולא הגענו...
ולא נגלו עדן
אותן אבני השיש הטהור — —

ואנו —
שבנו בכמלוא נתוק נקשר
עטרות כביכה לעץ. עץ־החיים – יודעים:
עדין בסלוק ומאר העץ...

ולקחנו הפרוד בסוד חלוף כאשר רבן – רובן.

סבא דסבין

הבוא אי וניע לאותן אבני שיש טהור כטהור,
שכתן מים דכיין נפקין – וזרחו;
וצל עץ־הדעת־טוב־ורע עוד יפול לאחור
כפני עץ־החיים הנוטה שוב נופו המהה;

ה. סבא דסבין
אתה שוה אי־פעם הרזא לגלות
בדברי עקיבא, ולהורות
פרושם במתיבתא עלאה —
אמור:
אי חדרנו לגמר התקון ונלאה
להגיע בה לטהור השוהור;

הדרך זה העץ מקומו שוב לתפס
בין חכמה עלאה
לבין תתאה,
בין בינה
למלכות,
שקן גויה הלוחות
נשברו־לא־נשברו —
והוא
צלה היחוד
כשקהת היחוד
במלוא היחוד;

ולא עוד פרוד
כפרוד
כמלוא הפרוד;

ו. סבא דסבין,
נחת שוב, הורה נא, באר בסלמות,
לשוב אל תפארת־הנסתלק – מן מסוף ונמות.

יעקב שביט

סיפורי יעקב שבתאי

הקרקס הוא אותו מקום מופלא, שבו מחולל תסר־העניין תעלולים שונים ומשונים והזוג אה נצחונו על הכללים המקובלים ועל השיגרה המבוזה; הוא אותו מקום שבו מוצאים מפלט מן המציאות, שאפשר למצוא בו פורקן ונחמה, ואפילו לראות בו חלום נסתר בהתממשותו. לפיכך מוצב הקרקס, ביצירות רבות כל־כך, מול החיים ולעתים הוא־הוא החיים האמיתיים. אולם, כך מסתבר, יש מציאויות שהן עצמן קרקסיות במידה מרובה מאוד ויש בני־אדם שאינם נזקקים לאביזרי־בימה כדי להלך על החבל הדק שבין שמים וארץ. הדוד פינק, בסיפור „[illegible] חבורות פ־פי ובכיל איתה", שבקובץ הסיפורים של יעקב שבתאי *), הוא נציגו המושלם של „גזעי הדודים", שהם תמיד הכבשים השחורות של המשפחה הטרודה בבעיות פרנסה וקיום ואין לה פנאי להיות. הדוד פינק מנצל, בלי ספק, את העובדה שהארץ שהוא מגיע אליה לביקור פתאומי, היא הארץ של התממשות החזיונות והנסים הם בה מעשה־בכל־יום. הקרקס כאן אינו, איפוא, אותו אוהל שמבקש הדוד פינק, הליך הקרקסים הארצישראליים, להקים, אלא הוא מעלליו של הדוד פינק בתל־אביב הגדולה, מעשי הפרמה שלו בנשים ובנשים, נפילותיו וריחופיו. כשנגנו התולים, נופל הדוד פינק על האדמה כחתול גברים ונהלך מן המציקה באצבעות ההבתבות עם הנסיך של בואקי החזה לגדול הרגגליקרב ליד ליבר בין. עלילה המבצה ביוקה אירגם באכצעיותה בין הסיפור האכטברי וברחסה אל ההבאכטר ההכתרי. הלוא בקרקס הכל אפשרי!

הדוד פינק, הדוד שבא, הפרק, הבכיה כהתלכיה, היא גם הזירה, כשהיא על־פי רוב תל־אביב הפרעלית והזעיר־בורגנית של שנות המאנדאט הבריטי. בילם דמיות טראגיקומיות הנוהגות לכספר את המימד האחר ובאכצבורת [illegible] בין הקרקע הפיצקה המבכ־הבית ובין המבצים ההמה־בלתי־מבהבדים, אך הבק־בצורי הבביזה ההתהגד־„הדודים". לא כולם כפינג־הדוד פינק, להתאושש כן־ולהתחיל כחדש. דומה־הדוד פינק הוא הדוד פרק בעצם דוה. הדוד פרק הוא „הרוקי", הפקיד על ספרי אנגלס ולבין, ומבקש לגאול תם ובצורת המפלגה את ה־המהפכן איני מסוגל לגאול בן מן הסבך, שלתוכו נקלע לגאולה. הדוד פרק ממי־של דבר מגג הבית ופיזה החם של החצר.

הקבוצה הגדולה של הסיפורים היא משפחה ההגגורת אביב של „משכנות עבדים" מאוד לאריכות הנהדרים מגלילה של גוף אידוש באורך הצחיחה של ההכ־בנייהן. הרצל ודיבהם. [illegible] פור של שבתאי כונס את — שבפתיע היה לא לפגוש שוב בסיפורי ובבבוה־הילדות ישראלים — מלההפך לתרכיכים.

„הסתלקות", לבמשל, היא סיפור על הסבתא הקשנה חכמת־החיים, העציבה והאירונית. „לאט לאט מתה סבתי, בבית־חובה, המבחיקה בסיפורים האנייה, עד שהיא מתבוגגת בכי־אופק ונבלעה בו. כך גם אותי זכן הוסבו עד להקדים בני הבשרה והבדלו בין הבשר והלב.

הסבתא הולכת ומגוגה בסוף ימיה, תוך כדי מאמץ לשמר את סדר היום הקבוע שלה בתוככי עולם החפצים המקיף אותה, כשלכל אחד מתוכה ביוגראפיה פרטית וקרובה. „היא היה עם חפציה בהסכמה רבה ובאינטימיות, ולכל אחד מהם היו סימוכים אצלה מקומו ומבטו ופעולתו בבקבי". כשהיא מתה, לא מסתיים התהליך. הוא נמשך, כשלאט־לאט מסלקים את חפציה הישנים וחסרי־התועלת מן הבית. אז נמוג גם זכרה. החפץ האחרון הנשאר אחריה הוא הפנקס השחור, שבו נהגה לרשום את ימי־הזכרון של בני משפחתה. הנכד־המספר המדפדף בו באקראי אינו יכול להיזכר מהו יום־הזכרון של מותה. כך נעלם ואיננו השריד של אילן־היוחסין המשפחתי ואפשר להתחיל לגמרי מחדש — על פני השטח.

„המסע למאוריציוס" הוא תיאור־מסע של אחד, חיים ברוך, הנוסע ממזרח אירופה אל גלות מאוריציוס בקצה הדרומי של יבשת אפריקה. זהו, לדעתי, היפה בסיפורי הקובץ הראשון של יעקב שבתאי, ולאו דווקא משום שבו מנתק שבתאי את החוטים הקושרים אותו אל נוף הילדות הקרוב. גם המסע למאוריציוס ראשיתו בבסירת עבודות מן הביוגראפיה של הגיבור במזרח־אירופה וכן ההפלגה באוניה. הרכה כי כמוהו בלתי־צפוי, מסתורי, עתיד להתרחש בחייו של חיים ברוך, מתכמש באי הרחוק, הזרוע והאכזרי. התיאור החיצוני נהפך מתיאור ריאלי לסגנוני וגם חיים ברוך עצמו עובר את הקו הדקיק המפריד בין מבשות להזיה, הנספנת בו ורודפת אותו עד הגילוי תוך עירורן בלב סופת הציקלון.

שבתאי אינו כותב אליגוריות. הכוח המניע את כתיבתו הוא תמיד איזה סיפור־מעשה המתגני ומוזר המתגלגל מעצמו. הריאליה והאינטימיות מתערבבות בבדיה, בפנטאסטי ובגרוטסקי בבבעיות נכורות, כשם שמתערבים בהם הטעסאלוגיה הרכה והאירוניה הכרה המבוסכת. הלשון שופעת דיבויים יפים והיא רעננה וצבעונית בלי שמץ של מלאכותיות כבדה. שבתאי אוהב את גיבוריו ואהבה זו ניכרת בחדוות הכתיבה, העוברת אל הקורא.

*) יעקב שבתאי: הדוד פרץ ממריא. סיפורים. ספריה הפועלים. עבודים.

ספרים חדשים

מקור

לילות המים — ארבעה־עשר סיפורים מאת אסתר על. הוצ' „ספריה", 82 עמ'.

השנים המאוחרות של יהודי בריה־המועצות — מאת יהושע א. גלבוע. [illegible] הוצ' „עם עובד", 138 עמ'.

אבק הדרכים — שירים 1965—1971 — מאת אבי בן נב. הוצ' אליה.

פריחה של הצל — שירים מאת [illegible]. הוצ' אליה, 45 עמ'.

[illegible] — מאת משה פלאי. [illegible] הוצ' אליה, 186 עמ'.

ר' עקיבא בן יוסף — חייו [illegible] הוצ' [illegible], 96 עמ'.

[illegible] — מאת [illegible]. הוצ' „הדורות", 152 עמ'.

[illegible] — [illegible] אלה רון. הוצ' „ספרה", 94 עמ'.

אהרן כהנא: דמות, 1964 (ראה עמוד 17)

אהוד בן עזר

י. ח. ברנר: מבחר מאמרים על יצירתו הסיפורית

„הדברים שפאול אומר על פטר מכפרים לנו הרבה יותר על פאול מאשר על פטר", אמר שפינוזה. ובדומה לכך אפשר לומר כי הדברים שכתב כל אחד ממבקריו של ברנר על ברנר, מגלים לנו את אישיותו וגישתו של המבקר לא פחות משהם מאירים את יצירתו של ברנר עצמו. מבחינה זו הקריאה בקובץ מאמרי הביקורת על ברנר היא לכתחילה מעניינת מאוד, בין אם מדובר על אחד מן המבקרים הראשונים שפגשו בו, או מן האחרונים אשר עודן כלהט־דותו ומעביר אותו בשקפת של דעתו. מבחינה זו, טוב עשה עורך הקובץ שכלל בו גם כמה ביקורות שאינן רציניות ביחוד, ואשר יש בהן כדי ללמד, לקח, בדבר קוצר השגתם של המבקרים, אולי יותר משיש בהן כדי להעמידנו על טיבו של הסופר העומד לביקורת. כך, למשל, לרשימתו של י.א. לובצקי על ברנר, שנדפסה ב„העולם" משנת 1908, ובה נאמר בין השאר:

„ברנר נדחף לתוך עולם העיונות וההתבוננות, ודעיונותיו הגם כהמבנים, שאפשר להשיגם בתוך בולל גדול. אבל אין לי כל חפץ לשים לב לערכם של רעיונותיו. לדידי הם יכולים להיות רעיונות עמוקים המבטיחים באוגנותם, אבל מכעה התגלותם פוסקה יצירתו של ברנר מהיות אמנותית... בסיפוריו הגדולים „בחורף" ו„מסביב לנקודה" אינגו לך אים עוד אותה התרוצצות הכוחות ודינמיקה גר אלוהים. ברנר פסק מללחום, ברנר אינו גוסס עוד, הוא נפל. כוחותיו כלו, וכשרונו היה להתוק ר בהו. הסגולות שרכש לו על־ידי לימודו וקריאתו האפיכו את מגולגל יתר הסבליות... הוא מכוחה להכניס עוד הפעם אל סיפורו „מסביב לנקודה" את הגללים האהובים על סיפורו „בחורף"... ברנר היה למשורר אבל שירתו ההוורה והיבבה היא שירת ערבות חבושות ולולבים נובלים... צללים מבלי צורה, אבנים מבלי רוח חיים, ברואים מבלי גוף ונשמה — אלו הם גיבוריו של ברנר". (עמ' 64—66).

ודברים אלה נכתבו בימי „המעורר", לפני שעלה ברנר לארץ־ישראל וכתב את סיפוריו הנפלאים, הברורים והמציאותיים כל־כך מכאן. אמנם אין לובצקי יוצא־דופן בכך, שהרי בביקורת־הספרות הגרותים נחלקים לשני סוגים: אלו שכל יצירה חדשה של סופר נראית להם גרועה כקודמתה, שנראתה להם בזמנו גרועה מקודמתה, וכן עד להגבגם או לגיגון הראשון שרק בו הם מוכנים להכיר בחסד מסרוגותה, ונגדם — הללו שמבשבהם כשוסים כל יצירה חדשה משום שכך־רבבר וכזו היא האופנה.

על הגלגולים המעניינים של הערכת הביקורת את ברנר המספר עומד עורך הקובץ יצחק בקון בהרחבה במבואו לקובץ. מרתקים במיוחד הם הפרקים העוסקים בהערכת ברנר בראשית המאה ועד שנות השלושים, ואילו בסעיף הקרוי „הרנסאנס הברנרי של שנות ה־50 וה־60" יש לעתים הרגשה כי הכותב צועד בשדה־מוקשים, ובקושי הוא נחלץ ממנו. והקושי אינו, כמובן, בהערכת ברנר, שהוא כבר די רחוק מאתנו בזמן, אלא בהערכת מעריכיו, שהם עדיין קרובים מדי, וקשה להחליט מי מהם גם „גילה", כביכול, את ברנר, וחולל את ה„רנסאנס". וגם זו אחת מבחינותיו המשעשעות של תולדות הביקורת על ברנר.

נקודת־המוצא, וכן המסקנה, במבבר או של יצחק בקון, היא ש„הנטיה לזהות את חייו של ברנר עם יצירתו נעשתה במשך הזמן למכשול חמור, הן בדרך להערכה מפעלו הספרותי והן בדרך לכתיבת הביוגראפיה שלו... היא שהרחיקה את הקורא מהבחנה במשמעות האסתטית של יצירותיו או אפילו מההבנה של מבנה העות האידיאיות" (עמ' 25). טענה כאלה ערבות אמנם לאוזניהם של כמה מורים לספרות באוניברסיטה, אבל הבה לעתים שאוזניהם אמוצות לכבוט כל מוסיקה אחרת, אבל בה לשכוח ואותן מסות־ביקורת בודדות כיב להן נגיעה עמוקה להארת עולמו של ברנר, מגיהות במפורש או במובלע את ההגד של ברנר האדם עם הגיבור האוטוביוגראפי של בכל יצירותיו במשמעות האסתטית הזבה מאוד. אך כשהיא מנותקת מן החיים אולי אין בה כל רבותא על אותה דבר־גית מודפסת הרואה בברנר רק את ה„קדוש" של תנועת העבודה.

מבין המאמרים המובאים בקובץ, מעניינים במיוחד „שיחות על דבר הספרות" מאת ה. י. קאצנלסון, שנתפרסמו בשנת 1904 (בזמנו פירסם בקון מאמר מעניין ב„על המשמר" על פרשת היחסים שבין קאצנלסון, שהיה רב־מטעם באוריול, ובין ברנר שהיה אז חייל ואחר־כך אסיר בצבא הרוסי). מסתו המקיפה של פ. לחובר על ברנר, שנדפסה ב־1925, מסתו של דב סדן „פרקים בפסיכולוגיה של י.ח. ברנר" (1931), העוסקת בדו־ערכיות שביחסם של גיבורי ברנר לדמות האב, על־דרך הפירוש של הפסיכואנאליזה, היא מעוררת סקרנות לקרוא את שאר הפרקים שפירסם סדן בנושא זה. מסתו של ברוך

י. ח. ברנר

קורצווייל „בין ברנר, ווינינגר וקפקא" (1957), אשר אינה מעמידה את הקורא על מלוא חשיבות האינטרפרטאציה של קורצווייל לברנר, כפי שבאה לידי ביטוי במסתו „מהות הסבל והחיים בסיפורי י.ח. ברנר" (בספרו „בין חזון לבין האבסורדי", 1966). המסה הזאת אמנם נזכרת במבוא לקובץ ובביבליוגראפיה, ואולם הקורא שאינו מכיר אותה לא יעמוד על חשיבותה המרכזית להבנת ברנר. ואולי היתה מטרתו של העורך להביא דווקא אותם מאמרים שאינם כלולים בספר המצוי בהישג־ידו של הקורא.

מסתו של נתן זך „החולי ומתק הכתרים" (1962), אשר יש סבורים עד היום כי יצירתו של ברנר חיכתה לו עד הדפסתה כדי „להתגלות מחדש" ולקבל אישור מידי בר־סמכא — מסה זו מפתיעה גם כיום את הקורא בהארות שלה, הקשורות מאוד מאוד גם לצד האוטוביוגראפי של ההתגודדות המתמדת של הגיבור הברנרי בין ה„דבר־מה" ובין „האפס האמיתי". ה„דבר־מה", הוא חיוב החיים בכל מצב, גם הנדכא ביותר, גם בחולי, שיש בו מ„מתק הכתרים" — ו„האפס האמיתי", הוא אימן החיים, הוא אי־מציאותו של אלוהים, הוא אימת הכוח, אבל גם לו ערך מטהר — מטהר את הגיבור הברנרי מפני ההישענות על כל המיתוסים והאידיאלים המזויפים, הלא־אמיתיים, הבאים לכסות כביכול מעיני האדם את החידה הלא־נפתרת של קיומו וכל כבלה.

מסתו של אברהם קריב „העפרה התקציבי" (1960) הבאה להראות את שנאתו של ברנר ליהדות ולציונות על־פי סיפורו „מכאן ומכאן" (1911) היא מן הניתוחים המעמיקים ביצירתו של ברנר. כבה זו, ככל דברי קטרוגיו של קריב על ברנר, נכתבה מתוך מידה עזה מאוד של מעורבות אישית וההיתכות גם לאוטוביוגראפיה של ברנר. קריב אינו צודק בעיקר גישתו: הוא כעכת את המציאות הציונית הארץ־ישראלית, את „הישגינר", עם תיאוריו הריאליסטי, המדיד והפסימי של ברנר, ומאשים אותו בסילוף המציאות. והוא מלקט את כל גילויי הקיטרוג העצמי של ברנר ולעגו על אחרים (א.ד. גורדון), ואינו רוצה להבין את הצד הכני של ברנר — אותו חיוב שבהבבבה החיים בכל מחיר, על אראמונה בפראזיולוגיה, אפילו היא ציונית. אותו הערך המטהר שב„מכאן ומכאן", שבקריעת האידיליה הלאומית המתקתקה. מבחינה זו משמשים מאמריו של קריב דוגמה מובהקת, ומעכיקה, לתגובתו של אותו קהל יהודי, אשר כדי לצדדה, להרגיזו ולהוציאו משאננותו המדומה כתב ברנר את „מכאן ומכאן" וסיפוריו האחרים. ר מכוח איזו דיאלקטיקה כוהרה נשמעת לאוזן הקורא כיום נהבתו של קריב אולי כ„ברנרית" ביותר בסנגוריה מכל המאמרים המכונסים בקובץ.

המחקר של דן מירון „על בעיות סגנונו של ברנר בסיפוריו" (1961) מביא השוואה מעניינת בין שני קטעים המתארים נסיעה ברכבת אצל מנדלי ואצל ברנר, והאחר את ההנחה שסגנונו המרושל כביכול של ברנר אינו אלא סיכוס פונקציונלי הולם, בעל ריתבים ונקודת־התקפה אחידה. את המאמר האחרון בקובץ העוסק ב„בסביל והסלק" לא הבנתי.

• יוסף חיים ברנר. מבחר מאמרים ביקורת על יצירתו הסיפורית. ליקט והערות מבוא וביבליוגראפיה יצחק בקון. סדרת ילקוטי ביקורת על יצירתם של סופרים עבריים בעריכת דן מירון. יוצאת לאור ביוזמתה ובסיועה של קרן תל־אביב לספרות ולאמנות. עם עובד. 1972. 236 עמ'.

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת וממוענת.

העורך: אברהם יבין

דבש

סיפור מאת אביגדור פלדמן

„היתה שם נערה אחת שהוציאה פת לעני. משחו את הנערה בדבש והעמידוה על גג החומה ובאו דבורים ואכלוה".

דודי רודי לא שמע סיפור יפה כזה.

„תקרא לי שוב", ביקש.

קראתי לפניו. הייתי בכיתה ה'. נשכנעתי לדוד רודי, הכריחה אותי אמי לקחת ספרים ומחברות של בית־הספר, שלא אפסיד לימודים. והיה שם הספר הזה „אגדות חז"ל" והסיפור הזה על אנשי סדום.

ביקש שאחזור ואקרא את הסיפור הרבה פעמים. כבר ידעתי אותו על־פה.

„תקרא מהספר", אמר רודי. „אתה יכול לשכוח משהו וכל מלה חשובה".

עצם עיניו. את השמיכה משך עד הסנטר. אני כבר גמרתי לקרוא. את הספר החזרתי לתיק שלי.

„דוד רודי, מה אתה רואה ?"

„לא בשבילך לדעת", אמר.

הסתובבתי בחדר. על השולחן ליד המיטה שלו עמדה גלויה מצולמת במסגרת זכוכית: הבטנה של אשה גדולה שמחזיקה לפיד בידה. בצד השני היו שורות ישרות בכתב־יד קטן: כל המלים באידיש.

„אני רואה את היופי שהיה שם", אמר דודי. „הנערה ערומה. השערות שלה צהובות. הדבש עשה לגופה דברים נפלאים. זקני־העיר דיברו אליה מלים רכות: 'אל תפחדי בלוכה. לא נעשה לך רע'..."

„קוראים לה בלוכה ?"

„בטח שקוראים לה בלוכה. היא הכי יפה..."

„תמשיך, דוד רודי", ביקשתי. „איך נראית ? מה עושים הזקנים ?"

„טיפות דבש זולגות כגופה כמו דמעות של מלכה השמורה בתוך חורה. אף אחד לא רואה שהיא בוכה. זקן אחד, לבוש סדין, כמו בסרטים היסטוריים, מביט לכיוון דרום ורוכן לאחרים: הן כבר באות. טוב שהם לא צריכים לחכות יותר. עוד מעט יהיה חם נורא. הדבורים כמו ענן צהוב באו מהפרחים. כל הדבורים. אף אחת לא רוצה להחמיץ את בלוכה. כשהתקרבו אליה חיכה אליהן. חגו סביבה, מחכות לאחרונות שבאו מרחוק, והן עייפות, בקושי מניעות את הכנפיים. כשבאו לגופה, צווחה, וכל העיר שכצה. ילדים הפסיקו לשחק והקשיבו. בכל העיר שמחה גדולה".

היה לו דמיון לדודי רודי ולשון קלה. לפני שחלה, בא לביתנו ואנחנו לא הפסקנו לצחוק. אבא שלי אמר שאף פעם לא ראה אח ואחות שיהיו כל־כך שונים.

„זה היה מקום הגון, העיר הזו סדום. הייתי רוצה לגור שם. אתה בטוח שהיא לא קיימת יותר ? אולי הסתתרו באיזו מערה והם עושים חיים כאילו כלום לא קרה ?"

אז הוצאתי מהתיק שלי את ספר בראשית, עם פירוש רש"י וקראתי: „וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים".

דודי רודי קינא באנשי סדום שברחו לעצמם מיתות כל־כך יפות.

✶

דודי רודי היה חולה. הוא השתעל עד שיצאה נשמתו. הרופא ההעשייתי אמר שזה מהעשן. עשרים שנה עבד בבית־חרושת ליציקות ידיות. כשנגמר יצא לפנסיה, דבק בו השיעול. גם שלושה בקבוקי יין, שנתנו לו מהנהלת המפעל ביום האחרון, לא עזרו. היה משתעל כאילו ניסה לדבר בשפה של קווים ונקודות שמלמדים בצופים את השכבות הבוגרות. כמו תשדורת דחופה לבלוכה באמריקה.

אני לא יודע אם בלוכה היתה אשתו. כשבא לבקר אותנו יום אחד ואתו באה אשה, שלבשה מעיל פרווה ודיברה רק אידיש, הלכה אמא למטבח ובכתה. כשנכנס דוד רודי למטבח לראות מה קרה, אמרה: „אני לא רוצה שתביא הנה יותר את האשה הזו. אני לא רוצה שהילד יראה אותה ויתחיל לשאול שאלות".

פעם אחת, אחרי שגמרתי לקרוא לו שוב את הסיפור על הנערה מסדום, אמר פתאום: „בלוכה מלקקת דבש באמריקה". ואני ראיתי בדמיון שלי אשה גדולה, לובשת בגדי גומי של כתרים. ביד אחת היא מחזיקה לפיד וביד השניה מוציאה דבש בסורת צנקית. גם הדמיון שלי מפותח מאד. אמא אומרת שירשתי אותו מצד שלה. „רק תיזהר", אמרה, „שהסוף שלך לא יהיה כמו הסוף שלו".

בקשר לסוף של הדוד רודי — הוא התחיל קצת לפני שמת. קצת לפני שמת, האיץ בי לקחת אותו לשדות לראות את הדבורים.

„יש לי הרגשה", אמר, „שהדבורים עוד זוכרות את האנשים הנחמדים מסדום. אם זה נכון, כמו שאתה אומר, שאלוהים השמיד את העיר הזו (ואני לא יודע למה הוא עשה את זה, אבל שום דבר טוב לא יכול להישאר תמיד), אז הדבורים ידעו על זה קודם, יש להן אינטואיציה לדברים כאלה, כמו כלבים שמתגרדים לפני שיורד גשם, ואפילו כשאין עוד שום ענן בשמים — ועכשיו הן מחכות ומוכנות לבוא, אם מישהו יצטרך אותן באמת ובתמים".

„אבל אתה חולה", אמרתי. „הרופא לא מרשה לך לקום מהמיטה. הבטחתי לאמא לשמור עליך".

„אני מרגיש הרבה יותר טוב", אמר והזדקף וישב במיטה. הוא באמת הרגיש יותר טוב. כשהשתעל ושמתי מטפחת לפיו, לא היו עליה כמעט כתמי דם.

„טוב", הסכמתי, „נלך מחר בבוקר. הזמן של הדבורים זה בבוקר. אחר־כך הן עסוקות בלעשות דבש ולא יבואו אפילו אם תקרא להן אלף פעם".

למחרת בבוקר התעורר לפני. אני ישנתי במיטה מתקפלת, השמורה אצל דוד רודי מן הימים שעבד בבית־החרושת והיה עושה תורנויות־לילה. הוא לבש חליפה שחורה. כשפקחתי עיני, ראיתי אותו עומד מול הראי ומיישר עניבת־פרפר. הגוף שלו הזדעזע משיעול שעלה ויורד בו. בין שיעול לשיעול, אמר: „אני מוכן לקראת הדבורים... אני רוצה שהכול יהיה מכובד... גם אתה תלבש את הבגדים הטובים שלך".

היו לי רק מכנסיים קצרים וחולצה דקה. אמא חשבה שאהיה אצל הדוד יום או יומיים ובסוף נשארתי אצלו שבוע שלם.

הוא פרש עצמו על הרצפה (בהתחלה קראתי לו מהתעוננים, אבל הוא לא אהב את זה. „יותר טוב שתקרא מהספר ביאוגרפיה שלך", אמר, „תקרא לי על אמריקה"), וזחל אל מתחת למיטה בזהירות, שהחליפה שלו לא תתלכלך, והוציא משם ארבע צנצנות דבש. על כל צנצנת היה מודבק נייר ועליו דבורים מצוירות ברישול, חלושות כאלה, שלא יכולות לעוף אם אין רוח. אינני יודע מאיפה בא לו כל הדבש הזה. אף פעם לא ראיתי שיצא מהחדר. אולי האחות, שבאה להזריק לו שלוש פעמים בשבוע, הביאה לו. פעם אמרה לי: „הדוד שלך הוא גבר מקסים. הוא היה יכול להיות שחקן קולנוע".

הוא שם את הקופסאות בסל־רשת, זה שאני לוקח למכולת להביא חצי לחם שחור ובקבוק חלב. אחר־כך הלך אל הארון והוציא משם קולב ונתן לי אותו.

„נקח אתנו קולב. כשאפשוט את בגדי, תתלה אותם על הקולב. אני לא רוצה שיתקמטו".

כאן אחז אותו השיעול. רוק כבד צף על שפתיו. ישב על המיטה. ניגשתי אליו וטפחתי על גבו עד שעזבה אותו הרוח הרעה.

„אולי נקח עוד מישהו", אמר. „אולי נקח את שלום. הוא עבד על ידי בידיות. היינו חברים. תמיד נתתי לו קלמנטינה או סוכריה. הוא ליטש כל ידית ואני התזתי עליה ניקל".

לא הבנתי למה אנחנו צריכים לקחת את שלום. קצת נפגעתי. חשבתי שזה סוד רק בין שנינו.

„למה אנחנו צריכים את שלום ?"

„אל תפחד, שלום יבין. אם היה בא לסדום, לא היה מרגיש עצמו זר שם. נקח את שלום. הוא ימרח אותי בדבש. ידיו מאומנות. הוא מלטש מבטחה. אתה תוכל להתפנות לגמרי לדבורים. אתה תקרא לדבורים, שידעו שאני מחכה להן". פתאום שאל בבהלה „אתה יודע את הקולות המיוחדים שעושים דבורים לבוא ? בעצמן לא יבואו. אחרי שבאו כל־כך הרבה פעמים ולא מצאו כלום, אמרו: היום כבר לא מצפים אנשים בדבש, אין לנו בשביל מה לבוא. כשעפו חזרה, פגשו בדרכן עורבים ועיטים מפליגים קדימה, כנפיהם פרושות, וצחקו להן הציפורים הכבדות: 'למה לא הצטרפו אלינו', אמר, 'היום תלו שלושה אנשים. הם מספיק טובים בשבילנו; למה לא יהיו טובים בשבילכן'. מאז לא באות יותר הדבורים. הן חגות סביב ילדים קטנים האוכלים עוגת דבש ומזכירים את סדום העיר הנהדרה. אבל אם אתה תקרא להן, יבואו".

הייתי בן אחת־עשרה. ידעתי לשרוק בשתי אצבעות. ידעתי לצחוק כמו משוגע באצבע האוכל. לחקות קול של דבורים — זו לא בעיה בשבילי.

הרגעתי אותו: „אם אני אקרא, הדבורים יבואו. אני אהיה שרמוטי, אתחפש למלכת הדבורים הקוראת להן להקים כוורת במקום חדש. לא יוכלו לסרב לי".

בארון היו תלויות שמלות. גברות מבוהלות שכחו אותן אצל דוד רודי. ואולי התכוונו לחזור. רודי אומר, שכשמשאירים שמלה אצלו בחדר, נותן להן הרגשה של בית.

שמלה ארוכה שחורה לבשתי. קצוות לא מתאימים קיפלתי והדקתי בסיכות. שמתי לי צבע אדום על הלחיים ושחור על העיניים. את השערות שלי הגעתי לשני גלים שיורדים עד מתחת לאוזניים. בכל המהומה הזאת שכחו לשלוח אותי להסתפר.

„איך זה ?"

הדוד הביט בי בחומרה. יישר את כתפיות השמלה. „אני לא יודע", אמר. „אבל אני חושב שהדבורים לא רואות כל־כך טוב. הכי חשוב שתעשה את הקולות הנכונים. עכשיו תלך לקרוא לשלום".

את שלום מצאתי בבית־הקפה, שני רחובות מהבית של רודי. אחרי שהפסיק לעבוד, ישב שם תמיד. שתה כוס תה חלש עם לימון וקרא בעתון „חדשות ספורט". לבש מכנסיים כחולים וחולצה שהיה כתוב עליה „אוליבטי־אדום". אני חושב שקצת הופתע לראות אותי. מזמן כבר לא רגיל שגברות ייגשו לשולחנו.

„אפשר לשבת ?" שאלתי בקול דק.

„בבקשה, בבקשה", אמר וגם בבהלה הפיל את הכיסא שלו. ישבתי. שלום העמיד את הכיסא וישב. שתקנו. ראיתי את הכבה שלו מהקסם.

„אתה יכול לדבר אלי", אמרתי, „אני אשה חברותית, לא איכפת לי לדבר עם גברים זרים".

הוא שתה מן הכוס שעמדה לפניו, שלא נשאר בה בכלל תה.

„שמעתי שמבטלים את ל"ג בעומר", אמר לי בקול עצוב. „המצב בטח מאד חמור אם מבטלים את ל"ג בעומר".

ידעתי שדוד רודי מחכה ואסור לי לבזבז זמן. „רודי שלח אותי", אמרתי בחשיבות. „אתה צריך תיכף לבוא אליו. זה עניין רציני. הוא צריך את העזרה שלך".

מיד קם. „אם רודי צריך אותי, אני בא".

בדרך הסברתי לו הכול. הוא הבין. דוד רודי לא טעה. שלום ידע את ההבאות הגדולות של סדום. בדרך קנינו עוד שתי קופסאות דבש, שלא יחסר ברגע האחרון.

בחדר ישב דוד רודי על המיטה ובידו הסל עם הדבש. היה קצת מרוגז. „חשבתי שכבר לא תבואו". הוא טפח על גבו של שלום: „אבל ידעתי שאני יכול לסמוך עליך".

אלי התנהג כמו שצריך להתנהג עם מלכת הדבורים. כופף את ראשו ונשק לידי.

✶

יצאנו החוצה. הלכנו ברחוב לאט־לאט. באנו לשדרה קטנה וישבנו לנוח על ספסל, לפני שנתחיל בהכנות. בא מוכר גלידה ופנה אלי: „מה גברתי רוצה — לימון או שוקולד ?" אל דודי קרץ ואמר: „אני רואה שאתה כבר מרגיש הרבה יותר טוב. לא האמנתי כשאמרת שאתה הולך למות". לא רודי, אמרתי, הוא איש חזק. אנחנו צריכים עכשיו אנשים כמותו".

בכיתי. התבישתי בדמעות שלי. הכול מסתדר יפה.

דודי כרך את ידו סביבי. „אתה צריך להיות חזק כמו איש־סדום אמיתי".

במטפחת שנתן לי ניגבתי את עיני.

„אני מוכן".

הוא פשט את בגדיו ומסר אותם לי. תליתי את הקולב על ענף עץ והלבשתי עליו את החליפה השחורה. למטה שמתי את הנעליים והגרביים החוקות שלו. בתוכן סידרתי יפה את גרביו הצמר.

שלום פתח קופסאות דבש בפותחן קטן, שהיה קשור לצרור המפתחות שלו.

רודי הכיר את הפותחן: „זה מהמפעל. סחבת את זה מחדר־האוכל".

דודי היה ערום ושלום מרח אותו בדבש. „אל תחסוך", צעק לו, „תשים בכל מקום שכבה עבה וטובה, תשים גם כאן", הרים ידיו ושלום מרח לו דבש מתחת לבית־השחי.

דודי רודי מרוח בדבש, מבריק בשמש, ואף דבורה אחת לא באה.

„הן באות ? הן באות ?" שאל רודי בלהיטות. „תקרא להן. למה אתה לא קורא להן כמו שדיברנו בבית ? הן לא יבואו לבד".

גרוני חנוק. אינני יכול להגיד אפילו מלה אחת. שניהם עומדים ומפתים אותי לקרוא לדבורים. אני רואה קבוצות אנשים. יצאו לטייל. פתאום מתחבא דוד רודי מאחורי עץ. הם מצביעים עליו.

„מה יש לאיש הזה ? הוא ערום. הוא בושה לילדים. צריך תיכף לקרוא למשטרה. הוא משוגע".

„הכל בסדר", אמר שלום. „האיש הזה הוא תייר כאן. הוא בא מסדום, ככה הם רגילים ללכת שם".

זה לא הרגיע אותם.

„אנחנו מוכרחים לקחת אותו מכאן", לחש לי שלום. „עוד מעט יהיו צרות".

הלבשנו את דוד רודי. הוא לא התנגד. היה קל כל־כך בידיים. האנשים הלכו לקרוא למשטרה.

„אנחנו איכזבנו את הדבורים", אמר רודי בדרך חזרה. „עוד רגע היו באות. היססו. לא האמינו. ועכשיו אנחנו בורחים משם. הדבורים ידעו כי סדום נהפכה ולא תהיה יותר... אני רוצה למות".

„מחר", אמרתי, „מחר נלך עוד פעם. היום זה היה רק נסיון. הדבורים יבואו, תראה שיבואו. אלף דבורים יבואו לאהוב אותך".

שלום אמר שהוא קצת ממהר והלך. „אם תצטרכו אותי, אתם יודעים איפה למצוא אותי".

„גם בלוכה תבוא", הבטחתי. „תבוא מאמריקה. הדבורים יספרו לה. דבורים שיודעות אידיש".

חזרנו אל החדר. פשטתי את בגדיו ורחצתי ממנו את הדבש באמבטיה. הדבש הזליל בשפך עם המים. רציתי להלביש אותו בפיג'אמה, אך הוא לא הסכים.

„את החליפה", אמר, „אנחנו עוד לא גמרנו".

לבש את החליפה. ידיו רעדו. ביקש ממני לישר את העניבה. „מוכרחים לעשות את זה", אמר, „עם דבורים או בלי דבורים".

קראתי לו את הסיפור על הנערה שהוציאה פת לעני. עד שבאה עליו התקפת שיעול נוראה. לא זכרתי כמה. הסרתי את נעליו והרמתי את רגליו על המיטה.

רוצה להגיד לי משהו, אך קולו התרסק, כאילו אלחוטאי מטורף השתלט על גופו. פתאום הפסיק להשתעל. דם עכור זרם מפיו ומגופו. לא יכולתי להסתכל. זה היה מכוער.

כולם באו, קודם השכנים ואחר־כך אמא שלי. הם אמרו שהוא מת וזה מהעשן שנכנס בריאות שלו וקימט אותן.

צבי רפאלי

משה מוקדי — חמישים שנות יצירה

תצוגתו הרטרוספקטיבית של משה מוקדי מחזירה אותנו אל הפרובלמאטיקה של הציור הישראלי בכללה, אל לבטיהם, הישגיהם ומחדליהם של ציירי ארץ־ישראל. כאן נגלית לפנינו פאנורמה רחבת־יריעה של סגנונות, אידאות, „איזמים" לאין ספור, שהם סיכום בזעיר אנפין של תולדות אמנות ישראל מראשיתה.

משה מוקדי, כעמיתיו זריצקי, רובין, פלדי, שמי וליטבינובסקי, תרו אחר סינתיזה אמנותית, המבקשת למזג את שרידי האקלימים התרבותיים הישנים, האפיגוניים, שבמערב ולעשותם מקשה אחד. בידיהם של ראשוני הציירים לפני יובל שנים, בארץ החדשה להם, העדר מסורת אמנותית אחידה והמרחק הגיאוגראפי מכל מטרופולין של אמנות, הרחיקו את הצייר הצעיר ממרכזי ההשראות והאמנות.

קבוצת הציירים של „מגדל דוד", כראשוני „בצלאל", נאחזו בכל בדל אמצעי אמנותי וביקשו לסגלו באורח אקלקטי אל אקלימה החדש של הארץ. בדרך זו נוצרו סגנונות סנקרטיים, כאולוהרים־לבהזה, המסהכמים לפת'ם ברומנטיקה פסבדו־אוריינטאלית, פאסטוראליה, בעיצוב מוזיאון לאמנות חדשה, חופה פורטרטות „פוטוגניות" של יהודים מגודלי זקן „רמברנדטיים" ושביבסביב, צצו „לאנד־שאפטים" סטריאוטיפים, „המייפים כל עמק והר. מדי פעם פלוני גילה באקראי את הפלאנים האובייקטיביים של סזאן ואת הבעת הצבע האכספרסיבית של מאטיס, אך בדרך־כלל הסתגר הצייר בדלת אמותיו ומשאביו הרוחניים היו כאכור, מפרורי האמנות של אתמול.

ראשית עבודותיו של משה מוקדי, עומדת בסימן המבוכה. ניצני יצירתו, בתחנתו הראשונה, מעידים על המסורת הציורית של מרכזי־אירופה, השמרנית והפורמאלית. יצירותיהם של הודלר השוויצי וגרוריו הגרמנים, הקדם־אימפרסיוניסטים, הטביעו כאן את חותמן. הדיוקנאות ההירואיים של מוקדי, ספוגים עדיין אווירה ההורית של האלפים. וניכרים בהם סממנים ניו־קלאסיציסטים של אסכולת וינה המאוחרת, המצטיינת בהבעת צבעים סימטריה ומאוזנת, תוך עיצוב טכסטוראלי המוך וצונן. אולם הקולוריזם, המאופק כקנה ערך פלאסטי נוסף ליצירה האסאט נבראים בבנעה אלמנטים זרים, כמו־קוביסטיים, המשנים בקווים הגיאומטריים את זוויות־הראיה של הקומפוזיציה.

שנות השלושים והארבעים מהוות מפנה פרוגרסיבי רב־חשיבות ביצירת האמן. עקבות שהותו הממושכת בפאריס נותנים את אותותיהם. כאן נחשף עולמו הפנימי של הצייר, ייחודו ניכר במשיכות־מכחול רחבות, חופשיות, מרכיבי גושים כתמים, יפנו מקום למשטחים מכמשכים, פכיים, הכהיון של צבעי־השמן נעשה אורגאני יותר ואילו מיתאר הקו הטכסטורה החומרית משוגנים בתוך „שטח כוחיה" אוטונומי. את גולת־הכותרת של ה„עידן הפריסאי" יש לראות בעיצוב הדיוקן: דמויות רפויות, השקופות, צלליות חללות של שלדי בשר אפורים, רוקסים ובלימיים, כמו הושלכו אל עולם תוהו, צמיחתן האכספרסיבית של הצלליות מתוך שטחי המסכים הכהים של הרקע חושפת לעינינו מציאות אחרת, טראגית ופרובלמאטית; ולא יקשה עלינו להבחין, כי יצירותיהם של האכספרסיוניסטים המאוחרים כמנקס, רואו וכעל הכול — יצירתו הגדולה של סוטין, עמדו כאן נגד עיני מוקדי. השפך היצרי האינטנסיבי של צבעי־שמן הנבזג כאל־תוך הבד, צפוי כאן בנוסח סוטין, הדיאלוג בין העצמים מצויר בסולמות שונים, בתוך הטבעת הקו הנטוי בצללי צבע סמיכים, כהים, דו־כרומאטיים ותלת־כרומאטים.

על־אף נטייתו הריאליסטית של מוקדי, אין אמנותו נאראטיבית ומתארת, וניתן למצוא בה את התוך „הנעלם", החבוי בין השיטין, הרומז על מציאות שמעבר לגבולות ההגיון הקר.

משנות החמישים ועד עתה מתבהרת הפלטה של הצייר. שכבות דקות של הצבע וקרני־אור פריזמאטיות, יריעת הבד המתאכלסת במרכיבים זרים של אלמנטים מופשטים, ישנו להלוסין את המבע התימאטי הצורני של היצירה. סממנים של „אורפיזם" המושאל מהנחיותיו האידיאות של אפולינאר ניכרת כאן בהבחת צבע מאוזנת של טונים דקים, הנסגרים כלפי המרכז והיוצרים עצמים אמורפיים, העשויים ברוח הציור הבלתי־פורמאלי. לא כל הניסויים עלו כאן יפה; עיצוב הדפנות המלבניות, הסכאמטיות ואף הדיבראציה האשלייתית של פסי־קווים, מסתירים לעתים את ההות הקולוריסטית הצרופה של המושא, הנבלם במבוך של שרבוטים פראגמנטים והעברות צבע אסתטיות לשמן. אך משקלה הסגולי של תערוכת היובל מצוי בדיוקן־האנוש ובאביזורים־קטנים של הטבע הדומם; ומעל לכול — בהזדהותו ההומאנית של משה מוקדי עם הסובב, הפשוט כביכול, הטומן את סוד קיומנו.

משה מוקדי: דיוקן (1940)

רן שחורי

אהרן כהנא

גלריה „בית לוחיק", תל־אביב

תערוכת־זכרון צנועה זאת מציגה בחבור מעולה של בדים ועבודות על נייר משבע שנות עבודתו האחרונות של אהרן כהנא.

אהרן כהנא נולד ב־1905 בגרמניה, למד ועבד בשטוטגארט, בברלין ובפאריס ועלה לארץ ב־1934. כאן היה מהבולטים ומהאקטיבים בציור המודרני הישראלי. הוא נפטר ב־1967 בפאריס. את דרך־יצירתו אפיינה הדינאמיות ויכולת ההתחדשות שלו. כהנא היה תמיד בבחינת צייר הקשוב אל הזרמים ודרכי־המחשבה האמנותיים, ההולכים ומתגבשים. בשל כך, במבט רטרוספקטיבי, אין עבודותיו מתחברות לרצף סגנוני אחיד, אלא הוא מטלטל את עצמו ואת הצופה מתפיסה לתפיסה ומנסיון לנסיון. עם זאת, אין בחיפושיו משום חיקוי חיצוני של אופנות. אלא התמודדות כנה ורצינית עם בעיות. תוך עיכולן והתאמתן לסגנונו האישי. כך שמר על עמקות ואיכות ציורית ועל רעננות ועצמת הטיפים כאחד.

בתערוכה מוצגים כמה ציורי־שמן דגולים, העשויים להוות חתך מאפיין של יצירתו בשנים האחרונות. „צורה שחורה בחלל" משנת 1961 עדיין שומרת על סממני תקופתו ה„חומרית". שבה עסק בנושאים תנכיים ובאטמוספירה מיסטית וסימבולית. הבדים היו עמוסים בקאספטורות חומריות גסות שהגיעו לעתים לדרגת תבליט. ה„סנהדרית", מ־1965, היא חוזרת בצבעונית ותפיסה אל ציורו הגיאומטרי המסוגנן משנות ה־50. במקום הסטיליזאציה החמורה ומשטחי הצבע הנקיים והכבדים, מעבד כאן כהנא את הבד במשיכות־מכחול חופשיות, אכספרסיביות, תוך גילוי גלהב של סולם־צבעים עשיר, חריף וכמעט פרוע. „המנה השחורה", מ־1966, היא מהתמונות המעולות שיצר בשנותיו האחרונות בהשפעת ה„פופ". קטע מקרי של קיר הנד עם מנגה השמל שחור ומישון בפינתו הוא הנושא והזיכויי לתמונה כמעט לידיה ועוגה באווירתה. זהו „פופ" מקורי בנוסח כהנא, המכניע את סממניו הסגנוניים לצרכיו ולגודל־ראייתו האישית והייחודית.

„אז מה זאת ארכיטקטורה?"

גלריה „מבט", תל־אביב

הארכיטקט ישראל גודוביץ מציג תערוכה יוצאת־דופן. הצגת פעילותו ורעיונותיו של ארכיטקט בגלריה לאמנות נועדה להפנות את תשומת־לב הקהל הרחב אל הצכייה הארכיטקטונית ולהצביע על האדריכל כעל אומן יוצר, שעבודתו ניתנת לשיפוטו של הכלל. הארכיטקטים בארץ ובעולם נוטים לראות את עצמם כחוברים בבריה־סתרים, אשר רק מי שהוסמך כדין רשאי להיכלל בה. זהו מצב אבסורדי, משני טעמים: ראשית, אין ענף אמנותי אחר בו מעורב ישירות הקהל הרחב במידה דומה: אפשר להיות ללא ציור וללא מוסיקה, אולם, בית נחוץ לכל אחד מאתנו. ואם דואגים בית־הספר, העתונות ושאר כלי החינוך והתקשורת להקנות לנו אמת־מידה כלשהי בספרות או בתיאטרון, מדוע לא ידאגו להקנות קנה־מידה יסודיים בתחום כה הכרחי לחיינו כארכיטקטורה? שנית, ההיסטוריה של הארכיטקטורה מכירה מקרים רבים שבהם דווקא הדבבים ואנשים שלא השתייכו פורמאלית אל בעלי המקצוע היו היוצרים הגדולים, גם כמתכננים בפועל וגם כמתווי־דרך בתחום האידיאי העיוני. לכן, ראוי מעשהו החלוצי של גודוביץ להערכה, ולו רק בשל ערכו ההסברתי.

קיימת היום אסכולה, המבקשת לטשטש את עמדתו של האדריכל כיוצר וכאמן ולהדגיש את הצדדים החברתיים הכלכליים והטכנולוגיים של עבודתו. ייתכן שאנונימיות זו היתה בין הגורמים שהביאו למצב שבו „בונים בתים רבים אך קיימת מעט מאוד ארכיטקטורה". אולי רצוי לחייב את הארכיטקט ל„חתום" על הבניין שבנה, כפי שעושים זאת צייר או מוסיקאי. ואין כוונתי לחתימה על תכניות השמורות בארכיון מהנדס העיר, אלא ללוח מוצב במקום בולט, כך שכל עובר־ואורח וכל דייר יראה וידע מי האחראי לעיצובו של הבניין.

גודוביץ הצליח לבנות תערוכה מעניינת מבחינה עיצובית וגראפית ומאלפת מבחינה דידקטית. בפתח התערוכה הוא ממחיש באמצעות צילומים את התיזה הטוענת, שכל תקופה עוברת שלב ראשון של גיבוש רעיונותיה העיצוביים, התמודדות ראשונית עם החומר. לאחריו בא שלב הבשלות והשלמה באמצעים. השלב השלישי, המסיים תקופה, הוא שלב הירידה או הדקאדנציה, שבו עובר הטיפול בחומר ובמודאל העיצובי לדרגת בשלות־יתר. האמן, שהבעיות נפתרו לפניו, נסחף למאניאריזם דקורטיבי עמוס לעייפה. לפיכך — טוען גודוביץ בדרך החשתו המרומזת — ה„ברוטאליזם" הארכיטקטוני של היום הוא שלב אופייני של סוף תקופה. כנגד מצב זה מציע גודוביץ את פתרונותיו הוא: שיטת ה„אורכפים" שלו נראית לי כמבקשת ליישם שלושה עקרונות: א. שאיפה לייצור המוני, היינו, לתיעוש של הבנייה, כפתרון הכרחי בסיטואציה החברתית והכלכלית שלנו. ב. שיטה הנדסית פשוטה חולה, שעיקרה מעבר משיטת קיר הממך לקיר נושא. במקום בניין בעל שלד דק ועצמאי, כפי שהתגבש בבנייה המודרנית מאז ה„קריסטל פאלאס" של פאקסטון, ב־1851, הוא בונה מבנה חסר־שלד, שבו האוכף משמש כקונסטרוקציה, כרצפה, כקיר וכתקרה גם יחד. ג. נסיון לגבש צורת חלל עיצובי, השונה מהקופסה הקוביה המקובלת ומהאסתטיקה הרווחת. רעיונות אלה משתלבים בביוני מחשבה ובפתרונות שונים, שהציעו ארכיטקטים רבים בימינו לבעיות המועלות בתערוכה.

נוסף לערכה הדידאקטי והאסתטי של התערוכה, מצויה בה נימה חריפה של „אני מאשים" כלפי „הממסד" המיסודי והביורוקראטי, המונע כלפי נסיונות ופתרונות בלתי־שיגרתיים. ומעל כל אלה ניצבת ביסוד התערוכה השאיפה הלגיטימית של כל יוצר להפגין ולהראות את עבודתו לציבור הרחב.

ישראל גודוביץ: מרכז תרבותי בגרופית (מודל)

שמעון אבני

גלריה „בר־כוכבא", תל־אביב

בשנים האחרונות עסק אבני בנסיונות לשלב חמרים שונים בציורים המופשטים שלו. בתערוכה הנוכחית הוא חזר לציור־מכחול נקי כמעט מתוספות. רק במספר עבודות עדיין שרדו סממנים של הוספות זרות, כצבע פלורסנטי או כבהם בצבעי אמאייל מבריקים. סגנונו של אבני מעוגן כולו במופשט החופשי האכספרסיבי. עיקרו במשחק עשיר ומגוון של פאקטורות צבעוניות: מהמישטח הדליל השקוף ועד לגושי צבע סמיכים וכבדים, מהגוון ההדור ועד לצבע הרווי המבריק בשמנוניותו. הציור מבוצע בהמחות־מכחול רחבות ועצביות ובתנופה נועזה. סולם־הצבעים נוטה לרוב לגוונים החמים של צהובים, אדומים וחומים. אבני הצליח להגיע לגבוה אישי בסגנון זה, בהקנותו לבדיו עוצמה ועכרוריות, כעין נוקשות ובבריה צבעוניים, המונעים מהבד לגלוש לרגשנות ולאלגאנטיות. בכך טמון כוח־השפעתם ועוצמם החזותי.

אלישע בונוביץ

גלריה דוגית, תל־אביב

זוהי תערוכת־בכורה של צייר צעיר. הדובר בשפת ה„פופ" הבינלאומית והמנסה לגבש באמצעותה את סגנונו האישי. עבודותיו מעידות על יכולת טכנית, על סבלנות ועל כוח־אמבאזה. אך הן לוקות בשתי חולשות: האחת היא הנקיון המובהק עד כדי סטריליות. ההופך את הבד למסתוך מדי — וכוונתי לתחום העיצובי ולא לנקיון טכני בלבד — ובשל כך, מציבו על כף הפלאקאט והגראפיקה השימושית. והשניה, והחמורה יותר, היא נסיונו להצטמצמות מוגזמת. המכלישה המעוגדת את עוצמת ציוריו. מצויים בעבודותיו רעיונות מעניינים ולפעמים אף הברקות ציוריות מפתיעות, אך אין הוא יודע למקדם, למשמרם ולברור מתוכם את ההכרחי והרלבאנטי. לכן, חלק מהמצאותיו הופך לבדיחות חזותיות, שבהשפעת דרך העיבוד הדקדקני, הן מחזקות את אופיו הדקורטיבי של הבד.

בין הטעמה להדגשה (ב)

ברשימתנו הקודמת פתחנו בדיון באחת התופעות של הלשון הדבורה היום, היא קשורה דווקא לסיטואציה של הרצאה, נאום, ויכוח וכד'. דווקא בסיטואציה זו — — אשר בה נוהגים בלשונות העולם להקפיד על דרך הדיבור — — נוצרים אצלנו התנאים להטעמת מלים בניגוד לכל כלל

טור הלשון

מסורתי. הנושא שבו פתחנו היה ענין ההטעמה של ראש המלה דווקא, כמעין: ב — — דיוק, א — — דרבה, ל — — חלוטין וכד'. דווקא: במקרים אלו אין לדבר על כך, שיש השפעות לעז או יידיש, שיש שיבושי דקדוק או צורך קריאה. אלא כך: מתוך הסיטואציה של דובר הרוצה להדגיש את דבריו מוכנסים הרגלי הגייה זרים אל תוך לשוננו, וכתוצאה מכך נוצרים דגמי הטעמה הזרים ללשוננו מכל וכל.

הטעמה משובשת זו שיסודה ברצון להדגיש מדוגש לה שיבוש מטיפוס שונה במקצת. בין המורפימים התחביריים (כליות) הפותחות תיבה עברית יש גם ו"ו החיבור. לפי הכללים הטברניים הנורמטיביים אין ספק: ו"ו חיבור כמובן אינה יכולה לקבל טעם. לא כן בסיטואציה של דיבור. הנואם — — יסלחו לי כל הנואמים, ואיני מוציא את עצמי מן הכלל — — אינו יודע לעתים מה תהיה המלה הבאה. לפניו כמה ברירות: לשתוק — — עד שהוא יודע מה הוא רוצה לומר — — וזה אינו עושה רושם נאה. לגמגם גמגומי: אהההה — — וגם זה אינו מכובד ביותר. או לקשר את מלותיו קישור אמנותי נבוך בו"ו חיבור מודגשת כאו — — מתוך תקווה כי בינתיים יתגלה עליו שר הלשון ויגלה לו את המלה המבוקשת. ובכן: הדגשה יתרה של ו"ו חיבור — — הפסקה זעירה — — השומע כולו מתוח — — ואחר כך באה המלה הגואלת.

אמרנו: אפשר לנתח את הסיטואציות הללו, להבין כיצד מודגשת ב"ית או למ"ד או אפילו ו"ו חיבור. כל תופעה כזאת מובנת מתוך נתוני עצמה. אבל היא מצטרפת לכלל השיבושים החלים בשיטת ההטעמה.

כבר ציינו: ההטעמה במלרע לפי המסורת הטברנית ב„נוסח ספרדי" היא תאוריה המתערערת מכל הצדדים. אם לפי התיאוריה לשוננו היא בעלת הטעמת מלרע — — ויש מעט דקדוק כרגדרים היוצאים מהכלל — — הרי במציאות הלשונית המצב שונה לחלוטין (מלרע, בבקשה). מרוב שינויים שבלשון הדבורה — — שמות פרטיים, לעזים, קריאות, סתם שיבושים — — משתנה אופי הלשון, ואם לא נאמר שהרוב חזר והפך להיות שלא מלרע, הרי קרוב המצב להיות כן.

בהזור להעמטה בין המסורת הטברנית ובין הלשון שבפינו. המסורה הטברנית מיצגת נוסח קריאה מקודש, נוסח של קריאה ליטורגית — — ואין זה רחוק ממה שצריך היה להתבקש בנאום או בהרצאה. גם מאותה מסורת ברור, שאין תבונה של אחידות גמורה בהטעמת מלרע. מי ששורה ומעיין בספרי מקרא יודע, שעל ידי האבעזים של המתיגה — — אותם קוים זעירים שבצדי תנועות מסוימות — — ביקשה גם מסורת זו לשקף בעיה של דרך הרצאה — — נגינה. לאמר: אם הטעם העיקרי של המלה הוא מלרע, הרי בתואם לחוקים מסויימים — — שאינם מתבקשים לנו כאן — — יש „הטעמה משנה", מעין מקום מוקדם יותר במלה שבו יש תנועות הטעמה ודגירה יותר. כלה כגון „ולאבותיכם" אין להבותה כשהטעם בא ממש בסוף, ואין שום הפסק הטעמתי לפני כן. המתגים מורים לנו, כיצד לווסת את ההטעמה.

בלשון ההרצאה והנאום של זמננו אין מתגים, ואין להחזיר את הגלגל. אבל ניתן ללמוד דבר חשוב מאותו נסיון של בעלי המסורה שביקשו לציין ברישומם משהו מדרך הקריאה הנאותה. מלה עברית עשויה להיות ארוכה, עד שמגיעים לסופה — — ר הוא הראוי להטעמה מצד הכלל הדקדוקי. אבל יש הטעמות משנה. הטעמות המשנה של ימינו אינן צריכות להאסף בדיוק לכללי מסבירה. ויש בהן פותח לריסות הטעמה גם בלשון ההרצאה והנאום. לפי דרכנו אין אנו באים להטיל נורמות על דרך הדיבור, אבל לכוון יש. אותן הטעמות הדגשות של: ב — — דיוק, א — — דרבה, ו — — כל אלה הן בהר־

קת כיצור הלשון ושיבוש דגמי ההטעמה שלה. מי שמקצועו דובר לפני הרבים — — מכורה ועד שר — — ראוי לו שיזהר בדבר ויימנע מכיעורים אלו.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות למדור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

יומן מסע של קאפקא

„בפעם הראשונה בחיי נסעתי ברכבת התחתית מטרו. מטרו־אטור לשדרות הראשיות הרעש היה נורא. זולת זאת, לא היתה הנסיעה גרועה ביותר, ואפילו העמיקה את התחושה הנעימה והשקטה של המהירות. שיטת הרכבת התחתית מבטלת את הדיבור: אין לך צורך לדבר, לא כשאתה משלם, אף לא כשאתה נכנס ויוצא. התחתית היא ההזדמנות בת־התקווה של הגבר לסבור כי תפס במהירות ובמדויק, בנסיון ראשון, את מהותה של פאריס".

וזהו ציטטה מתוך יומן־מסע משנת 1911 של פרנץ קאפקא, שראה אור, עם שאר יומניו, בהוצאת שוקן הניו־יורקית. נסיעתו של קאפקא במטרו הפאריסאי אירעה בזמן שערך טיול בגרמניה, שוויץ, איטליה וצרפת בחברת ידידו הטוב מקס ברוד, אשר ערך את היומנים במהדורה האמריקאית ואף כתב הקדמה. ...„אירועים ותווית מצוינים בדרך עובדתית פשוטה, בדרך שלבארה אינה מוכה אותו בנקודת־מוצא ליצירתו הנאמרות — כדרך כל התיירים. כמובן, תייר זה הוא פראנץ קאפקא, ואף כי התבוננותו בדברים נראית טבעית לגמרי, הרי בדרך מיסתורית כלשהי היא נוטשת כל מה שהוא רגיל ומקובל".

בפסקה אחרת כתוב ברוד: „יש להביא בחשבון בדרך־כלל את הרושם המוזר שעושה כל יומן שלא במתכוון. כאשר כותבים יומן, בדרך־כלל כותבים רק מה שמדכא ומרגיז... כלל זה נכון גם לגבי 13 פנקסי־הרשימות המהווים את יומנו האמיתי של קאפקא. ביומני־המסעות, שמצוות תקופה, שליט מצב־רוח עליז יותר יחסית..."

ואכן, כאשר קאפקא עולה מן המטרו הוא כותב: „הדרך היחידה שאפשר לשפר בה, לדעתי, את פאריס, היא להגיש עוגות טובות יותר בבתי־קפה אלה... לאחר נסיון מוצלח בקפה מצוין... כאשר עיני מלצר הרוכן עלינו בכביסה סוקרות אותנו, אנו אוכלים פשטידות־תפוחים ועוגת־שקדים שקנינו במאפיה, כך אנו נוהגים גם בקפה ביאור".

ובפעם אחרת, לאחר שחזה ב„כרמן" ב„אופרה קומיק": „היינו עייפים מכדי לחכות עד המערכה האחרונה (אני הייתי עייף מדי אפילו בשביל זו שלפניה), הלכנו וישבנו בבאר שממול... ושם התיז עלי מקס, מתוך עייפות, סודה ואני, מתוך עייפות, לא יכולתי לחדול מלצחוק..."

דמות עליזה זו היא קאפקא בן ה־28, שעדיין לא הירבה לפרסם: כמה „שיחות" ו„דיאלוגים" בכתבי־עת ספרותיים, ובשנת 1909 — את „המטוסים בברסיה" בעיתון „בוהמיה".

(„הרלד טריביון")

שייקספיר בכתונת־משוגעים

בלונדון, בתיאטרון החדש, מוצג עכשיו מחזה של שייקספיר „יוליוס קיסר" בבימוי חדשני של ג'ונתן מילר. הבימוי הפעם הוא תרגיל פארברטי וסוריאליסטי המבליט את הרומאים בהלבשותיהם המוזרות על רקע נופים שהשראתם מן הצייר דה קיריקו. הדבר מקנה למחזה אווירת חלום. מעין התנהלות של ילד בפוליטיקה כבמאבק לא־אפילי ובטול־הגיון. המזמן הוא כאן אספסוף לובש מטיכות, שאינו מסוגל אלא לזמום או להמתם. קיסר הוא מעין אביל אדוארדי לובש צילינדר זבוד ופראק. השחקן ברוטוס מוצג כאן כפחות ברומאים, כטיפש נפוח הנופל בקלות בפח שטומן לו קאסיוס. אולם בניגוד לסוריאליזם, אין ההצגה פונה אל התת־מודע. בעולם החלומות שהעלה מילר אין הרמוניות השייקספירידות אלא צללים. („הרלד טריביון").

ספר מרתק חדש

יאניס מאריס

הרפתקה בהר הקדוש

חבורת בני עשירים מאתונה העולים לרגל להר אתוס בחפשם אחר מטמון מסתורי. אחד מבני החבורה נרצח והחקירה אחר הרוצח ומניעיו הולכת ומסתבכת עד לפענוח.

המחיר 5.80 ל"י

ספרי שין שין שין

תמונות

לכבוד פסח:

- מבחר חדש של עבודות מאת ציירים צעירים ובכמותיים. כמו כן:
- ציורים קלסיים־פיגורטיביים מסוף מאה ה־18 עד תחילת מאה ה־20 ובכמפיד:
- הצגה מתמדת מאת מיטב ציירי ישראל.

רוז Rooz

גלריה לאמנות

סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94) תל־אביב, טל. 613924

הוצאת ספרים מוכרת

מוכנה לעיין בתמציר (פרוזה בלבד) לקראת הוצאתם לאור.

נא לשלוח תקציר ופרק לת.ד. 9047 ת"א. סודיות מובטחת.

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי הרוח — החוג לספרות עברית

הכנס לחקר הספרות העברית

בימים (26—27—28.3.72) י"א—י"ב—י"ג בניסן תשל"ב, ייערך הכנס הראשון לחקר הספרות העברית באולם אספר (מס' 1), בנין גילמן, קרית האוניברסיטה, רמת אביב.

הכנס יוקדש ליצירותיהם של ברנר ואלתרמן; לעיונים בשירת ימי הביניים ולבעיות תיאורטיות של חקר הספרות העברית.

המשתתפים:

יום אלתרמן — (26.3.72) י"א בניסן תשל"ב: ד"ר י. האפרתי, ה. גולומב, פרופ' י. לוין, ב. הוז.

יום ברנר — (27.3.72) י"ב בניסן תשל"ב: פרופ' ב. קורצווייל, פרופ' ג. שקד, מ. מגל, ד"ר י. אבן, ד"ר י. בקון.

שירת ימי הביניים — (28.3.72) י"ג בניסן תשל"ב: ד"ר ע. פליישר, פרופ' י. לוין, ד"ר דן פגיס, צ. מלאכי.

בעיות תיאורטיות: ד"ר ב. שכבין, כ. פרי, ע. שביט.

ישיבת הפתיחה — תתקיים ביום א' (26.3.72) י"א בניסן תשל"ב בשעה 20.30 באודיטוריום פאטליכט, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת אביב. (עם תום היום הראשון של הכנס)

הכניסה לישיבת הפתיחה לפי הזמנות בלבד.

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס — האוניברסיטה העברית ירושלים

THE MAGNES PRESS THE HEBREW UNIVERSITY JERUSALEM

טל. 524121

זה עתה הופיע

ישראל – חברה מתהווה

ניתוח סוציולוגי של מקורות

עורכים: ש"נ אייזנשטדט, חיים אדלר, רבקה בר־יוסף, ראובן כהנא.

כוונת הספר להביא בפני התלמיד, המורה והקורא המשכיל חומר תעודתי־היסטורי, חומר עתונאי, מסמכים רשמיים למיניהם ונתונים סטטיסטיים התורמים להבנת תהליכי ההתפתחות וההתגבשות של החברה הישראלית.

נקודת מוצא עיקרית של הספר היא שאין להבין את טיבה ודמותה של החברה הישראלית כיום ואת מגמות התפתחותה, אלא מתוך ראייה וניתוח של שרשי ההתפתחות האידיאולוגית והאירגונית בשלבים ההיסטוריים העיקריים של צמיחתה.

הספר מחזיק 744 עמ', נדפס על נייר משובח וכרוך בכריכה הדורה. מחירו: —.50 ל"י.

המכירה הראשית: "יבנה", רח' מזא"ה 4, ת"א

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל

הופיע

„גדוד המוסטנג הקופץ"

מאת: קולונל מארטל

מעלליה של דיביזיית פרשי האויר שלחמה בויאטנאם, על רכבי הרים ובג'ונגלים סבוכים, בשדות אורז בוציים ושטופי־מים, וחידושה טכניקות וטקטיקות בלחימתה.

המחיר 11.00 לירות

להשיג בחנויות ספרים ובבית ההוצאה

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חיילים מתמודדים

שחמט

בעריכת משה צ'רניאק

לאליפות צה"ל יצאו כוניסין כל התחרות מעניינות ובעלת מתח. כדי שנה עולים לאליפות זו קדרים חד־שים משורות הנוער הלומד, המבי־אים איתם את התכונות האופייניות לשחמטאינו הצעירים — התלהבות, רוח לחימה ורצון לנצח ויהי־מה. כידוע, די בתכונות אלה כדי להפוך תורניה שחמט לאירוע מלהיב, אפי־לו הרמה המקצועית אינה גבוהה והטכניקה "צולעת" לעתים קרובות.

אנו יוצאים מהנחה כי ראוי ל־פרסום משחק בעל תוכן עשיר, אפי־לו אין הוא כדייק, מאשר משחק שלא הורחש בו דבר. ברוח זו בחר־נו בקרב הבא. אנו מזמינים את קוראינו סינסו לגלות אפשרויות נר־כפות במערבולת התבולות זו.

לבן: י. קיפולוביץ
שחור: א. ברים

אליפות צה"ל ליחידים, ה"א 1972.

1. ה4, ד6; 2. ד4, פ—ו6; 3. פ—ג3, ז6; 4. ו4, ר—ז7; 5. פ—ו3, 0—0; 6. ה5, פ—ד7; 7. ה4, 5ג; 8. ה5, ג:ד4; 9. מה:ד4, ?ד:ה5; 10. מה—ד5!

רעיונו המפולפל של ברונשטיין. המבקש להעביר את המלכה, בלא איבוד זמן, להתקפה בטור ח'. ה־מסע הבא בהווה את ההגנה המקו־בלת של השחור. יתכן, שגם 10... ה6; בא בחשבון.

10... ה4!; 11. פ:ה4, פ—ו6; 12. פ:ו6+, ה:ו6; 13. ר—ד3, צ—ח8+; 14. ר—ה3!?

מוכין סערה התבולנית שאינה ניתנת לחישוב מדוייק. פשוט וטוב היה 14. כ—ו1, מה גם שהצריח ה־לבן ממילא פועל בטור ח'.

14... מה—ב6; 15. פ—ה5!, מה:ב2; 16. ה:ו6!?

החלפה זו נעשית בדרך כלל לפני כן ואז אין היא מהווה "מעשה גבור־רה". ספק, אם כדאי להקריב כלי ב־דרך 16. 0—0?, ו:ה5; 17. ו:ה5, ר—ה6; או 16. ר—ד4? מה—ג3 +; 17. ג3, מה—ו8; בשני המקרים ה־התקפה אינה שווה כלי.

16... מה—ב3 + ?

מסוכן להכות ביד את שני ה־צריחים המוצעים, למשל: 16. מה:א1 +; 17. מ—ד2, מה:ח1; 18. ו:ז7 + ! (לא ברור 18. ז:ו7 +, מ—ו8; 19. ר—ה5 +, צ—ה7; 20. מה—ה4, ר—ו7!; 21. מה—ו6, פ—ו6; ואסור 22. פ:ו6 בגלל מה—ה1(X)) 18... מ—ו8; 19. ר—ה5 +, צ—ה7; 20. ר:ה +!, מ:ה7; 21. מה—ה5+, מ—ד8; 22. פ:ו7+, מ:ו8; 23. מה:ג8 +, מ:ו7; 24. מה—ח8 + וזוכה.

לעומת זה, טוב היה להמשיך 16... צ:ה5! ורק אחריכן לה־כות את שני הצריחים. דומה, כי ה־שחור היה זוכה בעדיפות מכרעת. המסע בטקסט, נחפז, מאפשר ל־לבן סיכוי בלתי רגיל.

אחר אי־דיוק זה זוכה השחור ב־עדיפות ברורה. המסע 17. מ—ד1!! היה מעבידו בפני בעיות קשות. שוב אסור להכות את שני הצריחים וכ־נגד 17... צ:ה5 יכול הלבן להמ־שיך 18. ר—ז4 (זהו ההבדל!) ל־משל: 18... ר—ו4 +; 19. מ—ג1, מה—א3 +; 20. ר—ב2, מה—ב5; 21. ר—ז4 עם תיקו, לפחות.

17... צ:ה5!; 18. מה—ו3 לכניעת 18... ר—ו4 +.

18... צ:מה + !; 19. מה:ה3, מה—ג6;

שומר על ה 8 ותוקף ז2. אך יותר פשוט 19... ר—ו4 + ואחרי־כן 20... פ—ג6.

20. ז:ח +,

אם 20. ז:ח7 +, פ—ח8; 21. מה—ג3 (מאיים מה:ז7+) או 21. מה—ה6 + ובעקבותיו מה—ג4.

20... פ:ח, 21. צ"א—ז1, מה—ג6;

אם 21... ר—ו4 +; 22. מ—ה2, מה—ח5; או 23. צ—ה1 עם התקפה מסו־כנת.

22. צ:ח, פ—ג6; 23. מ—ה7, מה:ג6 +; 24. מ:מה, ר—ו6;

השחור מימש את יתרונו החומרי וזכה במסע ה־40.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה נסתיימה ה"אולימ־פיאדה" הסובייטית. את המקום ה־ראשון תפסה נבחרת מוסקווה עם 6 רבי־אמנים בלוחות הראשונים (פטרוסיאן, סמיסלוב, ברונשטיין ו־כו'), את השני — נבחרת הפדרציה הרוסית (פולוגייבסקי, קרפוב) את השלישי — אוקראינה (עם סבון, שטיין וטוקמאקוב). מספר שחמטאים זכו בפרסים: קרס, על ההישג הטוב ביותר בלוח הראשון (5 מ־7), גיפס־לים — בלוח השני (5½ מ־7), פורמן — בשלישי (5½ מ־8). אלא קושניר השיגה את התוצאה הטובה ביותר ב־כל האולימפיאדה, היא ניצחה את כל שכונה יריבותיה! ● באליפות גר־מניה המזרחית (20 משתתפים) ניצח במפתיע שנברג שצבר 14½ נקודות כשאחריו: מאליק 13½, קנאק (בן 19 בלבד) 13, צין 12½. רב־האמן אולמן סיים במקום 6—8, האלוף ה־יוצא אספיג — 9. ● באליפות איר־דוזיה ניצח זו פעם 4 בכסיאר עם 9½ (מ—12), האלוף הקודם, ארדיאנסיה, צבר 9 נקודות ● אליפות יוגוסלביה לשנת 1972 נערכה בהרכב חזק, שלא כאליפות 1971 (ראה "הארץ", 10 במרס). בין 19 משתתפיה היו 6 רבי אמנים ו־8 אמנים בינלאומיים. ניצח איוזקוב עם 12 נק' (מ־18 משחקים). אחריו ליובוייביץ ורוזקאבינה (אמן צעיר המבטיח רבות) עם 11½, מטנו־ביץ, בוקיץ ומטולוביץ 11.

שחמט בישראל

משחקי הליגה תוצאות הסיבוב הרביעי.

ליגה ארצית סיבוב ללא הפתעות מרעישות. "לסקר" ת"א — "פלד־קליין" 2½:1(1). (קריידמן ניצח את דוזמניץ); אוניברסיטה א' ת"א — מכבין חיפה 2:2½(1). המשחק בלוח הראשון נמסר לשיפוט כשלכבן עדי־פות על בלימן. רמת־גן — בת־ים 2:4; הפ' חיפה — "הרצליה" חיפה 2:3 (1); עמק חפר/נתניה — הפ' ירושלים 3:3.

הדירוג: "פלדקליין" 14(1), עמק חפר 13½, אוניברסיטה ת"א, "לס־קר" ת"א, "הרצליה" חיפה 13(1) כ"א, מכבין 12(1), ר"ג 10½, בת־ים, הפ' ירושלים 10 כ"א, הפ' חי־פה 8(1).

ליגה א' צפון "לסקר" חיפה — חב' החשמל 1:3(2); חדרה א' — פתח־תקוה 2:3½; עפולה/גלבוע — כפר סבא א' 2:4; מכבין ב' — ותי־קי הפ' חיפה 1½:4½; גליל עליון — בית נגלר א' 3:3.

הדירוג: "לסקר" חיפה 16(2), חדרה 16, בית נגלר א' 14½, פ"ת 12½, עפולה/גלבוע 11½.

ליגה א' דרום ביתי"ר — הפ' ראשל"צ 1:4½; מרכז הנוער א' — אוניברסיטה ב' ת"א 1:4(1), "רו־בינשטיין" י"ם — משאבי שדה 1½:4½; "לסקר" ב' — חולון ב' 0:5 (אי־הופעה), חולון א' — אס"א ירושלים 3½:1(1).

הדירוג: ביתי"ר 17½, "רובינשטיין" י"ם 17, מרכז הנוער א' 16(1), חו־לון א' 12½(1), אס"א ירושלים 12(1).

ידיעות בקצרה בתחרות מרובעת על תואר "סגן אלוף הארץ" נערך ה־מחזור הראשון (3 סיבובים). מוביל קלדור עם 2 נקודות כשאחריו מרינ ופרידמן 1½, כגן 1. ההמשך יתחיל ביום א' הקרוב ● הדירוג באליפות המועדון "רובינשטיין" י"ם, אחרי הסיבוב ה־9: מוביל דוזקוב 7 נקודות (5 נצחונות, 4 תיקו). אח־ריו: ריבסר, כץ, עין דור 6½ כ"א, מלין 6, כהילבר, פרידר, כהן 5½, דובקין, דוד, גילקיס, ביכלר, צור 5 כ"א, אליהו, ליאור, ולר 4½ כ"א ● במועדון הפ' חיפה נפתחה תחרות "שוויצריה" בת 11 סיבובים. מש־תתפים 40 שחמטאים עד דרגה ראשונה ועד בכלל ● במרכז הנוער, ת"א, נערכות עתה 4 תחרויות פני־מיות בהשתתפות יותר מ־30 שח־מטאים צעירים. בתחרות דרכמהו־רית למדורגים (עד דרגה שלישית) מוביל מולינרסקי עם 4½ נק' ב־5 משחקים ● אמש נפתחה במועדון "לסקר" ת"א האליפות המסורתית. כ־30 שחמטאים בעלי דרגות גבו־הות יתמודדו ב־11 סיבובים "שווי־צריים". החל משנת 1964 נערכת אליפות "לסקר" אחת לשנתיים. ה־אלופים האחרונים היו: 1964 — יצחק אלוני; 1966 — שלמה ספי־לר; 1968 — יאיר קרידמן; 1970 — מנחם קליר ● נסתיימה אליפות צה"ל ליחידים. ניצחו ביחד שמואל אוגנר ואון נייכן עם 8 נק' כל אחד (הם יתמודדו בדו־קרב על התואר). אחריהם: גרוס, דורדוביץ, קינן 7½ כ"א, הרדי 7, ח. כץ 6½, גרבר, תמבלים 6, קבבר 5½(1), קופליביץ, בן־צור, סגל 5½ ועוד ● אליפות המועדון "רוכ" בתקרבת לקיצה. אחר 12 סיבובים: יייטש 10½, פלאס 9(2), חלפינגר 8(3)½, פיס 7½, בקיעבי, פיקלני 5(1) ● הופיע הגליון החדש של "שהמט" (מרס 1972). בתוכן: סיבובים ראשונים בליגה, תחרות ה־פתרונות הארצית ומדורים רגילים.

ניצול קצת מזל

יד השבוע: מחלק צפון. אין פגיעים.

צפון
♠ 8 5
♡ A K 6 4 3
◇ K 9 8 5
♣ Q 7

מערב
♠ Q 7 2
♡ J 9 7
◇ J 4
♣ J 10 9 8 2

מזרח
♠ K 10 9 6
♡ Q 10 8 5
◇ 6 2
♣ K 6 3

דרום
♠ A J 4 3
♡ 2
◇ A Q 10 7 3
♣ A 5 4

ברידג'

בתחרות קבוצות הגיעו הזוגות בקו צפון־דרום לחוזה סופי של 6 "דיאמונד" בשני החדרים.

בחדר הסגור התחיל מערב את ההגנה עם ה־J קלאב. ה־Q מהדו־מם כוסה על ידי ה־K מיד מורח. הלקיחה נלכדה על ידי ה־A קלאב ביד הכרוז. הכרוז שיחק את ה־A דיאמונד והמשיך עם הארט מידו אל ה־K הארט בדו־מם. הוא חתך הארט נמוך מהדומם עם ה־10 דיאמונד בידו, והמשיך בדיאמונד אל ה־K דיאמונד בדו־מם. הארט שלישי מהדומם נחתך עם ה־Q דיאמונד ביד הכרוז. כעת הוגבנו שני קלפי הארט בדומם, אך הכרוז לא יכול היה להגיע כל כך מהר לדומם. אם יעבור הכרוז לדומם באמצעות הדיאמונד האחרון שביד הכרוז יישארו בדומם קלף מפסיד בקלאב וקלף מפסיד בספ־ייד. לפיכך שיחק הכרוז את ה־A ספייד והמשיך עם ה־J ספייד מ־ידו. ההגנה זכתה בלקיחה בספייד ומיהרה למשוך לקיחה שניה ב־קלאב. בסיכום הוכשל החוזה ב־הפרש של לקיחה.

גם בחדר הפתוח התחיל מערב את ההגנה עם ה־J קלאב כאשר ה־A קלאב זוכה בלקיחה ביד ה־כרוז, בעוד ה־Q וה־K קלאב נל־כדים כפי שקרה בחדר הסגור. אולם בחדר הפתוח הכיר הכרוז מיד כי על מנת להגבה את סיד־רת קלפי ההארט בדומם, הוא יכול להשתמש בשתי כניסות בדיאמונד מבלי שימשיך יותר משתי לקיחות בספידה זו. לפיכך שיחק הכרוז מיד הארט מידו אל ה־K הארט בדומם וחתך הארט נמוך מהדומם עם ה־10 דיאמונד. הכרוז המשיך עם דיאמונד נמוך מידו כאשר הוא עוקף בהצלחה עם ה־8 דיאמונד בדומם חוכה בלקיחה. הארט של־ישי מהדומם נחתך עם ה־Q דיא־מונד ביד הכרוז. דיאמונד נמוך מיד הכרוז נלקח על ידי ה־K דיאמונד בדומם, כאשר שני קלפי הדיאמונד הנותרים נפלו מידי המ־גינים. הכרוז שיחק את שני קלפי ההארט הגבוהים בדומם והשליך שני קלפי קלאב מידו. הוא חתך את הקלאב השני מהדומם עם ה־A דיאמונד בידו. כעת שיחק הכ־רוז את ה־A ספייד מידו, והפסיד לקיחה אחת בספייד. אולם בדו־מם נותרו עתה רק שני קלפי דיא־מונד שהשלימו את ביצוע החוזה. הכרוז זכה איפוא בלקיחה אחת בקלאב ולקיחה אחת בספייד בידו, בשילוב עם שלוש לקיחות בהארט בדומם. את שבע הלקיחות הנותרות להשלמת החוזה השיג הכרוז על ידי שלושה חיתוכים ביד (פע־מיים הארט ופעם קלאב) בשילוב עם ארבע לקיחות דיאמונד בדומם תוך השימוש בטכניקה של "היפוך הדומם".

החוזה בוצע הודות לקצת מזל. בחלוקה נוחה של קלפי הדיאמונד של המגינים. הם היו מחולקים 2:2 כאשר מערב מחזיק ב־J דיאמונד. באופן תיאורטי סיכויו לכך הם בסביבות ה־21% על סבירות, אך השחקן המצטיין מנצל גם סבירות נמוכה, כאשר זו הדרך היחידה ה־אפשרית לביצוע המשחק.

תחרות גביע דיזנגוף

בתחרות הארצית לזוגות על גביע דיזנגוף התמודדו 70 זוגות. בתח־רות ניצחו גב' בוקי־המאירי ש־הקדימו את זוג הסטודנטים לב־גינצבורג.

מוזיאון ישראל, ירושלים

יום ג', 28.3.72, 8 בערב
פתיחת תערוכה
שיקום מחצבת נשר — במודל, בתצלומים, בתעו־דות וברישומים מאת יצחק דנציגר
אולם הספריה
חברי האגודה למען מוזיאון ישראל מוזמנים

יום ג', 28.3.72, 6 ו־8.30 בערב
מועדון לסרטים אמנותיים
"יומנה של חדרנית" (צרפת, 1964) עם ז'אן מורו, ז'ורז' ז'רה, מישל פיקולי.
בבימויו של לואיס בונואל
דובר צרפתית; תרגום אנגלי
נא לרכוש כרטיסים מראש; בימי ג' המכירה לחברי האגודה בלבד.

תערוכות
אוסף פלרסהיימר (אולם גולדמן—שוורץ)
ז'אן ארפ בירושלים (אולם גולדמן—שוורץ)
רכישות חדשות בגרפיקה (אולם כהן)
שיקום מחצבת נשר (אולם הספריה) מ־28.3
מרסל דושאן (אולם ספרטוס)
בובות, צעצועים ויצירות ילדים (אגף הנוער)

מוצג מיוחד
רנואר: דיוקן הגב' פולה, מתנת אוגדן פיפס

מוצג מיוחד ברוקפלר
מטמון כסף מימי מלכות יהודה

חוג לציור משותף לילדות יהודיות וערביות (כיתות ד', ה', ו') — בימי ב' בשעה 14.30 אחה"צ במוזיאון רוקפלר. פרטים והרשמה באגף הנוער (טל. 36251).

יעילות • מהימנות • ביצוע!!
שרות מיוחד של
הפצת חבילות שי לחגים
פנה עכשיו לטל. 254222 ת"א
מפעלי שליחויות והפצה בע"מ
הפצות פרסומיות

משרד השיכון
תוכנית סיוע לשיכון זוגות צעירים 1972/73
הודעה לנרשמים
עקב הגידול במספר הנרשמים והעיכובים הקלים בעבודת המחשב יחול בפעולות הרשמית לכל הנרשמים לתוכנית החל מסוף חודש מרץ ותחילת חודש אפריל 1972.
עד סוף חודש אפריל ש.ז. יקבלו כל הנרשמים תשובה לפי הכתובת שצוינה בטופס ההרשמה.

שערי ניירות ערך בבורסה התל-אביבית

23.3.72

מניות	[illegible]	[illegible]	[illegible]
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	54.5	+0.5	53.5
אליאנס ב' (ש)	850	+17	
אלקו 1 (ש)	113.5	−1.5	114
אלקו 2.5 (מ)	115	−3	114
אלקטרה 1 (ש)	238		
אלקטרה 5 (ש)	182	+1	185
ארגמן (מ)	350		352
אתא ב' (ש)	163		165
אתא ג' (ש)	164		164
אתא כשנה (ש)	137.5	−1	139
בית הרכב (מ)	76.5		77
דובק ר"ב (מ)	301.5	−2.5	304
קרור 1 (ש)	235		
קרור 10 (ש)	152.5	+2.5	154.5
כבלים (מ)	158	+1	159
טר"ב ר"מ (מ)	148	+1	151.5
ספנות (ש)	112.5	+2.5	117
כימיקלים (ש)	72	−0.5	72.5
לאי"ס ר"מ (מ)	98		99.5
מולר (ש)	180.5		186
נחושתן ר"ב (מ)	230		
טבע (מ)	785	+6	790
פרניציה ר"מ (מ)	127	+1	125.5
מפעלי ניר (ש)	276	+1	278
עסיס ב' (ש)	252	+1	259
לכמן ר"ב (מ)	112		114
תפל ב' (מ)	184	+1	191
ערד (ש)	84		85
בנקים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	153		157
א.ה.ה. (מ)	258	−3	..
אוצר להתעשיה (מ)	289		291
אי.די.בי. ר"ב (ש)	196	+1.5	196.5
אי.די.בי. ב' (ש)	230		237
בנק אגוד (ש)	229.5	+2.5	240
אפהק (מ)	184.5	−1	184.5
אי' בריט' ר"ב (מ)	190	−1	191
אי' בריט' (מ)	189	−1.5	189
דיסקונט א' (ש)	335		
בנק להקלאות ר"ב (ש)	108		109
בנק מזרחי (מ)	150.5	+0.5	
פועלים (מ)	298.5	+3	290
פועלים ר"ב (ב)	306	+3	308
בנק כרמל (ב)	155	+1	157
לאומי רגיל (ש)	230	+0.5	230
לאומי הדרות (ש)	257		
משכ' בנין (ב)	148	+5	147
[illegible] (ב)	268		
8% פ' תעשיה (ש)	88.5	+1	89
פ' משב' (ש)	297.5	−0.5	207
משכ' טפ' (ב)	176		178
כלל תעשיה (ש)	129.5	−0.5	130.5
מרכזה ב' (ש)	200	+2	197
הסנה (מ)	181.5	+0.5	181
ז.ק.ב. — 1 (ש)	232	−5	232
ז.ק.ב. — 10 (ב)	112.5	+2	118
צפחיה ר"ב (ב)	178		179
צפחיה (ב)	172.5	−0.5	174
סהר ג' (ב)	158.5	−1.5	160
צור (ב)	130.5		
מקרקעין ובניה			
אזורים (ש)	158.5	−1	160
אפריקה 1 (ש)	344		349
אפריקה 10 (ש)	291	+1	294
הכ' הישוב (ש)	200	+1	206.5
הכ' הישוב (מ)	204.5	+1	209
מבני הדר (ש)	89.5		92.5
ישרס (ש)	135		137.5
ג. ובנין (ש)	222	+1	224
מהדרין (ש)	171	−2	173
פרי אור (ש)	163	+0.5	164.5
אבני — ידי (ב)	115		118
נאות אביב (ש)	89.5		92
ראלקו (ש)	139	−1	141
רסקו ר"מ (ש)	96.5	+2.5	99.5
רסקו (ש)	71.5		75.5
דלק ונפט			
דלק ב' (מ)	183	−1	191.5
דלק (ש)	156.5	+2.5	159.5
ירדן א' (ש)	59	+1	59

חברות להשקעה	[illegible]	[illegible]	[illegible]
אלגר (מ)	88.5	−0.5	89
אלרן (מ)	195.5	+0.5	
פועלים (מ)	187.5	+1	192
יצוא (ב)	89.5	+1	92
פז (מ)	110	+0.5	112
אמפא א' (ש)	135		139
דיסקונט (מ)	216		218
עת (ש)	244.5	+2.5	255
יפת ב' (ב)	162		
לאומי (ש)	202	−0.5	203
סהר חוץ (ש)	104	+3	100
מזרחי ב' (ב)	126	+1	
פריון ב' (ש)	75.5	−1.5	
כלל (ש)	119		119
שוק הכספים			
נפטא (ש)	74		74.5
לפידות (ש)	157		159.5
לפידות (ב)	208		
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	206	+1	206
אמישר (ש)	41	+2.5	
7% בנק משכ' לשיכון (מ)	128	+1	128
6.5% כור (ש)	155		156
7% צים (ב)	248		
[illegible]			
אוניקו א' (ב)	75	−2	
8% אוניקו (ב)	81		
7% פ. התעשיה (ש)	217		
8% פ' התעשיה ב' (ש)	156.5	−0.5	
6% פ' תעשיה גג (ש)	58		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	97.5		
גזית (ש)	67.5		

אגרות חוב

	שערים	שינוי
צמודות לדולר		
5% זונא ים המלח (ש)	195.1	−0.3
5% אגרה ים המלח (ב)	136.3	
6% השגל חטיבה ב' (ש)	123.4	
ולפסון קלור מאיר 6.5% אגרה (ב)	84.6	−0.4
הילים 5	113	−0.2
הילים 5	116	+0.5
הילים 6 פדיון	111.5	
הילים 7	116.3	−0.7
הילים 8	103.9	+0.2
הילים 9	105.4	
הילים 10	107.5	
הילים 11	105.4	
הילים 13	105.9	
הילים 14	105.9	
הילים 15	103.4	−0.1
הילים 16	103.6	+0.3
הילים 17	106.9	+0.2
הילים 18	104	+0.4
צמודות למדד (קרן וריבית)		
מלוה בטחון 1967		
סדרה א'	161.9	
סדרה ב'	161	
סדרה י"א	162.2	
מלוה בטחון 1968		
סדרה א'	145.6	−0.5
סדרה ה'	141	
סדרה ב"א	138.3	
מלוה בטחון 1969		
סדרה א'	135.2	
סדרה ב'	131.3	
סדרה פ"א	130.5	−0.6
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	147.5	
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	209	
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	190.4	+0.2
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	172.3	+0.6

מפתח: ר"מ — רגילות מבוטרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; (ב) — בלתי מבוטלות — מניה רגילה: ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פידיון	מחיר שוק
צבר	204.7	192.3	192.3
ארז	114.5	109.2	109.2
איתן	112.44	109.71	—

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

משטחי אחסנה עץ
משומשים במצב טוב למכירה בהזדמנות
להתקשר: 8.30—13.00 טלפון 04-642511;
17.00—20.00 טלפון 04-84964

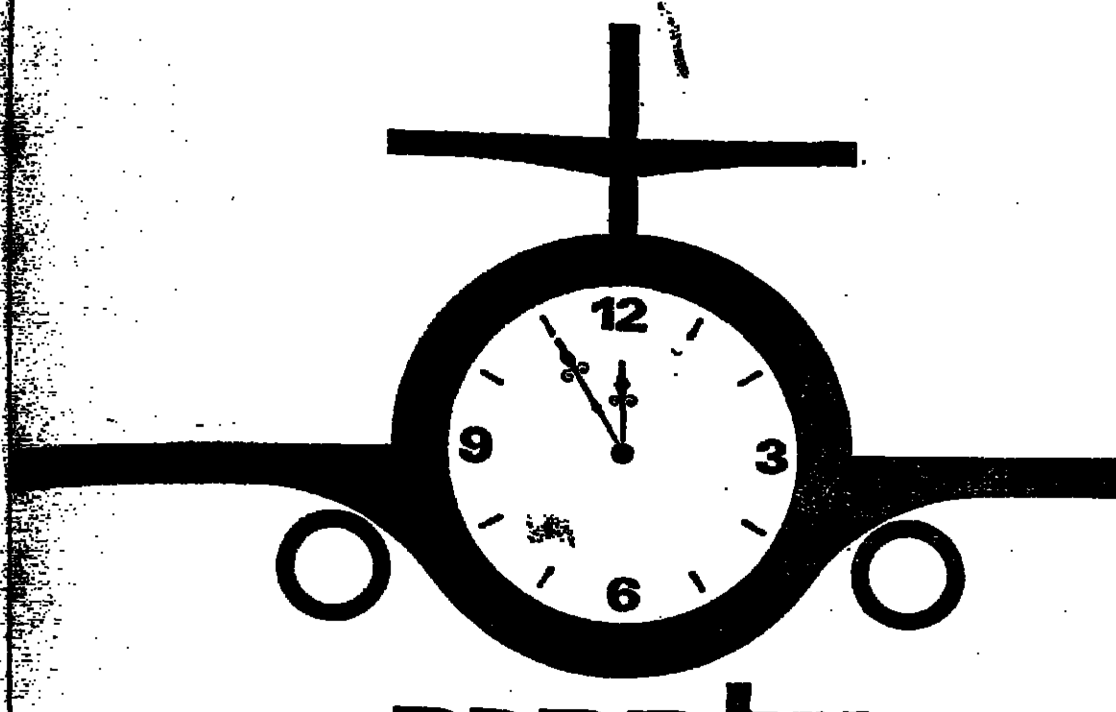

אל תחכה לרגע האחרון דאג לעתידך עכשיו!

חיל האויר פותח
בית־ספר לטכנאים - מסלול מקצועי תיכון

בבית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה, נפתח מסלול לטכנאות בפיקוח משרד החינוך והתרבות ● לימודים על יסודיים ועל תיכוניים — הומניסטים, ריאלים וטכנים — במגמות כטכנאות תעופתית ומכשור ובקרה ● התלמידים יעמדו לבחינות בגרות במגמה טכנית ולמסיימים בהצלחה יוענקו:

תעודת בגרות במגמה טכנית — המקנה זכות כניסה למוסדות להשכלה גבוהה ● תעודת גמר בי"ס לטכנאים ● דיפלומה של טכנאי — לאחר תקופת עבודה במקצוע בחיל האויר ●

יתקבלו בוגרי כיתות ט', י' ● שכר לימוד מודרג מטעם משרד החינוך והתרבות ● הלימודים בתנאי פנימיה ● בוגרי בית הספר ישרתו בחיל האויר במקצועם ● משך הלימוד כשנתיים ● המועמדים יחויבו לעבור בבחינות כניסה.

פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס בארץ.

בית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה

בנק ישראל מודיע:

ביום א', 26.3.72
תונפק סדרה חדשה - ד"א
של מילווה פיתוח מסוג "ברירה"

★ **סכום ההוצאה** — של הסדרה החדשה — 10 מיליון לירות. האיגרות תן בשווי נקוב החל מ־100 ל"י.

★ **מודד הבסיס** של הסדרה יהיה 128.2 נקודות.

★ **הפדיון והריבית** — הפדיון יחול בתום 5 שנים. התמורה תשולם לפי הגבוה מבין שני החישובים: —

א. הקרן והריבית צמודות למדד
שיעור הריבית — 4.84%, על־פי חישוב של ריבית דריבית, דהיינו 26.66 ל"י. לסכום זה יתווספו הפרשי הצמדה על הקרן ועל הריבית.

או

ב. הקרן והריבית — לא צמודות למדד
שיעור הריבית 10.76%, על פי חישוב של ריבית דריבית דהיינו 66.66 ל"י.

בכל מקרה מובטחים לפחות 50 ל"י נטו לכל 100 ל"י

★ **המס מוגבל** — מס הכנסה על הריבית לא יעלה על 25%. הפרשי ההצמדה על הקרן פטורים ממס הכנסה

★ **רכישה** — איגרות מילווה פיתוח של מדינת ישראל ניתן לרכוש בכל הבנקים ואצל חברי הבורסה לניי־רות ערך. הרכישה במועד ההנפקה משוחררת מתשלום עמלה.

★ **קבלת תעודות** — ניתן יהיה לקבל את התעודות — תוך חודש ימים ממועד ההנפקה.

★ **רשום בבורסה** — הסדרה החדשה תירשם ותיסחר בבורסה לניירות ערך. כלומר, ניתן — במקרה הצורך — לממש את תמורת האיגרות בכל עת, אף לפני מועד הפדיון הסופי.

מילווה פיתוח
של מדינת ישראל

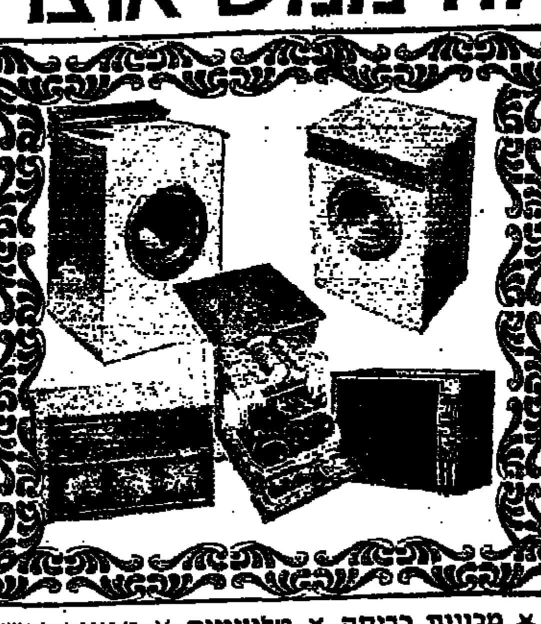

★ מכונות כביסה ★ טלויזיות ★ מכונות יבוש
★ מדיחי כלים ★ מזגני אויר תוצרת ארה״ב
פילקו תמיד באיכות עולמית
PHILCO
איזור התעשיה בת־ים, רח׳ הסוללים 9, טל: 86 01 11

שוטרות והשוטרים מניו־יורק, שבאו לארץ כדי להשתתף בצעדה — ערכו אתמול צעדה אל הכותל המערבי. (צילום: ק. וייס)

פ. ספיר: תקויים המדיניות הכלכלית

(ל.ע.ם.). "הממשלה תצמוד בתוקף על קיום המדיניות הכלכלית שהחליטה להפעילה ב־1972", — אמר שר האוצר, מר פנחס ספיר, לחברי משלחת קרן המטבע הבינלאומית, שביקרה אתמול בלשכתו.

ראש המשלחת, מר ג. סיילר, העושה עתה בביקור בארץ, אמר לשר האוצר, כי הוא וחבריו התרשמו לטובה מהדיווח שהמפעל בתקציב המדינה ב־1972 וכן מהשגי המשק בשנתיים הקודמות, 1970/71.

לדבריו, המדיניות הכלכלית שהתווה הממשלה רצויה — ואף ניתנת להשגה.

יפורסם מיכרז להרחבת קטע מכביש ת״א—פתח־תקוה

מאת סופר „הארץ" לענייני התחבורה

בימים הקרובים יפורסם מיכרז להרחבת כביש ת״א—פתח־תקוה בקטע שבין צומת ההסתדרות ובין צומת שאול המלך, בהגמה להקל על התנועה בכביש זה, בעיקר בשעות השיא — מסר המפקח על התעבורה במחוז, מר רפי סהון, ביום עיון על „בעיות התחבורה" שנערך אתמול בסמוך ההסתדרות המהנדסים בשיתוף עם משרד התחבורה.

מר סהון ציין, כי ההרחבה תהיה בצד המערבי של הכביש, בשטח הקריה.

קבוצת סירל: מנכ״ל סריגי־סטיל פוטר משיקולים עניינים

משרד עו״ד ש. תמיר ייצג את קבוצת הדרום־אפריקאים נגד י. לבנטר

מועצת המנהלים של סריגי־סטיל ראתה לנכון לפטר את המנכ״ל, מר יצחק לבנטר, כפי שהדבר התחייב משיקולים ענייניים, הפיטורים בוצעו במהלך העסקים הרגיל. הצלחה המפעל המעסיק 500 עובדים באשקלון ואשר הושקעו בו 30 מיליון ל״י, מותנית גם בדרכי וניהול השוטף והיעילות של המנכ״ל — הודעה זו מסרו אתמול מנהלי סריגי סטיל, המייצגים את קבוצת המשקיעים הדרום־אפריקאים בראשות מר אהרון סירל.

הודעה זו פורסמה בתגובה על מהלכים שנקט בהם מר לבנטר אשר פנה לבית המשפט על מנת להגן על זכויותיו במפעל שהיה מיסדו. אתמול קיבלה הערכאה — המתנהלת בין מר לבנטר לקבוצת סירל — תפנית כאשר הדרום־אפריקאים הטילו על משרד עו״ד שמואל תמיר לייצגם נגד מר לבנטר. מנהלי המפעל מסרו כי הם הופתעו בהתקלם בטיעונות שהמנכ״ל הישראלי נוקט כלפיהם, עקב פיטוריו. הם טענו כי למר לבנטר 5% בלבד ממניות החברה ולא 35 אחוזים כדבריו. לדבריהם פועל הקונצרן, שהוא ספק חומרי הגלם למפעל, בתיאום מלא עם קבוצת סירל, שלה 65 אחוזים במניות המפעל. מנהלי סריגי סטיל מסרו גם כי אין שום קשר בין חברת סירדאל למימון, אשר הסתבכה באחרונה בחובות בדרום־אפריקה לבין חברת סירדאל, שזה השם המקוצר של חברת סירל־דירדה, שהקימה את סריגי סטיל ההולכת על החברה הגדולה ביותר לייצור בגדים בדרום אפריקה.

המנהלים מסרו כי לאחרונה מונה מנכ״ל חדש למפעל, מר א. גבעון, והמפעל עובד עתה בתפוקה מלאה. קבוצת החברות הבינלאומית של מר שאול איזנברג מיפאן מנהלת מו״מ על הסכם שיווק של כל תוצרי סריגי סטיל לתקופה ארוכה.

6 חשודים בפרשת החשיש ברעננה — למעצר עד המשפט

(עת). פקודת מעצר עד תום ההליכים הכספים הוצאה אתמול נגד ששה נאשמים בנסיון הברחת החשיש בכמיליון דולר. שניים מן הנאשמים שוחררו בערבות של 10 אלפים ל״י בזמנו על־ידי ההופסת המחוזית בגב׳ הנה אבנור בתל־אביב.

מימון היצוא — 4 ל״י לדולר יבוא ברוטו מה־1 באפריל

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

ב־1 באפריל יהיה מימון היצוא 4 לירות לדולר יצוא ברוטו („פלאט") — הודיע אתמול הסגן (לענייני כלכלה) למנכ״ל משרד המסחר והתעשיה, מר עמוס בר־חיים, באסיפת יצואנים בתל־אביב.

עד כה היה המימון לפי שלושה שערים שונים ובממוצע של 3.58 ל״י לדולר, כך שהסידור החדש — עליו הוליט נגיד בנק ישראל בהתייעצות עם משרדי האוצר והמסחר והתעשיה — מגדיל את שיעור המימון ב־כ־12%. מימון ההזכבות (לתקופה שבין יציאת הסחורה מהארץ לקבלת התמורה) כבר הועלה ב־1 במארס ל־3.85 ל״י לדולר יצוא. בר־חיים רמז כי שיעור המימון להזמנות אף יועלה שוב בקרוב, נוכח דיונים המתקיימים בנושא.

כן ייגהגו בימים הקרובים הסידורים הבאים במערך קרנות היצוא: אמצעי היצוא של הצרן יבדקו פעם אחת בכרוכה על ידי הממשלה ובנק ישראל, ולא בבדיקה נפרדת כנהוג עד כה: הקבע בהגרת צפיה שבהוכה יוכל כל יצרן לקבל מימון יצוא; יהיו שינויים בחישוב המחזוריות שלפיה ניתן המימון; יצואן שלא עבד באוגדן היצוא לא יקבל מימון מוקטן לשנה הבאה (כנהוג עד היום), אלא ישלם על המימון העודף ריבית של 17%, במקום ריבית של 6% כנהוג לגבי כלל מימון היצוא.

במירוץ מרתוני — בצאת הכנסת לפגרה

אושרו חוקי פיקוח על מצרכים, הבטחת תשלום מזונות וביטוח אבטלה

במירוץ מרתוני נגד הזמן, הצליחה הכנסת אתמול, ביום האחרון של מושב החורף, לאשר בקריאה שניה ושלישית ארבעה חוקים סוציאליים בעלי חשיבות רבה.

התיקון שאושר לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים נועד להגן על ציבור הצרכנים מפני הונאה. החוק עד כה הגן על הציבור רק מפני הפקעת שערים וספסרות. לפי התיקון יהיה שר רשאי לחייב בעל עסק המוכר או נותן שרות באשראי להציג ברבים את המחיר במזומנים ובאשראי, ואת שיעור הריבית הכלולה במחיר אשראי. הכוונה היא ששיעור הריבית במחיר יצויין במפורש. לענין החוק כוללת הריבית כל תוספת מחיר על המחיר שבמזומנים. הגדרה זו של הריבית נועדה למנוע מצב, שנוצל על־ידי יצרנים רבים, בו כינו את תוספת המחיר כ"דמי ביטוח" וכו׳. לפי המצב החדש יוכל הקונה לדעת את השיעור האמיתי של הריבית ולהחליט אם כדאי לו לקנות באשראי או ללוות את הכסף בבנק ולקנות את המצרך במזומנים.

סעיף מיוחד דן במצרכים בעלי מוניטין, כמו טלויזיה או מכונת כביסה, המוצעים לעתים ללקוח כבלי שהלקוח רואה את המצרך. הסעיף קובע כי השר הממונה יהיה מוסמך לחייב את המוכר למסור פרטים שיתנו ללקוח תאור אמיתי ומפורט של המצרך. יתר מכך: השר רשאי לחייב את המוכר למסור מסמכים אלה גם על גבי החשבון שהוא מגיש ללקוח. עוד באפשר הוסיף לשר, בעסקות מסויימות, לחייב את המוכר גם בעריכת הסכם בכתב עם הלקוח, שבו יפורטו פרטי המצרך והעסקה.

חשיבות רבה יש לסעיף הדן בחוזים אחידים. סעיף זה בחוק בעקבות הלוגזה רבה על הונאה תלמידים חוילים בעסקות של מכירת ספרים באשראי. כדי לבגוע מקרים כאלה, מסביר עתה החוק את השר להתנות עסקה מסוג זה בעריכת הסכם בכתב שתנאיו יאושרו תחילה במועצה שהוקמה לפי חוק החוזים האחידים. מוכר שיהיה חייב בהסכם כאושר ולא עשה זאת יהיה הלקוח רשאי לבטל את העיסקה.

הסנקציה העיקרית על אי מילוי הוראות החוק היא סגירת מפעל, והסמכות לענין זה הורחבה. עד עתה רשאי היה השופט לצווה על סגירת המפעל רק בסיום ההליכים המשפטיים נגד המפעל ולאחר הרשעתו. כיוון שהליכים אלה נמשכים זמן רב, נקבע כי השופט רשאי לצווה על סגירת המפעל לתקופה מסויימת או עד לסיום המשפט כבר לאחר הגשת כתב האישום.

חוק המזונות

שר־העבודה מר יוסף אלמוגי יכול היה לזקוף לזכותו הישג אנושי וסוציאלי נכבד שישחרר מסבלן אמהות גרושות רבות — זאת באמצעות חוק המזונות שאושר אתמול.

בעיה אנושית וחברתית מצויה היא קורותיה של אשה שבעלה זנח אותה ואת ילדיה, בלי לדאוג לצרכיהם. לאחר ההדיינות ממושכת היא מקבלת, בדרך כלל, פסק דין למזונות נגד בעלה, אך בבקרים רבים — הסטאטיסטיקה מראה על כשלושת אלפים בקשות לשנה — אין כוחותיה עומדים לה לגבות את המגיע לה על פי פסק הדין. חוק המזונות בא להבטיח אמצעי מחיה לאשה ולילדים שזכו בפסק דין למזונות ולשחרר אותם מהליכי הוצאה לפועל.

החוק קובע כי מי שזכה בפסק דין למזונות רשאי, אם אין ברצונו להוציא לפועל את פסק הדין בדרך הרגילה, להגישו למוסד לביטוח לאומי ולקבל מאותו מוסד תשלום חודשי קבוע. המוסד „ייכנס לנעלי האשה" ויהיה זכאי לתבוע מן החייב את מלוא הסכום המגיע ממנו בהתאם לפסק הדין. במלים אחרות: החוק מעביר את נטל הטיפול בהוצאה לפועל על שכם המוסד לביטוח לאומי.

המטרה הסופית של החוק היא לאפשר לכל אשה שזכתה במזונות על פי פסק דין לקבל מהמוסד לביטוח לאומי תשלום חודשי; שהרי חזקה היא שהאשה זקוקה להגנת המחוקק, לפחות כדי למנוע ממנה בזיון הליכי הוצאה לפועל נגד אבי־הם של ילדיה. אולם עד שתושג המטרה הסופית, פותר החוק קודם כל את בעיית מעוטי היכולת, שהם הסובלים העיקריים. על כן ניתנה סמכות לשר־המשפטים לקבוע בתקנות, בהתייעצות עם שר האוצר, את סוגי הזוכים הרשאים לקבל מהמוסד לביטוח לאומי תשלום חודשי ולקבוע את שיעור התשלום. שר המשפטים יוכל אפוא להגשים את מטרת החוק בשלבים, על ידי הרחבה הדרגתית של סוגי הזכאים ושיעורי התשלום.

יצויין, שבמקרה בו החליט המוסד שלא לנקוט בהליכים משפטיים נגד הבעל הסרבן, רשאית האשה להגיש תביעה משפטית על ההפרש שבין הסכום אותו היא מקבלת מהמוסד לבין הסכום המגיע לה על פי פסק הדין.

החוק לביטוח אבטלה

כיוון שלא לעולם חוסן, הרי שגם בתקופה של תעסוקה שלמה יש חשיבות לחוק לביטוח אבטלה — מה גם שהוא ייכנס לתקפו רק ב־1 בינואר 1973. לפי החוק שאושר יהיה המוסד לביטוח לאומי חייב בתשלום דמי אבטלה למי שיעמוד בתנאי הזכאות, שעיקרם: תקופת הכשרה שבהם שולמו דמי ביטוח כנדרש, רישום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה, והיותו של המובטל מוכן ומסוגל לעבודה. החוק קובע ארבעה סוגי מובטלים ודמי האבטלה יחושבו לפי רמת הכנסה ומצב משפחתי. החישוב ייעשה לפי השכר הממוצע של המובטל בתקופת ההכשרה.

מדמי האבטלה יקוזז פנסיה מוקדמת ממקום העבודה ודמי פגיעה בעבודה. כן תיפסק הזכות לדמי אבטלה במקרים של תשלום גימלאות או תגמולים מחושבים על בסיס שכר.

על ביצוע החוק תפקח ועדה ציבורית שתמונה על ידי שר העבודה. ועדה זו תטפל באופן כללי בכל העניינים הנוגעים לביטוח אבטלה ותייעץ לשר בהתקנת תקנות ואישור תקציב.

ועדת הכלכלה: הידרדרות שרותי הדואר גורמת נזקים חמורים

מאת סופרו הפארלמנטרי של „הארץ"

הידרדרות שרותי מסירת דברי דואר בשנים האחרונות גורמת לקשיים ונזקים חמורים לציבור הרחב — קבעה אתמול ועדת הכלכלה בסיום הדיון על השיבושים במסירת דברי דואר. הועדה קובעת כי מצב זה החמיר עוד יותר לאחרונה ומכתב בין־עירוני, ואף מכתב בתוך העיר, מגיע לפעמים לתעודתו שבוע לאחר שיגורו.

פגישת היכרות נערכה אתמול בין היו״ר החדש של רשות השידור ולמר איתן לבין הכתבים המסקרים את הרשות וכן מבקרי הרדיו והטלויזיה.

בכנסת

מאת מתי גולן

הבורסה עולה, עולה, עולה

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

שבוע של פעילות קדחתנית עבר על שוק המניות הישראלי. היקף העסקות היומי עבר בתמצית ימי המסחר כעל 3 מיליון ל״י בבורסה, ובנוסף נקשרו עסקות מחוץ לבורסה בהיקף יומי של כ־1.5 מיליון ל״י, כלומר במחזור שבועי של למעלה מ־22 מיליון ל״י או ממוצע יומי של 4.5 מיליון ל״י.

השערים הוסיפו לטפס ושברו שיאים. המדד הכללי התקרב לרמה של 230. האם יש בגהירה המגוניה זו משום הגזמות יתרות, מציין רצון לחוקר, אשר כהגדרת אחד הכלכלנים „הנו הגביע החזק ביותר לפעילות כלכלית או שיש גם הגיון עסקי בהשקעה הספקולטיבית? דומה כי התשובה היא חיובית לגבי שתי הברירות. אין ספק כי הידיעה שפלוני צובר רווחים בבורסה מדרבנת רבים לקוחה. שכן מי מאיתנו אינו רוצה לרווח? ובדרך כלל ההגיון האנושי בנוי על קווים כלליים זהים: אם פלוני מסוגל, למה אני לא?

הקטאה שמעוררת הידיעה, כי מחירי המניות בבניות, אינה מקרית. די להציץ בכס בשערי המניות לפני שבוע ולהשוותם עם שערי אותן מניות אתמול. התוצאות מדברות בעד עצמן — רוב המניות עלו בין 5% ל־10% תוך שבוע. במקרים אחדים היו השעורים גבוהים יותר.

ניתוח כלכלי מפוכח

אולם דומה כי ההשקעה במניות מבוססת גם ניתוח כלכלי מפוכח. השוואה עם המתרחש בענפי כלכלה מראה, כי מחירי המניות עדיין מפגרים בצורה ניכרת אחר העליה במחירי הקרקעות, להם השפעה מכרעת על כל המשק. הנה דוגמה: ריאלקו, חברת בת של רסקו, נמצאת לפני פירוק. בתשקיף שפורסם לצורך זה מופיעה השקעה ליד כבר הרברט סמואל בתל־אביב. בספרי החברה מופיעה ההשקעה ב־583 אלף ל״י. שמאי מוסמך העריך שווי נכס זה בנובמבר 1970 ב־680 אלף ל״י. עם פרסום התשקיף צויינה הערה כי לו נעשתה ההערכה באוגוסט 1971, היה השמאי מוסיף 30% עד 35% להערכתו. כלומר, אם נקח את ההערכה הנוספת ב־35%, היה מצריך שווי נכס זה באוגוסט 1971 ב־920 אלף ל״י, לפני שבועות אחדים, נמכר מגרש זה במחיר נטו של 2 מיליון ל״י.

עליית שוויו של בנק

דוגמה נוספת: כאשר נמכר בנק לסחר חוץ ב־31 מיליון ל״י נקבע מחיר המניה של 1 ל״י ל־7.50 ל״י וכניה של 10 ל״י ל־31.55 ל״י. רבים סברו אז, כלומר לפני פחות משנה, כי זה מחיר גבוה. בינתיים נתברר, כי הבנק לסחר חוץ סיים את שנת 1971 ברווח נקי של כ־7 מיליון ל״י. את 1972 יסיים הבנק ברווח נקי, לפני מס, של 8 מיליון ל״י לפחות, כלומר כ־4 מיליון ל״י לאחר מס. לפי מכפיל של 10, שגם בישראל מתחילים לראותו כנמוך ביחס למוסד בנקאי, הרי שווי הבנק לסחר חוץ כיום לפחות 40 מיליון ל״י. כלומר, תוך שנה אחת עלה שווי הבנק ב־10 מיליון ל״י וזאת תוך הערכה זהירה ביותר.

נסיגה בשערי אג״ח

באור ההזרה למניות גוברת, חלה השבוע נסיגה בשערי אגרות החוב, בעיקר צמודי המדד. גרמה לכך, בין השאר העובדה כי בראשית אפריל יחל בבורסה המסחר בתעודות קליטה 1966, ונוסף לכך עוררו ענין הידיעות על תכנית להנפיק אגרות חוב ארוכות מועד בריבית 6.5% צמודה. הנזילות הגבוהה במשק מתריפה את התחרות על כספי הציבור ועל רקע זה צפויות הצעות מעניינות מצד גורמים פיננסיים במשק. סנונית ראשונה: תכניתו של בנק לסחר חוץ המציע ריבית 7% וקרן צמודה למדד.

הדולר נתיד מוסיף להסחר רק בבנקים. ואילו הדולר השחור נשאר יציב על רמה של 4.38 — 4.37 ל״י.

(שערי הבורסה בעמוד 18)

בקרית הטכניון הונחה אתמול אבן פינה לבנין ספרית למתמטיקה ע״ש פרנציס וייס דייל, ובאותו מעמד הוענק תואר של עמית־כבוד לבדבן אלכסנדר וייס מלונדון, החוגג בימים אלה מלאת לו 80 שנה.

מדד שערי מניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	23.3.72	22.3.72
כל המניות	229.75	227.34
בנקים וביטוח	485.29	484.39
מקרקעין	234.56	220.26
תעשייה ומסחר	325.40	321.32
חברות להשקעה	203.72	200.48
חברות נפט	209.17	207.92

איך לזכות בסבון באלי מדי שבוע במשך שנה שלמה

כתוב על סבון באלי

חידון מיוחד לקוראי הארץ

כל שעליך לעשות:

1. כתוב משהו על נושא באלי: על הסבון, או על האי האקזוטי בו רוחצות הנשים המפורסמות ביופין את גופן בסמנים צמחיים (שהם הם מרכיבי היסוד של סבון באלי הישראלי).
כתוב על מה שמזכיר לך ריחו המיוחד של באלי, או מדוע לדעתך באלי הוא הסבון הטוב ביותר לטפוח עור הפנים והגוף.
מותר לך לכתוב מכתב, שיר, חמשיר, ספור, סיסמת פרסומת או כל דבר העולה על דעתך בעת הרחצה בסבון באלי, בתנאי שהמלה באלי תופיע לפחות פעם אחת בכתוב.
2. מספר ההצעות אינו מוגבל בתנאי שלכל הצעה תצורף אריזה של סבון באלי.
את ההצעות יש לשלוח אל „באלי", ת. ד. 505, פתח־תקוה.
3. ציין על גבי הצעותיך את תאריך פרסום מודעה זו ושלח אותן אלינו לא יאוחר מיום חמישי הקרוב.
4. ציין את שמך וכתובתך בכתב ברור על צדה הפנימי של אריזת באלי.

מדי שבוע יבחר חבר השופטים בפקוחו של המכון למסחר הוגן את ההצעה המוצלחת ביותר שתזכה את שולחה ב־52 חפיסות סבון באלי — כמות המספיקה למשפחה גדולה מאד לשנה שלמה.

טית־בית שומרת לעצמה את הזכות להשתמש בהצעות הזוכים למטרות פרסום — ללא תשלום.

באלי הוא סבון צמחי מעודן, המאפשר לעורך לנשום ושומר על חיוניותו ורעננותו של עורך. באלי מומלץ גם לעור העדין ביותר — עור פניך.

באלי של טית־בית — סבון טוב באמת.

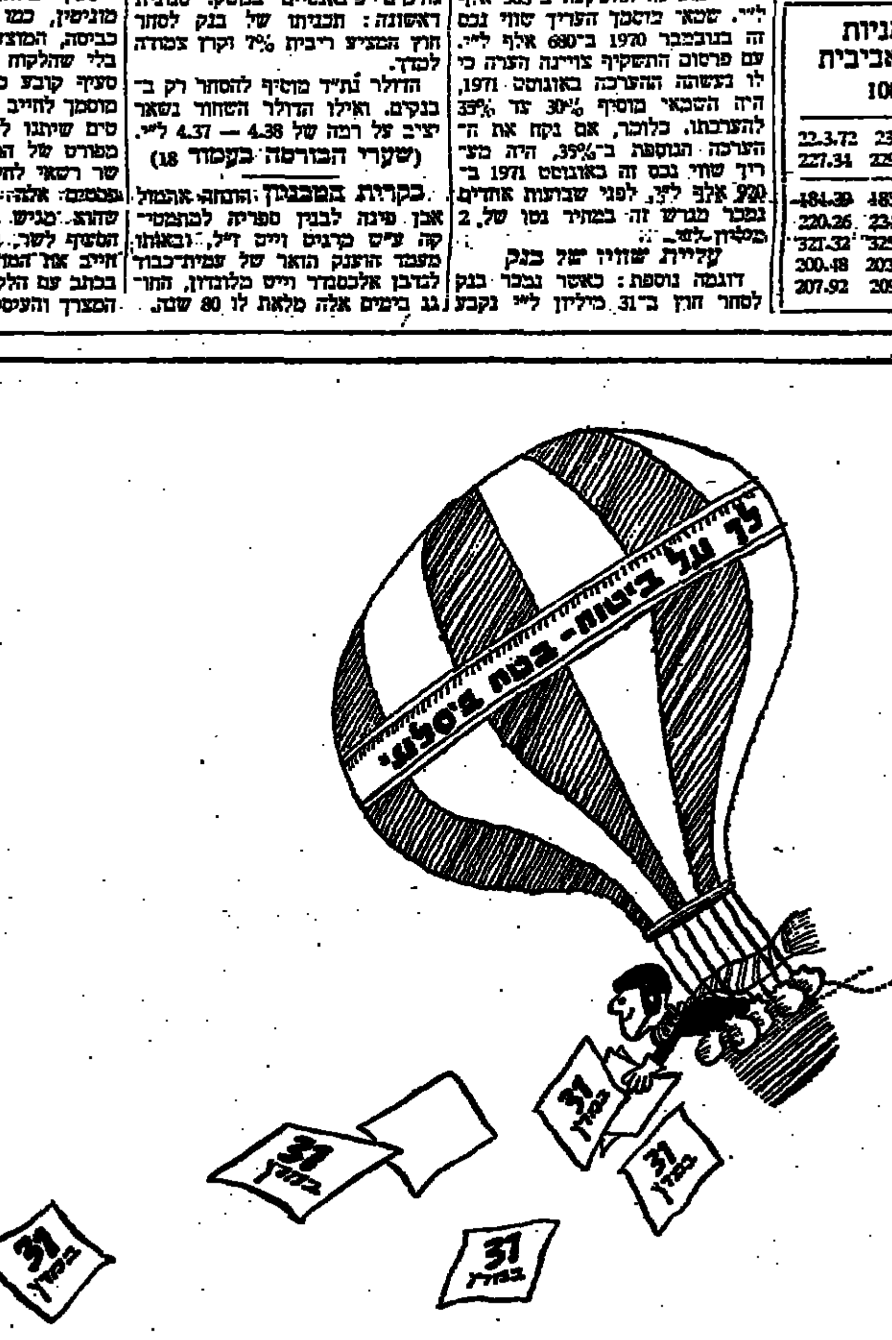

31 במרץ הנו המועד האחרון לרכישת ביטוח חיים אשר יזכה אותך בהנחה ממס לשנת 1971/2.

האם אתה כבר מבוטח?
אם לא - פנה אל „סלע".

„סלע" - חברת הביטוח שלקוחותיה המרוצים מעידים עליה יותר מכל, חברה המיישבת תביעות במהירות וביעילות.

לך על ביטוח - בטוח ב„סלע"

סלע

חברה לבטוח בעמ

המשרד הראשי: רח׳ אחוזת בית 6, טלפון 51381 (10 קוים).

פרסום ה״ד יעקבסון

קפה פלורידה חיפה
רחוב נורדוי 16 ● טל׳ 663400
ארוחות בוקר — צהרים — ערב — ארוחות קלות
חדר מיוחד לאסיפות וישיבות עם מזוג אויר
יום ששי בערב פתוח כל השנה.
סגור בשבת.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
המגמה לכלכלה

הציבור מוזמן להרצאה של אורח הטכניון

לורד רובינס

פרופ׳ אמריטוס לכלכלה באוניברסיטת לונדון

ההרצאה מוקדשת לשאלות והשוואות בנושאים אקטואליים בתחום המדיניות הכלכלית והמשק הבינלאומי

ותתקיים ביום ראשון 26.3.72 בשעה 11.00 בחדר 112 בבנין הנדסת תעשיה וניהול, קרית הטכניון, חיפה.

מלון רמת אביב
Ramat Aviv

סדר פסח מסורתי

בעריכת החזן
שלמה כהן

לשעבר חזן ראשי בבית הכנסת הראשי בוורשה

ארוחה
חגיגית
מיוחדת

בדבר הזמנות נא לצלצל טלפון 41 31 81
תפילת החג תתקיים במלון

פרסום לאור

משרד הבריאות

תורנות במחלקות ילדים בבית החולים „הדסה" תל־אביב

קבלת ילדים לבתי החולים מאזור תל־אביב המשתרע צפונה מדרך ירושלים ביפו — נעשית בבית החולים הדסה תל־אביב. בבית החולים איכילוב אין מחלקת ילדים.
המדובר במחלות ילדים עד גיל 12.

תורנות במחלקות פנימיות בבתי החולים „הדסה" ו„איכילוב" תל־אביב

החל מיום 21.3.1972 יועברו 2 ימי קבלה בחודש מבית החולים איכילוב המקבל בימים ב׳, ג׳, ד׳, ו׳ לבית החולים "הדסה" תל־אביב.
החלוקה:
2 ימי הקבלה הנ״ל יהיו ביום ג׳ בשבוע, אחת לשבועיים נוסף לימי הקבלה הקבועים של בית החולים הדסה שהם יום א׳ ויום ה׳ בשבוע.
להלן פירוט לדוגמא: ביום ג׳ 21.3.1972, אחריו יום ג׳ 4.4.1972, אחריו יום ג׳ 18.4.1972 וכן הלאה כל יום ג׳ אחת לשבועיים.

מושב הועד המפקח הארצי של קופת חולים

ייערך ביום ראשון, י״א בניסן תשל״ב 26.3.72 בשעה 4.30 אחה״צ בבית מרכז קופת חולים, תל־אביב רחוב ארלוזורוב 101.
על סדר היום:
תקציב קופת חולים לשנת 1972/73
כל חברי הועד המפקח מתבקשים להשתתף בישיבה ולדייק.
ס. רשיש
יו״ר הועד המפקח הארצי של קופת חולים

هكذا في الأصل

هكذا من الأصل

אלופי צה"ל בהבהם: מימין סמ"ר און נייבן וסגן שמואל אונגר — עם הגביע (הגביע השני יימסר בעוד זמן מה) (צילום: י. פריידין)

פרקליט המדינה קורא לבג"צ לדחות את בקשתו של לנסקי

(ע). פרקליט המדינה, מר גב־ריאל בך, קרא אתמול לבית־ה־משפט הגבוה לצדק בבירה לד־חות את בקשתו של מאיר לנסקי לקבל אשרת עולה.

בסיום הצגת הטיעונים של מדינת ישראל נגד מאיר לנסקי, שדרש אשרת עולה מכוח חוק השבות, אמר פרקליט המדינה:

„לנוכח החומר הרב שהבאתי ל־פניכם, ואשר מוכיח כי מאיר לנסקי הוא בעל עבר פלילי, קשה לי להאר כי שר אחר בישראל, היה מגיע ל־מסקנה אחרת מכפי שהגיע אליה שר הפנים. אני מבקש מכם לדחות את בקשתו של מאיר לנסקי לקבל אש־רת עולה".

לפני ההרכב המיוחד של בית ה־משפט הגבוה לצדק, שכלל את נשיא בית המשפט העליון, ד"ר ש. אגרנט, ממלא מקומו הקבוע, ד"ר י. זוסמן, והשופטים מ. לנדוי, צ. ברנזון וי. כהן, הבהיר פרקליט המדינה להציג את הרקע להחלטת שר הפנים שלא להעניק למאיר לנסקי אשרת עולה.

שני פרקליטיו של לנסקי, עו"ד יורם אלרואי ועו"ד אוריאל גורני, נערכו היטב לשמוע את דבר המדינה. לנסקי עצמו, ישב דרוך ושמר על מבע פנים אטום. קהל סקרנים רב היה באולם.

תשובות לנסקי

בתחילת דבריו, הוסיף פרקליט ה־מדינה לייחס משקל לתשובות שנתן מאיר לנסקי לפני ועדות חקירה סנ־טוריות, שחקרו את גורמי הפשע המאור־גן בארצות־הברית. לגבי כהנים, אר־תם העלה הפרקליט מפרוטוכלי ועדות החקירה השונות, הנדיף לנסקי לענות על שאלות כגון כמו שתשוקי־ האם יש לך עסק חוקי? תשובות בו־טוסה „איני מוכן לענות על שאלה זו, כי התשובה עלולה להפלילני".

לדעת מר בך, אין לראות תשובות אלו כבבירות.

השיב השופט ברנזון: „יש לו זכות חוקית לסרב לענות על שאלות. זה קורה כאשר הוא חושב שהתשובות עלולות להפלילו. באיזו מידה שר הפנים יכול להתחשב בכך, זו כבר שאלה אחרת".

„חיזוק יתר הראיות"

פרקליט המדינה הודה, כי התשו־בות בנוסח זה, אינן ממלאות את התפקיד העיקרי בקביעת שר הפנים. „אני רוצה להדגיש שגם שר־הפנים לא הסיק מתשובות אלה, שלנסקי אשם, אבל אין ספק שהצורה המת־חמקת בה ענה לשאלותיו, למרות שבא עם עדיד לוועדת קיפובר לבטל, חיז־קה את יתר הראיות להיותו בעל עבר פלילי".

מר בך ביסס מצדדית בעניין פעי־לותו הפלילית של לנסקי שנוהגו לפני ועדת קיפובר, שפעלה באר־צות־הברית בשנת 1950/51 והחקרה את נושא הפשע המאורגן. היא ציינה כי לכל אורך עדויות אלה, נאמר כי לנסקי מנהל עסקי הימורים, עסקי סמים בשותפות עם גנגסטרים בעולם הפשע המאורגן האמריקאי.

עיסקי ההימורים

פרקליט המדינה תאר שוב, את העבירות הקטנות שעליהן נשפט לנ־סקי, בצעירותו, עד שנהפך לאחד ממנהלי עסקי ההימורים בארה"ב.

השופט לנדוי: אבל לא נאמר שהימורים הם לא חוקיים.

בך: „פרט למדינת נוואדה, הרי ההימורים הם לא חוקיים בכל רחבי ארה"ב. בארץ אנחנו מתחילים ל־בער את מועדוני ההימורים, אבל הללו שונים תכלית שנוי מאלה ה־מצויים בארה"ב.

בהצלותו מפרטיכל ועדת קיפובר מספר עדויות המרשיעות את לנסקי בעבירות פליליות, ציין הפרקליט את עדותו של ברני רודיצקי שעבד כ־בלש פרטי בגביית חובות בעבור מועדוני ההימורים. באותה עדות סי־פר רודיצקי כי בשנות ה־40, פעלה כנופית האחים לנסקי בניו־יורק, ו„נתנה אוריקי" למבצעי רציחות ב־איזורה.

קשרים עם ארגוני עובדים

מר בך הביא לחיזוק טענותיו גם דו"ח של ועדת חקירה נוספת: ועדת מקללן שמונתה על־ידי סנאט אר־ה"ב ב־1959, בין השאר לחקור אם קיים קשר בין ארגוני העובדים באר־צות הברית לבין פושעים ידועים בעולם התחתון. בדו"ח הסיכום של הועדה, מתואר לנסקי, כעומד יחד עם שני גנגסטרים, בהנהגת אירגון פשע מאורגן להפליא, המפעיל לחץ לחץ ואיומים באמצעות ארגוני עוב־דים.

מר בך הסתייע גם בעדותו של ג'ו ולצ'י, אחד הגנגסטרים המועטים ש־הפרו את חוק חובת השתיקה של אירגוני המאפיה. באותה עדות סיפר ולצ'י, כי רצח מנהיג המאפיה מרונו בוצע על־ידי כמה גנגסטרים שהיו מחופשים לשוטרים ושהיו שייכים לכנופיית מאיר לנסקי.

שאלת ההסגרה

שאל נשיא בית המשפט העליון ד"ר אגרנט: „בהדרה, אם כן, אין ארה"ב פותחת בהליכי הסגרה ?"

בך: העבירות שבהן הוא מואשם שם אינן עבירות בנות הסגרה".

השופט חיים כהן מקשה: וכה אדוני אומר על הסכנה, כי מה שקורה כאן, זו עקיפה, ולמעשה הם מבקשים מאתנו להסגירו ?

מר בך השיב על כך, באמרו, כי קשה לו להאמין לנוכח החומר הרב, ששר בישראל, היה מגיע להחלטה אחרת, מכפי שהגיע אליה שר ה־פנים. האם אין בידיעות שנתקבלו להעיד על כך שלנסקי מסכן את שלום הציבור?

בג"צ ימשיך לדון בבקשת לנסקי הבוקר.

משרד המסחר והתעשיה יתנגד לביטול הפקוח על המחירים

(ע). משרד המסחר והתעשיה יה־נגד לתביעת התעשיינים לבטל את הפיקוח על המחירים בשלב זה. עם זאת סבור המשרד, כי בשלב מאוחר יותר ייתכן, שאפשר יהיה לצמצם את הפיקוח לבתעופולים וקרטלים ול־10 מוצרי מזון חיוניים — נודע אתמול מחוגי משרד המסחר והתע־שיה.

לדעת ראשי המשרד, תרם הפיקוח לשמירה על יציבות יחסית, בתקופה של עליית המחירים לאחר הפיחות, והסרתו עלולה לגרום לעליית מחי־רים נוספת. בשלב זה ימשיך המש־רד לשמור על היציבות של מוצרי ה־מזון היסודיים, גם כדי לסבגע תבי־עות נוספות להעלאת שכר מצד ה־איגודים המקצועיים.

עם זאת יגלו נציגי המשרד גמי־שות נוספת בועדת המחירים, כך ש־בענפים שמצבם קשה, הם כדאיים מבחינת המשק, תהיה העלאת מחי־רים סבירה.

רוב בועדה לבניין ערים בבירה נגד בניית רב־קומות ברח' הלל

מאת סופר „הארץ" בירושלים

הועדה המחוזית לבנין ערים ב־ירושלים, דנה בערעורן של 200 משפחות, המונות כאלף נפש, ה־מתגוררות בגוש הבתים שברחוב המלך ג'ורג' ופינת רח' הלל ב־בירה, נגד אישור התכניה להקמת בנין של חמש קומות בתוך החצר הפנימית של בנייני מגוריהם.

בישיבת הועדה הביעו רוב ה־חברים התנגדות להקמת הבנין ש־אושר על ידי מועצת עיריית ירו־שלים על חודו של קול אחד. עם זאת נתקבלה הצעתו של יו"ר הוע־דה, מ"מ הממונה על מחוז ירוש־לים מר רפאל לוי, שחברי הועדה יצאו למקום המיועד להקמת הבנין.

לפי התכנית, צריך הבנין לכלול גם אולם קולנוע ובו 450 מקומות ישיבה.

נודע כי בישיבת הועדה המחו־זית פסל מר רפי לוי את הבר מו־עצת העיריה מר שבתאי גנבי (גח"ל) (שהוא אף חבר הועדה ה־מחוזית) בהנמקה שהוא מתגורר ב־אותו גוש בתים. הדיירים מתנגדים לבנוי בטענה שהקמת המבנה המ־נע מהם אור ואויר ותגרום למטר־נק.

נחנך מועדון עולים

במרכז הקליטה לעולים חדשים ב־שכונת רמת יוסף, בת־ים, נחנך את־מול מועדון לעולים על־שם דוד צימנד ז"ל, שהיה שנים רבות מ־פעילי העליה והקליטה בסוכנות ה־יהודית. קוים לדמותו של ד. צימנד העלו מר עוזי נרקיס, מנהל מחלקת העליה של הסוכנות, ומר הלל זידל, חבר הועדה המרכזית של ההסתדרות, שדיבר בשם המפלגה הליברלית ה־עצמאית. המועדון מצויד בריהוט נאה, מקלט בכמה רב והבילוי בו עשוי להרחיב דעתם של העולים המתגוררים זמנית במרכז הקליטה.

שר החוץ האוסטרי יבקר בישראל

(ע). שר החוץ האוסטרי ד"ר רו־דולף קירשלגר יבוא לישראל ב־25 באפריל לביקור של 3—5 ימים, כאורח שר־החוץ הישראלי — מסר אתמול שגריר אוסטריה בישראל ד"ר ארתור אגסטנר במסיבה ה־שבועית של מועדון רוטרי בבית ציוני אמריקה בתל אביב.

השגריר הטעים, כי היחסים בין שתי המדינות הם טובים מאד. בין השאר חלה התקדמות בהתפתחות יחסי המסחר.

שופט הפחית שומת יצרן

„פקיד השומה טעה בחישובו"

(ע). שופט בית המשפט המחוזי, מר שלמה אשר, הקטין למחצית את השומה שקבע פקיד מס הכנסה ל־יצרן גיברבות ואהילים. השופט קבע כי פקיד השומה טעה בחישובו ולכן קבע שומה מוגזמת.

מר זאב קליין, בעל בית מלאכה חזנות לגיברבות ואהילים ברחוב בן־יהודה בת"א, עירער בפני בית ה־משפט המחוזי בת"א על שומה גבו־הה שקבע לו פקיד מס הכנסה. ה־מערער אינו חייב לנהל ספרים לפי החוק, אולם הוא מסר לפקיד השו־מה כמה נתונים מוסכמים על מחזור הקניות שלו, שיעור הרווח הגולמי וההוצאות. פקיד השומה לא קיבל את הצהרת הנישום בעניין מחזור הקניות שלו וקבע על דעת עצמו שהמחזור היה גדול בהרבה מהמוצ־הר.

בפסק דינו קבע השופט, כי ה־נתונים הכלולים בחשבון הבנק של מר קליין מאשרים את הצהרתו של הנישום, ואילו מפקח מס הכנסה הע־ריך את המחזור הערכה סתמית.

נוסף לכך, קבע השופט, כי פקיד השומה טעה בחישובו וכתוצאה מכך הגיע לשדיון כפול. השופט הח־ליט, כי על מנהל האוצר לשלם למערער 750 ל"י הוצאות, יחזיר לו את ההפרש הבה שישלם ויצא גם בריבית על הפרש הבה.

שר התיירות משבח השכלולים במלון דן קיסריה שנפתח מחדש

„רשת דן", שהיתה חלוצת המי־לונות ברמה הגבוהה ביותר ביש־ראל, היא כיום גם חלוצה בהכנסת חידושים ושכלולים למלונאות, כפי שמחייבים זרם התיירות ה־המונית לישראל והעניין המוהדר של ענף המלונאות — אמר אתמול אחה"צ שר התיירות, מר משה קול, בטכס פתיחתו המחודשת של מלון דן קיסריה.

עם המלון החדש, כוללת הרשת כיום 5 בתי־מלון ובהם 1,200 חדר — כולם בעלי חמישה כוכבים. עם רכישת המלון בקיסריה ביצעה בו חברת מלונות דן שיפוצים מקיפים בהשקעה של 1.4 מליון ל"י — כתוצאה מהתוצאה ממשרד התיי־רות — כדי להביאו לרמת שאר מלונות החברה.

משרד התיירות אישר תוספת 11 חדרים כפולים ו־13 דירות דו־קומ־תיות בנות שני חדרים כל אחת ושירותים כפולים למלון „אבדיה", שבו יבוצעו גם שיפורים ושיפו־צים במיבנה הקיים בהשקעה כו־ללת של 3.3 מיליון ל"י. למלון „ה־מלך דוד" אושרה הוספה כ־200 חדר בהשקעה של כ־16 מיליון ל"י, שביצועה תלוי ברשויות התיכנון.

בדברי־ברכתו אמר השר קול כי בין השיכלולים שמבינה רשת דן גם שיטת ההזמנות המרוכזות ב־אמצעות מחשבים בארץ ובחו"ל, הקמת מכבסה מרכזית, וכן מטבח מרכזי שיכין מזון מוקפא.

בריונים השתוללו במועדון נוער ביפו

(ע). — בריונים השתוללו אור ליום אתמול במועדון נוער של בית"ר בשדרות ירושלים 90 ביפו. שני צעירים התפרצו לתוך מועדון הנוער, שבו נערכה פעולה חברתית, והחלו להשתולל, הכשו בהלהבות ובסאיה והיכו את המדריכה.

תאירם נמסר למשטרה ולאחר ש־התקבל מידע נכון נעצרו לחקירה שני החשודים בני 16 מיפו.

א. חסון: יש לסכל את הפוליטיזציה של הפועל

„תככים בפלגתיים ואישיים במפ־לגת העבודה הם אשר דוחפים את ארגון הפועל לעבר פירוקו. אין להשלים עם מצב, שבו התנועה התאג־דות הספורט הגדולה במדינה מעין סניף של מפלגת העבודה, שבמרכ־זה קמים איש נגד רעהו, צעירים נגד ותיקים, הסיעה נגד הסיעה ו־מערערים את יסודות הפועל ומעמדו כמוסד ההסתדרות. צירי הע"ל בוע־דת הפועל יפעלו לסיכול התהליך הפסול של הפוליטיזציה והמפלגתי־זציה בהפועל, כדי להשתיתו על ב־סיס בריא ולמען המטרה המיוחדת, שנועדה לו — אמר שלשום מזכ"ל הע"ל, מר אברהם חסון, בישיבת ה־ועדה המרכזית של הע"ל, שנערכה בראשותו בתל־אביב.

מר א. הנדלמן, חבר המזכירות ה־ארצית של הפועל, הצביע בדבריו על ספיית הפועל במשיכתה הכספי־סית.

יובל תנועת הנוער הפועלית ברומניה

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בשגרירות רומניה בתל־אביב דיבר השגריר יון קובאצ' על מלאת 50 שנה לתנועת הנוער הפועלית הסוציא־ליסטית ברומניה, שנוסדה ב־1922. ה־תנועה מונה עתה יותר מ־2.4 מיליו־נים חברים — רומנים, הונגרים, גר־מנים ובני לאומים אחרים, מהם יו־תר מ־800 אלף עובדים בתעשיה. השגריר תיאר את פעילות התנו־עה, האמנות והספורט במסגרת ארגוני הנוער ואת השתתפותו של מנהלות ברומניה בתחרויות ספורט בינלאומיות ובכינוסים עולמיים של נוער דמוקרטי. להלן דיבר על מערכת החינוך המבטיחה חינוך חובה לנוער הרומני. עד 1975 יגיע מספר התלמידים הסטודנטים ליותר מ־5 מיליון. איגוד הנוער ברומניה קיים קשרים עם נוער מכל הארצות ומכל הזרמים הפועלים לאיפה להבנה והת־קרבות בין העמים — הדגיש השג־ריר.

המפלגה הליברלית בישראל

אזכרה

במלאת שלושים לפטירתו של

יושב ראש המפלגה הליברלית

יוסף ספיר ז"ל

היערך ביום שני, י"ב בניסן תשל"ב (27.3.72), בשעה 8.00 בערב, בבית סוקולוב, בת"א, רח' קפלן מס' 4.

חברי המפלגה, אוהדיה ומוקירי זכר המנוח, מוזמנים.

במלאת שנה למותה בתאונת דרכים של בתנו היחידה

ליאורה אלון

ז"ל

נעלה להתייחד עם זכרה ביום שני י"ב ניסן תשל"ב 27.3.72 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים על יד הבעד של ביה העלמין ב־3.45 או ב־ ברח' פרופסור שור 15 ה"א

ההורים והמשפחה

הפדרציה לארגוני עזרה יהודיים בבריטניה

אבלה במות יו"ר הלשכה הישראלית

אליעזר גרושקה

לונדון

הלשכה הישראלית של הפדרציה לאירגוני עזרה יהודיים בבריטניה

מודיעה בצער על פטירתו של היושב ראש

אליעזר גרושקה

על מות

אברהם קמיני ז"ל

אבל
בית דביר

למשפחת אבנון ולמשק מבקיעים

אנו משתתפים ביגונכם הכבד על פטירתו של היקר באדם

יהושע אבנון ז"ל

מפעלי העובד־הציוני

משתתפים בצער המשפחה על מותו של עובדנו הנאמן

יצחק אורבך ז"ל

ההנהלה חבר העובדים
בית הדפוס איפר בירנבוים
ובניו בע"מ

למשפחת **יוסף זבולוני** השכולה

אבלים באבלכם הכבד במותו הטרגי של בנכם היקר

דני בן יוסף זבולוני

ז"ל

משתתפים
בעלי החנויות רח' יפו 24 ירושלים

אלמגור דוד
אמנא
אלקטרא
אלקטרקופי
אלשייך
בית הפועלים, סניף בן העיר
ביטנמן
בר־ישראל
גרינשטיין
הירשמן—לבנון
ויינשטיין

ויקיאור
חדש
כהנא
מושקוביץ
מודיעין
מפעלי
מרים פרץ
מנחם
משה אייר
שטול
פרוספר
סטוק (בעמוד)
הרשקוביץ

בצער רב הננו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

מרגרטה ליסאור ז"ל

רות לבית ליסאור
ארנסט רוזנשטוק—רוזן ת"א הקליר 18
עדי ולאה ליסאור — סביון
נעמי לבית ליסאור ועזריאל רוזנפלד — ניו־יורק
ד"ר יצחק ורות ליסאור — דנבר
הנכדים והנינים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

המהנדס **וולה זאב מאור ז"ל**

נעלה לקברו לגילוי המצבה

ביום א' י"א ניסן תשל"ב (26.3.72) בשעה 14.30 אחה"צ בבית הקברות החדש כפר סמיר

אוטובוס יצא מבית מאור, רח' שבטי ישראל 14 קרית־חיים בשעה 13.45

תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

שולמית מלבסקי ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון י"א ניסן תשל"ב (26.3.72) בבית העלמין הישן בראשון־לציון.

מתאספים בבית המנוחה ברח' אוסישקין 27, ראשל"צ בשעה 4.15 אחה"צ.

תודתנו נתונה לכל אלה שהביעו השתתפותם בצערנו

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אינג' **חיים** (קרול) **בלומנטל ז"ל**

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום ראשון, י"א בניסן תשל"ב (26.3.72) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול

נפגשים ליד השער

ברוניה, עליזה
והמשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

נורמן בנטביץ'

אנו עולים לקברו ולגלוי מצבתו על הר הצופים ביום שני, י"ב בניסן תשל"ב (27.3.72) בשעה 12.00 בצהרים. מוזמנים ידידיו וכל אלה הרוצים לכבד את זכרו.

המשפחה

ליוסף אורן

השתתפותנו הכנה באבלך בבית

אביך ז"ל

חברת בוטן-מטש
נצרת בע"מ

הלוויות

עו"ד ד"ר **שמואל שלף** (פישלב)

ז"ל

תצא מבית הלוויות העירוני „איכילוב" רח' דפנה 5, תל־אביב, לבית הקברות בקרית שאול, ביום ראשון 26.3.1972 בשעה 15.00.

תחבורה תעמוד לרשות המלווים

המשפחה

בצער וביגון רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של בעלי, אבינו, אחינו, גיסנו ודודנו היקר

אליהו חסין ז"ל

ההלויה תצא **היום** יום ו', ט' ניסן תשל"ב 24.3.72 מבית החולים הדסה בשעה 11.00 לפנה"צ להר המנוחות.

אשתו — רנטה
בנותיו: ורדה-תמי ורימונה
משפחות **חסין**, סוכנה ואברהם

יקירנו

ברטולד צילצר ז"ל

נפטר בשיבה טובה אחרי מחלה קצרה אור ליום ה' בניסן תשל"ב, 23.3.1972

ההלויה תצא **היום**, יום שישי, 24.3.1972, בשעה 11.00 לפנה"צ מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה תל־אביב לבית הקברות בגדרה

בנו: מיכאל אליצור
חתנו: אפרים מרק
וכל בני המשפחה

במלאת שלוש שנים לנפילת יקירנו

הטייס **יורם פרס** הי"ד

שנהרג ע"י טרוריסטים ערבים בצידון

נעלה לקברו לאזכרה ביום א' י"א ניסן תשל"ב 26.3.72 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בזכרון יעקב.

המשפחה
קיבוץ מעין צבי

משתתפים בצער המשפחה על מותו של עובדנו הנאמן

יצחק אורבך ז"ל

ההנהלה וחבר העובדים
מרכז איגוד גרינבלט יבנה בע"מ

תודתנו העמוקה נתונה לכל מנחמינו ומכבדי זכרה של אמנו היקרה

אלה הכט ז"ל

שנפטרה בשיבה טובה בבאזל
ביום י"ג אדר תשל"ב (28 בפברואר 1972).

ראובן ועדית הכט, חיפה

אבלים על מות

ברטולד צילצר ז"ל

ממקימי „ראן"

מוקיריו ומכבדיו

תדיראן

תעשיות ישראל לאלקטרוניקה בע"מ
ההנהלה והעובדים

מתוך חיים רבי־פעלים נקטף מאתנו לפתע בעלי היקר, אבינו, חתננו, גיסנו ודודנו

ארתור מנדז'יצקי

(ARTUR MENDRZYCKI)

בגיל 57, פטירתו הימימה אותנו עד היסוד.

ביגון כבד בשם כל המשפחה

האלינה מנדז'יצקי

והילדים **רות ומאריך**

למשפחת ישראל שטריקס

משתתפים באבלך הכבד במות

אמך

ח. א. מילדן ובניו
משפחת מנוהל.

במלאת שנה לפטירת אשתי ואמנו היקרה

אני זילברבך ז"ל

תתקיים אזכרה והקמת מצבה ביום שני 27.3.72 בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בבת־ים—חולון.

תחבורה תצא בשעה 3.30 ברחוב יהודה הלוי פינת רחוב כרמיה, תל־אביב.

ד"ר והבר ובניה זילברבך

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

פרקי היום בתנ"ך

המשנה היומית

הדלקת הנרות

• ירושלים, ערב שבת 5.15, מוצאי שבת 6.30
• תל-אביב, ערב שבת 5.33, מוצאי שבת 6.25
• חיפה, ערב שבת 5.25, מוצאי שבת 6.31

תורנות רופאים כפי המקומות

תורנות בתי מרקחת

תורנויות בתי חולים

הודעות

וילות ובתים

דירות

קבלנים מציעים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

• אנו קונים מגרשים בכל חלקי הארץ, טל. 614113, ת.ד. 1633 תל-אביב.

• ...נא לפנות: Johnson, 1149 Cascade Ln., St. Paul Minesotta 55118 U.S.A.

מגרשים

אולמות

חנויות

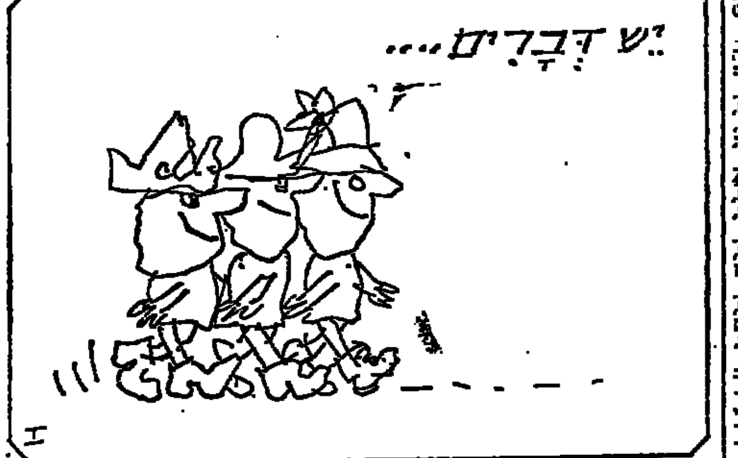

מכנא מן הא'צל

לוח הכבול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: אל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו׳ 75 אגורות לשורה

● למסברת בטים דרוש פקיד/ה בעל ותק בקצוע של 984126.

● אנו קונים מגרשים בכל חלקי הארץ טלפון 614113 ת.ד. 1053 ת״א.

● הזדמנות! למכירה כל בו קטן עם קליאנטורה מסיבות פטירה. רח׳ מאור הגולה 32 ת״א.

● חנות 50 מטר ברחוב פינסקר, למכירה.

● דרושים לעבודה קבועה נערים/ות גם מתלמדים — בריכה בפרים שמיניק רח׳ כפר גלעדי 29, ת״א.

● דרוש נער מתלמד בגיל 16 לדפוס.

הצעות עבודה

● דרושים: תופרות ומיי סים עם אוברלוק לפנות בר טוק אורלר דיזנגוף 135 תל־אביב.

● דרושות תופרות מכונות לאוברלוק וזיגזג ומתלמדות.

● דרושים תופרים/ות ל־ מכנסים עבודה קבועה, בת נאים טובים.

● דרושה מזכירה/תכנבית עם נסיון למשרד עורכי דין בפתח־תקוה. טלפון 911302.

● דרושה פקידה ממלכה עם נסיון למשרד עורכי דין בפתח־תקוה, טלפון 911303.

● דרוש פקיד/ה היודעת הנהח״ש ת.ד. 8118 יפו.

● דרושה כתבנית מעולה עברית־אנגלית ליס שעות ב־ בוקר טל׳ 238532, 230574.

● מחפש/ה עבודה! פנה/י לקבלת עבודה ״המקשר״, זמנהוף 10.

● דרושה אשה מסורה לש־ מירה על ילדים גדולים.

● דרושים חשמלאים מתחי לים עם רשיון נהיגה.

● דרושות פוכרות לקפה פר נסה לעבודות ערב להתקשר טל. 239027.

ביקוש עבודה

● נקבנית מעולה י.ב.מ. ב־ אנגלית נסיון 10 שנים, מעוניינת בעבודה נוספת ב־ ביתה, ת.ד. 1205 רחובות.

● מנהל חשבונות עצמאי מעוניין במשרה חלקית.

טלויזיה

● הקוני אקספרס למכשי רי טלויזיה ואנטנות בבית צלצל 36806, 35133.

מכוניות למכירה

● פולקסווגן קי. 1971 ללא פיסים ״ריבולי מכוניות״.

● פריגז 4 1968 במצב טוב.

● מוריס 1100 1967 ״ריבולי מכוניות״ פרבורק 12.

● פורד אסקורט 1970.

● פיאט 850 1966 פיאט קופה 850 1967.

קונים לקנות

● מעוניינים במשרד אסקור מבוטח מבית פרטי טלפון 567867.

● קונה כל חפצי בית, כ־ קונים, פריג׳ידרים, מכור.

הכשרה לעבודה

● אחרי ״פלה ״יפתח״ קור־ סים חדשים.

מציעים למכירה

● למכירה אקודה ״פרגלום״.

מקרים

● מקררים ממתרים מכל ה־ כונים קרותי קור והנדסה.

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

מכונות כביסה

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

בתי״ס לנהיגה

טפטים

בולים ומטבעות

כלי־זגוגה

נופש

ריקודים

טיולים

תקלאות

השכרת רכב

ביקוש רכב

אופנועים וקטנועים

דודי שמש וחשמל

רהיטים

צילומים

תדיסים

חוגים

שונות

שידוכים

● מכונות כביסה חדישות 1970. גם בסכום 500 לירות לחודש. עוד היום לכל פתחו את העונה.

● בוקסר רפקס 10 ס״מ חדיש בהזדמנות. טלפון: 6368175.

● להעביר מוקדם בהתחלה, בתובה יהיה ביום ו׳ במסירת קונים לכל החודשים.

Misraki S 33 Rue St. Ambroise Paris 11 France

● במצב מוכן: עם רוח חדשה נהנו מאוד.

● להכיר תשובה חלה בכיוון עם תנאי.

● למכירה פיאט 124 ספיישל 1970.

● למכירה פורד טאונוס 1968, מצב טוב.

● פולקסוואגן 1300, 1969, במצב מצוין.

● למכירה פיאט 850, יד ראשונה.

● ב.מ.וו. 1800, 1968, רדיו, מצב מצוין.

הלוח הכפול ירושלים

תורנות רופאים לפי התקופות

ירושלים

● הזמנה רופאים במקרים דחופים מוצ"ש בבקרם עד לשבת ברובע בבוקר, טל' 101. המכבה בחלון למוצ"ש בבית החולים.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: הרצל, יפו 36.

תורנויות בתי חולים

שרותים

בתי כנסת

השכרות

בתי ספר ושיעורים

חיות בית

הלוואות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

● דירות 4—3 חדרים, בנלי־ים שוקים, נוף, בית הכרם, רחוב חזון ציון. לפנות: חב' דת א. אילון, רחוב בן יהודה 41, טלפון 221105.

דירות ברמי מפתח

2—2½ חדרים

1—1½ חדרים

● במרכז! מידיה, 1½, מרווחת + ארונות + הסקה ‎.522780 — 50,000.—

דירות מרוהטות

● במרכז להשכיר לשנתיים, 1½ סרוגות, קומפלט + הסקה, 522789.

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

● דרושה חלקת אדמה ½ דונם ומעלה בירושלים או בכל בתה בעבור בית וילה. נא לכתוב פרטים לכתובת:
Ben-Jaacov, 1821 Crestline Or., N.E. Atlanta, Georgia, 30345. U.S.A.

משרדים

מחסנים

חנויות

עסקים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

שידוכים

פרסומים

מי מצא?

כלי נגינה

דיקודים

רוצים לקנות

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

שטיחים

הלוח הכפול חיפה והצפון

תורנות רופאים לפי התקופות

חיפה

● רופא תורן בפרד"א, טל' 101

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: בלפור, מסדה 1, טל' 62259.

● שבת: המזרח, הרצל 87, טל' 61211.

תורנויות בתי חולים

דירות

קבלנים מציעים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2—2½ חדרים

ד. מרוהטות

חדרים מרוהטים

דירות ברמי מפתח

דירות בשכר חודשי

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

ביקוש דירות

מגרשים

חנויות

עסקים

משרדים

מחסנים

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

שידוכים

הלוח הכפול נתניה

קבלנים מציעים

עסקים

הצעות עבודה

בתי־ספר

דירות למכירה

משרדים

ביקוש דירות

ד. בשכר חודשי

בידור

חנויות

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

בתי ספר ושיעורים

• בכיתת הדירות נפתח כר ... לדוגמנות ... [illegible]

• בכיתה ... ההכנה לבחינות ... [illegible]

בתי"ס לנהיגה

• רוצה להוציא רשיון? ... [illegible]

• נכה! אוטומטית ... [illegible]

הלבשה

• כבחר גדול של שמלות הריון — שמלות ... [illegible]

הלוואות

• ביכולתי הלוואות ללא ערבים ... [illegible]

• פרודים ... [illegible]

חקלאות

• תנורי חימום עם ארובה ... [illegible]

תערוכות

• בהרצליה: אמנות, כלי כסף, ציור ... שעות הפתיחה: ימי חול: 1.00—8.00 ... [illegible]

• תערוכת אמנויות ותחביב ... [illegible]

חיות בית

• "פינת החי" — כלבים גזעיים ... [illegible]

כלי־נגינה

• פסנתרים מובחרים ... [illegible]

לוח נתניה

פרסומים

• מודעות לכל העיתונים ... [illegible]

(המשך לוח דירות)

• ... [illegible]

אופנועים וקטנועים

• ... [illegible]

ביקוש רכב

• ... [illegible]

מציעים למכירה

• ... [illegible]

רוצים לקנות

• ... [illegible]

מקררים

• למכירה מקרר ... [illegible]

ספרים

• קונה ספרים ישנים ומשומשים ... [illegible]

הלוח הכפול באר־שבע

דירות למכירה

• דירה למכירה 3 חדרים ... [illegible]

• 5 חדרים + פטיו ... [illegible]

דירות מרוהטות

• דירות 1½ להשכרה ... [illegible]

דירות בשכ"ח

• דירה חדשה 4 חדרים ... [illegible]

ביקוש דירות

• מעוניין בדירה ... [illegible]

חנויות

• באר־שבע — ... [illegible]

מכוניות למכירה

• כרמל דוכס 68, אחרי ... [illegible]

• אוטובוס ... [illegible]

פרסומים

• ארבעה מודעות בכל העתונים ... [illegible]

הצעת עבודה

• לעבודת אחזקה ... [illegible]

ביקוש עבודה

• הדפסת מכתבים ... [illegible]

מציעים למכירה

• הפצעת החודש: ... [illegible]

ביטוח

• "הבדלה", ביטוח ... [illegible]

דירות

• למכירה ... [illegible]

וילות

• למכירה ... [illegible]

ספורט הארץ

בעריכת יחיאל ארזי

קבוצות שוודיות בנתניה ובירושלים

שלושה משחקי ידידות נוספים בכדורגל

מאת סופר ספורט הארץ

קבוצת הכדורגל השוודית האטבי, שהגיעה לתקופת אימון חורפי במכון וינגייט, תקיים מחר את הופעת הבכורה שלה בישראל — נגד מכבי נתניה.

השוודים, מהליגה הלאומית של ארצם, נמצאים בפגרה מבוססת כאשר סיום משחקי הליגה בשוודיה באוקטובר. אולם המשחק בנתניה מעורר סקרנות בעיקר בגלל העובדה, שיכללו בין חלק שניים מהכדורגלנים שהשתתפו ב־1970 במשחקי הגביע העולמי במכסיקו: השוער רוני האלסטרום והקיצוני הימני תום טורסטון. בקבוצת האטבי שחקן נוסף, ... אולסון, הנמנה עם הנבחרת השוודית.

מכבי נתניה יחסר רבים משחקני ההרכב הראשון שלו — בהם ברדיצ'בסקי, שפיגלר, שרגא בר ודקטור ... — העושים עם הנבחרת הלאומית ברומניה ועם נבחרת הנוער באירופה.

שהדיב — גם בירושלים

נבחרת ירושלים בכדורגל תחדש מחר את הופעתה לאחר הפסקה של 10 חודשים, כשתארח את הקבוצה השוודית לוליה מן הליגה השניה בארצה. המשחק יהיה במגרש בר קטמון בשעה 3.30 אחה"צ, בנוכחות שר הבריאות ויקטור שם־טוב.

שלשום ערכה הנבחרת הירושלמית, המורכבת משחקני הפועל וביתר, אימון במגרש ימק"א בהדרכת המאמן התורן אריה רדלר. הרף היחסים המתוחים בין שתי הקבוצות, שררה אוירה טובה באימון ובלך השערים של הליגה הלאומית אלתקר, אלי בדרדיבתי, הבקיע 5 שערים.

ההרכב המשוער של ירושלים: סורינוב (תובל), חדד, מרילי, רובר ביק, גיאני, חג'ג, סיגל, ויקטור לוי, בר־יעקב, ברדיצ'בסקי, מהטבי.

שלושה משחקי ידידות

שש מקבוצות הליגה הלאומית ינצלו מחר את פגרת בורמה לעריכת משחקי ידידות. הפועל חדרה יארח את הפועל חיפה; מכבי יפו ישחק נגד בית"ר תל־אביב, והפועל פתח־תקוה יתמודד במגרשו עם הפועל כפר־סבא.

מחר — מירוץ איש בנימין

מאת סופר ספורט הארץ

מירוץ איש בנימין — מירוץ המרתון הישראלי למרחק של 42 ק"מ מ־1957 כבר — יהיה מחר בהשתתפות טובי הרצים. יהיה זה המירוץ החמישי לציון מאורע ריצת איש בנימין לפני יותר משלושת אלפים שנה.

אחד מבני שבט בנימין רץ ממקום המערכה נגד הפלשתים, שהיתה באפק־אבן־העזר שבשפלת החוף עד לשילה בהרי אפרים, כדי להודיע על נפילת ארון־הברית בידי אויבי ישראל.

נקודת הזינוק במירוץ תהיה באבן־העזר והסיום בשילה. הרץ היווני, שלזכרו נערך מירוץ המרתון, רץ את המרחק של 42 הק"מ ו־195 המטרים 590 שנה אחרי הרץ משבט בנימין.

בריצת המרתון בישראל אשתקד ניצח ציון הברוני, שהיתה זו לו הריצה הראשונה למרחק זה. הוא סיים את המסלול הקשה בזמן של שעתיים ו־29 דקות.

את המירוץ מארגנת הוועדה לאירועי ספורט עממי במכבי ישראל, בראשות איש הצנחנים הבינלאומי, צ"ר יצחק בראיו.

מפעל אידלסון באתלטיקה

תחרויות האתלטיקה המסורתיות על שם חיים אידלסון יהיו מחר משעה 10 בבוקר באיצטדיון המכביה בתל־אביב. התחרויות יתקיימו זו הפעם ה־40.

טניס שולחן

במחזור ה־16 של הליגה הלאומית בטניס שולחן יהיו בסוף השבוע ארבעה מפגשים. הערב: הפועל רמה אליהו — מכבי חיפה (בשעה 6), מכבי הצפון — הפועל תל־אביב (בשעה 8), הפועל מעין צבי — הפועל פתח תקוה (בשעה 8). מחר: בית"ר נס ציונה — הפועל ראשון לציון (בשעה 10.30 לפנה"צ).

התעמלות

תחרות בין־לאומית בהתעמלות תהיה הערב ומחר בהיכל הספורט ביד נעמן. ישתתפו מתעמלים ממערב גרמניה, מדרום־אפריקה וישראל. הערב בשעה 5 יהיו תרגילי החובה ומחר בשעה 6 בערב תרגילי הרשות.

הערב 4 משחקים בליגה לכדורסל

ארבעה משחקים בלבד יהיו הערב במחזור ה־17 בליגה הלאומית בכדורסל. המשחקים: הפועל חיפה — הפועל חולון; הפועל קרית חיים; הפועל בית דוד — בית"ר ירושלים. הפועל מגידו — מכבי חפה.

המשחקים בין הפועל תל־אביב למכבי רמת־גן ובין הפועל גבעת ברנר/געש למכבי ת"א היו באמצע השבוע.

מבחן שחיה לסגל האולימפי

תחרות מבחן בשחיה לסגל האולימפי תהיה מחר משעה 3.30 אחר הצהריים במכון וינגייט.

שיוט קיסריה

שיוט קיסריה, מטעם זבולון, יהיה בשבת משעות הבוקר המוקדמות.

קליעה

תחרות קליעה ברובה חופשי בשלושה מצבים וב־60 כדור בשכיבה תהיה מחר במטווח רמת־גן, בהשתתפות קלעי סגל הנבחרות.

אין זה מופע ראווה בהתעמלות, אלא רגע במשחק הליגה בכדורסל לנשים, בו ניצחו כדורסלניות מכבי תל־אביב את יריבותיהן העירוניות בהפועל 55:42 — הי"ב שהבטיח להן פעם נוספת את תואר האליפות הלאומית. (צילום: אסף קוסין)

ארסנל ופיינורד הודחו מגביע אירופה לאלופות

איאקס, בנפיקה, סלטיק ואינטר — לחצי הגמר

לונדון, 23 (ע"ר). שתי קבוצות הפאר, ארסנל מלונדון ופיינורד מרוטרדאם, הודחו אמש מהמשך המשחקים על גביע־אירופה לאלופות, בעקבות הפסדיהן במשחקי הגומלין ברבע הגמר.

ארסנל נוצחה בביתה לעיני 60 אלף צופים על ידי מחזיקת הגביע, איאקס מאמסטרדם (1:0), משער עצמי שהבקיע ג'ורג' גרהאם בדקה ה־15. למעשה היתה איאקס הקבוצה היחידה, שניצחה הן בבית (1:2) הן בחוץ (0:1).

פיינורד נחלה כשלון חרוץ בליסבון, לעיני 75 אלף צופים קנאים, שדירבנו את כוכבי בנפיקה כל 90 דקות המשחק. נאנה כבש שלושה שערים. בנפיקה ניצחה 1:5 וביטלה את היתרון הזעיר (0:1) של פיינורד מהמשחק הראשון.

סלטיק ואינטר עלו בקושי

שתי קבוצות נוספות שזכו בעבר בגביע־אירופה לאלופות, סלטיק מגלאזגו ואינטר מילאנו, הצליחו להעפיל בקושי לחצי הגמר.

בליאז' נוצחה אינטר ע"י סטאנדרד 2:1, אולם השער שכבש סנדרו מאצולה, היקנה לאיטלקים את הזכות לשחק בחצי הגמר. במשחק הראשון במילאנו ניצחה אינטר 0:1 וכתוצאה מכך השווה יחס השערים ל־2:2.

בגלאזגו הדהימה אויפשט בודאפשט 75 אלף צופים, כאשר כבשה את השער הראשון על ידי דאמבר, אולם במחצית השניה השווה מאקארי ל־1:1. הסקוטים, שניצחו לפני שבועיים בבודאפסט 1:2, עלו לשלב הבא.

נציגות מהגוש המזרחי

לראשונה בתולדות משחקי גביע אירופה יופיעו נציגות בריה"מ ומזרח־גרמניה בחצי הגמר למחזיקות גביע.

דינאמו מוסקבה שיחקה בטאשקנט, בגלל החורף הקשה הפוקד את מוסקבה, שם נפרדה ב־1:1 מהכוכב־האדום בלגראד. אולם הנצחון (1:2) שהשיגה בבירה היוגוסלבית העלה אותה לשלב הבא. דינאמו ברלין לא יכלה בבית לאטווידאברג השוודית וסיימה עמה ב־2:2, אולם הנצחון בשוודיה (0:2), היקנה לה את הזכות לעבור לשלב הבא.

קבוצת הכדורגל הסקוטית ריינג'רס היתה היחידה, שניצחה במשחקי הגומלין למחזיקות גביע. היא גברה על טורינו 0:1, משער שהבקיע מקדונלד במחצית השניה. ריינג'רס סיימה בתיקו 1:1 עם טורינו במשחק הראשון באיטליה.

באירן מינכן נאלצה להסתפק בשער שכבשה בבוקארשט, כדי להעפיל לשלב הבא. משחק הגומלין במינכן, נגד סטיאווה, הסתיים ללא שערים ... [illegible] ... בבוקארשט היתה התוצאה 1:1. ... [illegible]

סטוק לחצי גמר הגביע האנגלי

סטוק, 22 (ע"ר). 50 אלף צופים נדחסו לאיצטדיון המקומי ועוד 15 אלף נשארו בחוץ, בעת נצחון קבוצת סטוק על מנצ'סטר־יונייטד 1:2, במשחק חוזר ברבע גמר הגביע האנגלי.

הנצחון הושג לאחר הארכה, משער שכבש טארי קונרי בדקה ה־102. ג'ורג' בסט, שכבש בשבת את שער המשווה במנצ'סטר, הבקיע את השער הראשון במשחק החוזר בדקה ה־70. הבלם דנ'ס סמית הכניע את שוער מנצ'סטר, אלכס סטאפני, כעבור שתי דקות והשוה ל־1:1.

במשחק הראשון במנצ'סטר נפרדו שתי הקבוצות בתיקו 1:1.

סטוק תשחק בחצי הגמר עם ארסנל, על מגרשה של אסטון־וילה בבירמינגהאם, ולידס תתמודד עם בירמינגהאם על מגרשה של שפילד־וונסדיי.

טריפולי — קהיר 0:1

קהיר, 22 (ע"ר). אלופת הכדורגל הלובית, טריפולי, ניצחה כאן בפתיע את אלופת מצרים, עיסמאיל, בשער שכבש הקשר השמאלי עלי אל־אטואר בדקה ה־38. היה זה המשחק הראשון בין שתי הקבוצות בגביע אפריקה לקבוצות אלופות. משחק הגומלין יהיה ב־15 באפריל בטריפולי.

אילת (נגד שעריים) עשויה לסייע בעקיפין למרמורק

המאבק בצמרת הדרומית יאפיל על ליגה א'

מאת סופר ספורט הארץ

המאבק המשולש בין הפועל מרמורק, מכבי שעריים והפועל חולון על הבכורה במחוז הדרומי יאפיל גם השבת על משחקי ליגה א' בכדורגל, כי במחוז הצפון נראה הכל מוכרע הרבה לפני תום העונה.

מרמורק חזרה לפני שבוע לפיסגה, בהפרש שערים עדיף על זה של יריבתה העירונית, כשלשתיהן 28 נקודות. אין להניח כי מחר, במחזור ה־19, יחול שינוי בהווה בדירוג. מרמורק תארח את הפועל קרית־אונו, האחרון בטבלה, וההיה זו הזדמנות טובה לחלוצי השכונה הרחובותית להוסיף מנה ניכרת ל־44 השערים שכבר הבקיעו בעונה זו. למכבי שעריים, מאידך, צפוי משחק קשה באילת — אמנם נגד הקבוצה ה־12 בדירוג, שנחלה בשבת הפסד ביתי, אשר הגביר את צרכיה לנקודות בגלל עתידה הבעייתי.

הפועל חולון יעקוב בדריכות אחר משחקי יריביו. הוא עשוי לשפר את מקומו השלישי — בתנאי שינצח תחילה בראשון־לציון את הפועל המקומי, המדורג שישי.

הפועל אשקלון — בית שמש, הפועל יהוד — הפועל בת־ים, ביתר רבלה — הפועל אשדוד, מכבי רמת עמידר — מכבי בת־ים.

מכבי פ"ת יחזור הביתה

מכבי פתח־תקוה, שנחל בשבת שעברה הפסד ראשון בעונה זו בקרית שמונה (1:0), יחזור מחר למגרשו בבצב רוח בקומם, כשהוא מוליך את הטבלה ביתרון של 9 נקודות. נצחון ביתי צפוי על הפועל טבריה (במקום 13) יאריך פער זה בעינו, בהנחה כי הפועל רמת־גן, שאמנם איבד כל סיכוי להדביקו, ינצח בגבעתיים את הפועל קרית חיים (במקום אחרון).

שני משחקים רצופים יהיו הפעם בטירת הכרמל. בגלל העונש של קיום שני משחקים ביתיים ברדיוס של 50 ק"מ מנהריה, יארח הפועל נהריה את הפועל מחנה יהודה ב־1.30 בטירת־הכרמל. כעבור שעתיים יתמודדו באותו מגרש הפועל טירת־הכרמל והפועל נהריאל.

צמרת ליגה א' — צפון

1. מכבי פ"ת	18	45—11	32
2. הפועל ר"ג	18	23—13	23
3. הפועל עכו	17	26—17	22
4. מחנה יהודה	18	17—17	20

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל נתניה — קרית שמונה, הפועל הרצליה — מכבי הרצליה, בני נצרת — הפועל עכו, ... — בית"ר נתניה.

צמרת ליגה א' — דרום

1. הפועל מרמורק	18	44—15	28
2. מכבי שעריים	18	30—16	28
3. הפועל חולון	18	32—11	27

יתר משחקי מחוז הדרום: באר יעקב — הפועל לוד, ...

יונייטד טורס

טיולים עממיים בפסח

אוטובוסים ממוזגים — הדרכה בעברית

3 ימים לאילת ושארם־א־שייך

(כולל לינה בבתי מלון) 2.4, 31.3, 29.3

1 יום לרמת־הגולן

1 יום לבאר־שבע, ערד, מצדה ועין־גדי

1 יום מאילת לשארם־א־שייך וחזרה

פרטים והרשמה: תל־אביב: אלנבי 3, טל. 50131, 50537

ועידת הפועל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

האגודה להרבות גופנית "הפועל" — המרכז

ועידת „הפועל" תשל"ב

תל־אביב, 26-27.3.1972

הצירים הבאים ממקומות מרוחקים וזקוקים ללינה יתקשרו מיד למרכז „הפועל" טלפון 260181.

צירי הועידה מתבקשים להגיע ל„בית יהודי בסרביה", רח' בני אפרים 228 מעוז אביב תל־אביב בשעה 8 בבוקר לקבל תעודת הציר והחומר.

תחבורה מיוחדת תהיה מתחנת האוטובוסים בשדרות רוקח פינת דרך חיפה ל„בית יהודי בסרביה" החל משעה 7.45 בבוקר מידי 15 דקות.

ל. האן צעצועים בע"מ

רח' שמאי 7, טל. 222034, ירושלים

מול קולנוע אוריון

לקראת החג

מבחר עשיר של צעצועים ומתנות

מתוצרת מקומית וייבוא

הגיעו חרוזי עץ

מוסד הטכניון למחקר ופיתוח

מכון המתכות הישראלי

יום עיון

על

„שיטות בדיקה חדישות במטלוגרפיה"

שיערך ביום ב', 3.4.1972, שעה 09.30 עד 15.00 בבית אולמן — אולם 305 בקרית הטכניון חיפה

המעוניינים להשתתף מתבקשים לפנות למזכירות מכון המתכות טל. 235104, 231216—04

דמי השתתפות: 20.— ל"י (כולל ארוחת צהריים כשרה — באריזה מיוחדת)

משרד הבריאות

בית הספר לפיזיוטרפיה

שליד בית החולים אסף הרופא, צריפין,

מודיע

החלה ההרשמה למחזור כ'

שיחל בחודש ספטמבר ש.ז.

מועמדים/ות מעוניינים בעלי תעודת בגרות בגיל 18—30 לאחר שרות חובה בצה"ל או משוחררים ממנו, יפנו למזכירות בית הספר שליד בית החולים אסף הרופא, צריפין, עד ה־30 במאי 1972.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים

מודיע על תאריכי הרישום ללימודי „מוסמך", „תעודה", וללימודי שנים ב' וג' לתואר „בוגר".

רישום ללימודי „מוסמך"

לבית־הספר לעבודה סוציאלית — הרישום ייסגר ב־31.5.72

לפקולטות למדעי הרוח, למדעי החברה, למשפטים, למדעי הטבע ולחקלאות, ולבתי־הספר לרפואה, ולרוקחות — הרישום ייסגר ב־31.8.72

הערה לתלמידי האוניברסיטה העברית:

חייבים ברישום באמצעות המשרד לקבלת תלמידים רק המבקשים להתקבל ללימודי „מוסמך" בפקולטה שונה מזו בה קבלו את התואר „בוגר".

רישום ללימודי „תעודה"

לקראת תעודת הוראה בבתי־ספר על־יסודיים — הרישום ייסגר ב־30.4.72

לקראת תעודה בספרנות* — הרישום ייסגר ב־30.6.72

לתכנית להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים בביה"ס לעבודה סוציאלית — הרישום ייסגר ב־31.8.72

לקראת תעודה בכימיה טקסטילית ובחקר מי תהום — הרישום ייסגר ב־31.8.72

לקראת תעודה בקרימינולוגיה — הרישום ייסגר ב־31.8.72

אין לימודי תעודה במינהל עסקים ובקומפוזיציה

* המועמדים יפנו לייעוץ בביה"ס לספרנות קודם לרישומם

רישום לשנים ב' וג' לתואר „בוגר"

פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית, רפואה — הרישום נסגר

החוגים לחינוך, לצרפתית, לאנגלית — הרישום פתוח עד 31.8.72 לפטורים מבחינת הכניסה בלבד

ליתר החוגים והפקולטות — הרישום פתוח עד 31.8.72

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי הטבע

ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה

לימודים לתואר „מוסמך" בכימיה של פולימרים וטקסטיל

נמשכת ההרשמה למסלולים הבאים:

1. מוסמך בכימיה של פולימרים וטקסטיל

נמשכת ההרשמה למחזור השלישי שיפתח בשנת תשל"ג. מסלול הלימודים הוא של 2 שנים ומיועד לבוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בעלי ציון מבוצע „טוב" ומעלה בכימיה, הנדסה כימית, כימיה טקסטילית וביוכימיה, מהארץ ומחו"ל. הלימודים כוללים 750 שעות מהן 550 שעות הרצאה ו־200 שעות מעבדה, סיורים במפעלי טקסטיל בארץ והשתלמות קיץ במפעל בארץ או בחו"ל. ביצוע עבודת גמר בתחום הכימיה של סיבים, טקסטיל ופולימרים. ניתנים קורסים ב: — כימיה פיזיקלית של פולימרים וסיבים, פיסיקה טקסטילית, תהליכים כימיים טקסטיליים, כימיה של פולימרים, כלכלה ומינהל, הנדסה כימית ושיטות מודרניות של ביקורות איכות.

סגל ההוראה כולל מורים מן האוניברסיטה העברית, המכון הישראלי לסיבים, תעשיית הטקסטיל הישראלית ומדענים ידועי שם מאוניברסיטאות בחו"ל.

מתקבלים גם אנשי תעשיה בעלי תואר „בוגר במדעי הטבע" או בהנדסה אשר יורשו לפצל את לימודיהם לתקופה של שלוש שנים. מוענקות מילגות לתלמידים שיתקבלו.

2. דיפלומה בכימיה של פולימרים וטקסטיל

נמשכת ההרשמה למחזור הרביעי שיפתח בשנת תשל"ג. מסלול הלימודים הוא של שנה אחת ומיועד לבוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בכימיה, בהנדסה כימית, פיסיקה וביולוגיה. הלימודים כוללים 460 שעות מהן 300 שעות הרצאה ו־160 שעות מעבדה. הדיפלומה מוענקת מטעם האוניברסיטה העברית. תלמידים מן התעשיה יורשו לפצל את לימודיהם לשנתיים.

בדבר פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות אל הגב' אורה בליזובסקי במזכירות הפקולטה למדעי הטבע, האוניברסיטה העברית בירושלים.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי הטבע

ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה

לימודים לתואר „מוסמך" ב„מדעי סביבת האדם"

בתשל"ג יפתח במסגרת ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה, מסלול לימודים לתואר „מוסמך במדעי הטבע — מדעי סביבת האדם".

מגמת הלימודים להכשיר מרצים ועובדי מחקר לעבודה בתחומים אקולוגיים שונים, כגון: מניעת זיהום אויר והבטחת איכות משאבי מים, תכנון מערכות ומניעת שיבוש מערכות אקולוגיות, כתוצאה מפיתוח מרכזים עירוניים ותעשייתיים צפופים.

משך הלימודים במסלול החדש מתוכנן לתקופה של שנתיים וכולל הרצאות להרחבת הידע בתחומי ההתמחות, הקניית ידע בסיסי במערכות טכנולוגיות ומעבדות מתקדמות. השנה הראשונה תוקדש ללימודים וכוללת שיעורי חובה וקורסי בחירה ורובה של השנה השניה לעבודת הגמר.

תכנית הלימודים מורכבת לכל תלמיד בנפרד, לאחר התייעצות עם מרכז המגמה.

התלמידים יופנו למעבדות ולמפעלים לעבודה מעשית בתופשת הקיץ בין שנתם הראשונה והשניה בביה"ס. עבודה זו תיצור קשרים בינם לבין מקומות עבודה אפשריים ותסייע להם בעבודת הגמר.

כמועמדים, יכולים להירשם תלמידים שסיימו לימודיהם לתואר „בוגר" (B.Sc) במדעי הטבע, חקלאות או הנדסה כימית בציון „טוב" לפחות, במוסד להשכלה גבוהה בארץ, במקצוע מוכר ע"י המועצה הלאומית להשכלה גבוהה בארץ, או במוסד מקביל בחו"ל.

כל המועמדים המתקבלים ללימודי „מוסמך" בביה"ס, יקבלו מילגה בהתאם לרמת ציוניהם בתואר „בוגר".

ההרשמה לבוגרי הפקולטה למדעי הטבע מתקיימת במזכירות התלמידים של הפקולטה אצל הגב' א. בליזובסקי. בוגרים של פקולטות או מוסדות אחרים, יפנו להירשם במשרד המרכזי לקבלת תלמידים או במשרד לתלמידי חו"ל אחרי קבלת ייעוץ והכוונה במזכירות הפקולטה כנ"ל.

טפסי הרשמה וכן פרטים נוספים בדבר תקנון הלימודים ותכניות הלימודים, אפשר לקבל גם ע"י פנייה בכתב לפקולטה למדעי הטבע, לידי גב' בליזובסקי.

מידע נוסף ניתן לקבל במזכירות ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה, בנין המשפטים לשעבר (חדר 34).

האגודה הישראלית להנדסה כימית

מודיעה על

הכנס השנתי השמיני

בשיתוף עם:

הפקולטה להנדסה כימית — הטכניון

מכון ויצמן למדע

אוניברסיטת הנגב

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

הכנס יתקיים ביום שני, 3.4.72, ד' חוה"מ פסח באולם צ'רצ'יל, קרית הטכניון, בשעה 09.30 בבוקר.

בכנס יתקיימו הרצאות בנושאים:

פתוח ויישום תהליכים

ממברנות ושמושיהן

חמרים חסיני אש

זהום אויר ומים

סמולציה ובקרה

פרטים והרשמה: גב' פנינה איתן, הנדסה כימית, הטכניון, טל. 668458—04.

משרד החינוך והתרבות

המחלקה להכשרת מורים

בית המדרש למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין בית־הכרם, ירושלים

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

לבעלי השכלה תיכונית:

1. מחנכות לגיל הרך (לגילים 3—8 לגן הילדים ולכתה הנמוכה של ביה"ס היסודי).
2. מורים לביה"ס היסודי — לכיתות ג'—ו' (הכשרה כוללת עם התמחות במקצועות עיוניים או חינוך מיוחד או חינוך מבוגרים או ספרות ילדים וניהול ספריה).
3. מורים לחטיבת הביניים (התמחות במקצועות: מתמטיקה, מדעי הטבע, הומניסטיקה, לימודי יהדות, אנגלית).
4. מורים לאומנויות טכניות (מלאכה)

לגננות ולמורים מוסמכים:

מכון לחינוך ריפויי (מח"ר)

לילדים המוגבלים בשכלם ולילדים עם לקויים בתפקודי המח (חינוך מיוחד).

מועמדים מסיימי שירות בצה"ל או בגיל מעל השירות בצה"ל החסרים תעודת בגרות מלאה — יתקבלו במקרים מיוחדים על תנאי שיסיימו בצרכה משלימה של לימודים בשילוב עם לימודי בית המדרש.

עולים שסיימו ביה"ס תיכון בחו"ל יקבלו לימודי השלמה במקצועות העבריים תוך שנות הלימודים הרגילות בבית המדרש.

ליד המוסד קיימת פנימיה לתלמידים הבאים ללמוד מחוץ לירושלים.

לקבלת פרטים נא לפנות לפי הכתובת: ביהמ"ד למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין, בית־הכרם, ת.ד. 3578 ירושלים, טלפון 523151 בין השעות 8—12.

ההרשמה תסתיים ב־28.8.72

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

האם זה אכפת לך?

מאז 1 באפריל 1971
נגנבו במדינת ישראל
868 קופות
מטלפונים ציבוריים

כן נגנבו,
חובלו
או הושמדו
בתקופה זאת:

3551 חוגות
4848 שפופרות
2570 משדרים
3593 מקלטים

בסה"כ בוצעו בתקופה
זאת, עוד 97,965
חבלות ב־36 סוגים
שונים של ציוד.

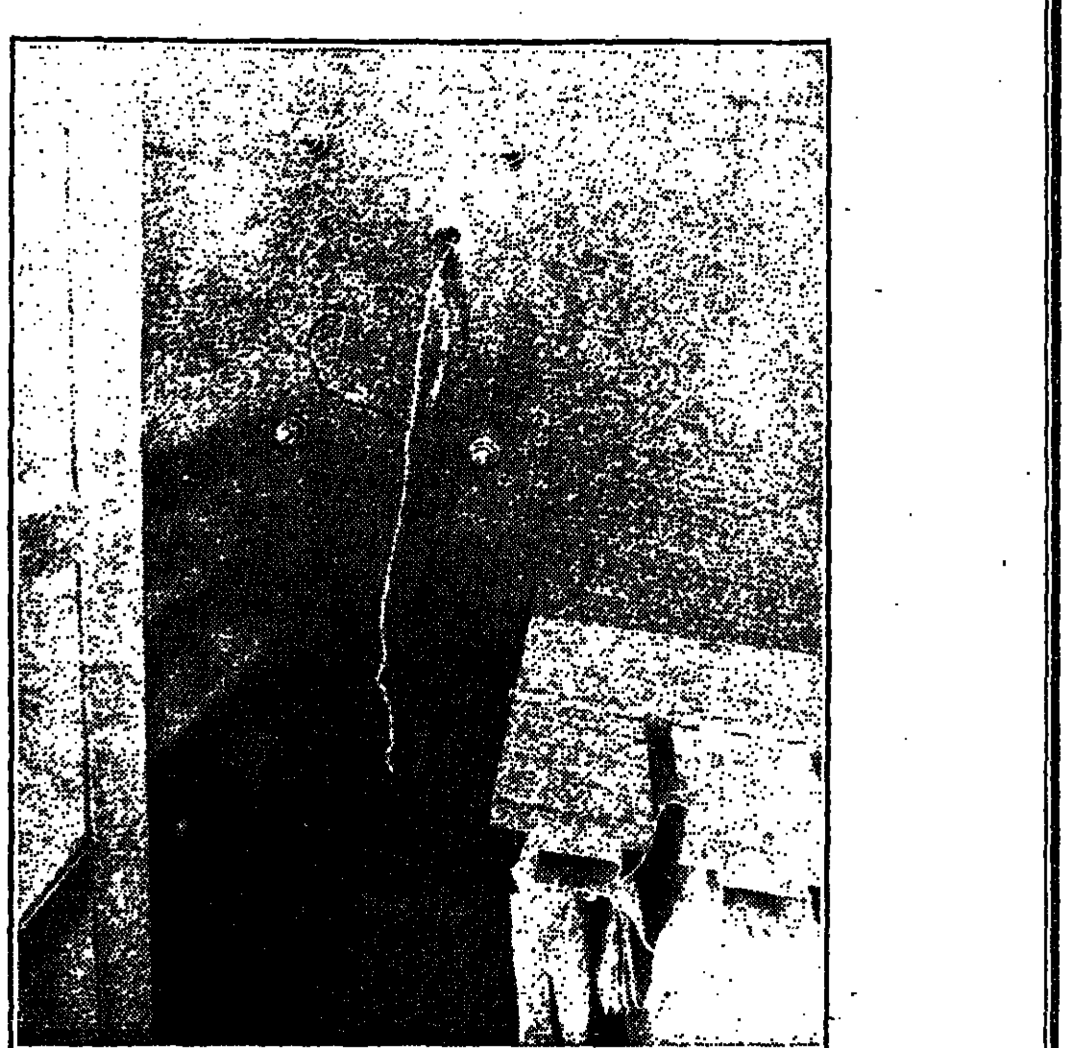

מתא זה בגבעת עליה ביפו, נגנב הטלפון הציבורי בשלמותו

מה אנו עושים בענין זה?

מאז ה־1 באפריל השקענו בכוח אדם, ברכב ובחלקי חילוף לצורך תיקונים בטלפונים הציבוריים כ־2,800,000 ל"י הטכנאים ביקרו בכל טלפון ציבורי בארץ בממוצע אחת ל־4½ ימים (הממוצע בת"א אחת ל־3 ימים).
כן בוצעו פעולות שיטור ועיקוב ע"י קציני הבטחון של משרד התקשורת בשיתוף עם המשטרה. תמיד נשתדל לעשות יותר.

ואתה, האם אתה כאב, כמחנך, כעובר אורח, כאזרח מן השורה, האם זה אכפת גם לך?

משרד התקשורת/המחלקה ליחסי ציבור

ליפסקי הוסגר לצרפת

(ע). איש העסקים היהודי־צרפתי קלוד ליפסקי הוסגר אתמול לצרפת, כאשר שני קציני משטרה מארצו ליווהו למטוס.
בניגוד למתוכנן (קלוד ליפסקי נרשם לטיסה רגילה לפאריס היוצאת ב־8.30) הוקדמה יציאתו בשלושת רבעי השעה והוא הוכנס למטוס, שיצא בטיסה מיוחדת לפאריס. היתה זו טיסה 6910 של אייר פראנס, אשר נתווספה לטיסות הרגילות של החברה בגלל עומס התנועה לקראת חג הפסח. הסינוי בטיסה לגבי ליפסקי נעשה אתמול בבוקר.
ב־7.15 הובא ליפסקי למשטרת הנמל על־ידי רב־סמל אברהם כץ מן המטה הארצי של המשטרה. שם המתינו לו מלבד אשתו וילדיו — שני עורכי דין ישראליים ושני הקצינים הצרפתיים, שבאו במיוחד כדי לקחתו לצרפת. בהדר בהנהגת המשטרה ניתנה לליפסקי ההזדמנות להיפרד מבני משפחתו.
האשה גילתה סימני התרגשות רבה, שעה שהילדים נפרדו מאביהם. ליפסקי עשה מאמץ לשמור על הבעת פנים איתנה ואף חייך כאשר חיבק את אשתו ואמר לה „אורבואר", והוסיף: „אהבתי נתראה — אנשה את כל המאמצים כדי שזה יהיה בקרוב".
אחר שנפרד מבני משפחתו נלקח במכוניתו של מנהל „אייר פרנס" בשדה התעופה עד לכבש המטוס. שם הרחיקה המשטרה צוות של הטלוויזיה הישראלית אשר ביקשה לצלמו. המשטרה טענה כי הובטח לפרקליטי ליפסקי כי לא יצלמו את החשוד, ערב צאתו מן הארץ.

קלוד ליפסקי נכנס למכונית שהסיעה אותו אתמול למטוס שהטיסו לפאריס (צילום: ישראל סאן)

מבצע חלב־אם מיובש

(ע). מבצע להצלת חייהם של שני תינוקות האחד בן 4 וחצי חודש והשני כבן חודשיים המאושפזים בבית החולים הלל יפה בחדרה, נעשה תוך יממה אחת על־ידי הבאת 5 ק"ג של חלב־אם מיובש מהולנד.
הצלב האדום ההולנדי נאות לשלוח לישראל כמות זו של חלב־אם מיובש.
נודע, כי שני התינוקות הנמצאים בחדרה בטיפולו של ד"ר רוברט חיימוב סובלים מאי סבילות לחלבונים זרים. „ניסינו להאכיל את התינוקות בכל מיני צורות של אוכל כגון שקדים טחונים או סויה, אך נתברר שחוץ מחלב אם אין הם מסוגלים לעכל דבר".

לשכת התיאום קבעה תנאים לביצוע חוק מס ערך מוסף

נשיאות לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, בראשותו של מר אבנר בן־יקר, דנה בישיבתה אמש בהצעת־חוק מס ערך מוסף, כפי שהוצעה על־ידי האוצר.
נשיאות הלשכה החליטה להתנות ביצוע חוק זה ברפורמה מקפת בעלת משמעות במיסים ישירים, וכן במגעים שוטפים בין נציגי האוצר והאירגונים הכלכליים בדבר דרכי הביצוע של החוק.

נשלמות ההכנות לסדר פסח בכל יחידות צה"ל

מבצע הסעות למקומות ריכוז עירוניים

ההכנות לסדר פסח הולכות ונשלמות בכל יחידות צה"ל — החל ברמת־הגולן שבצפון וכלה בסואץ שבדרום. הסדר המרכזי של צה"ל ייערך השנה אי"ה באחד המחנות וישתתפו בו שר־הבטחון, הרמטכ"ל, מיספר אלופים, בני משפחותיהם של 100 חיילים נצרכים ומוזמנים רבים.
הרב הראשי לצה"ל ינצח על ה„סדר", בו יסבו גם עולים חדשים ממרכזי־הקליטה, שיהיו השנה אורחי צה"ל ב„סדרים" במחנות, לפי הזמנת המטה הכללי.
חיילים, שמחמת תפקידיהם המיוחדים ייבצר מהם להסב אל שולחן הסדר, יקבלו מנות אישיות, הכוללות את כל המצרכים הדרושים לעריכת „סדר" כהלכתו: מצה שמורה, יין, חרוסת, מרור, דגים, בשר, פירות וכו'.
שי מיוחד יישלח לפצועי צה"ל, המאושפזים בבתי־חולים.
כל חיילי צה"ל, המשרתים בשטחים שמעבר לקו הירוק ויוצאים לחופשת החג, יוסעו באוטובוסים מיחידותיהם למקומות־ריכוז עירוניים. סידורים אלה נעשו על־ידי מרכז ההובלה של צה"ל, שנערך למבצע מיוחד, כדי לאפשר לחיילים, היוצאים לבלות את חופשת החג בבתיהם.
החיילים יוסעו באוטובוסים, במשאיות וברכבות, ההסעות משרם־א־שייח וסיני יהיו לפי לוח־זמנים מיוחד.
האגודה למען החייל תעניק בפסח שי, לכל אותם החיילים, שאין להם בני משפחה בארץ. הוועדים המקומיים של האגודה יספקו חבילות שי גם למשפחות חיילים נצרכים, שיכללו: בשר, אורז, סוכר, שמן, תה, קפה, ייננות ועוד.

תושב אור יהודה נעצר כחשוד ברצח אמו

(ע). תושבת אור יהודה, אורה גראנגה גרימן, בת 72, ברצחה אתמול בדקירות סכין. כחשוד בביצוע הרצח נעצר בנה, בן 49. סבורים כי הוא לקה בהתקפת סירוף.
קדמה למיקרה הרצה שערורייה, שהקים בנה של הישישה בסניף קופת־חולים המקומי, בשל סיכסוך עם אחות במקום. כפי שנודע, בוצע הרצח זמן קצר לאחר מכן.
הנרצחת היתה ידועה כאשה חולנית ומרותקת למיטה והיא התגוררה עם בנה בשכונת האסבסטונים באור־יהודה.

אלמוני הודיע על פצצת זמן בבניין המועצה הדתית בבני־ברק

מאת כופר „הארץ" בגוש דן

אזעקת שוא היתה אתמול במועצה הדתית בבני־ברק כשנתקבלה הודעה על פצצת זמן העומדת להתפוצץ שם.
מזכיר המועצה הדתית מר שמואל זר סיפר, כי ב־9.15 בבוקר נתקבלה הודעה טלפונית מאלמוני, שדיבר עברית צחה, כי בעוד 15 דקות תתפוצץ במשרדי המועצה פצצת־זמן שהוטמנה שם. מר זר הזעיק את משטרת מרחב דן. כוחות המשטרה שהגיעו למקום ערכו סריקה יסודית אך לא מצאו דבר.

שמורת האלמוגים באילת זוהמה בכמויות עצומות של דלק

שמורת האלמוגים באילת וחופי הרחצה והקייט הסמוכים לה זוהמו אתמול בבוקר בכמויות עצומות של דלק הסקה שפלטה אניה. דובר רשות שמורות הטבע שמסר על כך, אמר ש־100 מטרים מעוקבים של דלק סמיך הוסטו על־ידי רוח צפונית עזה לכיוון שמורת האלמוגים. הממונים על מיתקני ניקוי הים מדלק לא היו במקום וסינורות ההגנה לא נפרשו. אי לכך זוהם מאד איזור השמורה.

יהודית דויטשר
דיזנגוף 27, ת"א

משה ברקן
המלך כורש 4, ת"א

נ ש ו א י ם

החופה נערכה בחוג המשפחה

23.3.72

עליזה ודן לינק
חובקים בן
ע ר ן
נכד לגולדה ומרדכי מנדל, רחובות
ולרגינה ואהרן לינק, ירושלים

3167 S. Sepulveda Blvd.
Los Angeles, Calif. 90034 U.S.A.

אדר תשל"ב

עומס רב בנמל לוד

צפויים 75 אלף תיירים לחג

(ע). עומס התנועה בנמל התעופה לוד לקראת פסח, גרם אתמול לעיכובים במסירת המזוודות לנוסעים הנכנסים, שנאלצו להמתין זמן רב באולם המכס.
ביומיים האחרונים נישנו מקרים בהם נחתו שלושה־ארבעה מטוסים בזה אחר זה ובאולם המכס הצטופפו מאות נוסעים. נוסעים רבים השמיעו הערות גנאי כגון „זהו נמל התעופה הגרוע ביותר במזרח התיכון". נתברר כי נוסעים אלה המתינו כשעה וחצי לקבלת מזוודותיהם. המתלוננים היו בעיקר היהודים מארה"ב.
נגדם טענו כמה נוסעים ישראליים, אשר העידו כי זה עתה חזרו מניו־יורק, שם המתינו 12 שעות בנמל התעופה ע"ש קנדי לבוא המזוודות.
אנשי מקצוע בנמל התעופה אמרו כי אפשר היה לשפר את הסידורים על־ידי תוספת מיתקנים.

צפויים תיירים רבים

75 אלף נוסעים צפויים להגיע במטוסי אל על בימים שנותרו עד לחג הפסח — מסר אתמול מר ברוך סביל, מלשכת יחסי הציבור של החברה, לכתב עת"ים בלוד. כסתבר כי זהו גידול ב־50 אחוז לעומת מבצע פסח של אל על אשתקד.
בתחזיות המוקדמות ציפו ל־70 אלף נוסעים באל על בשבוע שלקראת פסח. לצורך זה תוכננו 44 טיסות רגילות ומיוחדות.

כל עובדי המדינה יחוייבו לחגור חגורות בטיחות ברכב ממשלתי

מאת כופר „הארץ" לענייני תחבורה

החל ב־1 במאי יחוייבו עובדי המדינה הנוהגים ברכב ממשלתי והיושבים לידם לחגור חגורת בטיחות בכל נסיעה, בהתאם להוראה שניתנה על ידי מינהל הרכב ונציבות שירות המדינה.
התקנה הזאת נכנסה אמנם לתוקפה לפני כשבועיים, אך מאחר שלא בכל הרכב הממשלתי כבר הותקנו חגורות בטיחות, הוחלט להפעילה ב־1 במאי. חוליות פיקוח של מינהל הרכב יפקחו על ביצוע ההוראה.

טרקטור פגע במטוס אל על

מאת אדר קיסרי
כופר „הארץ" לענייני תעופה

כרקטור של התעופה האוהרית פגע אור ליום אתמול במטוס בואינג 707 של חברת אל־על, שחנה בנמל לוד.
למטוס נגרם נזק קל מאחר שהטרקטור פגע במיכסה של אחד המנועים תקבועים בכנף ועוצמת המכה נבלמה. נהג הטרקטור נעצר לחקירה. משמרת הלילה של טכנאי אל־על סיימה עם בוקר את תיקונו של המטוס, שהמריא לפני הצהריים ליעדו.

המכבסות — סגורות כל ימי החג

ארגון בעלי המכבסות מודיע שכמו בכל השנים כן גם השנה, כל המכבסות והחנויות לקבלת כביסה וניקוי בתל־אביב והסביבה תהיינה סגורות במשך כל ימי חג הפסח ביום ה' 30 במארס עד ליום ה' ה־6 באפריל 1972.

שוד בתחנת דלק בתל־אביב

(ע). שוד בוצע אתמול בבוקר בתחנת דלק ברחוב דרך ההגנה 42 בתל־אביב.
שני אלמונים, רעולי פנים, התפרצו לתחנה סמוך ל־4 לפנות בוקר, נכנסו באקדח והודיעו לעובד התחנה, כי הם מבצעים שוד. הם איימו עליו שאם יקרא לעזרה, יהרגוהו. העובד טען כי אין לו כסף. השודדים הסתפקו ב־200 לירות שנמצאו בקופה ונמלטו מן המקום.

פרופ׳ שלום אברבנאל — סגן הרקטור של אוניברסיטת תל־אביב

סנאט אוניברסיטת תל־אביב בחר אמש בפרופ׳ שלום אברבנאל להפקיד סגן הרקטור.
פרופ׳ אברבנאל נולד בשנת 1931 בארה"ב ובגיל צעיר עלה לארץ.

כלל ופרט

הגיעו לישראל

אסותא אליש"ע

נולדו ל:
... — בת
... — בן
... — בת
... — בת

שרות חיתולים הביתה
לפנות לבתי־חולים
'אסותא' 'אלישע'
חיפה 81418
תל־אביב 245215

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

אר רט
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית ארר ט
רחוב יבנה 32, תל־אביב. טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5. טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11. טלפון 68236

עיסקת החוויה

דירת יוקרה
בסביבה העילית
3
3½
4
5 חדרים
מציעה
חברת ש.א.פ.
בחולון:
רח׳ ירושלים
רח׳ מוהליבר
רח׳ הקונגרס
רח׳ ליבורנו רמת־הנשיא
סמל האמינות בבניה
לשמירת ערך ההשקעה
משרד המכירות:
רח׳ סוקולוב 64 חולון
טל: 848447

דירת פאר בת 4 חדרים בת"א
50 מקלטי טלויזיה
10 מכוניות
10 אופנועים
2222 פרסים בהגרלת
הוועד למען החייל
תשל"ב 1972

הופיע!
העולם הזה
ספרו של שלום כהן
הפצה ראשית: בית צלים קרל נטר 3, טל. 623959

נצל את הקצבתך
לספרות מקצועית
מבחר עשיר ומגוון של
— ספרי אמנות
— ספרי מדע וטכניקה
— ספרי ילדים
— ספרי כיס
— אנציקלופדיות וספרי עזר
ב־סטימצקי
רשת חנויות הספרים הגדולה בארץ

מה?!
טרם נצלת את
הקצבתך
לספרות מקצועית?
גש מיד לאחת
מחנויותינו, כי נותרים
רק ששה ימים
עד 31 בחודש!
ע. בראון
בתים לספרים
תל־אביב, אלנבי 55, ובחלת בנימין 48
ירושלים, שלומציון המלכה 9

FONTANA
NEW PAPERBACKS
★ Bwana Game — George Adamson
★ Bella De Paris — Marcel Haedrich
★ Crooked House — Agatha Christie
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

ארמון
20% הנחה על כל המלאי

הלוח הכפול
עמודים: 5, 6, 7, 8, 9, 20,
21, 22, 23, 24, 25
הכל בכל כלול
בלוח הכפול

חברת הכשרת הישוב בישראל בע"מ
בניני תעשיה ומלאכה
להשכרה
★ באזור התעשייה החדש בראשון לציון
בדבר פרטים נא לפנות:
ת"א, רוטשילד 13, ת.ד. 139
בכל יום בין השעות 3.00—7.30
טלפונים: 52070
58189

הקניה הטובה ביותר בעולם המצברים
THE GOLDEN Crompton
למצברי "גולדן קרומפטון" תכונה מיוחדת:
הם נשלחים מביהח"ר סגורים
עם טעינה אטומה וחתומה
"FACTORY SEALED CHARGE"
מתאים לכל סוגי כלי הרכב
כולל משאיות וטרקטורים
להשיג אצל כל חשמלאי הרכב
ואצל הסוכן הבלעדי:
טל־רון בע"מ, ת"א, רח׳ המסגר 62, טל׳ 38455.
אוטראור, חיפה, רח׳ הרצל 92.
טכנו־אור, נתניה, רח׳ ברקת 16.

Newsweek
Issue 27 th March 1972
★ MIDDLE EAST: The Hussein Plan
★ BANGLADESH Fight For Survival
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים · תל־אביב · חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבינו היקר
מרדכי (מוטי) פרוכטר ז"ל
נעלה לקברו שבבית העלמין בקרית־שאול
ביום שני, י"ב בניסן תשל"ב (27.3.72)
בשעה 16.30
נפגשים ברחבת בית העלמין
המשפחה